Liber prouerbiorū

¶ Incipit liber prouerbiorum. ¶ Ca. j.

P[a]Arabole[b] ſalomonis filij Dauid regis iſrael: [c]ad ſciendam ſapientiā: [d]⁊ diſciplinam: [e]ad intelligenda verba prudē-tie: [f]⁊ ſuſcipiendam eruditionem doctrine [g]iuſticiā [h]et iudiciū [i]⁊ equitatē: [k]Et detur paruulis [l]aſtutia [m]et adoleſcēti ſcia ⁊ intellect⁹. [n]Audiēs ſapiēs ſapientior erit: [o]⁊ intelligēs gubnacl'a poſſidebit. [p]Aīaduertz pabolā ⁊ interptatōz [q]vba ſapiētū ⁊ enigmata eoꝝ: [r]Timor dñi principiū ſapiētie

Parabole ſalomonis. Circa pri- ¶ Ca. j. mū librū ſalomōis q̄ dr̄ pabole. aliqui dicūt q̄ iſte liber fuit ordinate cōſcript⁹ a ſalomone vſq̄ ad. xxiiij. c. incluſiue et in reſiduo h⁹ libri continet parabole a ſapientibus q̄ fuerunt cum Ezechia rege Juda cōpoſite. Sed hoc videt̄ falſū quia in pncipio xxv. ca. pmittit̄ quaſi ꝓ plogo. Hec quoq̄ parabole ſalomonis quas tranſtulerūt viri ezechie. Ex quo patz q̄ illas ꝯpoſuit ſalomon. ſicut ⁊ p̄cedentes. ꝓpter qđ dicūt alij. q̄ ſalomon oēs fecit. ſed viri ezechie oēs de cedulis ⁊ membranis vbi fuerāt deſcripte ab audiētib⁹ illas collegerūt in hoc libro reponēdo. et hec vocat̄ tranſlatio. Sed nec iſtud videt̄ verū qꝛ i principio libri nō fuiſſet poſitū. Hec q̄z pabole ⁊c. de oībus vniformiter p̄dicendo. vel in fine de oībus p̄cedentibus ꝯcludendo. hoc etiaz videtur per hoc qđ ibi dr̄. Hec q̄z ⁊c. qđ vr̄ facere quandā diſtinctōz inter p̄cedentes ⁊ ſubſequētes p modū adiunctiōis ſeq̄nti um ad p̄cedētes ⁊ ſubſequētes. ꝓpt̄ qđ alij dicūt ⁊ melius vt vr̄: q̄ oēs pabole in hoc libro ꝯtente ſt̄ vba notabilia a ſalomone dicta inter viros ſibi aſſiſtentes et eius ſapiam audientes. vñ dixit ei regina ſaba tercio reg. x. Beati viri tui ⁊ beati ſerui tui q̄ ſtant corā te ſp ⁊ audiūt ſapiam tuā. et ab iſtis vba p̄dicta ſalomonis ſcribebant̄ in mēbranulis. poſtea fuerūt collecta ⁊ in vno libro collocata. ſ a quo facta fuit hec collectō nō habet̄ in hebreis doctorib⁹ vel latinis. et hoc vſq̄ ad ca. xxv. excluſiue. Ab illo vo loco verba ſalomōis notabilia. que nō erant hoc mō collecta tp̄e ezechie reg iude in quo hoīes fuerūt ſtudioſi in verbis propbetarū ⁊ dictis ſapientū reſiduū fuit collectū. ⁊ precedēti collectioni in vno volumine cōiunctum. vñ et vltime collectioni p̄mittitur. Hec q̄z pabole ſalomonis quas tranſtulerūt viri ezechie regis iuda. Jn hebreo vo hr̄ Quas fortificauerūt viri ezechie. qꝛ prius erāt i cedulis diſperſe ⁊ quaſi neglecte. ⁊ ſic fuerūt quodāmō fortificate qñ fuerunt prime collectioni ꝯiūcte. q̄ iā inter libros ſacros cōputabat̄. ¶ Prima vo collectio cuius actoꝛ ignoratur duplex ē. vna a principio libri vſq̄ ad decimum capitulum excluſiue. alia a decimo capitlo vſq̄ ad. xxiiij. capitulum incluſiue. Unde et in principio. x. capituli quaſi pro nouo prologo ponitur parabole ſalomonis ⁊c. Sciendū tamen q̄ non oēs parabole a ſalomone prolate repoſite ſunt in hac triplici collectione. quia dr̄. iij. reg. iiij. Locutuſq̄ eſt ſalomon tria milia pabolas. tot vo nō cōtinent̄ in hoc totali libro. Sciendum etiā q̄ actores iſtarū collectionuz nō ſunt nec dicuntur actores huius libri. ſed ſalomon q̄ parabolas cōpoſuit. ſicut eſdras non dicit̄ actor libri pſalmoꝛum vel quicunq̄ ali⁹ qui pſalmos in vno volumine collegit. ſed ip̄e dauid qui pſalmos ꝓ maiori parte compoſuit. eo modo loquendi quo totuz a maiori parte denominat̄. vtriuſq̄ tñ libri deus eſt actoꝛ principalis ſic et totius ſacre ſcripture. His igitur p̄miſſis accedendum eſt ad diuiſionem libri. qui in tres partes diuidit̄ ſm triplicem pabolarum collectionez ⁊ cuilibet earuz ſua prefatio p̄mittitur. ſcd̄a ps incipit x. c. tercia vo incipit capitulo. xxv. non tñ ſunt tres libri ſed vnus. qꝛ vn⁹ actoꝛ ⁊ vnus mod⁹ ꝓcedendi. et materia ſilis in qualibz collectione hr̄. Prima i duas ſcz in prohemiū ⁊ tractatuz. qui incipit ibi. Timoꝛ dñi. Prologus aūt iſte non videt̄ eē factus a ſalomone ſ ab eo q̄ fecit primā pabolarū collectōz. ſicut ⁊ in libro pſalmorum dictū fuit. q̄ prim⁹ pſalm⁹ eſt ꝓlogus reſpectu totius libri factus ab eo qui pſalmos collegit in vno volumine reponendo. Jn hoc autem ꝓlogo primo ponitur loquendi modus cum dicitur.

a ¶ Parabole. parabola dicit̄ a pa qđ eſt iuxta et bole qđ eſt ſententia. que nō accipit̄ directe ſm vba ꝓlata. ſ iuxta. ſ. per aliquid aliud ſignificatum. ſicut p mulierem ſapientē intelligitur ſana doctrina: p adulterā vo ſeu meretricē. doctrina falſa ⁊ ſupſticioſa. vt dicit R̄a. ſa. ⁊ tali modo loquendi vtit̄ cōiter liber iſte. Scd̄o notat̄ actoris nomē ⁊ genus cū dr̄. b ¶ Salomonis filij dauid regis iſrl̄. Tercio notat̄ hui⁹ libri fruct⁹ ſeq̄ns qui eſt eruditio ſimpliciū vt fiant ſapientes: ⁊ ſapientuz vt efficiantur ſapientioꝛes. ⁊ q̄ſtum ad primū dicitur. c ¶ Ad ſciendā ſapiam. de diuinis. d ¶ Et diſciplinā d̄ moꝛib⁹ humanis. e ¶ Ad intelli. ver. pru. q̄ dirigunt in agendis. f ¶ Et ſuſcipiendaz eru. doct. in doctrinalib⁹ ſcientijs. vt grāmatica. logica ⁊ hmōi. g ¶ Juſticiā. q̄ſtum ad habitū. h ¶ Et iudiciū. q̄tū ad executionē. qꝛ iudiciū eſt executio iuſticie. et hec duo pertinent ad maioꝛes. i ¶ Et equitatem. q̄ſtum ad populares q̄ ſm determinatiōem iudicū debent inter ſe equitatē ſeruare. k ¶ Et detur ꝑuulis. i. ſimplicibus p adeptiōz p̄dictoꝝ. l ¶ Aſtutia. in malis euitādis. m ¶ Et ado. ſci. ⁊ intel. eſt aūt intellectus ꝓprie cognitio p̄ncipioꝝ. ſcia cōcluſionū tam in ſpeculabilibus q̄ in agibilibus. q̄ſtum vo ad ſecundum. ſ. vt ſapientes efficiātur ſapientiores ſubdit̄ n ¶ Audiens ſa. ſapientioꝛ erit. quia in his que prius ſciebat magis habituatur. et ex hoc aliqua ſibi apparēt de nouo. ita q̄ eius ſapientia intenſiue ⁊ extenſiue augetur o ¶ Et intelli. guber. poſſi. quia nō ſolū ſciet ſe regere. ſed etiā alios. p ¶ Aīaduertet pabolam ⁊ interp̄tatiōem videndo veruz eius intellectū. q ¶ Uerba ſa. ⁊ eni. eorum. loquuntur em̄ ſapientes aliq̄n enigmatice vt occultent̄ ſententie eoꝝ deſidioſis ⁊ apiant̄ ſtudioſis. r ¶ Timoꝛ dñi. Hic incipit tractat⁹ prime collectiōis q̄ ab aliquib⁹ dr̄ eſſe facta viuēte adhuc ſalomone et de p̄cepto eius ꝓpt̄ qđ videtur magis oꝛdinata. ⁊ magis pōt ibi diuiſio reperiri q̄ in alijs duabus ſequētibus. Et diuiditur in duas partes. quia primo ponitur doctrina p modum familiarem ſeu domeſticum. ſecundo p moduz magis legalem et politicum. ſcilicet. c. viij. Prima i duas: quia primo docet a quibus ſit abſtinendum. ſecūdo quibus ſit adherenduz. ſcilicet tercio capitulo. Pria adhuc in duas. quia primo docet vitare rapinā ⁊ auariciā ſecundo ydolatriam. c. ij. Prima adhuc in duaſ. qꝛ p̄mo docet propoſitū modo familiari. ſicut pater docet filiuz ſecundo mō magis cōmuni ſicut iudex vel doctor docet populum ibi. Sapientia foris predicat. Sciendum tñ q̄ in toto iſto libro non bene poteſt inueniri artificialis diuiſio. quia non eſt liber ordinate conſcriptus. vt ſupꝛa dictum eſt. ſed verba notabilia ſalomonis diuerſis temporibus ab eo prolata. Poſtea recitata ſunt modo ſupradicto abſq̄ ordine artificiali. ſicut dictuz fuit d̄ libro pſalmoꝛum. propter quod de diuiſione parum eſt curādum. Jgitur in prima parte dicitur.

r ¶ Timor domini principium ſapientie. timoꝛ enim cōſiliatiuos facit. vt dicit phus ſcd̄o rethorice. Cōſiliatio

vero eſt inquiſitio ſapie. s Sapiam atq; doc. ſtul. de
ſpi. qꝛ ſola bona ſenſibilia attendūt. ⁊ vt brutaliter viuē
tes concupiſcūt. iō ſubditur. t Audi fili mi diſcipli-
nā pr̄is tui. i. ipius dei. vt dicit ra. ſa. qꝛ pr̄ ē oim ꝑ creati-
onē. et iuſtoꝝ ſpecialiter ꝑ gratie adoptōēʒ. v Et ne
dimittas legē ma-
tris tue. i. eccl̄ie q̄ a
p̄mo abel iuſto in-
cepit. vt dicit gre-
go. omel. vij.
x Vt addat gr̄a
capiti tuo. i. coro-
na gratioſa regal.
vel mitra pōtifica
lis. que ſapientuʒ
capitibus debent
imponi. y Et
torques collo tuo
Antiquitꝰ. n. ſapiē
tes vtebantur tor-
que aurea in ſignū
ſapie: eo ꝙ ē orna-
mentū pectoris. ⁊
qꝛ per ſapiam eui-
tatur iniquitas. iō
ſubditur.

z Fili mi ſi te la.
pec. verbis dulci-
bus ad malum te
trahere volentes.

a Ne acq̄eſcas
eis: ſed magis reſi-
lias. b Si dixe
rint veni nobiſcū.
ꝓmittendo tibi fi-
delem ſocietatem.
vſq; ad mortem.
c Inſidiemur ſā
guini. qꝛ ꝑ iſtā viā
citius poſſumꝰ di
tari q̄ per aliam.
d Abſcondamꝰ
tendiculas. i. deceptionū laqueos.
e Cōtra inſontē. i. innocentē vel ignorantē.
f Fruſtra. i. ſine cā. g Deglutiamꝰ eū ⁊c. i. factum
noſtrū ita erit occultū ⁊ opertū. ſicut illud qđ deſcēdit in
infernū ſeu in lacū pfūdū. h Omnē p̄cio. ſub. repe.
in domo eiꝰ. i Implebimꝰ domos nr̄as ſpolijs. i. di
uitijs exinde raptis. k Sortē nobiſcū mitte. i. cōica
nobis ꝯſentiendo. l Marſupiū ſit vnū oim noſtruʒ
id ē oia ſint cōiacta ꝙ inter nos equaliter diuidēt.
m Fili mi ne ambules cū eis. cōicans eorū operibus
malignis. ideo ſequitur. n Pedes eni illoꝝ ⁊c. et pʒ
in litera. o Fruſtra āt ia. ret. ante ocu. pen. i. an̄ aues
acute videntes piculum. et vitantes ꝑ volatū. ꝑ rethe h̄
intelligitur deceptio p̄dicta malignantiū que fruſtra ꝓ-
ponitur ſapientibus qui ſunt oculati ad vidēdū ſequēs
malum. et per virtutē ſunt pennati ad euitandū.
p Ipſi quoq;. ſ. deceptores maligni predicti contra ſā
guineʒ ſuum inſidiantur. quia frequenter in ſuis malis
capiuntur et iugulantur. vt patet ꝺ latronibus et homi
cidis. p Et moliuntur fraudes ꝯtra aīas ſuas. qꝛ ꝑ
talia merentur mortem gehenne.
q Sic ſemite ois auari. i. cogitatiōes eius et machina
tiones ad rapiendū alienum. r Animas poſſidenti-
um ſcʒ bona aliena. s Rapiūt ad infernū. t Sa
pientia. Hic ꝯn̄r docet ſapie acquiſitiōem. et mali vita-
tionē ꝑ modū magis cōmunē cū dr̄. Sapia. ſ. increata.
v Foris p̄dicat. ꝑ ꝓphas et doctores. x In plateis
dat vocē ſuā ⁊c. qꝛ habētes ſanā doctrinā docent in locꝭ
publicꝭ. ſicut ecōtrario hn̄tes malā doctrinā ⁊ ſuſpectā

s Sapiaʒ atq; doctrinā ſtul
ti deſpiciūt[t] Audi fili mi di
ſciplinā pr̄is tui[v] ⁊ ne dimit
tas legē mr̄is tue[x] vt addat
gr̄a capiti tuo:[y] et torques
collo tuo[z] Fili mi ſi te lacta
uerint peccatores[a] ne acq̄-
eſcas eis[b] Si dixerint veni
nobiſcum[c] inſidiemur ſan-
guini[d] abſcondamus tendi
culas[e] ꝯ inſontē[f] fruſtra[g] de
glutiamꝰ eū ſic īfernꝰ[p] viuē-
tem ⁊ integꝝ q̄ſi deſcenden
tē in lacū[h] oēm p̄cioſā ſbāʒ
repiemꝰ[i] implebimꝰ domos
nr̄as ſpolijs[k] ſortem mitte
nobiſcū[l] marſupiū ſit vnū
oim noſtꝝ: fili mi[m] ne ābu-
les cū eis. Prohibe pedem
tuū a ſemitis eoꝝ.[n] Pedes
eni illoꝝ ad malū currūt: ⁊
feſtināt vt effūdāt ſāguinē
[o] Fruſtra aūt iacit̄ rhete an̄
oclos pennatoꝝ[p] Ipſi q̄ꝫ ꝯ
ſanguinē ſuū inſidiant̄:[p] et
moliūt̄ fraudes ꝯ aīas ſu-
as.[q] Sic ſemite oīs auari:
[r] aīas poſſidētiuʒ[s] rapiunt.
[t] Sapia[v] foris p̄dicat[x] i pla
teis dat vocē ſuā. In capi-
te turbaꝝ clamita:[y] i foribꝰ
portaꝝ vrbis ꝓfert v̄ba ſua
dicēs.[z] Vſq; quo puuli dili
gitꝭ[a] infantiā:[b] ⁊ ſtulti ea q̄
ſibi ſūt noxia cupiēt:[c] ⁊ īpru-
dentes odibūt ſciāʒ: Con-
uertimini ad correptiōem
meā. En ꝓferā vob̄ ſpiritū
meū: ⁊ oſ̄dāʒ vob̄ v̄ba mea
[d] Quia vocauit:[e] ⁊ renuiſtꝭ
[f] extendi manū meā:[g] ⁊ non
fuit q̄ aſpicēt.[h] Deſpexiſtis
oē ꝯſiliū meū:[i] ⁊ increpatō
nes meas[k] neglexiſtꝭ.[l] Ego
q̄ꝫ in interitu vr̄o ridebo: ⁊
ſbſannabo[m] cū vob̄ id qđ ti
mebatis aduenerit.[n] Cuʒ
irruerit repētina calamitas
[o] ⁊ interitꝰ q̄ſi tempeſtas in
gruerit:[p] qn̄ venerit ſup vos
tribulatō:[q] ⁊ āguſtia.[r] Tūc
inuocabūt me.[s] et nō exau-

docent in locis occultis Iob. iij. c. Qui male agit odit
lucē ⁊ nō venit ad lucē: ne arguātur opa eiꝰ. q̄ aūt fa-
cit veritatē venit ad lucē: vt manifeſtent̄ opa eꝰ qꝛ in
deo ſunt facta. y In foribꝰ por. vrbis ꝓfert v̄ba
ſua. hoc dicit̄ quia antiquitus iudices ⁊ ſapientes eis
aſſiſtētes habe-
bant locū i por-
tꝭ vrbiū. vt oēs
tam intranei q̄ꝫ
extranei habe-
rent ad eos faci
lēm acceſſum: ⁊
ibi fiebāt corre-
ctiones delinq̄n
tiū. iō ſubditur.
z Vſq; quo p-
uuli ſenſu. lʒ nō
corpore.

a Diligitis in-
antiā. i. inſolē-
tiam.
b Et ſtulti ea q̄
ſibi ſunt noxia
cupient. i. bona
delectabilia: ſic̄
bruta aīalia.
c Et imprudē
tes odibūt ſciaʒ
horrentes labo
rem ſtudij qui ē
in acquiſitione
ſcie vel volētes
ignorare licenti
us peccent abſ-
q; remorſu con-
ſciētie. ⁊ qꝛ hoc
eſt peſſimū. ſub
ditur. Conuerti
mini ad corre-
ptionē meā ⁊c.
d Quia voca
ui. per ſapiētes
ſcʒ ⁊ ꝓphetas. e Et renuiſtis. cōtēnendo eoꝝ mo-
nitiones. f Extēdi manū meā. qꝛ deus ſp̄ paratus
eſt hoiem leuare a peccato. dum tn̄ faciat qđ in ſe eſt.
g Et nō fuit q̄ aſpiceret. i. pauci fuerūt q̄ aſpicerent
ꝯparatiue. illud aūt qđ modicū ē. q̄ſi nihil cōputatur
ꝑ talē modū cōiter dr̄ nullus eſt in foro qn̄ pauci ſūt ibi
in ꝯpatione ad multitudinē q̄ ſolet ibi eſſe. h De-
ſpexiſtis oē cōſiliū meū. de bonis agēdis illa renuēdo
i Et increpationes meas. de malis peractis.
k Neglexiſtis. pn̄iam nō agēdo. l Ego q̄ꝫ in in-
te. vr̄o ri. ⁊ ſubſā. i. deriſibiles ⁊ ſubſānabiles vos faciā
Eſt āt ſubſānatio quedā ſpālis deriſio q̄ fit cū naſo ru
gato. m Cū vo. id qđ ti. adue. ꝑ amiſſionē bonoꝝ
tpaliū ⁊ delectabiliū hꝰ vite. n Cū irru. repē. ca. q̄
grauior eſt qn̄ ſubito ſuꝑuenit iocūditati tpali q̄ꝫ ſi ve
niret paulatim. o Et inte. q̄ſi te. ingru. i. cuʒ tanta
violentia ꝙ non poterit euitari. p Qn̄ venerit ſu
per vos tribulatio. in corpe. q Et anguſtia. in mē
te. r Tūc inuocabūt me. pena apiēte oclos quos
culpa tenebat clauſos. s Et nō exaudiā. qꝛ trāſijt
tp̄s meriti q̄ꝫtum ad defunctos. Vel qꝛ nō vere penite
būt. ſcʒ amore boni ſed tm̄ timore ⁊ horrore pene ma-
li. q̄ꝫtum ad viuētes. qualis fuit penitētia regis antio-
chi: propter quod nō fuit exaudita. ij. Macha. ix. Da
to etiā ꝙ ſit vera penitentia. non tn̄ ſemper exaudit̄ a
deo q̄ꝫtum ad amotionē temꝑalis pene: que ē quedā
medicina. ſed ſemper exauditur q̄ꝫtū ad amotionem
culpe. Iſta tn̄ litera videtur loqui in duobus modis
primis. ideo ſubditur.

diā: mane ꝯſurgēt ⁊ nō iue-
niēt me: [t] eo ꝙ exoſā habue-
rīt diſciplinā: [v] ⁊ tiorē dn̄i n̄
ſuſceperit: [x] nec acq̄euerint
ꝯſilio meo: [y] ⁊ detraxerit vni
uerſe correptioni mee. [z] Co
medēt igr̄ fruct⁹ vie ſue: [a] ſu
iſq; ꝯſilijs ſaturabūt. [b] A-
uerſio puulor̄ īterficiet eos
⁊ pſpitas ſtultor̄ pdet eos
[c] Qui āt me audierit [d] abſq;
trore reqeſcet: [e] ⁊ abūdātia
pfruet: [f] tiore malor̄ ſblato

Cap. ij.

[a] Fili mi ſi ſuſce-
pis ſmones meos: [b] et
mādata mea abſcōderꝭ pe-
nes te [c] vt audiat ſapiāz au-
ris tua: [d] inclina cor tuū ad
cogſcēdā prudētiā. [e] Si em̄
ſapiāz iuocaueris: [f] ⁊ iclina
ueris cor tuū prudētie [g] ſi q̄
ſieris eā q̄ſi pecuniā: ⁊ ſicut
theſauros effoderis illam.
[h] tūc intelliges timorē dn̄i:
⁊ ſciāz dei inuenies: [i] qr dn̄s
dat ſapiam: [k] ⁊ ex ore ei⁹ pru

dētia ⁊ ſcia. [l] Cuſtodiet re-
ctor̄ ſalutē: [m] ⁊ pteget gra-
dientes ſimplr̄ [n] ſeruans [o] ſe
mitas iuſticie [p] ⁊ vias ſctor̄
cuſtodiēs. [q] Tūc intelliges
iuſticiā ⁊ iudiciū ⁊ eq̄tatē.
[r] ⁊ oēm ſemitā bonā. [s] Si in
trauerit ſapia cor tuū: ⁊ ſci
entia aīe tue placuerit: ꝯſi-
liū cuſtodiet te: ⁊ prudētia
ſuabit te: [t] vt eruaris a via
mala [v] ⁊ ab hoīe q̄ puerſa lo
quit̄. [x] Qui relinqūt iter
rectū: [y] ⁊ ābulāt p vias tene
broſas. [z] Qui letant̄ cū ma
lefecerit [a] ⁊ exultāt i reb; peſ
ſimis. [b] Quor̄ vie puerſe ſt
[c] ⁊ infames greſſ⁹ eor̄. [d] Ut
eruaris a muliere aliena: ⁊
ab extranea [e] q̄ mollit ſmo
nes ſuos: [f] ⁊ relinq̄t ducem
pubertatis ſue: [g] ⁊ pacti dei
ſui oblita ē. [h] Inclinata eſt
em̄ ad mortē dom⁹ ei⁹: [i] ⁊ ad
inferos [k] ſemite ipius. [l] Oēs
q̄ ingrediūt̄ ad eā nō reuer

t ¶ Eo ꝙ exoſam habuerint diſciplinā. ſicut crinoſus
odit pectine. v ¶ Et timorē dn̄i nō ſuſceperit. q̄ fac
declinare a pctō. x ¶ Nec acq̄euerit ꝯſilio meo de bo-
nis agendis. y ¶ Et detrax. vni. cor. mee. dicētes eā
eē iniuſtā. z ¶ Come. igit̄ fruc. vie ſue. i. ſm opa ſua
mala punient.
a ¶ Suiſq; ꝯſi.
ſa. quia diſplice
būt eis ſʒ nimis
tarde.
b ¶ Auerſio p-
uulorū īterficiet
eos ⁊c. Et hʒ em̄
ꝙ multi ſe puu-
li ſenſu et ſtulti
q̄ſtum ad deū a
q̄ auertūt̄. ⁊ tn̄
in vita pn̄ti bo-
nis tpalib⁹ pſpe
rāt̄. et hʒ alij ac-
cipiūt occaſōez
eos imitandi. ⁊
ſic auerſio puu
lor̄. ⁊ pſperitas
ſtultor̄ ē eis oc
caſio mortꝭ cul-
pe. ⁊ pditōis ge
henne. ſic expo-
nit Ra. ſa.
c ¶ Qui aūt me
audierit. pceptꝭ
diuinis obediē-
do.
d ¶ Abſq; terro
re requieſcet. in
pria vbi terror
locū non habet
e ¶ Et abūdan-
tia pfruet̄. ade-
ptionez ſummi
boni.
f ¶ Timore ma
lorū. ſublato. qr
nullū malū poterit ibi eſſe. pōt etiā hec lr̄a exponi de
ſtatu iuſtorū in pn̄ti cū dr̄. d ¶ Abſq; terrore requie
ſcet. qr iuſtus fortunas aduerſas ſi ſupueniāt optime
feret. vt dr̄. j. ethi. ꝓpter qđ dr̄. j. xij. ca. Non ꝯtriſtabit
iuſtū quicquid ei acciderit. e ¶ Et abūdātia pfruet̄
bonorū ſpnaliū q̄ tanto ſunt meliora corpalibus quā
to aīa eſt melior corpe. f ¶ Timore malorū ſublato
illo. ſ. qui nō cadit in conſtantē virum.

¶ Capl̄m. ij.

Fili mi ſi ſuſcepis. In ca. pcedenti docui vitare
auariciā. hic ꝯn̄ter docet vitare ydolatriā. ⁊ qr
p ſapiam euitat̄. iō primo inducit ad amorē ſa
pientie. ſcđo oñdit ꝙ p hoc euitat̄ viciū ydolatrie: ibi
Si intrauerit. Circa primuʒ dr̄. a ¶ Fili mi ſi ſuſce.
ſer. meos. ſicut diſcipul⁹ docilis. b ¶ Et mā. mea. ab
ſcō. penes te. nō celādo ea alijs qr talia ſūt, primis cōi
canda ſʒ ea cuſtodiendo tanq̄ rem pcioſam.
c ¶ Ut au. ſapien. auris tua. auris. ſ. corpis ⁊ mentis.
d ¶ Inclina cor tuū ⁊c. intētio em̄ ſapie deſiderij facit
ad eā citius puenire. iō ſubdit̄. e ¶ Si em̄ ſapiāz in
uocaueris. deuote orādo vt tibi det̄ a deo. f ¶ Et icli
naueris cor tuū. ad acq̄ſitionē ei⁹ q̄ntū poteris conā-
do. iō ſequit̄. g ¶ Si queſieris eā q̄ſi pecuniā. i. cū tā
to conatu ſicut auar⁹ petit pecuniā ⁊ ſicut foſſor que
rit theſaurū abſconditū. h ¶ Tunc intelliges timo.
do. ⁊c. i. obtinebis intentū cui⁹ eā ſubdit̄ cū dr̄.
i ¶ Quia do. dat ſa. ſ. deſiderātib⁹ eā. vn̄ ſapia fuit data
danieli eo ꝙ erat vir deſiderior̄. vt hʒ dan. x. k ¶ Et
ex ore ei⁹ prudētia ⁊ ſcia. ſapia ei ꝓpe ē cognitio diuino

rum. ⁊ prudētia agibiliū hūanor̄. ſcia aūt ſpeculandorū
l ¶ Cuſtodiet rector̄ ſalutē. corpalē ⁊ ſpūalē. m ¶ Et p-
teget gradiētes ſimplr̄. i. ſine plica duplicitatꝭ. n ¶ Ser
uās. i. ſuare faciēs. o ¶ Semitas iuſticie. q̄ ꝓprie reſpi
ciūt epikeyā q̄ dirigit ad legis intentōʒ ⁊ nō ad lr̄am. ſic
ſemita dirigit ad
terminuʒ declinās
a via cōi.
p ¶ Et vias iuſto-
rū cuſtodiens. i. cu
ſtodire faciēs. Ali-
ter exponit̄ iſta lr̄a
ita ꝙ ſemite iuſti-
cie dicunt̄ hic con
ſilia vie iuſtorū pre
cepta. q ¶ Tūc
intel. iudi. ⁊ iuſti. ⁊
eq̄ta. exponat̄ hoc
vt ſupra. j. c.
r ¶ Et oēm ſemitā
bonā. i. virtutē al-
tam q̄ cōpendioſe
ducit ad felicitatē.
s ¶ Si intrauerit.
Hic ꝯn̄r oñdit̄ ꝙ
p ſapiāʒ ydolatria
excludit̄ cū dr̄. Si
itrauerit ſapia cor
tuū ⁊c. ſequit̄.
t ¶ Ut eruarꝭ a via
mala. i. ydolatria.
vt dicit ra. ſa. qr p
illā hō directe auer
tit̄ a deo. v ¶ Et
ab ho. q̄ puerſa lo
quit̄. cuiuſmōi ſūt
ſacerdotes ydolo-
rū ⁊ doctores infi-
delium. x ¶ Qui
relinquunt iter re-
ctū. i. legē naturalē
et diuinam.
y ¶ Et am. p vias
tene. ſ. in tenebris
errorū qr de vno errore ꝓcedūt ad aliū. z ¶ Qui le. cū
male. qr ex ꝯſuetudine male agēdi acquirit̄ habitus vici
oſus q̄ facit delectari in malo ope. ſignū em̄ habit⁹ gene-
rati eſt delectatio in ope. ij. ethi. Et dr̄ hic. Letāt̄ q̄ſtū ad
animū inteři⁹. a ¶ Et exultāt. q̄ſtū ad corpus exteri⁹.
qr motus aīe redūdant exteri⁹ in corpe. b ¶ Quor̄ vie
puerſe qr qđ ſoli deo ꝓpriū eſt attribuunt creature.
c ¶ Et infames greſſus eorū. in opinione bonorū hoim.
d ¶ Et eruaris a muliere aliena. i. ydolatria q̄ alienat a
deo. vt exponit ra. ſa. e ¶ Que mollit ſermōes ſuos. p
mittendo ydolatris delectabilia carnis. vn̄ in lucis ydo-
lorum exercebant̄ luxurie. maxime in veneratione vene
ris ⁊ priapi. f ¶ Et relinquit ducē pubertatis ſue. i. deū
qui dr̄ dux pubertatis ſynagoge de egypto eam educēdo
et in datōne legis eam deſpōſando. que reliquit multipli
citer ydolatrādo. vt pʒ ex libris iudicū ⁊ regū. iō ſubdit̄
g ¶ Et pacti dei ſui oblita eſt. i. legis ſibi date.
h ¶ Inclinata eſt em̄ ad mortē. ſ. tempalem quā multi in
currerūt ꝓpter ydolatriā. vt pʒ in Exo. p adoratōe vitu
li. ⁊ in libro Numerorū p peccato phegor. vt pʒ in mul
tis alijs locis veteris teſtamenti.
i ¶ Et ad inferos. i. ad mortē gehenne. k ¶ Semite ipſi
us. i. doctrine ei⁹ ⁊ opa. l ¶ Omnes qui ingrediunt̄ ad
eam nō reuertent̄. i. pauci reuertent̄ ad latriā. qr ydola-
tria laxat habenas vicij. ad q̄ hoies ſunt pni. ⁊ eſt hic hy
perbole. ſicut cum dr̄ oēs de ciuitate currunt ad tale ſpe
ctaculum. ad denotandū multitudinē euntiū q̄uis plu-
res nō vadant. Poſſet etiā iſtud exponi de muliere adul
tera q̄ſtum ad peccatum luxurie.

m Ut ambules in via bona. Statū ⁊ refert hoc ad illō qō ſupradictū eſt. Si intrauerit ſapia cor tuū. q2 ſicut facit declinare a via mala. ita facit ambulare ꝑ bonã.

n Qui eñ recti ſunt ha. in ter. ſ. viuentiū de qua impij ꝑdent ⁊ auferent. nõ q2 illic actu fuerūt. ſ tm̃ in potētia inq̃tum ois hõ factus ad imaginem dei ē capax ipius ꝑ cognitionē ⁊ amorem. ⁊ ſic quodammodo ad beatitudinē ordinat9. Poteſt etiã hec lr̃a exponi de terra ꝑmiſſionis quã inhabitauerūt iudei q̃diu fuerūt recti deo debite ſeruiēdo. ſ cū ꝑ impietatē declinauerūt ab eo fuerunt ab ea deiecti. vt3 de decē tribub9 iiij. Reg. xvij. ⁊ de duabus. iiij. Regū vlti.

Caplm̄. iij.

Fili mi. Poſtq̃ docuit a malo declinare. hic ꝯñter docet bono adherere. Iſte eñ ſūt due ꝑtes iuſticie. ⁊ diuidit in duas ptes. q2 ꝑmo inducit ad bñficentiam. ſcḋo ad bñficentie diligentiã. ca. vj. Prima in duas. q2 primo inducit ad bonū verbo. ſcḋo exēplo. ca. iiij. Prima adhuc in duas. q2 primo inducit ad bñficentiã. ſcḋo ad ſapie ꝯcupiam: ibi. Beatus. Circa primū dī. a Fili mi ne obliuiſcaris legis mee. i. legis naturalis. q̃ a deo impſſa eſt cordibus humanis. ⁊ legis diuine a deo ꝑ reuelationē date. ⁊ q2 non ꝓficit eam habere in corde niſi exerceat᷑ in ope. iō ſequit᷑. b Et ꝑcepta mea cor tuū cuſtodiat ope adimplendo. c Longitudinē eñ dierū. i. vitam longã in pñti. d Et annos vite. i. ſanitatis. languores eñ animi magis ſūt mortis. e Et pacē internam ⁊ fraternã. f Apponēt tibi. Illi eñ q̃ ꝑcepta diuina cuſtodiūt vt freq̄nter hec ꝯſequūt᷑ in pñti. Poteſt etiã hec lr̃a exponi de ꝑmio futuro cum dī.

c Longitudinē eñ dierū. i. eternitatē q̃ eſt de rõne vere beatitudinis. d Et annos vite. i. clarã dei viſionē q̃ eſt vita eterna Ioh. xvij. Hec eſt aūt vita eterna vt cognoſcant te deū ſolū ⁊c. e Et pacē. i. bonã fruitõ3 beatã q̃ totalr̄ quietat appetitū. g Miſcḋia erga infirmos ⁊ paupes. h Et vitas erga oēs. i Nõ te deſerãt. i. nõ deſerant᷑ a te. q2 virtutes nõ deſerunt hoiem. niſi q2 deſerit eas. k Circūda eas gutturi tuo. eas docendo.

l Et deſcribe in tabulis cordis tui. firmiter retinendo.

m Et inuenies grãm. iuſtificantē in mente.

n Et diſciplinã bonã. i. modeſtiã ⁊ honeſtatē in exteriori ꝯuerſatõe. o Coram deo. q̃tum ad primū.

p Et hoibus. q̃tum ad ſcḋm. q Habe fiduciam in dño. q̃ nõ deficit in neceſſitate. r Et ne innitaris prudentie tue. ꝑſumendo de te.

s In omnibus vijs tuis cogita illū. i. in omnibus opibus tuis dirige intentionē tuã ad ipſum.

t Et ipſe diriget greſſus tuos. i. opa tua ad finē bonū

tent: nec apphēdēt ſemitas vite. m Ut ambules ĩ via bõa et calles iuſtorū cuſtodias. n Qui eñ recti ſũt hitabũt in terra: ⁊ ſimplices ꝑmãebũt in ea. Impij vero de terra ꝑdent. ⁊ q̃ iniq̃ agũt auferẽt ex ea.

Ca. iij.

Fili mi ne obliuiſcaris legis mee b ⁊ ꝑcepta mea cor tuū cuſtodiat. c Longitudinē eñ dierū d ⁊ ãnos vite e et pacē f apponēt tibi. g Miſericordia h ⁊ veritas i te nõ deſerãt. k Circūda eos gutturi tuo: l et deſcribe ĩ tabulis cordis tui: m ⁊ inuenies grãm n ⁊ diſciplinã bonã o corã deo p ⁊ hoib9. q Habe fiduciã ĩ dño ex toto corde tuo: r ⁊ ne innitaris prudētie tue. s In oibus vijs tuis cogita illum t ⁊ ipſe diriget greſſus tuos v Ne ſis ſapiēs apud temet ipſum. x Time deū: y ⁊ recede a malo. z Sanitas q̃ppe erit vmbilico tuo ⁊ irrigatõ oſſiū tuorū. a Honora dñm de tua ſbã: b et de primitijs oim̄ frugū tuarū c da paupibus: et implebunt horrea tua ſaturitate: ⁊ vino torcularia redūdabũt. d Diſciplinam dñi fili mi ne abijcias nec deficias cū ab eo corriperis. Quē eñ diligit dñs corripit: ⁊ q̃ſi pr̄ in filio cõplacet ſibi. e Btũs hõ f q̃ inuenit ſapiã3 g ⁊ cui affluit prudētia h Melior ē acq̃ſitio e9 negociatõe auri ⁊ argēti ꝑmi i ⁊ puriſſimi fructus ei9. Precioſior ē cūctis opibus ſapia: ⁊ oĩa q̃ dſiderãt huic nõ valēt ꝯpari. k Lõgitudo dier3 ĩ dextera e9 l ⁊ ĩ ſiniſtra illi9 diuitie ⁊ glĩa. m Vie e9 vie pulcre ⁊ oēs ſemite eius pacifice. n Lignum vite eſt his qui apprehēderint ea3

v Ne ſis ſapiens apud temet ipm. de tua induſtria ꝓſumendo. x Time deū. timore filiali. y Et recede a malo. diligenter cauendo ab offenſa dei.

z Sanitas quippe in vmbilico tuo erit et irrigatio oſſiū tuorū. In hebreo hr̄. Et medulla oſſiū tuor3 q̃ fortia ſūt q̃diu ſũt medullis plena. Et ē hic methaphorica locutio. ꝑ ſanitatem eñ vmbilici intelligit᷑ bona diſpoſitio anime in ꝓſperis. ⁊ ꝑ irrigationē oſſiū eius ꝯſtãtia in aduerſis. ⁊ q2 hõ nõ ſolū deb3 eſſe bñ diſpoſit9 ad ſeipm̄. ſ etiã ad deum. iō ſubdit.

a Honora dominū d tua ſubſtantia. faciēdo ei oblationē de ꝓprio. nõ de alieno.

b Et de primitijs oim frugu3 tuarū de melioribus bonis ſicut abel Gen. iiij. et q2 paupes ſunt mebra dei. ſubdit. Da paupibus.

c Et implebūtur horrea tua ſaturitate. i. bonis. vñ tu et familia tua ſaturari poteris. Et q2 deus aliqñ flagellat bonos vt ꝑ meritū patientie eo3 ꝑmiū augeat. iō ſequit᷑. d Diſciplinã dñi filij mi ne abijcias ⁊c.

e Beatus homo. Hic ꝯñter inducit ad ꝯcupiam ſapientie. Et diuidit᷑ in duas ptes. q2 primo cõmendat ſapiam. ſcḋo inducit ad eius ꝯcupiã3: ibi. Fili mi. Circa primū dicit. e Beatus hõ. ſ. in ſpe q̃ eſt certa expectatio future beatitudinis. f Qui inuenit ſapientiã. i. noticiã de diuinis. g Et cui affluit prudentia. in agibilibus humanis. h Melior eſt acquiſitio eius negociatõe auri ⁊ argēti. quãto meliora ſunt ſpūalia bona corpalib9. i Primi ⁊ puriſſimi fruct9 eius. Et dicit primi. q2 nullum opus hois bonū eſt niſi virtute prudentie dirigat᷑. Et puriſſimi. q2 bona ſpūalia nõ habent aliqḋ malum admixtum. ſicut frequenter habent bona corpalia. ſicut aurū ⁊ argentū ⁊ ſilia habent annexã mentis ſolicitudinē. eleuationē mentis in deū impedientē. ideo ſubdit. Precioſior eſt cunctis opibus ⁊c. k Longitudo dierū in dextera ei9. quia primo ⁊ principaliter hñt aſpectum ad celeſtia ⁊ eterna. l Et in ſiniſtra illius diuitie ⁊ gloria. q2 ſecundario ⁊ ex ꝯſequenti habet aſpectū ad tpalia bñ adminiſtranda.

m Vie eius vie pulcre ⁊c. q2 nullã turpitudinem admittit ⁊ ad decorem virtutū inducit. ⁊ ſic hoiem pacificum reddit. redigendo vires inferiores in obſequiū rõnis.

n Lignum vite eſt ⁊c. ſicut eñ ꝑ lignū vite cõtinuabat vita. vt ſic hõ manens in ſtatu innocentie de vita nature trãſiſſet ad vitã glĩe ſine morte media. ſic ſapia

⁊ prudētia de vita grē ducit hoīem ad vitā glorie ſine morte mortalis culpe intermedia. dū tñ hō in eis pſe ueret. iō ſequit̄. ¶ o Et q̄ tenuerit eā beati. q꜠ certi tudinalr̄ ad b̄titudinē deducent̄. ¶ p Dñs. Poſtq̄ꝫ aūt ꝯmēdauit ſapiam ex pfectōe hūana. hic ꝯnr̄ ꝯmē dat eā ex pfecti one diuina. cū dr̄.

¶ q Sapia. i. per ſapiam ſuā q̄ lꝫ ſit idē cū eēntia diuina. tñ ſigni ficat̄ p modum cuiuſdā pfectio nis ei ſupueniē tis. ſicut et alia attributa. q꜠ di uina non intelli gimꝰ niſi ex crea turis ⁊ ſic noia mus. in quibꝰ ſa pictia ⁊ ꝯſilia ſ꜠t quedā pfectōes ſupuenientes eſ ſentie. ¶ r Fū dauit terrā. q꜠ ē centruꝫ mundi ſenſibilis.

¶ s Stabiliuit celos. q꜠ ſūt in corruptibiles.

¶ t Sapia illiuſ eru. abyſſi. tēpe diluuij Gen̄. vij. Rupti ſunt oēs fōtes abyſſi ma gne. ¶ v Et nubes rore con creſcūt. q꜠ calo re ſolis eleuant̄

ᵒ⁊ q̄ tenuerit eam b̄t̄ꝰ. ᵖDñs ᵠſapia ʳfūdauit t̄rā: ˢſtabili uit celos prudētia. ᵗSapia illiꝰ eruperūt abyſſi: ᵛ⁊ nu bes rore ꝯcreſcunt. Fili mi ne affluāt h̄ ab oculis tuis ʸCuſtodi legē meā ᶻatꝫ ꝯſi liū meū: ᵃ⁊ erit ᵇvita aīe tue ᶜet grā faucibꝫ tuis. ᵈTunc ābulabis fiducial̄r ī via tua. ᵉ⁊ pes tuus nō īpinget. ᶠSi dormieris nō timebis: ᵍq̄e ſces ⁊ ſuauis erit ſomnꝰ tuꝰ ʰNe paueas repentino t̄ro re: ⁊ irruentes tibi potenti as impiorꝝ. ⁱDñs em̄ erit in latere tuo: ⁊ cuſtodiet pedē tuū ne capiaris. ᵏNoli ꝓ hibere bñfacere euꝫ q̄ p̄t: ſi vales ⁊ ip̄e benefac. ˡNe di cas amico tuo vade ⁊ reuer tere ⁊ cras dabo tibi: cū ſta tim poſſis dare. ᵐNe moli

aris amico tuo malū: cū il le ī te habeat fiduciā. ⁿNō ꝯtēdas aduerſus hoīeꝫ fru ſtra cuꝫ ipſe tibi nihil mali fecerit. ᵒNe emuler̄ꝭ hoīeꝫ iniuſtum nec imiteris vias eius: ᵖq꜠ abominatio ē dñi oīs illuſor: ᵠ⁊ cū ſimplicibꝫ ſermocinatio eiꝰ. ʳEgeſtas ˢa dño ᵗin domo impij: ᵛha bitacl̄a āt iuſtorꝝ bñdicent̄ ʸIp̄e deludet illuſoēs: ⁊ mā ſuetis dabit grāꝫ. ᶻGl̄iaꝫ ſa piētes poſſidebūt: ᶻſtultorꝝ exultatio ig̃minia. Ca. iiij.

ᵃAudite filij diſcipli nā p̄ris: ⁊ attēdite vt ſciatis prudentiā. ᵇBonuꝫ bonū tribuā vob: ᶜlegē me am ne derelinquatis. ᵈNā et ego filius fui patris mei ᵉtenellus ⁊ vnigenitus corā matre mea ᵍet docebat me

¶ r Egeſtas. i. effectus bonorū t̄palium ⁊ ſpūalium. ¶ s A dño. ſ. miſſus. ¶ t In domo impij. in penā impietatis ſue. ¶ v Habitacl̄a āt iuſtorū bñdicet̄. i. multiplicabūt̄ in t̄palibꝰ ⁊ ſpūalibꝰ bonis. ¶ x Ip̄e deludet illuſores. i. eos deluſos oñdet manifeſte puniēdo. ¶ y Et manſue tis dabit gratiam. Manſuetudo em̄ reddit hoīem gra tioſum non ſolū co ram deo ſ꜠ etiā co ram hominibus.

¶ z Gloriā ſapien tes poſſidebūt. cō mentator ſup pri mum ethi. dicit q̄ iſta tria reuerētia honor ⁊ glīa ſe hñt p additionē. Eſt ei reuerētia qñ aliq̄s defert honorē ali cui q̄cunq꜠ cā. etiā ſi ex timore hoc fa ciat. ſi autē hoc fa cit ꝓpter virtutem honorati tūc ꝓprie dr̄ honor ꝓpter qḋ dr̄ ibidē q̄ honor eſt p̄miū virtutis. et h̄ qñ fit in ſecre to vel corā paucis ſ꜠ qñ exhibet̄ ꝓpter virtutē ⁊ corā mul tis. tūc ꝓprie ē glīa q̄ eſt clara noticia cum laude. Sapia aūt reddit hoīem honorabilē coram multitudine. nō ſo lum in terra. ſ꜠ etiā in celeſti patria.

exalatōnes humide ⁊ ꝯdenſant̄ in nubes. ¶ x Fili mi. Poſt ſapie ꝯmēdatōꝫ inducit ad eiꝰ acq̄ſitionē ⁊ ꝯſeruatōnē. d. Fili mi ne effluāt hec ab oculis tuis. ſ. mētalibus q꜠ ſūt iugiter attendēda. ¶ y Cuſtodi le gem. q̄tum ad p̄cepta. ¶ z Atq꜠ ꝯſiliū. q̄tū ad ſup addita ꝯſilia. ¶ a Et erit. talis ꝯſeruatio. ¶ b Vi ta aīe tue. q̄tū ad pfectionē mētis. ¶ c Et grā fauci bus tuis. q̄tū ad veritatē locutōis. ¶ d Tūc ambu. fidu. pcedēdo de virtute in virtutē. ¶ e Et pes tuus nō impinget. cadendo in culpā mortalē. ¶ f Si dor. nō ti. q꜠ obdormies in deo. ⁊ in ſtatu ſalut̄. ¶ g Qui eſces ⁊ ſua. erit ſom. tuꝰ. mali aūt hoīes ꝓpter mala q̄ fecerūt alijs ſp̄ timēt inſidiari ſibi. ⁊ ꝓpter h̄ in ſomno occurrūt ſibi fantaſmata terribilia. ꝓpter q̄ nō dormi unt ſuauiter. nec q̄eſce. boni vo in ſomnis hñt fātaſma ta bona. ꝓpter qḋ dicit phs. j. ethi. Pertrāſeūtibꝰ āt a vigilia. ſ. ad ſomnū meliora ſ꜠t fātaſmata v̄tuoſorꝝ q̄ꝫ q̄ rūcunq꜠. ¶ h Ne paue. repē. ter. i. ab aliq̄ terribili re pente tibi ſupueniēte. ⁊ cā ſubdit̄. ¶ i Dñs ei erit in latere tuo ⁊c̄. qḋ ſi ñ vult te cuſtodire a pena t̄palī. h̄ erit ad bonū tuū. ſ. ad exercitiū patic. ⁊ meritū glorie.

¶ k Noli ꝓhi. ⁊c̄. q꜠ talis obmiſſio boni iputaret̄ tibi.

¶ l Ne dicas ami. tuo vade ⁊c̄. q꜠ acceleratio doni au gmentat meritū. ſ꜠m q̄ dr̄ cōiter q̄ cito dat bis dat.

¶ m Ne mo. ami. tuo ma. h̄ em̄ ē peſſimū. nulla em̄ pe ſtis grauior ad nocēdū q̄ꝫ familiaris inimicꝰ. ¶ n Nō ꝯtēdas aduerſus hoīeꝫ fru. i. ſine rōnabili cā. ¶ o Ne emuleris. i. imiteris. ¶ p Quia abo. do. ē oīs illuſor. qui ꝓmittit bonum in ore ⁊ cogitat malū in corde.

¶ q Et cū ſim. ſermoci. eius. ſ. illuſoris q꜠ facilꝰ decipit ſimplices q̄ꝫ aſtutos. vel aliter. Sermocinatio eius. ſ. dñi qui ſimplicibꝰ reuelat ſecreta ſua Mat. xj. Abſcō diſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ. ⁊ reuelaſti ea paruulis.

¶ z Stultorum exultatio ignominia. i. ignominioſa. q꜠ le tant̄ cū malefecerint. ⁊ exultāt in rebus peſſimis. vt di ctū eſt ſupra. ca. j. in hebreo hr̄. Stultorū exaltatio igno minia. q꜠ tunc magis apparet turpitudo ſue fatuitatis. ſicut turpitudo poſteriorū ſimie magis apparet. qñ aſcē dit in altū. ⁊ tranſlatio nr̄a videt̄ viciata p ſcriptores ꝓ pter ſilitudinem dictionū.

¶ Capitulum. iiij.

a Audite filij. Hic ꝯñter inducit ad ſapiam et bñfi centiā exēplo. Et primo ponit̄ exemplū. ſcḋo exe quit̄ ꝓpoſitū ibi. Poſſide ſapiam. Prima ps ex ponit̄ tripl̄r. Uno mō q̄ exemplū hic poſitū intelligat̄ de ſalomone. ⁊ iſte modus duplicat̄. vno mō q̄ dō dicat̄ h̄ pr̄ ſalomonis. ⁊ berſabee mater eius ⁊ ſic loquit̄ hic:

¶ a Audite filij diſciplinā patris. ſicut ⁊ ego audiui a pa tre meo dauid. ⁊ dr̄ hic diſciplina in moribus. prudentia in agibilibus. ¶ b Bonum bonum tribuam vobis. ſcꝫ ſapiam q̄ melior eſt auro ⁊ argento. vt dictū eſt in. c. p̄ce denti. ¶ c Legem meā ne derelinquatis. i. documenta bñ viuendi a me vobis tradita. ⁊ inducit ad hoc exem plū de ſeipſo dicēs. ¶ d Nam ⁊ ego fui filius p̄ris mei dauid. ¶ e Tenellus. vñ dicit dauid. j. paral. xxix. Sa lomonē filiū meū elegit deus adhuc puerū ⁊ tenellum.

¶ f Et vnigenitus corā matre mea berſabee. licꝫ em̄ tres alios filios habuerit berſabee. vt habet̄. j. paral. iij. tñ il li fuerunt filij vrie naturales ⁊ ipſius dauid adoptiui tm̄ ille em̄ quem habuit de dauid an̄ ſalomonē non ꝯputat̄ ibi neq꜠ hic. tum q꜠ fuit adulterinus. tum q꜠ fuit mortu us an̄ diem octauū. ⁊ ſic incircūciſus. ⁊ p ꝯñs nō nume rat̄ in filijs de ꝓplō iſrl̄. q꜠ circūciſio eſt ſignū diſtinguens iſrl̄ a gentilibus.

¶ g Docebat me. ſ. pr̄ meus dḋ. In hebreo em̄ hr̄. Uaio rem. i. docebat me. q̄ modus loq̄ndi nō dr̄ niſi ō maſculo

ſi aūt referet̄ ad matrē. diceret̄ in be. vathoꝛē. b Suſcipiat ꝟba mea coꝛ tuū. ſic eñ dicebat dd̄ ſalomōi inſtruens eū de cultu dei. ⁊ de moꝛib⁹ ⁊ d̄ edificatōe tēpli. vt3. j. pali. xxviij. ⁊. xxix. i Cuſtodi ꝑcepta mea ⁊ viues. vita gr̄e. q̄diu eñ ſalomō cuſtodiuit ꝑcepta dd̄ pr̄is ſui habuit gra3 dei. Alio mō exponit̄ exemplū hic poſitu3. ita ꝙ de⁹ dicat̄ pr̄ ſalomōis ſicut. ij. Re. vij. dicit de eo dñs. Ego ero illi in patrem. ⁊ ipſe erit mi hi in filiū. ⁊ mr̄ ei⁹ dicat̄ ſynagoga ſiue pp̄l's iſrl̄. ſicut eccleſia dr̄ mr̄ cuiuſlibet xp̄iani. ⁊ ſic exponit ra. ſal̄. cū dr̄. Audite fi. diſc. pa. ſc3 dei q̄ eſt pr̄ oim ꝑ creatiōe3. Donū bo. trib. vo. in hebreo hr̄. Tribuivobis. ſ. legē in mōte ſynai. q̄ d3 cū diligētia cuſtodiri. nā ⁊ ego ſa. fui fi. pat. mei. i. dei. vt allegatum eſt. ij. Re. Tenellus. q2 a deo in puericia electus. vt dictū eſt. Et vnige. cozā ma. mea. i. dilectus a ſynagoga. ſicut vnigenitus filius diligit̄ a matre ſua naturali. Et docebat me. ſ. deus pr̄ meus. q2 ſalomō habuit ſciam diuinitus infuſam. vt hr̄. iij. Reg. iij. Tercio mō exponit̄ vt exemplū ponat̄ h̄ de xp̄o deo pr̄e ⁊ maria virgine. ⁊ ſic exponit frater Raymūdus in quodā libꝛo quē fecit cōtra iudeos dicēs in ꝑſona xp̄i. Audite filij diſciplinā patris. i. dei. Donū bonū tribuā vobis. i. legē euangelicā diligētiſſime cuſtodiēdā Nam ⁊ ego fui. ab eterno. Filius pr̄is mei. i. dei pr̄is a q̄ diſtinguit̄ filius in ꝑſona. lic3 ſit idē deus in eſſentia. Tenellus ⁊ vnigenitus. q2 fuit ⁊ eſt vnigenitus deo patri et marie virgini. Et tenellus. teneritudine pietatis in vtraq3 natura. ſ. diuina ⁊ hūana. Ante matrē mea3. q2 ꝑceſſit matrē in natura diuina. Et docebat me. deus pr̄ ſciam diuinā ⁊ humanā. q2 licet ſit eadē ſcia diuina in pr̄e ⁊ filio. illam tñ habet filius a pr̄e. ſicut ⁊ naturā. Itē xp̄s hō habet ſciam infuſam adeo ab inſtanti cōceptionis. Iſtas tres expoſitōes hic poſui. vt lectoꝛ eligat quā voluerit. Prima tñ mihi videt̄ magis cōſona lr̄e hic. ⁊. j. Paral. iij tñ tenendo illā ſoluendū eſt vnū qd̄ dicit hic frater Raymundus in expoſitōne ſua. d. ꝙ hec eſt lr̄a. Tenellus et vnigenitus añ matrē meā. ita ꝙ ꝑ li añ ſ̄m eū ſignificat̄ anteceſſio duratōis filij añ matre. qd̄ non pōt eſſe veru3 de ſalomone. ſed ſolū de xp̄o tm̄. mō ꝑdicto. ſed in hoc dictum ſuū nō valet. q2 dictio hebꝛaica hic poſita. ſ. li phue indifferēter ſignificat añceſſionē ⁊ aſſiſtentiā ſicut ⁊ hec ꝓpoſitio añ. in latino. dr̄ eñ de xp̄o. ꝙ fuit añ tpa ſ̄m naturam diuinā. ⁊ añ faciē pylati ſ̄m humanā. ⁊ frequentius accipit̄ dictio hebꝛaica hic poſita ꝓ aſſiſtentia q̄3 ꝓ anteceſſione.

k Poſſide ſapiam. Hic pn̄r ſalomon exequit̄ ꝓpoſitū. et pꝛimo inducit ad amoꝛē ſapie. ſcd̄o ad actus bone vite ibi. Ne delecteris. Circa pꝛimū dicit.

l Principiū ſa. poſſ. ſa. qd̄ ſic exponit̄ cōiter. i. poſſeſſio ſapientie in via. eſt pꝛincipium habendi ſapiētiam in patria q̄ conſiſtit in clara viſione. Ra. ſa. exponit ſic. Principium ſapie. eme ſapientiam. ſic eſt in hebꝛeo. i. pꝛincipium acquirendi ſapientiam eſt compare ſibi ꝑcio vel obſequio doctoꝛem ſapientem qui dicit̄ hic ſapientia in abſtracto eo modo loquendi quo aliquis notabiliter liberalis dr̄ liberalitas. Et in omī poſſeſſionē tua acq̄. pru. i. ꝑ omnibus que emi pn̄t vel haberi ab alio quocunq3 mō. Et ad eundē intellectū qui videt̄ magis lr̄alis ꝑtrahi noſtra lr̄a.

atq3 dicebat. [b] Suſcipiat ꝟba mea coꝛ tuū: [i] cuſtodi ꝑcepta mea ⁊ viues. [k] Poſſide ſapiam: poſſide pꝛudētiam. Ne obliuiſcaris neq3 declines a verb oꝛis mei. Ne dimittes eā ⁊ cuſtodiet te. dilige eam ⁊ cōſeruabit te. [l] Principiū ſapie [m] poſſide ſapia3: [n] ⁊ ī oī poſſeſſiōe tua acq̄re pꝛudētiā. [o] Arripe illā [p] ⁊ exaltabit te: [q] glꝛificaberis ab ea cū [r] eā fueris āplexat⁹. [s] Dabit capiti tuo augmēta grarum: ⁊ coꝛona inclyta ꝓteg3 te. Audi fili mi [v] ⁊ ſuſcipe ꝟba mea: [x] vt multiplicent̄ tibi āni vite. [y] Viā ſapie mōſtrabo tibi: [z] ⁊ ducā te ꝑ ſemitas eq̄tatis: [a] q̄s cū ingreſſus fueris nō artabunt̄ greſſus tui: [b] ⁊ currēs nō habebis offēdiculū [c] Tene eā. Cuſtodi illā [d] q2 illa ē vita tua. [e] Ne dlecteris ī ſemitis ī pioꝛū: nec tibi placeat maloꝝ via: [f] Fuge ab ea nec trāſeas ꝑ illā: declina ⁊ deſere eā. Nō eñ dormiūt niſi cū malefecerint ⁊ nō capit̄ [h] ſomn⁹ ab eis niſi ſupplātauerit. [i] Comedūt panē ī pietatis: ⁊ vinū ī iq̄tatis bibūt

l Principiū ſapie. i. acquirendi ſapiam.

m Poſſide ſapiētiam. i. ſtabiliter ad modu3 poſſeſſionis adhereas ſapienti doctoꝛi.

n Et in oī poſſeſſione tua. i. ꝑ omī re que pōt a te poſſideri.

o Arripe illa3. i. feſtina ad ei⁹ acquiſitionē.

p Et exaltabit te in pn̄ti ⁊ futuro.

q Gloꝛificaberis ab ea. i. honoꝛaberis corā multis ꝓpter eā

r Cum ea3 fueris amplexat⁹ ſicut rem valde dilectam. s Dabit ca. tuo aug. gra. ⁊ ꝓdeſt. Co. inclyta ꝓte. te. Antiquitus eñ ſapiētibus dabant̄ coꝛone in ſignū ꝙ debebant ab alijs honoꝛari. ⁊ in ꝑiculis adiuuari. t Audi fili mi. aure coꝛpis. v Et ſuſcipe verba mea. aure mētis. x Vt multiplicent̄ tibi anni vite. q2 ſapiētes ſciūt euitare ꝑicula moꝛtis in pn̄ti vita ⁊ ꝑ ſapiam veniunt ad vitā eternā.
y Viā ſa. mō. tibi. ſ. ꝓceſſu3 in virtutibus intellectualibus ⁊ moꝛalibus. y Ducā te ꝑ ſemitas equitatis. q2 vie virtutū nō habent aliquid diſtoꝛtum.
a Quas cum ingreſſus fueris nō artabunt̄ greſſus tui. in pꝛincipio eñ via virtutis videt̄ arta. q2 difficile eſt tenere mediū rōnis. nō habenti habitū virtutis. ſ3 ꝑ cōſuetudinē opis dilatat̄ hec via. ⁊ efficit̄ facilis ad tenendū. iō ſubdit̄.
b Et currens nō habebit offendiculū. q2 habitus acquiſitus facit ꝓmpte ⁊ delectabiliter opari.
c Tene diſciplinā. i. i. foꝛmā diſcipuli magis deſiderans addiſcere ab alijs q̄3 docere. d Quia illa eſt vita tua. hoc eſt ꝑfectus in vita tua. e Ne delecteris. Hic pn̄r inducit ad actus bone vite. ⁊ pꝛimo reſpectu ſui. ſcd̄o reſpectu dei. c. v. Prima adhuc in duas. q2 pꝛimo inducit ad euitandū malū. ſcd̄o ad operandū bonū ibi. Fili mi. circa pmū dicit. e Ne delec. in ſe. ipi. q2 cū aliq̄s incipit ī aliq̄ detrahit̄ ad illud ꝑ ꝯſenſum ⁊ opatione. iō ſubdit̄. f Fuge ab ea. ne appꝛopinquādo ad eam trahatis ad cōcupiſcendū et opandū ⁊ ſequendū eam. ſicut auicula laqueo appꝛopinquās capit̄. g Non eñ doꝛmiūt ⁊c. habentes eñ habitū vicioſum inclinant̄ ad opa mala q̄ſi ſibi cōnaturalia. eo ꝙ habitus inclinat ꝑ modū nature. ⁊ iō ſicut lapis nō quieſcit niſi in centro. ita mali non hn̄t quietē mentis niſi in opibus malis.
h Et non capit̄ ſom. ab eis niſi ſupplan. i. ſimplices deceperint.
i Comedunt panē iniquitatis. i. ex iniquitate acquiſitum. k Auſtoꝛū aūt ſe. q̄ſi lux ſplen. qui eñ facit veritatē. venit ad lucē Ioh. iij.
l Procedit ⁊ creſcit vſq3 ad ꝑfectū diē. incedendo d̄ virtute in virtutem. donec videat̄ deus deoꝛu3 in ſyon

vbi eſt dies ꝑfecta ſine nocte ſequenti.
m ¶ Via impiorū tenebroſa. tenebris errorum.
n ¶ Neſciūt vbi corruāt. ſ. in infernū quē caſū mō nolunt attēdere. o ¶ Fili mi. Hic ꝯñr inducit ad opationē boni cui ꝑuia eſt doctrina bona. iō dī. o ¶ Fili mi auſculta. i. attende cū diligentia.
p ¶ Ne recedāt ab oculis tuis. ea iugiter meditādo. q ¶ Cuſtodi ea. firmiṫ retinendo.
r ¶ Vita em̄ ſūt .i. cā vite gr̄e.
s ¶ Et vniuerſe carnis ſanitas. q: cū hoc faciūt bonā diſpoſitionē corpis ſeruātibus ea.
t ¶ Omni cuſtodia ſerua cor tuum. ſicut caſtrū obſeſſum a carne mūdo ⁊ dyabolo. ⁊ ꝯtra carnem pone cuſtodiam caſtitatis ꝯtra mundū cuſtodiaꝫ liberalitatis. ꝯ demonē cuſtodiā charitaṫ. v ¶ Quia ex ipſo vita ꝓcedit. ſicut ei a corde carneo ꝓcedunt ſpūs q̄ ſūt cā motꝰ ⁊ ſenſus in mēbris exterioribꝰ. ſic ab aīa q̄ vocaṫ hic cor bñ diſpoſita ꝑ grām. opa exteriora viuificanṫ et meritoria efficiunṫ.
x ¶ Remoue a te os prauuꝫ. i. verba mala detractionis murmuratōis ⁊ hmōi.

k Juſto ꝝ aūt ſemita q̄i lux ſplēdēs l ꝓcedit: ⁊ creſcit vſ ad ꝑfectā diē. m Via īpioꝝ tenebroſa: n neſciūt vbi corruāt o Fili mi auſculta ſmones meos: ⁊ ad eloq̄a mea inclina aurē tuā. p Ne rcedāt ab ocl'is tuis: q cuſtodi ea in medio cordis tui. Vita em̄ ſūt iuenietibꝫ ea: s et vniūſe carni ſanitas. t Oī cuſtodia ſerua cor tuū v q: ex ip̄o vita procedit. x Remoue a te os prauū: y ⁊ detrahētia labia ſint z ꝓcul a te. Ocl'i tui rcta videāt: ⁊ palpebre tue ꝓcedant greſſus tuos. a Dirige ſemitas pedibꝫ tuis: b ⁊ oēs vie tue c ſtabilieṫ. d Ne decli nes ad dexterā e neqꝫ ad ſiniſtram. f Auerte pedē tuū a malo. g Vias eī q̄ a dextris ſt: nouit dn̄s: ꝑuerſe vo ſt q̄ ſt a ſiniſtris. Ipſe eī rectos faciet greſſus tuos: itinera aūt tua in pace ꝑducet.

¶ Caplm. v.

a Fili mi attēde ſapiaꝫ meā ⁊ prudētie mee inclina aurē tuā vt cuſtodias cogitatōes: ⁊ diſciplinā labia tua ꝯſeruēt b Ne intēde

y ¶ Et detrahētia labia. ſ. alteriꝰ. z ¶ Sint ꝓcul a te. fugiendo detractores. a ¶ Dirige ſe. pe. tuis. i. affectibꝰ tuis q̄bꝰ aīa incedat. b ¶ Et oēs vie tue. i. opa. c ¶ Stabilienṫ. ex intentōe bona dū tn̄ opa ſint bona ꝺ genere. d ¶ Ne declines a via iuſticie ad dexterā. i. attractꝰ ꝓſpis vl' ꝓmiſſis. e ¶ Neqꝫ ad ſiniſtrā. fractꝰ aduerſis. f ¶ Auerte pedē tuū a malo. i. affectū tuū. g ¶ Vias em̄ ⁊c. totum iſtud nō eſt de textu vſqꝫ ad finē cap. q: nō eſt in hebreo. ſꝫ vt credo fuit quedā gloſa poſtea vicio ſcriptorū textui inſerta. ſicut ⁊ in pluribus alijs locis veteris ac noui teſta. cōtigit.

¶ Caplm. v.

Fili mi. Hic ꝯñr inducit ad bonū reſpectu ipiꝰ dei. Et diuidiṫ in duas ptes. q: pmo ſub metaphora meretricis retrahit a vicio ydolatrie. Scdo inducit ad ſtudiū ſapie: ibi. Bibe aquam. Hoc mō exponit Ra. ſa. d. ꝙ in hoc caplo eſt pabola ſeu metaphorica locutō. Circa primū dī. a ¶ Fili mi attē. ſa. me. ⁊ nō va. ⁊ ſupſtitioſam. b ¶ Ne intē. fal. mu. hoc nō eſt in hebreo. nec in libris correctis. c ¶ Fauus diſtil. la. mere. i. ydolatrie cuiꝰ doctrina ꝓcedit delectabilia carnis. d ¶ Et nitidiꝰ oleo guttur eiꝰ. i. doctrina eiꝰ vr̄ inſipiētibꝰ pulcra. e ¶ Nouiſſi. aūt illiꝰ amara amaritudine culpe ⁊ pene. f ¶ Et ling. eiꝰ acuta q̄i gla. biceps. i. ſcindēs ex vtraqꝫ pte. q: vulnerāt h' vulnere culpe. ⁊ i futuro vulnere gehēne. iō ſubdiṫ. g ¶ Pedes eꝰ deſcēdūt in mortē ⁊c. aliq̄ libri hñt h' interpoſitū ⁊ ligua eꝰ. ſꝫ nō ē in hebreo nec in libris correctis. h ¶ Per ſe. vite nō am. i. ꝑ ſemitā moꝝ q̄ ducit ad vitā beatorum. i ¶ Vagi ſunt greſſus eiꝰ ⁊ iue. q: nullum fundamentuꝫ hñt ex rōne ſeu diuina lege. k ¶ Lōge fac ab ea viā tuam. ne decipiari ab ydolatris.
l ¶ Et ne appropi. fori. do. eiꝰ. i. ꝓbani in q̄ ydolatria exerceṫ ſeu doceṫ.
n ¶ Ne des alieniſ ſcꝫ dijs. o ¶ Honorē tuū. i. honorē deo debitū a te qui dr̄ tuus. q: honor ē in honorāte. ⁊ nō i honorato. ſ. etbi. p ¶ Et ānos tuos crudeli. i. demoni q̄ coliṫ in ydolis.
q ¶ Ne forte impleant extranei. i. ſacerdotes ⁊ doctores ydolatrie. q̄ ſt a deo alieni.

ris fallacie mulieris. c Fauꝰ em̄ diſtillans labia meretricis d ⁊ nitidiꝰ oleo guttur eꝰ e Nouiſſima aūt illiꝰ amara q̄ſi abſinthiuꝫ: f ⁊ lingua eiꝰ acuta q̄ſi gladiꝰ biceps g Pedes eiꝰ deſcēdūt i mortē: ⁊ ad inferos greſſus eius penetrāt. h Per ſemitā vite nō ābulant i vagi ſt greſſus eiꝰ ⁊ inueſtigabiles. Nūc ḡ fili audi me et ne recedas a vbis oris mei k Lōge fac ab ea viā tuam: l ⁊ ne appropinques foribꝫ domus eiꝰ. n Ne des alienis o honorē tuū: p et ānos tuos crudeli. q Ne forte impleāṫ extranei r viribꝫ tuis: s ⁊ labores tui ſint i domo aliena t ⁊ gemas i nouiſſimis qn̄ ꝯſumpſeris carnes tuas ⁊ corpꝰ tuum: v ⁊ dicas x Cur deteſtatꝰ ſum diſciplinā: y ⁊ increpatōibꝫ nō acqeuit cor meum? Nec audiui vocē docētium me: ⁊ mḡris nō inclinaui aurē meā z Pene fui in omni malo: a in medio eccl'ie et ſynagoge. b Bibe aquam c de ciſterna tua: et fluenta putei tui. d Deriuentur fontes tui foras: e et

r ¶ Viribꝰ tuis. i. opibus q̄s acq̄ſiſti viribus tuis ydolis offerēdo ⁊ eorū ſacerdotibꝰ dādo.
s ¶ Et labores tui ſint in do. ali. i. in domibus ydolorū et domo ſacerdotū.

t ¶ Et gemas in nouiſſimis tuis. i. poſt mortē. iō ſequiṫ. Qn̄ cōſumpſeris carnes ⁊c. v ¶ Et dicas. penitendo licet ſero. ſicut Sapie. v. dī de exiſtentibus in inferno dicentes intra ſe. Penitentiam agentes ⁊c.
x ¶ Cur deteſtatus ſum diſciplinā. legis diuine.
y ¶ Et increpatio. ſa. nō acqui. cor meū. ꝑ emendationeꝫ vite. iō ſubdiṫ. z ¶ Pene fui in omni malo. culpe ⁊ pene. a ¶ In medio eccl'ie ⁊ ſynagoge. i. inter illos de populo meo. quaſi diceret. dum adhuc eſſem viuens in cōgregatione populi mei parum diſtabam a gehenna. vt exponit Rabi ſalomon. vnde de homine nequam adhuc viuente dicitur vulgariter ꝙ habet vnum pedem in inferno. idem autem ſignificant eccleſia ⁊ ſynagoga. niſi ꝙ eccleſia dicitur conuocatio populi. ſynagoga vero congregatio.
b ¶ Bibe aquā. Hic ꝯñr inducit ad ſtudiū ſapie cum dī. Bibe aquā. ſapie ſalutaris.
c ¶ De ciſterna tua. i. de ſacra ſcriptura.
d ¶ Deriuenṫ forētes tui foras. ſapiam a te hauſtā alijs cōicando ꝑ doctrinam. e ¶ Et in plateis. i. in locis cōmunibꝰ ⁊ manifeſtis in talibꝰ em̄ locis debet doceri ſana

doctrina.ſuꝑſtitioſa vero ⁊ mala docet̃ in latibulis.
b Habeto eas ſolus.ꝑ hoc eñ nõ excludunt̃ alij fideles diſcipuli.ſed illuſores ⁊ increduli.ſicut dicit ſaluator Math.vij. Nolite ſctm̃ dare canibus. nec margaritas vr̃as ponere añ porcos ꝛc.iõ ſubdit̃. c Nec ſint alieni.ſ.a deo ⁊ vitate.

refrigera te cũ vxore tua. Deriuent̃ fontes tui foras.i. pueri a te in mrĩmonio geniti. Et in plateis aq̃s tuas diuide.i.pueros tuos iã adultos ꝯiugio trade. Habeto eas ſolus.i.ſic cuſtodi vxorẽ ꝓpriã ꝙ pueri ex ea ſint tui.iõ ſequit̃. Nec ſint alieni pĉicipes tui in ꝓpria vxore vel ꝓle.

d Participes tui.i.doctrine tue.
e Sint vena tua bñdicta.ſ.ſapiẽtia tua vñ alij ꝓficiũt
f Et letare cum muliere adoleſcentie tue.i.lege diuina q̃ fuit data ꝑplo iſrl̃ tũc adoleſcẽtie ſue ſcꝫ pꝰ exitũ de egypto.tũc eñ ꝓpĺe incepit eſſe ꝑplus.vñ di Hiere.ij. Recordatus ſum tui miſerans adoleſcentiã tuã ⁊ charitatẽ deſponſatõnis tue qñ ſecuta me es in deſerto ꝛc. Studium eñ legis dine habet delectatiões annexã.iõ ſubdit̃.

g Cerua chariſſima. ſupple eſt lex diuina. b Et gratiſſimus hinnulus.i.diſcipulus in ea ſtudioſus.

in plateis aq̃s tuas diuide [b]habeto eas ſolus: [c]nec ſint alieni [d]ꝑticipes tui. [e]Sit vena tua bñdicta: [f]⁊letare cũ mliere adoleſcẽtie tue. [g]cerua chariſſima: [h]et ĝtiſſimꝰ hinnulꝰ. [i]Ubera eiꝰ [k]inebrient te oĩ tpe:et in amore eiꝰ delectare iugit̃. [l]Quare ſeduceris fili mi ab aliena:et fouer̃ in ſinu alteriꝰ:? [m]Reſpicit dñs viã hoĩs :⁊ omẽs greſſus eiꝰ ꝯſiderat. [n]Iniq̃tates ſue capiũt impiũ: [o]et funib ꝑ pctõꝝ ſuoꝝ ꝯſtringitur. [p]Ipſe morieť [q]qꝛ nõ habuit diſciplinã [r]⁊ ĩ multitudine ſtulticie ſue [s]decipiet̃.

Cap̃.vj.

Fili mi ſi ſpopõder̃ ꝓ amico tuo: [b]defixiſti apud extraneum manum tuam. [c]Illaq̃atꝰ es ṽbis oris tui et captꝰ ꝓprijs ſermonibus [d]Fac ḡ qđ dico fili mi et temetipſum libera: qꝛ incidiſti in manũ ꝓximi tui. [e]Diſcurre [e]feſtina: [f]ſuſcita amicũ tuũ. [g]Ne dederis ſõnũ oclĩs tuis nec dormitẽt palpebre tue. [h]Eruere q̃ſi damula de manu:⁊ q̃ſi auis de inſidijs aucupis [i]Uade ad formicam o piger: ⁊ cõſidera vias eius et diſce ſapientiam. [k]Que cum nõ habeat ducem [l]nec preceptorem [m]nec principem: [n]parat in [o]eſtate cibum ſibi:et congregat ĩ meſſe quod comedat

Sit vena tua bñdicta.i.ꝓles tua de vero matrimoio nata. Cerua chariſſima fidelis ſponſa. et gratiſſimus hinnulus.fidel̃ ſpõſus. Ubera eiꝰ inebriẽt te omni tpe.⁊ in ſocietate eiꝰ delecteris in iuuẽtute ⁊ ſenectute. Quare ſeduceris fili mi ab aliena ſcꝫ muliere fornicaria vel adultera q.d.nulla eſt cã vl̃ excuſatõ tua ex q̃ tu habes vxorem ꝓpriã. Reſpicit dñs ꝛc.exponat̃ vt ſupra

i Ubera eius.i.cõſiliatões ſcripture. k Inebrient te omĩ tpe.i.repleãt te iugiter. l Quare ſeduceris fili mi ab aliena.ſ.a ſuꝑſtitioſa et mala doctrina. q̃ſi dicat nullo mõ debes declinare ad eam etiã occulte.iõ ſequit̃.
m Reſpicit dñs viam hoĩs.quantũcunqꝫ occultet̃.
n Iniquitates ſue capiũt impiũ.i.oñdunt captũ corã deo cui oĩa nuda ſunt ⁊ apta. o Et funibus pctõꝝ ſuorũ ꝯſtringit̃.ita ꝙ nõ pt̃ facilit̃ opari bonũ ꝓpter habitũ vicioſum inclinantẽ ad cõtrariũ. p Ipſe morieť. morte culpe ⁊ gehẽne. q Quia nõ habuit diſciplinã .i.nõ recipit eã ſ; repulit. r In multitudine ſtulticie ſue.qua ſapiens ibi videt̃ q̃ eſt maria ſtulticia. s Decipiet̃.ꝑ hoc eñ de pctõ in pctm̃ labit̃. Expoſitores autẽ latini dicũt ꝙ in hoc caplõ non eſt locutio q̃tum ad primã ꝑtem methaphorica ſ; plana. ita ꝙ in prima ꝑte excludit̃ adulteriũ. ⁊ ſcđo ꝯſulit̃ mrĩmoniũ:ibi.bibe aquã et exponit̃ ꝓncipiũ ꝓme ꝑtis vt ſupra vſqꝫ ibi. Fauꝰ diſtillãs labia meretricis.q̃ ꝑ verba blãda ⁊ mẽdacia ꝯſueuit hoiem decipe. Et nitidius oleo guttur eius.qꝛ incõtinens attẽdit ⁊ mirat̃ eius pulcritudinẽ. ⁊ ſibi multo maior videt̃ q̃ ſit ꝓpter motũ ꝯcupie. Nouiſſima ãt eꝰ amara.amaritudine culpe ⁊ pene. Et acuta q̃ſi gladiꝰ biceps abbreuiat eñ incõtinentis vitã ⁊ minuit eiꝰ ſubſtãtiam Pedes eius deſcendũt in mortẽ nature.qꝛ viciũ luxurie eſt abbreuiatiuũ vite vt dictũ eſt. Et ad inferos greſſus illiꝰ penetrãt.qꝛ meret̃ penã gehẽne. Per ſemitã vite nõ ambulãt.recte viuẽdo. Uagi ſũt greſſus eiꝰ.qꝛ tales mulieres ſũt vagabũde. Longe fac ab ea viã tuã ⁊ ne appropinques forib ꝰ domꝰ eiꝰ.qꝛ in talibꝰ ꝓſtibulis ſolẽt eẽ ribaldi.raptores ⁊ homicide.iõ ſubdit̃. Ne des alienis honorẽ tuũ.i.bona vñ debes honorari. Et annos tuos crudeli.i.vitã tuã homicide in ꝓſtibulo latẽti. Ne impleãt extranei.i.meretrices ⁊ earũ ribaldi. Uiribꝰ tuis.i.bonis q̃ tuis viribus acq̃ſiſti.cetera exponant̃ vt ſupra. Bibe aquaꝫ. Hec ẽ ſcđa ꝑs ĩ q̃ iducit ad mrĩoniũ qđ ẽ ꝯcupie carnalis remediuꝫ.de q̃ tñ loquit̃ metaphorice.d. Bibe aquã de ciſterna tua.i.ſi nõ potes vel non vis continere.

Caplm.vj.

Fili mi. Supius ſalomõ induxit ad bñficentiã.hic ꝯñter inducit ad bñficentie diligentiam. Et primo hec diligentia cõſulit̃. ſcđo eiꝰ oppoſitũ excludit̃:ibi.vade ad formicã. Circa ꝓmũ dĩ
a Fili mi ſi ſpopon.ꝓ amico tuo.obligando te alteri ꝓ ipſo. b Defixiſti apud extra.ma.tuaꝫ.talis eñ obligatio ꝑ dationẽ manus fieri cõſueuit.
c Illaqueatus es.i.obligatus.fac ergo qđ dico.ſ.ea q̃ faciunt ad tui amici liberationẽ diligenter exeq̃ndo
d Diſcurre.ad loca tue liberationi apta.
e Feſtina.qꝛ ꝑiculũ eſt in mora. f Suſcita amicum tuũ.ꝓ q̃ ſpopondiſti.monẽdo eum ſolicite. vt ſe et te expediat.vel aliter. f Suſcita amicũ tuũ.i.ſi tu ⁊ ille ꝓ q̃ ſpopondiſti eſtis impotẽtes ad iſtã expeditionẽ.quere ab amicis tuis alijs conſiliũ ⁊ auxiliũ. qđ eñ ꝑ amicos facimus quodãmodo ꝑ noſipſos facimus.qꝛ amicus eſt alter ipſe.
g Ne dederis ſomnũ oculis tuis.i.nõ ſis negligens in hoc negocio. h Eruere q̃ſi damula.i.velociter de manu ſcꝫ illius cui te obligaſti.
i Uade. Hic ꝯñter excludit viciũ oppoſitũ. Et ꝓmo excludit pigritiã.ſcđo apoſtaſiã: ibi homo apoſtata. tercio luxuriã:ibi. Conſerua.conſequentia partiũ patebit ꝓſequendo. Circa primũ dicit.
i Uade ad formicam o piger.eius diligentiam conſiderando.
k Que cum nõ habeat ducẽm.eam dirigentem.
l Nec ꝑceptorem.cogentem. m Nec principẽ. ſibi mãdante de diligẽtia in ꝓuiſione ſui.
n Parat.cum magna ſolicitudine.
o Eſtate cibum ſibi. qꝛ tunc inuenit grana in campis que comedat. In aliquibus libris addit̃. In hyeme.ſed nõ eſt in hebreo nec in libris correctis.ſubintelligit̃ tñ.ꝓpter quod aliquis doctor poſuit in gloſa interlineari que poſtea tracta eſt ad textuꝫ ꝑ ſcriptores ignorantes.qđ aũt dĩ hic ꝙ formica non habet ducẽ ꝛc.intelligendũ eſt in iſtis inferioribus.ſ; habet eo mõ q̃ opus nature dĩ opus intelligentie. qꝛ ab intellectu

[a]Vſq[ue]quo piger dormies?
Quñ ɔſurges e ſomno tuo?
[b]Paululũ dormies: paululũ
dormitabis. Paululũ cõſe-
res man⁹ tuas vt dormias.
[b]⁊ veniet tibi q̃ſi viator ege-
ſtas: [c]⁊ paupies q̃ſi vir arma-
tus. [d]Si vo impiger fueris
veniet vt fons meſſis tua: ⁊
egeſtas lõge fugiet a te. [e]Hõ
apoſtata vir inutilis [f]gradit
ore ꝑuerſo: [g]ãnuit oclis: [h]te-
rit pede: [i]digito loq̃t: [k]pra-
uo corde machinat malũ [l]⁊
oi tp̃e iurgia ſemiat. [m]Huic
extẽplo [n]veniet ꝑditio ſua ⁊
ſubito ɔteret: [o]nec hẽbit vl-
tra medicinã. [p]Sex ſũt que
odit dñs: [q]⁊ ſeptimum dete-
ſtat aĩa ei⁹. [r]Oclos ſblimes
[s]linguã mẽdacẽ: [t]man⁹ effũ-
dẽtes innoxiũ ſãguinẽ [v]cor
machinãs cogitatões peſſi-
mas: [x]pedes veloces ad cur-
rendũ i malũ: [y]pferẽtẽ men-
dacia: teſtẽ fallacẽ: [z]⁊ eũ q̃
ſemiat int̃ frẽs diſcordias.
[a]Cõſerua fili mi ꝑcepta pa-
tris tui: [b]⁊ ne dimittas legẽ
mr̃is tue: [c]liga eã in corde
tuo iugiter [d]et circũda gut-
turi tuo. [e]Cũ ãbulaueris
gradiant tecũ: [f]cũ dormie-
ris cuſtodiãt te: [g]⁊ euigilãs
loq̃re cũ eis. [h]Quia mãda-
tum [i]lucerna ẽ [k]⁊ lex lux: [l]et
via vite increpatõ diſcipli-
ne [m]vt cuſtodiãt te [n]a mulie-
re mala: [o]⁊ a blãda ligua ex-
tranee. [p]Nõ ɔcupiſcat pul-
critudinẽ ei⁹ cor tuũ: ne ca-
piaris nutib⁹ illi⁹. [q]Preciũ
eñ ſcorti vix ẽ vni⁹ panis: [r]mlr
aũt viri ꝓcioſã aiã capit.
[s]Nunq̃d pt hõ abſcõdere
ignẽ in ſinu ſuo vt veſtimẽ-
ta illi⁹ nõ ardeãt: aut ãbu-
lare ſup prunas vt nõ plãte
ɔburãt ei⁹? Sic q̃ ingredit
ad mlierẽ pximi ſui nõ erit
mundus cum tetigerit eã.
[t]Non grãdis eſt culpa cũ
quis furatus fuerit. [v]Fura-
tur eñ vt eſurientẽ imple-
at animam. [x]Deprehenſus
quoq[ue] reddet ſeptuplum:

diuino ꝓcedũt inclinatões. ⁊ ſic formica ꝑ inſtictũ na-
turalẽ a deo ſibi datũ mouet ad ſibi ꝓuidendũ. habet
etiã principẽ inq̃tum ſubdit diuine ꝓuidentie.
a Vſq[ue]q̃ piger dormies. piger ei vr̃ q̃ſi ſp ſomnolẽt⁹.
b Et veniet tibi q̃i viator egeſtas. i. cito ⁊ ex iprouiſo
c Et paupies q̃ſi vir armatus ita q̃ tu nõ poteris contra eam te defendere.
d Si vo impiger ⁊c. iſte ꝟſus nõ eſt in hebreo ꝑ ꝯñ ſnia.
e Hõ apoſtata. Hic deteſtat apoſtaſiã a fide q̃ ſolz ſeq̃ ad negligẽtiã ſciendi ea q̃ ſunt de neceſſitate credenda cum dr̃.
e Hõ apoſtata vir inutilis. i. efficit vir inutilis. Tanta eñ ẽ ꝗuitas h⁹ pctĩ q̃ vix pt hõ ad bonũ reparari. ꝟ iñõ loquit apl̃s. ad Hebre. vj. Impoſſibile ei ẽ eos q̃ ſemel ſũ illũiati ⁊c. ſ. ꝑ fidem ⁊ ſacra ſeq̃t ibidẽ Et ꝓlapſi ſũt. ſ. ꝑ apoſtaſiã. Ruꝛſus renouãt. ad pniam. Et accipit ibi impoſſibile illõ qd ẽ diffĩcili eſt poſſibile. Hic eſt eñ vn⁹ mod⁹ impoſſibilis. vt habet. v. methaphiſice.
f Gradit ore ꝑuerſo. loquẽs mẽdacia. g Annuit oculis. oñdẽs mulieribus impudicie ſigna. h Terit pede. vagabũdus ꝑ loca inhoneſta. i Digito loq̃t. i. cũ ſupbia. vñ Eſa. lviij. Si deſieris digitũ extendere ⁊ loq̃ qd ñ ꝓdeſt ⁊c. k Pra. cor. machi. ma. ɔ innocẽtes. l Et oi tẽ. iur. ſe. i. nitit ſemiare int̃ ɔcaues m Huic extẽplo. i. repẽte. n Veniet ꝑditio ſua. in morte. i. ſubdit. o Necha. vltra me. q2 nõ ẽ loc⁹ pnĩe p⁹ mortẽ. Et q2 i oi pctõ mortali eſt q̃dã apoſtaſia a deo ⁊ maxie in pctĩs enormib⁹. iõ ſubdit.
p Sex ſũt q̃ odit do. tãq̃ horrida. q Et ſep. dete. aia ei⁹. tãq̃ horribilius. r Oculos ſublimes. ꝑ ſig. ſupbie manifeſta. s Linguã mẽ. ſ. mẽdacio ꝑnicioſo aſſuetã. t Man⁹ effũ. ſan. ino. volũtarie ⁊ ex electione. v Cor machi. cogi. peſſi. ɔ illos q̃b⁹ oñdit amicitie ſigna. x Pedes ve. ad cur. i ma. ex habitu vicioſo ad h̃ inclinate. y Proferẽtẽ mẽdacia teſtẽ fallacẽ. ſ. in iudicio. q2 tũc nõ ſolũ peccat ɔ primũ ſed etiã ɔ publice iuſticie bonũ. z Et eũ q̃ ſe. int̃ fra. diſcor. q̃ ñ ſolũ dñt ẽẽ amicicia ɔiũcti ex cohabitatiõe in vna trab⁹ vl̃ ciuitate. ſ; ẽt ſãguinis ꝓpinq̃tate. vl̃ ẽt i vna religione. ſicut oẽs xp̃iani ſunt frẽs generalr̃ ⁊ religioſi eiuſdẽ religionis magis ſpãliter. a Cõſerua. Hic ɔñr excludit laſciuiã q̃ ſolet ſequi ad deſidiã de q̃ ꝓus locut⁹ ẽ. vñ dicit poeta. Ocia ſi tollas ꝑiere cupidinis artes. Et diuidit in duas ptes. q2 primo retrabit a luxuria ex meretricis vilitate. ſcđo ex eius inverecũdia

et importunitate. ca. vij. Prima in duas. q2 primo retrabit a luxuria ex meretricis vilitate. ſcđo ex criminis grauitate: ibi. Nõ grãdis. Et q2 talis luxuria ꝑ ſapiam cuitat. ideo primo inuitat ad ipſam dicẽs.
a Conſerua fili mi ꝑcepta patris tui. ſ. dei.
b Et ne dimittas legẽ matris tue. i. ſacre ſcripture vel eccleſie.
c Liga eã iugiter in corde tuo. firmiter retinendo.
d Et circũda gutturi tuo. de his loquendo.
e Cum ambulaueris gradiant tecum. ea meditãdo
f Cum dormiert cuſtodiãt te. q2 obdormiendo in eorũ meditatõe obdormis in dño. ⁊ ſic es in eius ꝓtectione.
g Et euigilãs loquere cum eis. i. reſume meditationẽ de ipſis.
h Quia mandatum. ſ. diuinum.
i Lucerna eſt ſcz minorib⁹ vel iunioribus q2 min⁹ clare intelligũt. lucerna eſt eñ lumen in teſta.
k Et lex lux. maioribus qui capiũt clarius.
l Et via vite increpatio diſcipline ex ignorantia ſeu infirmitate peccãtibus.
m Vt cuſtodiãt te. ſ. ꝓdicta. n A mlĩere mala. i. fornicaria. o Et a blãda lingua extranee. i. adultere q̃ a viro ſuo extraneat ſe vel cũ viro ſuo recipit extraneũ.
p Nõ ɔcupiſcat pulcritudinẽ e⁹ cor tuũ ⁊c. q2 h; vilitatem annexã. iõ ſubdit. q Preciũ ei ſcorti vix eſt vni⁹ panis i hebreo hr̃. Fruſtũ panis qd ẽ modicũ. ⁊ tñ accedens ad eã ꝑdit maximũ. iõ ſubdit. r Mulier aũt viri ꝓcioſã aiam capit. tanq̃ laqueus dyaboli. Dr̃ aũt aia ꝓcioſa q2 ad imaginẽ dei facta ⁊ ad ſupnaturalẽ beatitudinẽ ordinata. s Nunq̃d põt hõ ⁊c. q. d. ſicut impoſſibile eſt ignẽ in ſinu abſcondere aut ſup prunas ambulare abſq[ue] cõbuſtione veſtium et plantarũ. ſic impoſſibile eſt q̃ adulter ſit ſine macula culpe.
t Non grãdis. Hic ɔñr retrahit ab adulterio ex grauitate criminis. q2 multo grauius eſt furto. quanto vxor ẽ res magis dilecta ⁊ chara in qua adulter facit iniuriã ꝓximo q̃ res q̃ ſubtrahit furto. Item q2 ꝑ hoc ſubſtituũt frequenter heredes falſi. Item q2 furtum frequenter cõmittit ex defectu rei neceſſarie ad victũ vl̃ veſtitũ. et hoc eſt qd dr̃.
t Non grandis eſt culpa ſcilicet furtum reſpectu adulterij.
v Furat eñ vt eſurientẽ impleat aiam. i. vt ſibi de re neceſſaria ꝓuideat ad victum vel veſtitum.
x Deprehenſus quoq[ue] reddet ſeptuplum Exo. xxij. dr̃ q̃ de rebus inanimatis reddat duplum. de oib⁹ q̃tuor oues ꝓ vna. ⁊ de bobus. v. ꝓ vno. ita q̃ in lege nõ ſcribit

ꝙ debeat reddi ſeptuplū. Jō dicendū ꝙ ꝓpter incremē-tū furti fuit additū ad penā legis vt hoīes a furto cohibe-rent᷑. nec eſt ꝯ legē q̄ nō inhibuit addere ad penā ꝓ bono reipublice. a ¶ Et oēm ſbam do. ſue tradet. ꝓ ſua redē-ptione ⁊ ſi nō ſufficeret debebat vendi ⁊ de ꝑcio eius ſa-tiſfieri. b ¶ Qui aūt adulter eſt ꝓpē cordis inopiā. adulteriū em̄ nō cōmittit᷑ ad ſupplendum indigentiam victus vel veſtit⁹ ſicut dictū ē de furto. ſ3 ex defectu rōnis q̄ vocat᷑ hic cor q̄ negligens eſt reprimere concupiſcibilē que nata eſt ei ſubijci rōni ſc3.

nere ꝓpe domos magnatum eo ꝙ plures eis ſeruientes ſubiecti ſunt vicio incōtinētie ſicut dauid pr̄ eius vidit mulierē ſe lauātē ex aduerſo dom⁹ ſue. ij. Re. xj. m ¶ Et video puulos. i. incōtinentes q̄ ſunt ſenſu paruuli. n ¶ Conſidero vecordē iuuenem. i. habentem vel i corde ex dominio carnalis cōcupiſcētie.

c ¶ Perdet aīa3 ſua3. ꝯmiſſiōe culpe d ¶ Turpitu. ⁊ igñ. cōgre. ſibi. q2 vicia carnis ſunt maioris infamie. e ¶ Et obprobriū ei⁹ nō delebit᷑. Jnterminabilis ē em̄ pena gehenne ad quā iudicabit᷑ ſnīa irretractabili i die iudicij. iō ſubdit᷑.

f ¶ Quia zelus et furor viri. i. dei qui dr̄ hic vir. q2 frequēter in veteri teſtō legit᷑ apparuiſſe in hūana ſpē. Et q2 xp̄us deus ⁊ hō in forma hūana glorioſa tn̄ apparebit in iudicio. Act. j. Hic ieſus q̄ aſſumptus eſt a vobis ſic veniet. ſ. ad iudiciū

[a]et oēm ſbam dom⁹ ſue tradet ⁊ liberabit ſe. [b]Qui āt adult̄ ē ꝓpter cordis inopiā [c]ꝑdet aīam ſuā. [d]Turpitudinē ⁊ ignomiā cōgreget ſibi [e]⁊ obprobriū illi⁹ nō delebit᷑ [f]Quia zel⁹ ⁊ furor viri nō ꝑcet in die vīdicte: nec acq̄eſcet cuiuſq̄ ꝑcib⁹: nec ſuſcipiet ꝓ redēptiōe dōa plīma

Fili mi cuſtodi ¶ vij. Ca.
ſermones meos: [b]⁊ ꝑcepta mea recondē tibi. [c]Fili honora dn̄m: ⁊ valebis ꝑter eū vo ne timueris alienum [d]Serua mādata mea ⁊ viues. [e]⁊ legē meā q̄ſi pupillā ocli tui. [f]Liga eā i digit̄ tuis: [g]ſcribe illā i tablīs cordꝭ tui. [h]Dic ſapiē ſoror mea es ⁊ prudētiā voca amicā tuā [i]Ut cuſtodiat te a muliere extnea ⁊ ab aliena: [k]q̄ verba ſua dulcia fac̄. [l]De feneſtrā ei dom⁹ mee ꝑ cācellos ꝓſpexi iuuenē: [m]⁊ video puulos [n]Cōſidero vecordē iuuenē [o]qui trāſit ꝑ plateas iux̄ angulū: ⁊ ꝓpe viā dom⁹ illi⁹ gradit᷑ [p]in obſcuro adueſpaſcēte die. i noctis tenebris ⁊ caligine [q]Et ecce occurrit illi mlr̄ i [r]ornatu meretricio: [s]ꝑparata ad decipiēdas aīas [t]Garrula [u]⁊ vaga [v]q̄etis ipatiēs: [x]nec valēs in domo ꝯſiſtere pedib⁹ ſuis: [y]nūc foris [z]nūc in plateis: [a]nūc iuxta angl̄os inſidiās. [b]Apprehēſūq3 [c]deoſculat᷑ iuuenē ⁊ ꝓcaci vltu blādit᷑ dicēs. [e]Uictimas ꝓ ſalute deuoui: [f]hodie reddidi vota mea. [g]Jdcirco egreſſa ſū i occurſū deſiderās te vidē ⁊ reppi. [h]Jnterui funib⁹ lectulū meum [i]ſtraui tapecib⁹ pictꝭ ex egypto: [k]aſꝑſi cubile meū myrrha ⁊ aloe et cinnamomo. [l]Ueni iebriemur [m]vberib⁹ ⁊ fruamur capitis āplexib⁹ donec illuceſcat dies. [n]Nō eſt enim vir [o]in domo ſua abijt via longiſſima. [p]Sacculum pecunie ſecum tulit [q]in die plene lune reuerſurus eſt in domum ſuā. [a]Jrretiuit eum multis ſermo-

o ¶ Qui tranſit ꝑ plateas iuxta angulū. vt ꝑueniat ad meretricis domū q̄ ſol3 eſſe in locis angularibus. p ¶ Jn obſcuro q2 q̄ male agit odit lucē. Job. iij. q ¶ Et ecce mulier occurrit illi. ad captādum eius beniuolentiam. r ¶ Ornatu meretricio. ad magis accendēdā cōcupiſcentiā. s ¶ Preparata ad capiēdas aīmas. loqueo cōcupiſcentie carnalis. t ¶ Garrula. mlt̄iplicatōe locutionis. u ¶ Et vaga. ex mobilitate mentis. v ¶ Quietis impatiens ꝑ tactus ⁊ geſt⁹ impudicos. x ¶ Nec valens in domo cōſiſtere. ſ3 ſēp vult ad ſpectacula ⁊ loca ihoneſta currere.

quēadmodū vidiſtis eū aſcēdētē in celū. in corpe glorioſo

¶ Caplm. vij.

Fili mi. Hic ꝯn̄ter retrahit a luxuria ex meretricꝭ inuerecūdia ⁊ iportunitate. ⁊ q2 euitat᷑ ꝑ ſapiam ideo ꝑmo inducit ad ſapiē amorē. ſcdō deſcribit ꝑiculū mulieris adultere: ibi de feneſtra. tercio monet ipſam fugere: ibi. Nunc ergo. Circa primū dr̄. a ¶ Fili mi coſto. ſer. me. ope adimplendo. b ¶ Et ꝑcepta mea recondē tibi. ſicut theſaurū ꝑcioſum. c ¶ Fili honora dn̄m ⁊c̄. Jſte verſus nō eſt in hebreo. ꝓpter qđ ipſum tranſeo. ⁊ q2 ꝑ3 eius ſnīa. d ¶ Serua mādata mea ⁊ viues. vita gratie in pn̄ti. ⁊ glorie in futuro. e ¶ Et legem meā ſicut pupillā oculi tui. i. valde diligēter ⁊ ſolicite. f ¶ Liga eam in digitis tuis. ope adimplēdo. q2 manus eſt organū organorū tercio de aīa. g ¶ Scribe illā in tabulis cordis tui. indelibiliter retinēdo. h ¶ Dic ſapie ſoror mea es. i. dilige eā chariſſime. i ¶ Ut coſto. te a mu. extranea. i. adultera q̄ extraneū recipit cū marito. k ¶ Que verba ſua facit dulciat blanditijs ⁊ adulatōibus hoīem decipiendo. l ¶ De feneſtra. Hic ꝯn̄ter deſcribit mulieres adultere ꝑiculū ex ſua importunitate dicēs. l ¶ De feneſtra em̄ dom⁹ mee. i. de ſecreto ꝯſcie mee ꝯſideraui ꝑiculu3 mulieris male. vel potuit eſſe ad lrām ꝙ ſalomō de feneſtra dom⁹ ſue vidit iuuenes incōtinentes ad domos meretricū declinantes que ſolent ma-

y ¶ Nūc foris. in aliena domo. z ¶ Nūc in plateis. in publico. a ¶ Nūc iuxta āgulos inſidiās. q. d. modus eſt meretricꝭ ꝑ oēm viā ⁊ modū inducere ad actū ꝯcupiē carnalis. iō ſubdit᷑. b ¶ Apprehenſumq3 brachijs amplexātib⁹. c ¶ Deoſculat᷑ iuuenē. ſibi ꝯſentientē. d ¶ Et ꝓcaci vultu. i. improbo ⁊ effronti. e ¶ Uictimas ꝓ ſalute debui. ſic eſt in libris correctis f ¶ Hodie reddidi vota mea. q. d. tp̄s meū reuertēdi ad delectabilia. ſicut mlti accepta cōiōne in ſolēnitate paſchali. poſt prādiū recurrūt ad choreas ⁊ laſciuias g ¶ Jdcirco egreſſa ſū in occurſū tuū. ſciens ꝙ tu habeas ſile deſideriū. iō ſubdit᷑. h ¶ Jnterui fu. le. meum vt ſit mollior q̄3 ſi ſtramēta eſſent imediate ſup terrā. i ¶ Straui tapecib⁹. i. curioſe ornaui. k ¶ Aſꝑſi cu. meū myrrha aloe ⁊c̄. vt odore taliū fiat in eo delectabilior ꝯcubit⁹. l ¶ Ueni ine. i. ſatiemur. m ¶ Uberibus ⁊c̄. i. cū tactu vberū qui eſt ꝯcubentiū adinuicem maxime nudi cum nuda in lecto. Et quia timor in tali actu delectationē minuit. ideo remouet᷑ cum dr̄. n ¶ Non eſt em̄ vir. ſ. meus. o ¶ Jn do. ſua abijt via lon. q. d. potes ibi eſſe ſecurus. p ¶ Saccu. pe. ſecum tu. ad emēdum mercīmonia in longinquis ꝑtibus. q ¶ Jn die plene lune reuerſurus eſt. in hebreo hr̄. Jn termino ꝯſtituto. q̄ adhuc ſatis diſtat. Neſcio āt q̄re trāſlator nr̄ poſuit in die ple. lūe.

niſi qꝛ antiquitus gentiles et alij in hoc eos ſequētes q̄ credebāt oīa iſta inferiora ꝓuenire ex corpoꝝ celeſtiū diſpoſitiōe: redeūtes de mercatiōib⁹ libenter intrabāt domos ꝓprias plenilunio. vt ſic plenitudo lucri ſeq̄re tur. Vn̄ in aliquibus terris xp̄iani volentes incenia re domū nouaꝫ vł mutare domi ciliū. nō faciunt hoc libēter in de fectu lune ne ſe quat̄ defect⁹ bo noꝝ tp̄aliū. ſ3 fa ciūt h̄ i augmen to lune vel eius plenitudine vt ſequat̄ plenitu do bonoꝝ tem poraliū. ⁊ hoc ē de reliquijs gen tiliū ꝑpter qḋ ē magis vitandū

a Irretiuit eū multis ſermoni bus. i. detinuit ⁊ paſſione cōcupi ſcētie quaſi rhe ti inuoluit.

b Statim eaꝫ ſequitur q̄i bos ⁊c. i. credens ire ad bonū ſuū. cū tn̄ vadat ad ma lum maximū.

c Ignorās q̄ ad vincula. ſ. pe ne et culpe.

d Donec trāſ figat ſagitta ſcꝫ diuie vltionis.

e Velut ſi auis feſtinet ad laq̄ um. q̄ ex appeti tu modici cibi il laq̄at̄ ⁊ inficit̄ ſic incōtinēs ex appetitu delecta tionis momen tanee icurrit la queū culpe ⁊ mortē gehēne.

nibꝫ: ⁊ blādítijs labioꝝ ꝓ traxit illū.[b] Statī eā ſeq̄t̄ q̄ ſi bos duct⁹ ad victimā: ⁊ q̄ ſi agn⁹ laſciuiēs ⁊[c] ígrans: ⁊ neſcit q̄ ad vincła ſtult⁹ tra hat̄[d] donec trāſfigat ſagitta iecur ei⁹[e] velut ſi auis feſti net ad laqueū: ⁊ neſcit q̄ de ꝑiculo aīe illi⁹ agit̄.[f] Nūc ḡ fili mi audi me[g] ⁊ attēde v̄ bis oris mei.[h] Ne abſtraha tur ī vijs illi⁹ mēs tua[i] neq̄ decipiarī ſemitis ei⁹.[k] Mul tos. n. vulneratos[l] deiecit:[m] ⁊ fortiſſimi q̄q̄ interfecti ſt̄ ab ea.[n] Vie iferi dom⁹ ei⁹: pene trātes iteriora mortī.

Ca. viij.

[a] Unq̄d nō ſapiā cla mitat[b] ⁊ prudētia dat vocē ſuā.[c] In ſummis excel ſiſq̄ v̄ticibꝫ[d] ſup̄ viā in me dijs ſemitis ſtās[e] iuxta por tas ciuitatis in ipſis foribꝫ loq̄t̄ dicēs.[f] O viri ad vos clamito. ⁊ vox mea ad fili os hoīꝫ.[g] Intelligite puuli[h] aſtutiā[i] ⁊ inſipiētes aīaduͦ tite[k] Audite qm̄ ꝺ̄ rebꝫ ma gnis locutura ſū:[l] ⁊ apient̄ labia mea vt recta ꝑdicēt. Veritatē meditabit̄ gutt̄ meū ⁊ labia mea ꝺ̄teſtabūt̄ impiū. Juſti ſt̄ oēs ſmones mei: n̄ ē i eis prauū q̄d neq̄ ꝑuerſū.[m] Recti ſt̄ intelligē tibꝫ: ⁊ eq̄ inuenientibꝫ ſciam.[n] Accipite diſciplinā meā ⁊ nō pecuniā: doctrinā mag̃ q̄ auꝝ eligite. Melioꝛ ē eīm ſapiā cūctis opibꝫ p̄ciosiſſi mis[o] et oē deſiderabile[p] ei n̄ p̄t ꝯpari.[q] Ego ſapiā habi to i ꝯſilio[r] ⁊ eruditī inſum cogitationibꝫ.[s] Timoꝛ dn̄i[t] odit malū[v] arrogantiā[x] et ſupbiā[y] ⁊ viā prauā[z] ⁊ os bi lingue[a] deteſtoꝛ.[b] Meū ē cō ſiliū ⁊ eq̄tas. Mea ē prudē tia: mea eſt fortitudo.[c] Per me reges regnāt[d] ⁊ legū con ditores iuſta ꝺ̄cernūt. Per me p̄ncipes iperant: ⁊ potē tes decernūt iuſticiā.[e] Ego diligētes me diligo: ⁊ q̄ ma ne vigilauerint ad me iue nient me.[f] Mecū ſūt diuitie[g] ⁊ glīa[h] opes ſupne ⁊ iuſti cia.[i] Melioꝛ ē fruct⁹ me⁹ au ro ⁊ lapide p̄cioſo: ⁊ geni mina mea argento electo.[k] In vijs iuſticie ambulo:[l] in medio ſemitaruꝫ iudicij

dat vocē ſuā. vł āt ſapiā noticia de diuinis. prudētia ꝺ̄ agi bilib⁹ humanis. c In ſūmis excelſiſq̄ verticib⁹. i. in ꝓphetis ⁊ ſacris doctorib⁹. d Sup viā. i. in publico vbi debet doceri ſana doctrina.

e Juxta portas ciuitatis. ibi eīm antiquitus ſedebāt iu dices ⁊ ſapiētes eiſ aſſiſtentes vt dcm̄ eſt ſupra.

f O viri ad vos clamito. nō ad be ſtias irrōnabiles.

g Intelligite p̄ uuli. ſ. ſenſu.

h Aſtutiā. ad p̄ cauendum mala.

i Et inſipientes aīaduertite. i. ſapi entiā accipite.

k Audite qm̄ de ma. re. locu. ſum. ſ. de diuinis q̄ ſt̄ ma xima ⁊ auditu di gna.

l Et ape rient̄ labia veſtra. i. tūc poteris loq̄ recte. Cetera patēt vſq̄ ibi.

m Re cti ſūt intelligētib⁹ non intelligentib⁹ autē videntur di ſtorti. ſicut habētī oclōs infectos hu moꝛe ſāguineo vi dentur rubea illa que ſunt alba.

n Accipite diſci plinā meā ⁊c. quia melioꝛ eſt q̄ bona tp̄alia. quāto meli oꝛ ē aīa corꝑe.

o Et oē deſidera bile. ſ. appetitu ſē ſitiuo.

p Ei nō p̄t com pari. qꝛ nō ſt̄ eiuſ dem generis. ⁊ qꝛ excedit improporcionabilr̄ talia.

q Ego ſapiā ha bito in cōſilio. qꝛ per ſapientiam datur ſanū cōſilium.

f Nūc ḡ. Hic conſe quēter mouet dictū periculū fugere dicēs. Nūc ḡ fili mi audi me. aure corporis. g Et attende verbis oris mei. aure mētis. h Ne abſtrahat̄ in vijs illi⁹ mēs tua p ꝯſenſū. i Neq̄ decipiaris. p opis ꝯple mētū. k Multos. n. vulneratos. vulnere ꝯcupie. l Deiecit. a ſtatu grē. m Et fortiſſimi quiq̄. vtꝫ de adā maximo qꝛ erat in ſtatu innocētie pfect⁹ ſcia et virtute. ⁊ de ſanſone fortiſſimo. et dd̄ ſctiſſimo: et ſalo mone ſapientiſſimo. et multis alijs in veteri ⁊ nouo teſtamento. n Vie inferi domus eius. qꝛ in do mo eius committitur culpa que eſt via ad gehennam

Capitulū. viij.

a Nunquid nō ſapiā. Superius ſalomon docuit domeſtice ſicut pater filiū. hic aūt docet ſchola ſtice vt doctor diſcipulū. vel pollitice vt legiſ latoꝛ ſubiectū. Et diuiditur in duas ptes. qꝛ primo fa cit hoc verbo magis plano. ſcdo magis parabolico. c. ix. Prima adhuc in duas. qꝛ primo ſalomon loq̄turi perſona ſapientie create. ſcdo increate: ibi. Dominus poſſedit me. Circa primum dicit.

a Nunq̄d non ſapiā clamitat. i. freq̄nter clamat. qꝛ clamitare eſt verbū frequētatiuū. b Et prudentia

r Et eruditi interſū cogitatiōib⁹. qꝛ tales cogitationes ꝓcedūt ex ſapiā ⁊ eā augmētant. s Timoꝛ dn̄i ſcꝫ fi lialis. t Odit malū. ipm̄ fugiēs ꝓpter dei offenſam ⁊ nō tm̄ ꝓpter penā qḋ facit amoꝛ ſeruilis.

v Arrogantiā. in ore. x Et ſupbiā. in corde.

y Et viā prauā. in opere. z Et os bilingue. qḋ pla centia loquit̄ in p̄ntia. et cōtrariū loquitur in abſentia.

a Deteſtoꝛ tanq̄ horribilia. b Meū ē cōſiliū ⁊ eq̄ tas ⁊c. i. p me ſūt iſta. c Per me reges regnāt. iuſte.

d Et legū ꝯdi. iuſta decer. iſta eīm ex ſapiā ꝓcedūt.

e Ego diligētes me diligo. qꝛ ſtudētes ad habēdū ſapi entiaꝫ ex eius amoꝛe ipam inueniūt. et in eis manet. ⁊ in ea delectabiliter viuūt. f Mecū ſunt diuitie. ſ. ſpūa les et aīs etiam corporales. g Et glīa. i. honoꝛ coram multis q̄ impēdēdus ē ſapientibus. h Opes ſupbe id eſt ſupereminentes ita q̄ ſupbia non ſonat hic in vici um. Per talem modum dicit domin⁹ Iſa. lx. Ponaꝫ te in ſupbiam ſeculoꝛum. i. in eminētiā. i Melioꝛ ē fru ctus meus auro. quāto aīa eſt melior corpore. k In vijs iuſticie ambulo. i. ambulare facio. l In medio ſe mitarū iudicij. qꝛ virtus conſiſtit in medio.

a Ut ditē diligētes me. diuitiis sp̄ualib⁹ que sunt thesauri veri. b Dn̄s possedit me. Hic ↄn̄r salomon loquit᷑ in ꝑsona increate sapie cū dr̄. Dn̄s possedit me i initio viaꝝ suaꝝ. i. opeꝝ suoꝝ. c Anq̄ q̄cq̄ faceret. an̄ eē oēm creationē nō erat sapia nisi increata. iō sequitur

3 Et estote sapientes. in diuinis. a Beatus hō qui audit me. mihi obediēdo. b Qui vi. ad fo. meas q̄tidie. in loco diuini cultus deuote orando. c Qui me inuenerit ꝑ grām. d Inueniet vitam eternā. e Et ha. sa. a do. q̄ est fons salutis.

d Ab eterno ordinata sum. vbi āt est ordo: ibi est aliqua distinctio. licz autē in deo sit vna simplex essentia indistincta. tn̄ ibi est distinctō filij a pr̄e qui ꝑprie nominatur verbū seu sapientia genita.

e Nondū erant abyssi ⁊c. verbū ei in nobis est conceptus mentis. et sic in diuinis verbuz est cōceptus pr̄is siue sapia genita.

d Necdum fontes aquaꝝ erup. s. locis subterraneis

e Necdum mō graui mole. ↄstite. sup terrā planam eleuati.

f An̄ oīs colles ego pturiebar. i. ꝓcedebam a fecunditate paterna iste eē ꝓcessus eternitate mensuratur.

g Adhuc terraz nō fecerat ⁊ flumina. i. creaturā visibilem.

h Et cardies orbis terre. i. partes mundi ꝓncipales q̄ sunt oriens. occidens. austrū ⁊ aquilo. Uel cardines hic dicūt᷑ due extremitates axis mundi. s. polus articus ⁊ antarticus. q̄z circa eos voluit᷑ celū sicut ostiū circa cardines suos.

[a] vt ditē diligētes me ⁊ thesauros eoꝝ repleam. [b] Dn̄s possedit me in initio viarū suaꝝ: [c] anq̄ q̄cq̄ faceret a p̄ncipio: [d] ab eterno ordinata sū ⁊ ex antiq̄s: anq̄ t̄ra fieret. [e] Nōdū erant abyssi: et ego iā ↄcepta erā. [d] Necdū fontes aq̄ꝝ eruperant [e] nec dū mōtes graui mole ↄstiterāt. [f] An̄ oēs colles ego ꝑturiebar. [g] adhuc t̄rā n̄ fecerat. ⁊ flumia: [h] ⁊ cardies orbis terre. [i] Qn̄ preparabat celos aderā: [k] qn̄ certa lege et gyro vallabat abyssos. [l] Qn̄ ethera firmabat sursū. [m] ⁊ librabat fōtes aq̄ [n] Qn̄ circūdabat mari terminū suū ⁊ legē pōebat aq̄s ne trāsirēt fines suos. [o] Qn̄ appēdebat fūdamēta t̄re. [p] cū eo erā cuncta ↄponens [q] Et delectabar ꝑ singl'os dies [r] ludens corā eo oi t̄pe. [s] ⁊ ludēs i orbe t̄raꝝ: [t] ⁊ delitie mee eē cū filijs hominū [u] Nūc ergo filij [v] audite me [x] Beati q̄ custodiūt vias meas. [y] Audite disciplinā: [z] et estote sapiētes: ⁊ nolite abijcē eā [a] Btūs hō q̄ audit me [b] ⁊ q̄ vigilat ad fores meas q̄tidie: et obseruat ad postes ostij mei. [c] Qui me inuenerit: [d] iueniet vitā [e] ⁊ hauriet salutem a dn̄o. [f] Qui āt in me peccauerit: ledet aīaz suam [g] Oēs q̄ me oderūt [h] diligūt mortem.

Ca. ix.

Sapia edificabit sibi domuz: [b] excidit colūnas septē. [c] Immolauit victimas suas: [d] miscuit vinū: ⁊ posuit mēsā suā. [e] Misit ancillas suas: [f] vt vocarēt ad arcem [g] et ad mensā ciuitatis. [h] Siquis ē ꝑuul⁹ [i] veniat ad me

f Qui autē in me peccauerit ledet aīaz suaz q̄z mihi n̄ pt inferre lesionem.

g Oīs q̄ me oderint. q̄ suz veritas et vita.

h Diligunt mortem. nō q̄z mors sit ꝑ se eligibilis aut diligibilis. s̄ q̄z diligūt inordinate delectabilia mūdi et carnis ad qd̄ sequit᷑ mors culpe et gehenne.

Capitu. ix.

Sapietia. Hic cōsequēter describit᷑ eminētia ipi⁹. s. sapientie magis ꝑabolice. s. sub metaphora dn̄e vocātis ad ↄuiuium intra palatiū suum. Et q̄z oppo sita iuxta se posita magis elucescūt. iō primo ponitur hic inuitatio sapientie. scd̄o inuitatio insipientie: ibi. Mulier stulta. prima in duas. q̄z primo ponit᷑ sapie inuitatio scd̄o inuitatoꝝ ↄditio: ibi. Siquis ē paruulus veniat ad me. Circa primum dr̄ de sapia increata. cōtinuando sententiam ad finem capituli ꝓcedentis.

i Qn̄ ꝑpa. ce. aderā. indiuisa sunt. n. opa trinitatis. et iō filius q̄ est sapia genita. vt dictū est semp opatur cum patre Io. v. Pater meus vsq̄ nunc opat᷑ et ego operor

k Qn̄ certa le. ⁊ gy. val. abyssos. i. ↄcauitates vbi ↄgregate st̄ aq̄ vt appareret arida habitationi hoim ⁊ aīaliū terrestriū apta. l Qn̄ ethera firmabat sursū. i. sperā ignis q̄ naturaliter fert᷑ sursum. Illa eī pars elemētoꝝ que ↄtiguat᷑ spere lune: ether vocat᷑. m Et librabat fontes aquaꝝ ↄstituē. eos in pondere numero ⁊ mēsura

n Qn̄ circūdabat mari terminū suū. ne afflueret ⁊ operiret aridā. o Qn̄ appen. fun. ter. i. partes terre inferiores circa cētrū que sēt quedā fundamēta supioꝝ partium. p Cum eo erā cūcta cōponens. q̄z indiuisa sūt opa trinitatis vt dictū ē. q Et delectabar ꝑ singulos dies. i. eternaliter gaudebā cū patre et spiritusancto.

r Ludens corā eo oi t̄pe. et q̄d sit iste lud⁹ subditur.

s Ludēs in orbe terrarū. i. ludū faciēs de orbe terraꝝ qui similis est ludo pile que de vno transfertur in alium ꝑm quandā reuolutiōem. q̄z regna terre trāsfert atq̄ cōstituit de gente in gentē. s Et deli. mee eē cū fi. ho. s. ꝑ gratiā istud eī eē ē delitiosuz respectu eē dei ꝑ p̄ntiaz ⁊ potentiā. et hoc mō. s. ꝑ grām est in sola creatura itellectuali. et nō in oi s̄ solū in iusta. t Nūc ḡ. Hic ↄn̄ter inuitat ad amorē sapie dicens. Nūc ḡ filij. ꝑ adoptiōez.

v Audite me. ꝑ debitā attentiōez. x Beati qui custo. vias meas. i. viam mandatoꝝ et viā ↄsilioꝝ.

y Audite disciplinam. de moribus humanis.

a Sapia edi. sibi do. s. ecc̄liam quā edificauit v̄bo et exemplo in humanitate assumpta. b Excidit columnas septem. i. septē dona sp̄ūssancti dedit vel septem sacramenta instituit quibus fulcit᷑ tota ecc̄lia.

c Immolauit victimas suas. i. seipm̄ i cruce. qd̄ dr̄ victime in plurali. q̄z ↄtinet virtutē cuiuslibet alteri⁹ sacrificij. et huius victime memoriale ē sacr̄m eucharistie in quo sub spē panis ↄtinet᷑ corp⁹ xp̄i imolatus qd̄ ē fideliū cibus. d Miscuit vinū. i. dedit nobis sanguinem suum qd̄ cōficitur in vino aq̄ mixto.

e Misit ancillas suas. i. ap̄los aliosq̄ discipulos q̄ dicunt᷑ hic ancille q̄z fuerūt humiles ⁊ obsequiosi. vn̄ ra. sa. ancillas vocat hic moysen et aaron q̄ fuerūt hūiles ⁊ prompti ad diuinū obsequiū. f Ut vocarēt ad arcez. i. xp̄i fidē. g Et ad menia ciuitatis. i. ad ea q̄ sunt annexa fidei articulis. h Siq̄s ē. Hic ↄn̄r describit᷑ inuitatorū ↄditio et iuxta hoc ↄditio repulsoꝝ vt opposita iuxta se magis appareant. dicit igitur.

h Siquis est paruulus. i. humilis.

i Ueniat ad me. q̄z tal' ē dispositus ad sapiaz diuinā Math. xi. Confiteor tibi pater dn̄e celi et terre. q̄z abscondisti hec a sapientibus et prudentibus ⁊ reuelasti ea paruulis. et dicūtur hic paruuli specialiter apostoli et alij de iudeis vocati. Consequēter subditur de vocatione gentium cum dicitur.

k Et inſipiētibus locuta eſt.i.gētilibus q̄ diuinitatē attribuebāt lignis ⁊ lapidibus qđ inſipiētiſſimū erat
l Venite ⁊ co.pa.meū.i.corp⁹ meū ſub ſpē panis ex bibitū. m Et bi.vi.qđ mi.vo.i.ſanguinē meū ſub ſpē vini in q̄ admiſcet̄ aq̄. In vtraq; em̄ ſpē cōicabāt antiquus fideles ſ; ꝓpter ꝑiculū effuſionis ſāguinis ordinatū ē ꝙ dat̄ laicis ſb̄ ſpē panis tm̄.
n Relinquite infan..i.inutilia et vana.
o Et viui. in gratia.
p Et ābu.ꝑ vias pru.ſ.mādatorū ⁊ cōſiliorū. Conſeqn̄ter oñdit̄ q̄ ſūt repellēdi a cōuiuio ſapientie cum dr̄.
q Qui eru.deriſorem.ſane doctrine. r Ip ſe ſibi iniuriā facit q꞉ ꝓuocat deriſorē ad iniuriandū ſibi.iō dicit ſaluator mathei.vij. Nolite ſctm̄ dare canibus neq; mittatis margaritas añ porcos ne forte ↄculcent eas pedibus ſuis ⁊ canes cōuerſi dirūpant vos. s Et q̄ arguit impiū ⁊c.q꞉ impi⁹ quātū in ſe ē infamat arguētē ſe. t Noli ar. deri.ne ode.te ⁊ ſic efficiet̄ peior ↄcipiēs odiū d̄ nouo cū impietate ꝓcedēti. v Argue ſapientē.q꞉ ois bō q̄tūcunq; ſapiēs h; aliq̄d arguēdū.j. Ioh.j. Si dixerimus ꝙ peccatū nō habemus ipſi nos ſeducimus ⁊c.
x Et diliget te.grat⁹ de tua bōa correctōe. y Da ſapiēti occaſionē.cogitādi aliq̄d vtile. z Et addet ei ſapia.q̄ ꝑ bonas cogitatōes accipit incrementum.
a Doce iuſtū.de meliori bono. b Et feſtinabit accipe.ope adimplēdo. c Principiū ſa.ti.do.etiā ſeruilis q꞉ introducit eā ſicut ſeta filū.ſ; ſicut ſeta eijcit̄ d̄ foramine intrāte filo.ſic timor ſuilis expellit̄ ꝑfecta ſapia intrāte.j. Ioh.iiij. Perfecta charitas foras mittit timorē. Timor vo filialis cū ſapia manet.ꝓpt̄ qđ ē ꝑncipiū intrinſecū ſapie.timor vo ſeruilis ē ꝑncipiū extrinſecū. d Et ſcia ſctōꝝ prudētia.q꞉ talis ſcia ñ ſolū eſt ſcia ſpeculatiua ſ; etiā practica. e Per me em̄.ſ.ſapiam. f Multiplicabunt̄ dies tui.in p̄nti. q꞉ ſapiētes ſciūt euitare ꝑicula. g Et addent̄ tibi anni vite.in futuro. h Si ſapiēs fueris tibimetipſi eris.i.ad bonū tuū ꝑncipalr̄ ⁊ etiā aliorū ↄ̄ſeq̄nter.ideo ſubdit̄ in aliq̄bus libris. Et ꝓximis tuis.ſ; nō ē de textu.immo ē quedā gloſa ꝑ ſcriptores textui inſerta.
i Si aūt illuſor.ſane doctrine. k Sol⁹ portabis malū.pene ⁊ culpe. l Mulier ſtulta. Hic ↄ̄ſeq̄nter iuxta ſuū oppoſitū ponit̄ inuitatio inſipiētie ad ſuū cōuiuiū cū dr̄. l Mulier ſtulta.i.doctrina ſupſtitioſa ⁊ vana. m Et clamoſa.q꞉ nō h; niſi verba. n Plenaq; illecebris.q̄ nō ſolū ↄcedit.ſ; etiā ab ea inducit.
o Et nihil oino ſciēs.q꞉ ita modicū ē ibi de veritate ꝙ q̄ nihil reputat̄.⁊ etiā q꞉ illud qđ ē ibi veritatis vl̄ honeſtatis ponit̄ ad hoc ꝙ ⁊ facilius falſitatibus credat̄.aliter talis doctrina ſeipſam deſtrueret ſi nihil veritatis cōtineret.ſicut dicit phs.j.li.ethicorū.ꝙ ſi malum eſſet integrum ſeipſum deſtrueret.

p Sedit in foribus domus ſue ⁊c.q꞉ talis doctrina aliqñ docet̄ autentice maxime inter infideles.
q Ut vo.tranſeun.ꝑ viam.latam viciorum.
r Et ꝑgentes itinere ſuo.i.ſeq̄ntes impetū ſue paſſiōis
s Quis eſt paruulus.i.indigens ſenſu.
t Declinet ad me q̄ſi diceret doceho eum.
v Et vecordi.i.ſecutori paſſionū.q̄ ſc; dr̄ vecors quaſi ve habens in corde.
x Locuta eſt.q꞉ talis libēter audit doctrinā ſupſtitioſam.
y Aque fur.dul.ſunt ⁊c.in doctrina ſupſtitioſa ſemꝑ ē aliq̄d boni admixtum.vt ꝑdictū eſt et illud bñ docet̄ in publico.illud aūt qđ eſt falſum ⁊ ſupſtitioſū in ſecreto.ſicut ꝑnoſticatio de futuris ꝑ aſtrologiā q̄tū ad id qđ reſpicit curſus ⁊ cōiunctōnes planetaꝝ ex quib⁹ ꝑnoſticant̄ aliqua futura bene docet̄ in publico.ſ; q̄tū ad illud q̄ docent̄ fieri imagines ſub determinatis cōſtellatōnibus vt dent reſpōſa de occultis ⁊ futuris hoc docet̄ in occulto.q꞉ eſt ſupſtitioſum.⁊ talē doctrinā multi libētius audiūt ⁊ auidius.ideo deſignat̄ ꝑ aquas furtiuas ⁊ panē abſcōditū.
z Et ignorauit.auditor talis doctrine.
a Qđ ibi ſint gigantes.i.demones.q꞉ talia reſponſa ꝑ demones fiūt. b Et in ꝓfundis inferni cōuiue eius.i.talis doctrina imbuti ⁊ refecti deſcendūt ad penā inferni cum demonibus eos ſeducētibus. c Qui em̄ applicabit̄ ⁊c.hoc nō eſt de textu vſq; ad finē capituli ꝓpter qđ ꝑtranſeo.⁊ q꞉ ſatis p; ſnīa ex p̄miſſis.

Caplm̄.x.

Parabole ſalomonis. Hic incipit ſcđa ꝑabolaruꝫ collectio.ꝓpter qđ p̄ponit̄ tanq; quedā p̄fatio vt dictū fuit a ꝑnc pio libri.⁊ in hebreo eſt de integritate textus. Sciendū ⁊ ꝙ ꝑabole in hac collectōe ↄtente nō hñt talē cōnexionē adinuicē.ſicut ꝓcedētes.ꝓpter qđ nō inuenit̄ ibi diuiſio artificialis.ſ; q̄libet ꝑabola eſt q̄ſi vna ſnīa ꝑ ſe.⁊ cōiter iuxta virtutē tangit̄ oppoſitū viciū. Pōt tn̄ h̄ collectō in generali ſic diuidi i tres ꝑtes.q꞉ in ꝑma inſtruit̄ ꝑs rōnalis.ſcđo reprimit̄ iraſcibilis.c.xv. Reſponſio mollis frangit iram ⁊c. Tercio reſtringit̄ cōcupiſcibilis cap.xx. Luxurioſa res ē vinū ⁊c. Sciendū tn̄ ꝙ hec diuiſio.accipit̄ ſm̄ principia capitulorū q꞉ in ꝓſecutione cuiuſlibet ꝑtis facit mentionē de alijs vt videbit̄ ꝓſequēdo. Prima diuidit̄ in quinq; ꝑtes ſm̄ quinq; capitula. In primo vero capitulo qđ eſt decimum huius libri inuitat ad amorē ſapie principalr̄.⁊ hoc ex cōmendatione ſapientis ⁊ ſapie.licet alia interſecant̄. Pn̄tis aūt capituli prima ꝑabola eſt iſta. b Filius ſapiens letificat patrē.tum q꞉ iuuat eum in regimine domus ⁊ negociorum.tum q꞉ pater cōſiderat ꝙ poſt morē ſuā talis filius honorifice repn̄tabit ꝑſonā ſuā.
c Filius vo ſtultus meſticia eſt ſue matris.q꞉ talis nō mittit̄ ad negocia ſed manet in domo cū matre.q̄ vidēs eius ſtulticiā cōtinue habet materiā meſticie.

k Et inſipiētib⁹ locuta eſt. l Venite ⁊ comedite panē meū: m ⁊ bibite vinū qđ miſcui vobis n Relinq̄te infantiā o ⁊ viuite: p ⁊ āmbulate ꝑ vias prudentie. q Qui erudit deriſorē: r ipē iniuriā ſibi facit: s ⁊ q̄ arguit ipiū ſibi maculā generat. t Noli arguē deriſorem ne oderit te. v Argue ſapiētem: x ⁊ diliget te. y Da ſapiēti occaſionē z ⁊ addet̄ ei ſapia. a Doce iuſtū b ⁊ feſtiābit accipe. c Principiū ſapie timor dñi: d ⁊ ſcia ſctōrū prudētia e Per me ei f mltiplicabunt̄ dies tui: g ⁊ addent̄ tibi anni vite. h Si ſapiēs fueris tibimetipi eris i Si aūt illuſor: k ſolus portabis malū. l Mulier ſtulta m ⁊ clamoſa: n plenaq; illecebris: o ⁊ nihil oino ſciēs: p ſedet in forib⁹ domus ſue ſup ſellam: in excelſo vrbis loco q vt vocaret tranſeūtes ꝑ viam r ⁊ ꝑgētes in itinere ſuo. s Quis ē paruulus: t declinet ad me. v Et vecordi x locuta ē. y Aq̄ furtiue dulciores ſt̄ ⁊ panis abſconditus ſuauior. z Et ignorauit ꝙ ibi ſint a gigantes: b ⁊ ī ꝓfūdis inferni ↄuiue ei⁹. c Qui ei applicabit̄ illi deſcēdet ad īferos Nā q̄ abſceſſerit ab ea ſaluabit̄.

Capi.x.

Parabole ſalomōis b Filius ſapiēs letificat p̄rē c fili⁹ vo ſtult⁹ meſticia ē mr̄i ſue

d Nil pderint theſauri impietatis.i.male acqſiti.qꝛ ſp ſūt occaſio mortis culpe ⁊ gehēne.niſi ſequat̄ pnīa.⁊ frequēter ſunt occaſio mortis corpalis. e Iuſticia vō q̄ nō querit aliena. f Liberabit a morte.ſ.triplici dicta g Non affliget dn̄s fa.ani.iuſti.lꝫ aliqñ affligat corp⁹ qꝛ egeſtatē patienter tolerat iuſtus.

ſtulti cōfuſioni primū eſt.qꝛ loquit̄ qḋ nō decet ⁊ ſine freno rōnis. p Subſtantia diuitis vrbs fortitudinis eius.qꝛ cōfidit in magnitudine diuitiarū ſuarū ſicut obſeſſus in fortitudine murorum. q Pauor pauperū egeſtas eorum.qꝛ hoīes mali nō formidant pauperibus iniuriari.

b Et inſidias impiorum ſubuertet ſicut patꝫ de ſaule dauid pſequēte q̄ tñ cecidit bis i manu dd́ vtꝫ.j. Reg. xxiiij.⁊.xxvj.
i Egeſt.ope.eſt ma.remiſſa. qꝛ talis ꝯtinue expēdit ſed parū acquirit.
k Man⁹ aūt forti.di.parat. qꝛ pl⁹ acqrit q̄ꝫ expēdat.
l Qui nitit̄ mendacijs aliquid obtinere.
l Hic paſcit ventos ⁊c̄.i.pdit laborem ſuuꝫ.qꝛ qḋ ſic acquirit̄ nō eſt vtile ſed dānoſum.
m Qui ꝯgre.in meſſe fi.ſa.ē.qꝛ pvidet ſibi congruo tpe. n Qui āt ſter.eſtat.i.dormit vt occiſus.
o Fili⁹ ꝯfuſionis eſt.i.ꝯfuſiōe dign⁹ ſicut dr̄ fili⁹ mortis ille q̄ eſt dign⁹ morte.j.Reg.xxvj.
p Bn̄dictio dn̄i ſup caput iuſti. qꝛ multiplicat euꝫ in bonis ſpūalibus ⁊ cū hoc aliqñ temporalibus.

d Nil pdeīt theſauri ipietatis e iuſticia vō f liberabit a morte. g Nō affliget dn̄s fame aīaꝫ iuſti: h ⁊ inſidias impiorū ſubuertet. i Egeſtatē opata ē man⁹ remiſſa: k manus āt fortiū diuitias pat. l Qui nitit̄ mēdacijs h paſcit vētos.idē āt ipſe ſequit̄ aues volātes. m Qui cōgregat i meſſe fili⁹ ſapiēs ē: n q̄ āt ſtertit eſtate: o fili⁹ ꝯfuſionis ē. p Bn̄dictio dn̄i ſup caput iuſti: q os āt ipioꝝ opit iniq̄tas r Memoria iuſti cū laudibꝫ: s ⁊ nomē ipioꝝ putreſcet. t Sapiēs corde pcepta ſuſcipiet v ſtult⁹ cedit̄ labijs. x Qui ābulat ſimplr: y ambulat cōfidēter ꝫ q̄ ūt deprauat vias ſuas a manifeſtus erit. b Qui ānuit oclo c dabit dolorē ⁊ d ſtult⁹ labijſ vberabit̄ e Uena vite os iuſti: ⁊ f os impioꝝ opit iniq̄tatē. g Odiū h ſuſcitat rixas i ⁊ vniuerſa delicta opit caritas. k In labijs ſapiēt̄ inuenit̄ ſapia: l ⁊ vga m i dorſo ei⁹ q̄ indiget corde. n Sapiētes

abſcōdūt ſciaꝫ: o os āt ſtulti ꝯfuſioni primū ē. p Subſtātia diuitis vrbs fortitudis ei⁹: q pauor paupeꝝ egeſtas eoꝝ. r Opus iuſti ad vitam s fructus āt impij t ad peccatum. v Uia vite cuſtodienti diſciplinā x qui aūt increpatōes relinquit errat. y Abſcondūt odiū labia mendacia: ꝫ qui pfert cōtumeliam a inſipiens eſt. b In multiloquio nō deerit pctm̄: c q̄ aūt moderat̄ labia ſua prudentiſſim⁹ ē. d Argentū electū lingua iuſti: e cor āt ipiorū p nihilo f Labia iuſti erudiunt plimos: g q̄ aūt indocti ſūt in cordis egeſtate morient̄. h Bn̄dictio dn̄i diuites facit: i nec ſociabit̄ ei afflictio. k Quaſi p riſum ſtult⁹ opat̄ ſcel⁹ l ſapia āt m eſt viro prudentia. n Qḋ timet impi⁹ veniet ſup eū deſideriū ſuū iuſtis dabit̄. o Quaſi tēpeſtas trāſiēs nō erit ipius p iuſtus aūt quaſi fundamētum ſempiternū. q Sic acetum dentibꝫ r ⁊ fum⁹ oculis:

r Op⁹ iuſti ad vitam.ſ. gratie et glorie acquirendam.
s Fructus āt impij.i.opus e⁹
t Ad peccatū ſcꝫ ordinatur.⁊ poſtea ad inferni caſum.
v Uia vite cuſtodienti diſciplinam.qꝛ ſuſcipiens correctōeꝫ iam eſt in via puenīendi ad vitam beatam.
x Qui autem increpatiōes relinquit errat.a via vite.
y Abſcōdunt odium la.men. qꝛ ptendūt amiciciam cum habeāt inimicitiā i corde.ſicut ioab dixit amaſe. Salue mi frat. et oſculando interfecit eum.ij. Reg.xx.
ꝫ Qui pfert cōtumeliam .i. vicia.
a Inſipiens ē.i.inſipientem ſe oſtēdit.
b In multiloquio non deerit pecca.falſitatis vel ſaltem ocioſitatis.

q Os aūt impi.ope.iniqui.quia ex ore ei⁹ pcedūt verba iniqua detractionis ⁊ murmuratōis ⁊ conſilia.
r Memoria iuſti cū laudib⁹.qꝛ p⁹ mortē magis apparet bonitas eius q̄ꝫ añ. s Et nomē impioꝝ putreſcet qꝛ nō recolit̄ in aliq̄ honorabili.ſꝫ tm̄ in facto vili.
t Sapiens corde pcepta ſuſcipiet.obtemperando.
v Stult⁹ cedit̄ labijs.reputat eñ flagella labia ſui correctoris. x Qui ambulat ſimplr.i.ſine duplicitate.
y Ambulabat ꝯfidenter.qꝛ nō timet rephendi de falſitate. ꝫ Qui aūt depranat vias ſuas p⁹ bona vba operādo mala. a Manifeſtus erit.p effectū malicie ſue.
b Qui ānuit oculo.ſignū impudicitie oñdens mulieri aliene. c Dabit dolorē.ſ.marito eius. d Stultus la.verbe.exponat̄ vt ſupra. e Uena vite os iuſti. qꝛ de tali ore verba vite exeūt in q̄ꝫtū ppria delicta vere cōfitet̄. f Os aūt impiorū operit iniquitatē.ſ.ppriā ipſa palliādo. g Odiū.in corde. h Suſcitat rixas.in ore. i Et vniuerſa delicta operit charitas.quia ſicut odiū p rixā manifeſtat defect⁹ alioꝝ.ſic charitas celat niſi quantū correctio fraterna requirit. k In labijs ſa.inue.ſa.qꝛ ex abundantia cordis os loquit̄ Math.xij.
l Et virga.i.punitio debita. m In dorſo eius q̄ indiget corde.qꝛ nō habet cor aggrediendi opus virtutis.
n Sapiētes abſcōdūt ſciam deriſoribus. o Os āt

c Qui aūt moderat labia ſua.ſm̄ moderamē rōnis dicēdo dicēda.⁊ tacēdo tacēda tpe ⁊ loco ⁊ alijs circūſtātijs debitis.qꝛ talis moderatio ē difficilis.vl⁹ ē circa bonū ⁊ difficile. d Argē.ele.lig.iuſti.qꝛ pfert vba mūda.⁊ ſic ꝯpat̄ argēto qḋ ē ſonoꝝ ⁊ mūdū. e Cor ipioꝝ p nihilo.i.nulli⁹ valorī ē. f Labia iuſti eru.plu.qꝛ talētū ſibi traditū nō abſcōdūt in t̄ra. g Qui aūt indocti ſt̄ ⁊c̄.vñ vulgariter dr̄. Multuꝫ ē paup q̄ fatu⁹ ē vl̄ſi doct⁹. h Bn̄dictō dn̄i diuites facit.ſpūalib⁹ diuitijs. i Nec ſociabit̄ eis afflictō.ſpūales eī diuitie nō hn̄t afflictiōꝫ annexā ſicut hn̄t tpales.
k Quaſi p riſū ſtult⁹ opat̄ ſcel⁹.i.hꝫ p modico h facere ſicut ⁊ ridere. l Sapia āt.q̄ ē cognitio de diuinis. m Eſt viro prudētia.i.virtuoſo. qꝛ p noticiā de diuinis pcedit ad dirigendū humanos actus circa quos pprie eſt prudentia. n Qḋ ti.impi.ve.ſuper eum ⁊c̄.ſicut ſaul in poſteritate ſua fuit regno puatus qḋ timebat.⁊ dd́ rex inſtitut⁹ qḋ deſiderabat.ij.Re.v.
o Quaſi tempeſtas tranſiens nō erit impius.i.deſinet eſſe p vindictā diuine iuſticie. p Iuſtus autē qi fun.ſempi.qꝛ fundatus eſt ſupra firmā petrā.ſ.deū
q Sicut acetū dentibus.nocet qꝛ facit eos acidos.
r Et fumus oculis.obſcurans eos.

a Sic piger nocet his q̄ miſerūt eū in via. qꝛ p̄ h̄ fruſtrat̄ eoꝝ negotiū ꝑ q̄ miſſus ē. b Timor. do. apponet dies. ſicut pꝫ de ezechia cui appoſiti fuerūt. xv. ani iiij. Reg. xx. c Et āni impi. breui. qꝛ acq̄rūt ſibi mltos inimicos q̄ vite eoꝝ inſidiāt. d Expec. iuſto. no nulla eſt redemptō. Hoc nō intellexit origenes dicēs q̄ poſt longū tp̄s dānati ⁊ demones ſaluabūt. v Expectatio ſolicitoꝝ. i. illoꝝ q̄ ſolicite ſeruiebāt impio ſperātes ab eo ꝓmoueri. x Peribit. qꝛ nō poterūt ab eo vltra adiuuari. y Iuſt⁹ de anguſtia liberat⁹ ē. qđ pꝫ de dauid iuſto. qui fuit in regno reſtitutus ⁊ impi⁹ abſalon occiſus. ij. Re. xviij.

leti. i. beatitudo eterna q̄ hꝫ annexam leticiam. e Spes autē impioꝝ peribit. i. ꝑſumptio q̄ p̄ſumunt h̄re beatitudinem ſine meritis dicētes de⁹ nō fecit nos ad dānādum ſed ſaluandum. f Fortitudo ſim. via. do. i. e⁹ iuſticia ſimplices ꝯmiando. g Et pauor his q̄ opāt malum. impios puniendo. h Iuſtus in eternū nō ꝯmouebit. a ſtabilitate virtutis. i Impij autē nō ha. ſup ter. ſ. viuentium. k Os iuſti ꝑ tu. ſapi. alios docendo. l Lingua pra. ꝑibit. vñ diues epulo in inferno ex̄ns magis cruciabat̄ in lingua q̄ in alijs ꝑtibus. Luc. xvj. m Labia iuſti ꝯſi. pla. deo ⁊ hominibus bonis. n Et os impiorum perueſa. blaſphemias ꝯ deum ⁊ iniurias contra ꝓximum.

a ſic piger his q̄ miſert eū in via. b Timor dn̄i apponet dies: c ⁊ āni ipioꝝ breuiabunt. d Expectatio iuſtoꝝ leticia: e ſpes āt ipioꝝ ꝑibit. f Fortitudo ſimplic̄ via dn̄i: g ⁊ pauor his q̄ opant̄ malū. h Iuſtus ineternū nō ꝯmouebit: i impij āt n̄ habitabūt ſup t̄rā. k Os iuſti ꝑturiet ſapiētiam: l lingua prauoꝝ ꝑibit. m Labia iuſti ꝯſiderāt placita: n ⁊ os impiorū ꝑuerſa.

.xj. Ca.

a Statera doloſa b abominatio ē apđ deū: c et pōdus equū volūtas e⁹. d Vbi fuerit ſupbia e ibi erit ⁊ ꝯtumelia: f vbi āt eſt hūilitas ibi ⁊ ſapiā. g Simplicitas iuſtoꝝ h diriget eos: i et ſupplātatō ꝑuerſoꝝ k vaſtabit illos. l Nō ꝓderūt diuitie ī die vltōis: m iuſticia āt liberabit a morte. n Iuſtia ſimplic̄ diriget viā ei⁹: o ⁊ ī impietate ſua p corruet impi⁹. q Iuſticia rectoꝝ r liberabit eos: s ⁊ ī inſidijs ſuis capiēt iniq̄. t Mortuo hoīe impio nl̄la erit vltra ſpes: v ⁊ expectatio ſolicitoꝝ x ꝑibit. y Iuſtus de anguſtia liberat⁹ ē: ⁊ tradet̄ impius ꝓ eo. z Simulator a ore decipit amicū ſuū: b iuſti aūt liberabunt c ſciā. d In bonis iuſtoꝝ exaltabitur ciuitas e ⁊ in ꝑditōe impioꝝ erit laudatio. f Bn̄dictōe iuſtoꝝ g exaltabit̄ ciuitas: h ⁊ ore impioꝝ ſubuertetur. i Qui deſpicit amicum ſuū k indigēs corde ē: l vir āt prudēs tacebit. m Qui ambulat fraudulēt̄ reuelat arcana: n q̄ āt fidel̄ ē celat amici ꝯmiſſū. o Vbi nō ē gubernator ppl̄s corruet: p ſal⁹ āt q vbi mlta ꝯſilia. r Affliget̄ malo q̄ fidē fac̄ ꝓ extraneo s q̄ aūt cauet laqueos: t ſecurus erit. v Mlier ḡtioſa: x inueniet ḡłiā: y ⁊ robuſti hēbunt diuitias: z bn̄facit aīe ſue vir miſericors: a q̄ āt crudelis ē: etiā ꝓpinq̄s abijcit. b Impi⁹ facit op⁹ inſtabile: c ſeminā̄ti āt iuſtiā d merces fidel̄. e Clemētia ꝑparauit vitā

de dauid iuſto. qui fuit in regno reſtitutus ⁊ impi⁹ abſalon occiſus. ij. Re. xviij.

z Simulator. i. hypocrita. q̄ ſimulat ſanctitatē. a Ore decipit amicū ſuū. i. illū a q̄ ſperat promoueri. cui. ſ. adulat̄. b Iuſti aūt liberabunt̄. ab iſta deceptione. c Scientia. q̄ decernit̄ inter ſanctitatē verā ⁊ fictam. d In bonis iuſtorum exaltabit̄ ciuitas. qꝛ iuſti bona ſua expēdūt ꝓ bono reipublice. e Et in ꝑditione impioꝝ erit laudatio. qꝛ turbant bonum cōe. f Benedictione iuſtoꝝ. i. oꝛone eorum que eſt exaudibilis.

g Exaltabit̄ ciuitas. a deo ſicut ſanctus Baſili⁹ oꝛone ſaluauit ſuā ciuitatē a Iuliano apoſtata. et Ezechias hierlm a ſennacherib. iiij. Reg. xix. h Et ore impio. ſubuer. qꝛ ſunt ꝓditores ciuitatis.

Capłm. xj.

a Statera. In hoc ca. inducit̄ ſalomō ad act⁹ iuſticie dicēs. a Statera doloſa. q̄ vēdentes decipiūt emētes. b Abominatio eſt apud deū. qꝛ eſt furtū colore iuſticie palliatū. c Pōdus equū volūtas ei⁹. qꝛ in iuſticia ꝯmutatiua req̄rit̄ tale medium. d Vbi fuerit ſupbia. in corde. e Ibi erit ꝯtumelia. in ore. f Vbi aūt humilitas: ibi ſapientia. qꝛ humilitas eſt debita diſpoſitio ad ſapiam diuinā vt dictū eſt ſupra ca. ix. g Simplicitas iuſtoꝝ. qua ꝓcedūt in factis ſuis ſine plica doloſitatis. h Diriget eos. ad beatitudinē. i Et ſupplātatio ꝑuerſoꝝ. qua decipiūt ſimplices. k Vaſtabit eos in pena inferni. ⁊ aliq̄n etiā ꝓpter hoc deſtruunt̄ in p̄ſenti vita. l Non ꝓderunt diuitie in die vltōis. i. iudicij extremi. m Iuſticia autē tunc liberabit a morte. ſ. gehenne. n Iuſticia ſimplicis diriget viā eius. i. opa eius ad beatitudinem. o Et in impietate ſua. i. ꝓ impietate ſua. p Corruet impius. in gehennā. q Iuſticia rectorū. i. iudicum. r Liberabit eos. a culpa ⁊ pena. s Et in inſidijs ſuis capiēt iniq̄. ſicut iniq̄ iudices inſidiātes ſuſanne fuerūt adiudicati morti Dañ. xiij. t Mortuo homine impio nulla erit vltra ſpes. ſue ſalutis. qꝛ i inferno nulla eſt redemptō. Hoc nō intellexit origenes...

i Qui deſpi. ami. ſuū. ipſum deridendo ⁊ defectus eius publicando. k Indigens eſt corde. qꝛ hꝫ cor defectuoſum. l Vir aūt pru. tace. i. celabit defectus amici ſui niſi quantū exigit correctio fraterna. m Qui ambu. frau. reue. arc. ſue fidelitati cōmiſſa. n Qui aūt fi. eſt ce. amici ꝯmiſſū. i. ſecretū ſui amici cōmiſſū ſue fidelitati. o Vbi nō eſt guber. po. cor. ſicut nauis carens gubernatore periclitat̄. p Salus autē ſcꝫ ppl̄i. q Vbi multa cōſilia ꝑ que cauent̄ mala ⁊ obtinent̄ bona. r Affliget̄ ma. qui fi. fa. ꝓ extra. qꝛ timet ne ille deficiat et ipſe debitū incurrat. s Qui aūt cauet laqueos. talis obligatōis. t Securus erit. ab incurſione debiti. v Mulier gratioſa. i. boneſta ⁊ pudorata. x Inueniet gloriā. i. famā bonā. vt pꝫ de iudith ⁊ heſter. y Et ro. hab. diui. q̄ ꝑ robur mentis ⁊ corꝑis acquirūt et acquiſite poſſident̄. z Benefacit aīe ſue vir miſericors. qꝛ ſola miſericordia comes eſt defunctorū ſm̄ Aug. a Qui autem crudelis eſt ꝓpropinquos abijcit. ſubtrahendo eis debitum conſilium ⁊ auxilium. b Ipſius facit opus inſtabile. aggregās ſibi bona temporalia que ſunt tranſitoria ⁊ corruptibilia. c Seminā̄ti autē iuſticiam. verbo ⁊ facto. d Merces fidelis. id eſt retributio eterna q̄ nō eſt aliqualiter defectiua. e Clemē

tia ꝑparauit vitam.eſt aūt clemētia ꝓprie ꝑ quā relaxant vel mitigant pene.⁊ ſic ꝑparat vitam corꝑalem illis quibus relaxat vel mitigat pena mortis ⁊ vitā ſpūalem relaxanti ſi bñ hoc faciat. f Et ſectatio malorū.ſ.pene.

g Morte.ſ.corꝑalē illis quibus imponit malū cui pena mortis debet ⁊ morte ſpūalem imponenti ſi iniuſte imponat.

b Abomi.eſt do. cor prauū.qđ ē malicie aſſuetum.

i Et vol.eius in his q̄ ſimp.ambulāt.i.ſine plica malicie ⁊ doli.

k Manus in manu ⁊c.hō malus et ſi nihil operet extra ſ teneat vnā manū in alia ſicut ocioſus.non tñ eſt innocens.q̄ꝛ cogitat mala interius.

l Semē aūt iuſt. ſal.i.filij eoꝝ in bono dirigent.q̄ꝛ ſic a p̄rib' eoꝝ docēt.

m Circulus aur. in na.ſuis ⁊c.Sus eñ ſi habeat circulum aureū circa roſtrum ſuū ponit ipſum intra lutū.ſic mulier fatua ſiue incōtinēs ornamētum pulcritudinis a deo ſibi datū ponit intra luxurie lutum.

f et ſectatio malorū g mortē

b Abomiabile dño cor prauū ⁊ volūtas ei' i his q̄ ſimplicit ambulāt. k Man' in mān nō erit innocēs mal': l ſemē aūt iuſtoꝝ ſaluabit. m Circul' aure' ī naribꝫ ſuiſ mulier pulcra ⁊ fatua. n Deſideriū iuſtoꝝ oīe bonū ē o preſtolatio impioꝝ furor p Alij diuidūt ꝓpria: ⁊ ditiores fiūt: q alij rapiūt nō ſua r ⁊ ſꝑ in egeſtate ſūt. s Aīa q̄ bñdicit t impinguabit v et q̄ inebriat x ipſe q̄ꝫ inebriabit y Qui abſcōdit frumenta: z maledicet ī ꝓplis: bñdictō aūt ſuꝑ caput vēdētiū. a Bñ cōſurgit diluculo q̄ q̄rit bona: b q̄ aūt inueſtigator maloꝝ ē oppmet ab eis. c Qui cōfidit in diuitijs ſuis d corruet: e iuſti aūt q̄ſi virēs foliū germiabūt. f Qui cōturbat domū ſuam g poſſidebit vētos: h ⁊ q̄ ſtult' ē ſuiet ſapiēti. i Fruct' iuſti lignū vite: k ⁊ q̄ ſuſcipit aīas l ſapiēs eſt. m Si iuſt' in t̄ra recipit n q̄ntomagis impi' ⁊ pctor?

Qui diligit di- Ca. xij.

a Diſciplinā diligit ſciam: q̄ aūt odit increpatōes īſipiens ē. c Qui bon' ē d hauriet ſibi grām a dño: e q̄ aūt ꝯfidit in cogitatōibꝫ ſuis f impie agit. g Non roborabit hō ex impietate h ⁊ radix iuſtorū nō ꝯmouebit. i Mulr diligens: k corona eſt viro ſuo l ⁊ putredo ī oſſibꝫ ei' m q̄ cōfuſione res dignas gerit. n Cogitationes iuſtoꝝ iudicia: o ⁊ conſilia impioꝝ fraudulenta. p Verba impiorum inſidiant ſanguini q os iuſtorum liberabit eos r Verte impios s ⁊ nō erūt:

ligni vite qui eſt xp̄s in beata fruitōne. k Qui ſuſcipit aīas.i.curam animarum. l Sapiēs eſt.i.dꝫ eſſe.q̄ꝛ ſicut dicit Greg.in paſtorali.Ars artium eſt regimen animarū.vel aliter.Sapiens eſt.q̄ꝛ eligit bonū ſi ſit ad hoc ſufficiens.ad Tymo.iij.Qui ep̄atum deſiderat.bonū op' deſiderat.

m Si iuſtus in terra recipit.a deo flagella.ſicut pꝫ de ſancto iob.

n Quātomagis impi' ⁊ peccator.ſ.flagella hñt a deo in futuro.

Caplm.xij.

Qui diligit diſciplinam. Supra.x.ca.induxit ſalomon ad amorē ſapie et in.xj.ad act' iuſticie.ad q̄ diſponit marie bona diſciplina.iō ad eam inducit in hoc capitulo dicens.

a Qui diligit diſciplinam diligit ſapiam.q̄ꝛ ꝑ diſciplinā ſuſcipit a doctore.

b Qui autem odit increpationes inſipiens eſt.ſilis eñ eſt furioſo q̄ refugit medicinā ſalubrem.

n Deſi.iuſt.oīe bonū eſt.q̄ꝛ deſiderant deū in q̄ eſt eminēter omne bonū.

o Preſtolatio impioꝝ furor.ſ.dei in die iudicij.

p Alij diuidūt ꝓpria.paupibus largiendo ⁊ ſꝑ ditiores fiunt.q̄ꝛ deus eorum bona multiplicat vt cōtinuare valeant opa pietatis. q Alij rapiunt nō ſua.vt tyranni.

r Et ſemꝑ in egeſtate ſunt.q̄ꝛ inutiliter expendunt.

s Anima q̄ bñdicit.orando deū ⁊ inſtruendo ꝓximū.

t Impinguabit.pinguedine gr̄e. v Et q̄ inebriat.i.ꝓximū reficit bona doctrina. x Ipſe q̄ꝫ inebriabit.q̄ꝛ docendo ſua ſapia augmentabit. y Qui abſcōdit frumēta.tp̄e quo debent exponi venditioni.ꝓpter qđ aliqui libri hñt additū in tp̄e.ſed nō eſt d' textu.ſubintelligitur tñ ꝓpter qđ fuit poſitū in gloſa interlineari.⁊ poſtea ꝑ ſcriptores inſertuꝫ textui. z Maledicet in ꝓplis q̄ fame afflicti maledicunt ſibi.⁊ vendentibus bñdicunt.

a Bene cōſur.dilu.qui q̄rit bona.opus eñ bonū eſt cito incboandū. b Qui aūt inueſtigator malorū ⁊c.ſicut ſaul q̄rens phitoniſſam audiuit ibi mortis ſue ſniam de q̄ conſternatus cecidit in terrā.j.Reg.xxviij.

c Qui ꝯfidit in diuitijs ſuis.mag' q̄ꝫ in deo. d Corruet.iuſto dei iudicio.exemplū de illo qui dixit Luce.xij. Aia mea habes multa bona repoſita in ānos multos q̄eſce.bibe.epulare.Dixit aūt ad illū dñs.ſtulte.hac nocte repetent aīam tuā a te ⁊c. e Iuſti aūt q̄ſi virens folium germinabūt.i.ꝓficiēt de bono in melius. f Qui cōturbat domū ſuā.i.cognationē ſuā q̄ frequēter dr̄ domus in ſcriptura.⁊ marie veteris teſtamenti.pſ.cxxxiij.Domus leui bñdicite dño ⁊c. g Poſſidebit ventos q̄ꝛ eiectus a cognatis exponit ventis. h Et qui ſtultus eſt ſeruiet ſapienti.ille dꝫ ſeruire ⁊ ſapiens dñari vt habet.j.politicorū.

i Fructus iuſti lignū vite.i.opus iuſti deducit ad eſum

c Qui bonus eſt.bñ vtendo gratia ſibi data a deo.

d Hauriet ſibi gratiā.q̄ meret augeri.vt aucta mereat ⁊ ꝓfici. e Qui aūt confidit in cogitatōibus ſuis.de ſenſu ſuo pſumendo.

f Impie agit.q̄ꝛ iuſte a deo dimittit ⁊ ſic cadit.

g Non roborabit hō ex impietate.ſicut Saul impie occidens ſacerdotes.j.Reg.xxij.⁊ ꝑ ꝯñs non fuit roboratus in regno.qđ tñ querebat.

h Radix aūt iuſtorū non cōmouebit.hoc eſt ſtabilitas in virtute ⁊ honore vnde dauid fuit ſtabilitus in regno ꝓ ſe ⁊ ſua poſteritate.

i Mulier diligēs.in bono regimine ſui ⁊ domus ſue.

k Corona eſt viro ſuo.i.cā honoris.

l Et putredo in oſſibus ſuis.i.mulieris.

m Que ꝯfu.res di.gerit.i.q̄ adulterat.vñ Numeri v.dr̄ de muliere ſuſpecta a viro de adulterio q̄ adducta ad ſacerdotē bibebat aquas q̄ ſi erat veruꝫ crimē ei impoſitū a viro cauſabant tumorē in eius interioribus ⁊ putrefactionē.⁊ tandē mortem.

n Cogitationes iuſtorū iudicia.cogitant eñ cum ꝓximo ſeruare equitatem iuſticie.

o Et conſi.impi.fraudu.q̄ꝛ decipiunt ꝓximum ſub ſani conſilij ſpecie.

p Verba impiorū inſidiant ſanguini.q̄ꝛ teſtificant contra iuſtum in cā criminali.ſicut pꝫ de falſis teſtib' contra naboth.iij.Reg.xxj.

q Os iuſtorum liberabit eos.ſicut os danielis liberauit ſuſannam ad mortem iniuſte condemnatā Danielis.xiij. r Verte impios.id eſt conuerte ad bonum. s Et non erunt.ſcꝫ impij.vel aliter.Verte

impios ꝛc̄.i.ad modicā mutatōem deficiet eoꝝ ꝓſpe-
ritas. Et huic ſniē magis ꝯcordat lr̄a ſequēs cū dr̄ per
oppoſitū. ¶ t Dom⁹ aūt iuſtoꝝ ꝑmanebit. in virtu-
te.i.cū hoc etiā frequēter in ꝓſpitate tꝑali. ¶ v Do
ctrina ſua.ſ.bona. ¶ x Noſcit̄ vir.i.appet eius ꝟtus

repletos oīa videt̄ rubea. ¶ r Fatuus in di.ſta.irā ſu.
q̄ꝛ ſequit̄ paſſionē ꝛ nō rōnē. ¶ s Qui aūt diſſi. iniur.
call.eſt.ſicut ſaul diſſimulauit ſe audire ꝟba iniurioſa q̄
ꝯtēnebāt ſuā electōem in regē.j.Reg.x. ¶ t Qui quod
nouit.ſ.eē veꝝ.vn̄ in hebꝛeo habet: Loq̄ns ꝟitatē iudex

y Qui aūt va
nus eſt.i.ſciētia
ꝛ ꝟtute vacuus
z Et excoꝛs ē.
.i.ſine bonitate
coꝛdis.
3 Patebit cō-
tē.alioꝝ. Meli-
oꝛ ē paup. hoc ē
de inſimo ſtatu.

a Et ſufficiēs
ſibi.i.victu ꝛ ve
ſtitu ſm̄ ſtatum
ſuū. ¶ b Nō
glorioſus.i. hōa
ſua expēdēs in
vanitatibus.
¶ c Et indigēs
pane.i.victu ſuf
ficienti ſm̄ ſuū
ſtatū. ¶ d No
uit iu.iu.ſu.aīaſ
.i. ſeruoꝝ ſuoꝝ
q̄ ſunt q̄ſi inſtru-
menta in opib⁹
ſuis: ꝛ iō dicūt̄
hiumēta q̄ſi ad-
iuuātia. Dn̄s
.n.iuſt⁹ ꝯſiderat
diligēter laboꝛē
ſeruoꝝ ſuoꝝ et
fidelitatē vt ſic
eis mō iuſto re-
cōpenſet. Pōt
etiā hoc exponi
ad lr̄am de iumē-
tis.iudei.n.erāt
crudeles: ꝛ ideo
lex nō tm̄ indu-
xit eos ad pieta

Dom⁹ aūt iuſtoꝝ ꝑmanebit
Doctrīa ſua noſcit̄ vir: q̄
autē vanus ꝛ excoꝛs ē pate
bit ꝯtēptui. Melioꝛ ē pauꝑ
ꝛ ſufficiēs ſibi: q̄ꝫ glorioſus
ꝛ indigēs pane. Nouit iu
ſtus iumētoꝝ ſuoꝝ aīas vi
ſcera aūt impioꝝ crudelia.
Qui opat̄ t̄rā ſuā: ſatiabi
tur panib⁹: q̄ aūt ſectatur
ociū ſtultiſſim⁹ ē. Qui ſua-
uis ē viuit in moderatiōib⁹
in ſuis monitōib⁹ relinquit
ꝯtumeliā. Deſideriū impij
monimētū ē peſſimoꝝ: ra-
dix aūt iuſtoꝝ ꝓficiet. Pro
pter pctā labioꝝ ruina pxi:
mat malo: effugiet aūt iu-
ſtus d̄ anguſtia. De fructu
oꝛis ſui vnuſquiſq̄ꝫ replebi
tur bonis: ꝛ iuxta opa ma-
nuū ſuarū retbuet̄ ei. Via
ſtulti recta ī ocul' ei⁹ q̄ autē
ſapiēs eſt audit cōſilia. Fa-
tuus ſtatim indicat irā ſuā
q̄ aūt diſſimulat iniuriam
callid⁹ eſt. Qui qđ nouit lo
quitur iudex iuſticie eſt: q̄

aūt mentit̄ teſtis ē fraudu-
lentus. Et q̄ ꝓmittit ꝛ q̄ſi
gladio pungit ꝯſcīe: ligua
aūt ſapientiū ſanitas. La-
bium veritatis firmū erit
imꝑpetuū. qui aūt teſtis
eſt repentin⁹ concinnat lin-
guā mendacij. Dolus ī coꝛ
de cogitantiū mala: q̄ aūt
pacl ineūt cōſilia: ſeq̄t eos
gaudiū. Nō cōtriſtabit iu
ſtū q̄cq̄d ei accidēit impij
aūt replebūtur malo. Ab
omīatio eſt dn̄o labia men-
dacia: q̄ aūt fidelit̄ agunt
placēt ei. Homo verſutus
celat ſcientiā: ꝛ coꝛ inſipi-
entium prouocat ſtulticiā.
Man⁹ foꝛtiū dn̄abit̄: q̄ aūt
remiſſa eſt tributis ſeruiet
Meroꝛ ī coꝛde viri iuſti hu
miliabit illū: ꝛ ſermōe bo-
nō letificabit̄. Qui negli-
git damnū propter amicū
iuſtus eſt: iter autem im-
piorum decipiet eos. Nō
inueniet fraudulentus lu-
crū ꝛ ſubſtantia hominis

iuſticie eſt.q̄ꝛ ꝓfert
ꝟitatē maxime in
iudicio. ¶ y Qui
aūt mentit̄.in iudi
cio. ¶ x Teſtis ē
fraud.q̄ꝛ ꝑ hoc ꝓxi
mus defraudat̄.
¶ y Et q̄ ꝓmittit.
ꝛ ſimple nō ſoluit.
¶ 3 Quaſi gladio
pungit̄ ꝯſcīe.q̄ꝛ cō
ſcīa dictat ſibi qđ
tenet̄ adimplere ꝓ
miſſum.
¶ a Lingua aūt ſa-
ē ſanitas.q̄ꝛ ſicut ꝓ
mittit ita adiplet:
ꝛ ſic eſt ibi quedā
eq̄litas ꝟboꝝ ꝛ fa-
ctoꝝ: ſicut ſanitas
eſt adeq̄tio hūoꝝ.
¶ b Labiū veritat̄
firmū.q̄ꝛ nō varia-
tur de vno in aliud
¶ c Qui aūt teſtis
eſt re.cō lin. mē. q̄ꝛ
falſum qđ teſtifica-
tus eſt incōſidera-
te mitit̄ mendacijs
tanq̄ꝫ verū coloꝛa-
re. ¶ d Dolus in
coꝛde cogi.ma.q̄a
tales qđ nō pn̄t ad
implere ꝑtāte cogi
tant adimplere vo-
luntate. ¶ e Qui
au.pa.ineūt cō.eis
acquieſcēdo.
¶ f Seq̄t eos gau.
qđ ſequit̄ ad pacē
ſic triſticia ad tur-
batōez. ¶ g Nō

tem circa hoīes: ſed etiam circa bruta aīalia que ꝑce-
pit quieſcere in die ſabbati: Exo.xx. vt ſic eēnt magis
miſericoꝛdes erga hoīes: Igit̄ ſm̄ hoc dr̄. ¶ d No-
uit iuſtus ꝛc̄.i.cōſiderare cōſueuit ne iumēta ſua exceſ
ſiuis laboꝛib⁹ affligant̄. ¶ e Viſcera āt ipi.cru.erga
ſeruos ſuos ꝛ iumēta. ¶ f Qui opat̄ terrā ſuā. eam
debite colendo. ¶ g Satiat̄ panib⁹.i.hz victū ꝛ ve-
ſtitū cōuenientē. ¶ h Qui aūt ſec.ociū ſtul.eſt.q̄ꝛ ꝑ
hoc incurrit defectū bonoꝝ tꝑaliū ꝛ ſpūaliū: ſm̄ q̄ dr̄
Eccli.xxxiij. Multā maliciā docuit ocioſitas.
¶ i Qui ſua.eſt ꝛc̄.iſte ꝟſus nō eſt in hebꝛeo: ptz tn̄ ei⁹
ſnīa: q̄ꝛ ille q̄ ſuauis eſt ꝑ manſuetudinē moderat⁹ eſt
in verbis ꝛ in factis: ꝑp qđ monēdo alios nō vtit̄ ver
bis ꝯtumelioſis. ¶ k Deſideriū impi.moni.eſt peſſ.
Ex abundātia.n.coꝛdis os loq̄tur Math.xij. ꝛ iō im
pius nō reducit ad memoriā niſi mala. ¶ l Radix
aūt iuſtoꝝ.i.ſtabilitas eoꝝ in ꝟtute. ¶ m Proficiet
de bono in melius ꝓcedēdo. ¶ m Propter pec.labi.
rui.pxi.malo.q̄ꝛ ꝑ peccatū oꝛis ruit hō in pctm̄ opis.
ꝛ ſic incurrit malū culpe ꝛ pene. ¶ n Effugiet aūt iu
ſtus de anguſtia.q̄ꝛ euadit remoꝛſum ꝯſcientie ꝛ penā
gehēne. ¶ o De fructu oꝛis ſui.i.de bona ſua doctria
¶ p Replebit̄ bonis.q̄ꝛ ꝑfectus diſcipuli redundat in
meritū mgr̄i: ꝓpter qđ doctoꝛes ſacri nō ſolum habe-
bunt auream in celo: ſed etiā aureolā. ¶ q Via ſtul-
ti recta in ocul' eius.ſicut hūti oculos hūoꝛe ſanguineo

cō.iu.triſticia ejciente a ꝟtute. ¶ h Quicq̄d ei acci.q̄ꝛ
foꝛtunā aduerſā patiēter tolerabit. ¶ i Impij autē.
impatiētia fracti. ¶ k Replebunt̄ ma.q̄ꝛ malo pene ſu-
ꝑueniet malū culpe ꝛ poſtea gehēne ſi ꝑſeueret. ¶ l Ab
omīatio ē dn̄o la.mē.q̄ꝛ ipe ē ꝟitatis regula. ¶ m Qui
aūt fi.agūt pla.ei.q̄ꝛ in hoc ei aſſilant̄: aſſilatio ꝟo ē cau-
ſa dilectōis: iuxta illud Eccli.xiij. Oē aīal diligit ſibi ſile
¶ n Homo ver.i.aſtutus. ¶ o Celat ſci.i.animū ſuum
vſq̄ꝫ ad tꝑus opoꝛtunū. ¶ p Et coꝛ inſipi.ꝓ ſtul.ſ.alie-
nam ꝯtra ſe: quia ſtatim manifeſtat ſe ꝑ cōtumeliā.
¶ q Manus foꝛ.do.ꝛc̄.hoc patz in ſcripturis veteris ac
noui teſtamenti: q̄ reges foꝛtes alios ſubiecerūt ſibi ꝛ re-
miſſi ſeruierūt alijs ſub tributo. Pōt etiā exponi de foꝛti
tudine mētis ſeu rōnis q̄ ſibi ſubijcit vires ſenſitiuas: ſi
aūt fuerit remiſſa ſenſualitas ei dn̄at̄. ¶ r Meroꝛ ī coꝛ.
vi.iu. de aliqua offenſa dei: q̄ꝛ null⁹ quātūcūq̄ꝫ iuſt⁹ de cōi
lege tranſit vitā pn̄tē ſine aliqua offenſa culpe. ¶ s Hu
miliabit eū.coꝛā deo ꝑ cōtritōem. ¶ t Et ſer.bo.q̄ ē inſi
deli confeſſione. ¶ v Letificabit̄.q̄ꝛ ad talem cōfeſſio-
nem ſequitur alleuiatio mētis ꝛ quedā leticia. ¶ x Qui
ne.dā.tꝑale. ¶ y Propter ami.i.ꝑp ſubleuatōez amici
¶ 3 Iuſtus eſt.q̄ꝛ amic⁹ eſt magis diligēd⁹ q̄ꝫ lucrū tꝑale.
ꝛ lucrū ſpūale ē magis diligēdū q̄ꝫ amic⁹. ¶ a Iter autē
ipi.q̄ꝛ dimittūt amicū ꝑp tꝑale lucrū. ¶ b Decipiet eos.
q̄ꝛ ꝑdūt mai⁹ bonū ꝓ minoꝛi.ſ.amicū ꝓ lucro tꝑali ꝛ freq̄n
ter et̄ illo lucro defraudāt̄.iō ſubdit. ¶ c Nō inue.frau.

Ff

lu. ſicut ille q̄ nūciauit dauid mortē ſaulis ſperans inde reportare p̄miū reportauit āt mortis ſuppliciū. ij. Re. i. d Et ſbā hoīs. i. eius vita. e Erit auri p̄ciū. i. p̄cioſior auro. f In ſemita iuſticie vita. ſ. grē ⁊ poſtea glie. g Iter aūt deuiū. a rectitudine iuſticie. h Ducit ad mortē. ſ. culpe p̄rio ⁊ poſtea ad mortē gehēne.

abutit̄ ſua ꝓſperitate. a Inter ſuꝑbos ſꝑ iurgia ſunt. q2 quilibet eoꝝ nitit̄ indebite aliū excellere. b Qui aūt agunt oīa cū ꝯſi. bonoꝝ. c Regūt̄ ſapiētia. ⁊ nō volūtate ꝓpa. d Subſtātia feſtinata. i. feſtināter acq̄ſita vt ꝑ rapinā vel vſurā. e Minuet̄. dei iudicō q2 male acq̄rit̄.

Ca. xiij.

Filius ſapi. In ca. p̄cedēti induxit ſalomon ad ſuſceptiōem diſcipline: ⁊ quia hec ſuſceptio efficit ſapiētē: iō in hoc ca. oſtēdit diſciplinati ſapientiā di.

a Filius ſapiens doc. eſt pa. q2 in eo manifeſte relucet.

b Qui aūt illuſor eſt. bone doctrine.

c Nō audit cum arguit̄. aure mētis nec ēt aure corporis: vt frequēter.

d De fructu oris ⁊c. expōat̄ ſicut ca. pi. p̄cedenti.

e Aīa āt ipi. iniq̄. q2 auertit̄ a deo et inique agit ꝯtra ꝓximum.

f Qui cuſtodit os ſuū. ab indiſcreta locutōe.

g Cuſtodit aiam ſuā. ab aduerſariorum inſidiatōe qui querūt aliq̄d rapere de ore hoīs vnde poſſint eū accuſare. ſic. n. querebaut

[e] erit auri p̄ciū: [f] In ſemita iuſticie vita: [g] iter aūt deuiū [h] ducit ad mortē. C. xiij.

Filius ſapiēs doctrina p̄ris: [b] q̄ aūt illuſor eſt [c] nō audit cum arguit̄. [d] De fructu oris ſui hō ſatiabit̄ bonis: [e] aīa aūt ipioꝝ iniq̄. [f] Qui cuſtodit os ſuū [g] cuſtodit aīam ſuā: [h] qui aūt incōſiderat⁹ eſt ad loquendū ſentiet mala. [i] Vult et nō vult piger: [k] aīa aūt opantiū [l] impīguabit̄. [m] Verbū mēdax iuſt⁹ deteſtabit̄: [n] impi⁹ autē cōfundit [o] ⁊ ꝯfundet̄. [p] Iuſticia cuſtodit innocētis viaꝫ: impietas aūt pctōrem ſupplantat [q] Eſt q̄i diues cum nihil habeat: [r] ⁊ ē q̄ſi pauꝑ cū ī mltis diuitijs ſit. [s] Redemptio aīe viri diuitie ſue [t] q̄ aūt pauꝑ eſt increpatōeꝫ non ſuſtinet: [v] Lux iuſtoruꝫ [x] letificat: [y] lucerna autē impioꝝ [z] extinguet̄. [a] Inter ſuꝑbos ſꝑ iurgia ſunt: [b] q̄ auteꝫ agunt oīa cū cōſilio [c] regunt̄ ſapientia. [d] Subſtātia feſtinata [e] minuet̄ [f] que autē paulatim colligitur manu [g] multiplicabitur. [h] Spes q̄ differt̄ [i] affligit aīaꝫ: [k] ſignū vite deſideriū veniēs. [l] Qui detrahit alicui rei: [m] ipē ſe ī futurū obligat: [n] q̄ āt timet p̄ceptū [n] in pace verſabitur. [o] Aīe doloſe errāt ī pctīs: iuſti aūt miſericordes ſunt et miſerāt̄. [p] Lex ſapiētis fons vite [q] vt declīet [r] a ruina mortis. [s] Doctrina bona dabit grām: [t] in itinere contēptorum [v] vorago [x] Aſtutus [y] oīa agit cū cōſilio: [z] qui autē fatuus eſt [a] aperit ſtulticiam. [b] Nūcius impij [c] cadet ī malum: [d] Legatus fidelis [e] ſanitas. [f] Egeſtas [g] ⁊ ignominia [h] ei: qui deſerit diſciplinam

f Que āt paula. col. ma. i. debito mō acquiritur. g Multiplicabit̄. ꝑꝑ iuſtam acq̄ſitōem.

h Spes q̄ differt̄. i. dilatio boni ſperati.

i Affligit aīaꝫ. ipi⁹ ſperātis vel expectantis.

k Lignū vite deſi. ve. i. cōpletio deſiderij ē cā delectationis et gaudij q̄ ſunt de bono p̄nti.

l Qui detrahit alicui rei. eā vituperando.

m Ipē ſe ī futurū obligat. ad nō cōmendādū eā: q2 ſic inhoneſte veniret ꝯ verbū ſuū.

n Qui aūt ti. p̄ce. i. trāſgreſſiōnē p̄cepti diuini.

n In pace verſabit̄. ſ. triplici. in pace interna ꝯſtum ad ꝯſciam. ⁊ fraterna: q2 cū primo facit iuſticiā: ⁊ ſuꝑna: q2 finaliter venit ad gliam.

phariſei aliquid rapere de ore xp̄i: ⁊ ꝓ oppoſitū ſubditur. h Qui aūt incōſideratus eſt ⁊c. ⁊ p̄ꝫ. i Vult ⁊ nō vult piger: q2 bene vult obtinere bonū vtile vel honorabile: ſed laborē q̄ ad hoc exigit̄ nō vult ſuſtinere: ⁊ ſic nō vult efficaciter: iō ſilis ē catto q̄ vellet piſces comedere: refugit tm̄ pedes in aquā ponere. k Aīa aūt operantiū. abiecta pigricia. l Impinguabit̄. i. replebit̄ bonis ſp̄ūalib⁹ ⁊ etiā freq̄nter tꝑalib⁹. m Verbū mēdax iu. deteſta. tanq̄ diſſonū ab habitu iuſticie quē hꝫ in mēte. n Impius aūt ꝯfundit. ꝓximū ꝑ mendacia ſua. o Et ꝯfundet̄. q̄n de mēdacio manifeſte arguet̄ q̄d frequēter ꝯtingit. p Iuſticia cuſtodit inno. viā ⁊c. hoc p̄ꝫ de ioſeph vēdito a fratrib⁹ ſuis Gen. xxxvij. ne dn̄aret̄ eis: ⁊ ꝑꝑ innocētiā ſuā fuit cuſtoditus a dn̄o ⁊ fact⁹ dn̄s ſuꝑ frēs ſuos. q Eſt q̄i di. cū ni. ha. q̄n illud modicuꝫ q̄d hꝫ q̄d. q. nihil eſt reputandū ſufficit ſibi. r Et ē q̄ſi pauper ⁊c. hic eſt auarus cui nihil ſufficit: ꝓpter q̄d dicit hiero. Antiq̄ dcm̄ ē: Auaro deeſt tā q̄d hꝫ q̄ꝫ q̄d nō hꝫ: q2 ꝑꝑ auariciā ſuā bonis habitis non vtit̄. s Redēptio aīe viri di. ſue. vn̄ dixit daniel nabucho. Dan. iiij. Peccata tua elemoſynis redime: ⁊ iniq̄tates tuas miſericordijs pauperū. t Qui aūt pauꝑ eſt incre. nō ſu. In hebreo hꝫ: Qui tenuis eſt. ſ. in noticia diuīe legis vt exponit ra. ſa. Increpatōeꝫ nō ſuſtinet. ꝓpter defectū ſapie: ſicut hō freneticus nō ſuſtinet emplaſtrū fractus ꝑ impatientiā. v Lux iuſtoꝝ. i. ꝓſperitas eoꝝ q̄ ꝑ lucem deſignat̄ ſicut aduerſitas ꝑ tenebrā. x Letificat ꝑplim. q2 ꝓſperitate ſua hn̄ vtitur erga ipm̄. y Lucerna aūt impioꝝ. i. ꝓſperitas eorum. z Extinguet̄. in morte. vel extinguet̄ ꝑ infamiam. quia

Aīe doloſe ⁊c. Hic verſus nō eſt in hebreo: ideo ꝑ traſeo: ⁊ p̄ꝫ ſnīa. p Lex ſapientis fons vite. Lex ſapientis dupliciter dicitur: vno mō q2 data eſt a ſapiente. ⁊ ſic lex diuina que data eſt a deo immediate cuius ſapientie non eſt numerus: ⁊ quelibet lex alia iuſta que datur a deo mediante tn̄ legiſlatore creato eſt fons vite: q2 in ea haurit̄ debitus viuēdi modus: ideo ſubditur. q Ut declinet. i. declinare faciat. r A ruina mortis. culpe ⁊ gehenne. Alio modo d̄r lex ſapientis: q2 obſeruat̄ a ſapiēte: ⁊ hoc etiam modo lex diuia ⁊ quelibet alia iuſta d̄r fons vite: quia ſapiens ibi haurit debitum modū viuendi. ⁊ per hoc declinat a ruina mortis culpe ⁊ gehenne. s Doctrina bona dabit gratiā. docenti ⁊ audiēti q̄bus dat grām diuinā ⁊ humanā. t In itinere cōtemptoꝝ. bone doctrine. v Vorago. quia ruunt d̄ peccō in pctm̄ vſq3 in ꝓfundū. vn̄ dicit̄ infra. xviij. Impius cum in profundū peccatoꝝ venerit ꝯtemnit. x Aſtutus. in periculi euaſione. y Omnia agit cum conſilio. ⁊ nihil precipitanter. z Qui autem fatuus eſt. precipitanter agendo. a Aperit ſtulticiam. fatuitateꝫ ſuam manifeſtando. b Nuncius impij. i. ab homine impio miſſus ⁊ ꝓ negocio impio. c Cadet in malū. ſ. culpe ⁊ pene. d Legatus fidelis. i. a fideli miſſus ⁊ ꝓ negocio fideli. e Sanitas. q2 reddit bonā diſpōem int̄ hoīes ſic̄ ſanitas in corꝑe f Egeſtas. loco boni vtilis. g Et ignominia. loco boni honorabil̄. h Et q̄ deſerit diſciplinā. q2 ꝑ obſeruatiōem diſcipline bonum

vtile ⁊ honorabile acquirunt. k Qui aūt acquieſcit arguēti. ſe hūiliter corrigēdo. k Glorificabit. i. honorabit corā multis in pn̄ti ⁊ in futuro. l Deſi. ſi cōple. dele. aiaʒ. q͛ ſicut deſideriū ē boni nō habiti: ita delectatio boni iā adepti. m Dete. ſtul. eos q̄ fu. mala. q͛ nō reputāt niſi bona ſenſibilia: q̄ tn̄ vt cōiter ſt̄ mala et iō fugā vere malorum indicāt fugam vere bonorū. n Qui cū ſapiētib⁹ gradit. ſe eis cōformando.

o Sapiēs erit. ⁊ ſilr̄ ꝯfoꝛtans ſe ſtultis ſilis efficiet. o Peccatores pſequitur malū. ſ. pene q̄ eos finaliter ꝯphēdet: ſic retributio bonoꝝ reſeruatur iuſtis. p Bon⁹ relinquet hēdes ⁊c. vn̄ de p̄rib⁹ ſctis frequēter dr̄ in vet. te. q̄ viderēt filios ſuos ⁊ filios filioꝝ ſuorum ⁊ in terciaʒ ⁊ quartā ꝓgeniem quos reliq̄rūt in mūdo p⁹ moꝛtē ſuam. q Et cuſto. iu. ſb. pec. ſic̄ bona nabal impij fuerūt cuſtodita ipſi dauid accipiēti abigail in vxoꝛē.

[i] qui aūt acq̄eſcit arguenti. [k] glificabit. [l] Deſideriū ſi cōpleat delectat aīam: [m] deteſtant ſtulti eos q̄ fugiūt mala. [n] Qui cū ſapiētibꝫ gdit. [o] ſapiēs erit amic⁹ ſtultoꝛuʒ ſilis efficiet. [o] Pctōꝛes pſeq̄tur malū: ⁊ iuſtis retribuent bona [p] Bon⁹ relinq̄t hēdes filios ⁊ nepotes: [q] ⁊ cuſtoditur iuſto ſuba peccatoris. [r] Multi cibi in noualibꝫ patrū: [s] ⁊ alijs ꝯgregant abſq̃ iudicio. [t] Qui parcit virge odit filiū ſuū: q̄ aūt diligit illuʒ inſtant erudit. [v] Iuſt⁹ comedit et replet aīaʒ ſuaʒ. [x] venter aūt impioꝝ inſaturabilis.

Capl̄m. xiiij.

S [a] Apiēs mulier edificat domū ſuā [b] īſipiēs extructā q̄ꝫ manibꝫ deſtruet [c] Ambulans recto itinere: [d] ⁊ timens deuʒ: [e] deſpicitur ab eo q̄ infami gradit via.

r Multi cibi in noualib⁹ patꝝ. qd̄ pōt exponi dupliciter. Uno mō de cibis coꝛpalib⁹ q͛ p̄res antiq̄ ſuis laboꝛib⁹ coluerūt terras pri⁹ incultas que dicunt noualia: ⁊ ſic multiplicati fuerunt cibi coꝛpales in ſuſtentōne ſequentiū: ideo ſubditur. s Et alijs cō. abſq̃ iu. i. abſq̃ laboꝛe ſuo q͛ nō conſequunt talia quaſi mercedē ſui laboꝛis: in quo ē q̄daʒ executō iuſticie q̄ ꝓprie dꝫ iudiciū. Alio mō exponit ꝺ cibis mentis: q͛ antiq̄ p̄res ⁊ multi pb̄i multū laborauerūt in inuentōne ſciaꝝ ⁊ artium quibus poſteri reficiuntur abſq̃ tali laboꝛē. t Qui par. vir. odit filiū ſuū. q̄tuʒ ad aiam ſubtrahendo ei debitā diſciplinam lꝫ eū diligat q̄tuʒ ad coꝛp⁹ inoꝛdinate. v Iuſt⁹ come. ⁊ replet aiam ſuam. q͛ ſufficit ſibi qd̄ apponitur. x Venter aūt impio. inſa. q͛ nō ſufficiūt eis q̄ apponunt: ſ ſꝫ querūt lautioꝛa ⁊ magis delicata.

Capitulum. xiiij.

Sapiens mulier. Supius ſalomon ꝯmendauit ſapientiā in ſexu virili: hic in principio hui⁹ capituli ꝯmendat eam in ſexu muliebri dicens. a Sapiēs mu. edifi. do. ſu. i: ſaluat eam ⁊ ampliat: ſic abigail domū ſuam ſaluauit refrenādo irā dd̄. j. Reg. xxv. b Inſipiens q̄ʒ ex. ma. deſtruct. i. opib⁹ ſuis malis q̄ p manus deſignant: ſicut iezabel inducēs virum ſuum achab ⁊ plebem ſuam ad ydolatriam ꝓpter qd̄ tota dom⁹ illa p iehu fuit deſtructa. iiij. Regum. ix. c Ambulās recto iti. p viā virtutis. d Et timēs deum. timoꝛe filiali. e Deſpicitur ab eo qui infa.

gra. via. ſicut goliath impius deſpexit dd̄ iuſtū. j. Reguʒ. xvij. k In oꝛe ſtul. vir. ſup. q͛ loq̄t ꝯtumelioſe ⁊ ſupbe: ⁊ ſic ꝑcutit alios virga lingue ſue. g Labia ſa. cuſtodiūt eos. q͛ nō loquūt niſi bona ⁊ honeſta. h Ubi non ſunt boues ⁊c. Hoc exponit dupl'r. Uno mō de bob⁹ ad līterā q̄b⁹ ſolū antiq̄tus vtebant hoies ad agriculturaʒ: et adhuc vtunt ī plurībus terris: ⁊ iō vbi erat defect⁹ boum: ibi erat etiā defectus agriculture ⁊ ſegetū: ⁊ ꝑ oppoſitū abundantia ſegetū: vbi erat abūdantia bouʒ. Alio mō exponit: vt per boues doctoꝛes intelligant: q̄a laboꝛant in agro dominico: ⁊ ideo vbi eſt defectus doctoꝛuʒ: ibi eſt paucitas fidelium q̄ p ſegetes deſignant: et vbi ē pluralitas fideliū: ibi apparet manifeſte laboꝛ doctoꝛū ⁊ p͛dicatoꝝ.

[f] In oꝛe ſtulti virga ſupbie [g] labia ſapientuʒ cuſtodiūt eos [h] Ubi nō ſūt boues: pſepe vacuū eſt: vbi aūt apparēt plīme ſegetes ibi manifeſta ē foꝛtitudo bouis [i] Teſtis fidelis nō mentietur: pfert aūt mendaciū doloſus teſtis. [k] Querit deriſoꝛ ſapientiam et non inuenit. [l] doctrina prudentium facilis. [m] Uade ꝯ viꝝ ſtultū: [n] ⁊ neſcit labia prudētie. [o] Sapiā callidi eſt intelligere viam ſuam: [q] ⁊ prudētia ſtultoꝛū [r] errās. [s] Stult⁹ illudit peccatū: [t] ⁊ int̄ iuſtos moꝛabit gr̄a. [v] Coꝛ qd̄ nouit amaritudinē aīe ſue: [x] ī gaudio ei⁹ [y] non miſcebit extraneus. [z] Domus impioꝛuʒ delebit [a] tabernacula iuſtoꝝ germinabūt. [b] Eſt via [c] q̄ videtur homi[d] iuſta: [e] nouiſſima autem eius deducunt ad moꝛtē. [f] Riſus doloꝛe miſcebit:

i Teſtis fide. nō men. ꝑce nec ꝑcio: ſ ꝑ vtroq̃ mentit falſus teſtis.

k Querit deriſoꝛ ſapiam ⁊ nō inue. dicit aūt deriſoꝛ ille q̄ ꝯtēnit vidē dicta antiq̄ꝝ ⁊ credit inuenire ſapiam p ingeniū ſuuʒ: ſ nō inuenit: q̄a ſupbia excecat eum.

l Doctrina prud. facilis. q͛ ſicut dicit Hiero. in ꝓlogo ſup pentatheu. Qd̄ melius nouim⁹ meli⁹ ⁊ ꝓferim⁹. ⁊ iō prudentes que bn̄ nouerunt ſic ꝓferunt: q̄ auditores de facili intelligere faciūt. m Uade ꝯtra virū ſtul. ipm̄ arguendo. n Et neſcit labia prudētie. i. nō aduertet q̄ loquaris prudenter. q. d. talem arguere eſt laboꝛē ſuuʒ perdere. o Sapientia callidi. ſic incipit verſus in hebꝛeo. Eſt intelligere viam ſuam. Callidus eīm dicit ꝓprie qui ꝓuidet ꝑicula ſibi ab alijs ꝑparata: ⁊ ſic cognoſcit viam ſuaʒ. i. quid debeat fugere ⁊ ꝓſequi. q Et prudentia ſtultoꝝ. i. improuidētia eoꝝ reſpectu futuri. r Errans. q͛ nō preuidet q̄d ſit fugiendū ⁊ quid ꝓſequendū. s Stultus illudit pctm̄. i. pro nihilo hꝫ peccare. t Inter iuſtos moꝛabit gratia. q͛ ſtudent diligēter euitare peccata. v Coꝛ qd̄ nouit amaritudinem anime ſue. de peccatoꝝ ꝑteritoꝝ contritione. x In gaudio eius. de remiſſione culpe et ſpe gloꝛie. y Non miſcebitur extrane⁹. i. a vera penitētia alien⁹. vnde latroni vere penitenti dixit xp̄c. Hodie mecum eris in paradiſo Luce. xxiij. a quo alter impenitens fuit excluſus. z Domus impioꝝ delebitur. ſicut pꝫ. iiij. Reg. de plib⁹ regib⁹ iſrl̄. q̄ꝝ domus fuerunt delete ꝓpter ſuam impietatem. a Tabernacula iuſtoꝝ germinabunt. i. ꝓficient in ſpūalibus ⁊ tempalibus. vnde dicitur. ij. Reg. iij. Dauid ꝓficiens ⁊ ſeipſo robuſtioꝛ. b Eſt aūt via. peccatoꝛuʒ. c Que videt hoi peccatoꝛi. d Iuſta. quia vnuſq̄ſq̃ indicat bm̄ q̄c̄ affectat⁹. e Nouiſſ. āt eⁿ du. ad moꝛ. culpe ⁊ gehēne. f Riſus doloꝛe miſcebit. q̄a

exultatōnem vite pn̄tis etiā honoꝛib⁹ ⁊ delicijs comitat̃
remoꝛſus ꝯſcie ꝓpt̃ pctā q̄ ꝯmittūt̃ freq̄nt̃ in tali vita.
g Et extrema gaudij. ſ. hui⁹ mūdi. h Luctus occu
pat. ſ. inferni. i Vijs ſuis reple. ſtul. q2 ꝓpter mala re
plebitur pena. k Et ſup eū erit vir bon⁹. quē ꝯculca
uit in pn̄ti vita.
l Innocens cre
dit oī v̄bo. innocēs
hic accipit̃ ꝓ igno
rante q̄ neſcit diſti
guere inter bonū
⁊ malū ꝯſilium.
m Aſtut⁹. q̄ ſcit
aduertere malū et
bonū ꝯſilium.
n Cōſiderat greſ
ſus ſuos. i. q̄lit̃ de
beat ꝓcedere in fa
ctis ſuis. o Fi
lio doloſo ⁊c. ille v̄
ſus nō ē in hebꝛeo.
p Sapiēs timet
deū. timoꝛe filiali.
q Et declinat a
malo. magis ꝓpter
offenſā q̄ ꝓpt̃ pe
nam. r Stult⁹
trāſilit. q̄ facili cur
rens ꝯ pctō ad pec
catū. s Et ꝯfi
dit veniā ꝯſequi ex
benignitate dei: q̄
tū fatue abutitur.
t Impatiēs ope
rabit̃ ſtul. q2 paſſio
ire abſoꝛbet i eo rō
nem. v Et vir
verſutus. i. cito ver
tens animū ad va
rias fraudes.
x Odioſus ē. o
bus bonis.
y Poſſidebunt
puuli. ſ. ſenſu.
z Stulticiā. q̄
diu erūt ſic puuli.
⁊ Et expectabūt aſtuti ſciam. que dirigit in actib⁹ hūa
nis. a Tacebūt mali ante bonos. in futuro ſicut in p̄
ſenti ſunt ſup eos erecti: vt frequēter. b Et impij an̄
poꝛtas iuſtoꝝ. q2 erūt a regno excluſi iuſtis ibidem rece
ptis: ſicut dr̄ Math. xxv. de fatuis virginibus excluſis ⁊
prudentib⁹ receptis. c Etiā ꝓxi. ſuo q̄ paup odioſus
erit. tum quia hoīes coīter verecundant̃ de ꝯſanguineis
paupibus: tū q2 nō ſperant aliquid ab eis habere: ſ3 ma
gis timent q̄ paupēs ꝯſanguinei velint aliquid ab eis re
quirere. d Amici v̄o diuitū multi. tū q2 vident̃ in hoc
honoꝛari: ⁊ q2 ſperant ab eis ditari. e Qui deſpicit ꝓ
ximū ſuū peccat. q2 facit ꝯtra charitatē ꝓximi. f Qui
aūt miſeret̃ pauperi affectu ⁊ effectu ſi poſſibilitas aſſit.
g Beatus erit. ꝓpter qd̄ dicit̃ Math. v. Beati miſeri
coꝛdes quoniā ipi miſc̄diā ꝯſequent̃. h Qui credit
in domino. fide foꝛmata charitate. i Miſc̄diam dili
git. q2 annexa ē charitati. k Errāt. a rectitudine iuſti
cie. l Qui opant̃ malū. culpe. m Miſc̄dia ⁊ veri.
i. iuſticia. q2 mīa ſine iuſticia puſillanimitas ē: iuſticia v̄o
ſine mīa crudelitas: ſ3 dulcoꝛ mīe tpans rigoꝛē iuſticie di
ſponit hoīem ad oē bonū gr̄e in pn̄ti ⁊ glīe in futuro.
n In oī ope bo. erit abū. q2 oē bonū ꝯ genē ⁊ fcm̄ ex cha
ritate meret̃ augmētū gr̄e: ⁊ ſm̄ h̄ dr̄ Math. xxv. Hn̄ti
dabit̃ ⁊ abūdabit. o Vbi aūt v̄ba ſt̄ plīma: ibi freq̄n
ter egeſtas. paꝝ ei ſciētes ⁊ paꝝ valētes in q̄cūq3 arte vl̃
facultate ſolēt eē magis loq̄ces vt appareāt. p Coꝛōa
ſapiētiū. de qua gloꝛiant̃. q Diuitie coꝝ. ſ. ſcie ⁊ v̄tutes

[g]⁊ extrema gaudij [h]luct⁹ oc
cupat. [i]Vijs ſuis replebit
ſtult⁹: [k]⁊ ſup eū erit vir bo
nus. [l]Innocēs credit oī ver
bo: [m]aſtut⁹ [n]ꝯſiderat greſſ⁹
ſuos. [o]Filio doloſo nihil ērit
boni: ſeruo aūt ſapienti pro
ſperi erūt act⁹: ⁊ diriget via
ei⁹: [p]Sapiēs timet [q]⁊ decli
nat a malo: [r]ſtult⁹ trāſilit [s]⁊
cōfidit. [t]Impatiēs opabit̃
ſtulticiā: [v]⁊ vir v̄ſut⁹ [x]odio
ſus ē. [y]Poſſidebūt paruuli
[z]ſtulticiā ⁊ expectabūt aſtu
ti ſciā3. [a]tacebūt mali ante
bonos: [b]⁊ ipij an̄ poꝛtas iu
ſtoꝝ. [c]Etiā ꝓximo ſuo pau
per odioſus ē: [d]amici v̄o di
uitū multi. [e]Qui deſpicit ꝓ
ximū ſuū peccat: q̄ aūt miſe
ret̃ paupi [g]bt̄us erit. [h]Qui
credit in dn̄o [i]miſc̄diam di
ligit: [k]errāt [l]q̄ operant̃ ma
lum: [m]Miſc̄dia ⁊ veritas p̄
parant bona. [n]In oīni ope
re bono erit abundantia.
[o]vbi aūt verba ſt̄ plurima:

ibi frequenter egeſtas. [p]Co
rona ſapientū [q]diuitie eoꝝ
[r]fatuitas ſtultoꝝ imprudē
tia. [s]Liberat animas [t]teſtis
fidelis: [v]⁊ pꝛofert mēdacia
v̄ſipellis [x]In timoꝛe dn̄i fi
ducia foꝛtitudis: [z]⁊ filijs e⁹
[a]erit ſpes [b]Timoꝛ dn̄i fons
vite [c]vt declinet a ruia moꝛ
tis. [d]In multitudine popu
li dignitas regis: [e]⁊ in pau
pertate plebis: [f]ignominia
pꝛincipis. [g]Qui patiēs eſt:
mlta gubernat̃ ſapia: [h]q̄ au
tē impatiēs ē: [i]exaltat ſtul
ticiam ſuam. [k]Vita carni
um ſanitas coꝛdis [l]putredo
oſſiū inuidia. [m]Qui calūni
at̃ egentē exprobrat factoꝛi
ei⁹: [n]honoꝛat aūt eū q̄ miſe
retur pauperis. [o]In mali
cia ſua expellit̃ impi⁹: [p]ſpe
rat autem iuſtus in moꝛte
ſua. [q]In coꝛde prudētis re
quieſcit ſapia: [r]et indoctos
quoſq3 erudiet. [s]Iuſticia
eleuat gentē: miſeros autē

que ſunt diuitie ſapientis. vn̄ ⁊ phi q̄ antiq̄tus ſapiē
tes dicebant̃ tpales diuitias ꝯtēpſerūt: vt liberi⁹ ꝯtē
platōi ſapie vacarēt: vt3 de ſocrate ⁊ diogene ⁊ mult̄
alijs. r Fatuitas ſtul. impru. q. d. iō ſunt fatui. q2
nō ꝓuidēt futura. s Liberat aīas. i. hoīes a moꝛ
te. t Teſtis fi
delis. ſicut p3 de
daniele q̄ libera
uit ſuſannam a
moꝛte.
v Profert mē
dacia v̄ſipel. qui
dr̄ quaſi vertēs
pellē: ⁊ eſt ille q̄
variat verba ſua
ſm̄ foꝛtunā con
tra veritatem.
x In timoꝛe
dn̄i. filiali.
y Fiducia foꝛ
titudinis. ꝯ car
nem mūdū ⁊ de
monē. z Et
filius ei⁹. ſ. talis
timoꝛis. Et di
cunt̃ filij illi q̄
etiā tali timoꝛe
ſunt educati: ſi
cut filij ſapie illi
q̄ ſunt in ſtudio
ſapientie erudi
ti. a Erit
ſpes. q̄ eſt certa
expectatio futu
re beatitudinis
ex gr̄a ⁊ meritis
ꝓueniēs. timoꝛ
eīn filialis ſemꝑ
eſt cū gr̄a ⁊ cha
ritate. b Ti
moꝛ dn̄i fons vi
te. q2 principiū
eſt ſapie ſic fons
fluuialis aque.
c Vt declinet
ruina moꝛtis. culpe et gehēnne: c In multitudi
ne plebis dignitas regis. qn̄ plebs eſt bona ⁊ bene oꝛ
dinata: vt patet de dauid ⁊ ſalomone. e Et in pau
citate plebis. bene oꝛdinate: licet ſint multi moꝛib⁹ in
cōpoſiti. f Ignominia prin. quia inoꝛdinatio ſub
ditoꝝ redundat in verecundiā p̄latoꝝ. g Qui
patiēs eſt ⁊c. q2 ira impedit animū ne poſſit cernere ve
rum: ⁊ iō patiēs c⁹ aīm⁹ nō eſt ꝑturbat⁹ in aduerſis da
re videt in factis ſuis. h Qui aūt impatiens ē. ſe
quens impetū ire. i Exaltat iuſticiā ſuā. i. manife
ſtat eā. k Vita carniū ſani. coꝛ. a coꝛde eīn ꝓcedit
ſenſus et motus q̄ ſunt opationes vitales ad mēbra
exterioꝛa. l Putredo oſſiū inuidia. Inuidia. n. ē
triſticia de bono alieno. Triſticia v̄o eſt paſſio coꝛru
ptiua ⁊ moꝛtificatiua: vel ꝑ oſſa intelligūt̃ v̄tutes q̄
coꝛrūpunt̃ ſupueniente inuidia. m Qui calūniat̃
egentem exprobat factoꝛi ſuo: q2 fact⁹ ē ad imaginem
dei ſicut diues: iō ſubdit̃. n Honoꝛat aūt eum ⁊c.
in imagine ſua. o In malicia ſua. i. ꝑ malicia ſua.
o Expellet̃ impius. de conſoꝛtio bonoꝝ. p Spe
rat aūt iuſtus in moꝛte ſua. q2 ſperat ꝯſequi btitudīe3
que hr̄i nō pōt in pn̄ti vita. q In coꝛde prudētis
requieſcit ſapientia. q2 habituat̃ in ea. habitus aūt eſt
qualitas de difficili mobilis. r Et indoctos quoſ
q3 erudiet. hoc eſt enim opus ſapiētis alios docere.
s Iuſticia eleuat gentē3. ſicut patet in decurſu vete
ris teſtamenti. q̄diu eīn filij iſrael fuerūt iuſti: fuerūt

in pſpitate eleuati: vt tpe dauid ⁊ ſalomonis ⁊ alioꝝ bonoꝝ regũ: ⁊ qñ declinauerũt a iuſticia fuerũt depreſſi ⁊ captiuati de terra ſua: vt tpib⁹ oſee ⁊ ſedechie: vtʒ iiij. Reg. xviij. ¶ t ❡ Acceptus eſt regi miniſter intelligens. ſicut ioſeph pharaoni Geñ. xlj. ¶ v ❡ Iracũdiam ei⁹. ſ. regis.
¶ x ❡ Inutilis ſeruus. ¶ y ❡ Suſtinebit. ſic magiſter piſtorum q̃ iuſſu pharaonis fuit ſuſpenſus: Geñ. xl. poteſt etiã hec lra exponi de bono ⁊ malo prelato quoꝝ vn⁹ eſt acceptꝰ regi xp̃o et ali⁹ acriter punietur ab eo.

❡ Caplm. xv.
Eſpõſio mollis. Supius ſalomon informauit hoiem in moribus q̃tuz ad ptẽ ratõnalem: hic incipit eum informare q̃tũ ad iraſcibilem. Et diuidit̃ in q̃nq; ptes ſʒ v. capſa: tñ iſta diuiſio accipit̃ ſm pncipia capitulozꝝ: nõ ſm pſecutiõem: vt dcm̃ eſt ſ. In pma pte dicit ſic.
¶ a ❡ Reſponſio mollis frangit iram. increpantis vel cõminantis: ſicut patet Iudic. viij. de gedeone q̃ reſpondẽdo dulciter illis de tribu ephraim fregit iram eorum.
¶ b ❡ Sermo dur⁹ ſuſci. furo. ſicut pʒ. ij. Reg. xix. q̃ viri de tribu iuda dure reſpondentes decem tribub⁹ fecerunt eos recedere a dauid. ¶ c ❡ Lingua ſapientũ ornat ſcientiã. q: tpe et loco gratioſe proponit eam.
¶ d ❡ Os fatuorum ebullit ſtulticiã. i. feruenter ⁊ impetuoſe pfert eã. ¶ e ❡ In omni loco oculi dñi. hoc dicitur ↄtra illos qui dicebãt diuinã ꝓuidentiã ſe nõ extendere ad inferiora ⁊ maxime ad actus humanos ꝓpter arbitrij libertatẽ: in quoꝝ pſona dr̃ Iob. xxij. Circa cardines celi pambulat nec noſtra conſiderat.
¶ f ❡ Lingua placabilis. i. ſuauis eloquio erga primũ ⁊ oroni intenta erga deũ ad ipm placandum. ¶ g ❡ Lignũ vite. q: ſicut p lignũ vite continuabat̃ vita corporalis: ita p talem linguam vita ſpiritualis.
¶ h ❡ Que aũt immoderata ẽ ad loq̃ndũ. ¶ i ❡ Conteret ſpm. ſicut dictũ eſt ſ. ca. x. In multiloquio non deerit peccatũ. ¶ k ❡ Stultus irridet diſciplinã patris ſui. q: non cognoſcit eius fructũ. ¶ l ❡ Qui aũt cuſtodit increpatõnes. ſe corrigendo. ¶ m ❡ Aſtutior fiet. futura mala precauendo. ¶ n ❡ In abundãti iuſticia que conſiſtit in obſeruatõne conſiliorum. ¶ o ❡ Virtus maxima eſt. reſpectu obſeruatõnis p̃ceptorum: ſicut caſtitas virginalis reſpectu caſtitatis coniugalis.
¶ p ❡ Cogitatõnes autem impiorũ eradica. q: auferet̃ eis poteſtas ⁊ facultas adimplendi ſuas cogitatõnes malas: ſicut Abſalon ablata fuit poteſtas regnandi loco Dauid patris ſui. ij. Regum. xviij. ¶ q ❡ Dom⁹

facit ppl̃s pctm̃. [t] Accept⁹ ẽ regi miſter ītelligẽs [v] iracũdiam ei⁹ [x] inutilis [y] ſuſtinebit.

❡ Caplm. xv.

R[a]Eſponſio mollis frãgit irã: [b] ſermo dur⁹ ſuſcitat furorẽ. [c] Lingua ſapientũ ornat ſciam: [d] os fatuorũ ebullit ſtulticiã. [e] In oĩ loco ocli dñi ↄtēplãt bonos ⁊ malos. [f] Lingua placabil̃ [g] lignũ vite: [h] q̃ ãt imoderata ẽ [i] ↄteret ſpm̃ [k] Stult⁹ irridet diſciplinã pr̃is ſui. [l] qui aũt cuſtodit increpatõnes [m] aſtutior fiet. [n] In abũdãti iuſticia [o] virt⁹ maxia ẽ [p] cogitatõnes aũt impioꝝ eradicabunt̃. [q] Dom⁹ iuſti plurima fortitudo [r] ⁊ ī fructib⁹ [s] impij ↄturbatõ. [t] Labia ſapiẽtũ diſſemiabũt ſciaʒ [v] cor ſtultoꝝ diſſil̃e erit. [x] Victime impioꝝ abominabiles dño [y] vota iuſtorũ placabilia. [z] Abominatõ ẽ dño via impij: [a] q̃ ſequit̃ iuſticiã [b] diligit̃ ab eo [c] Doctrina mala deſerentiũ viã vite: [d] q̃ increpatõnes odit moriẽt. [e] Infernus et ꝑditio coraʒ dño: [f] quantomagis corda filiorũ hoim. [g] Non amat peſtilens euʒ qui ſe corripit: nec ad ſapiẽtes graditur [h] Cor gaudens exhilarat faciẽ: in merore aĩ deijcitur ſpirit⁹. [i] Cor ſapiẽtis queret doctrinã [k] ⁊ os ſtltoꝝ paſcit̃ ipitia [l] Omẽs dies pauperis mali [m] ſecura mẽs [n] q̃ſi iuge cõuiuiũ [o] Meli⁹ eſt paꝝ cũ timore dñi [p] q̃ theſauri magni et inſatiabiles. [q] Meli⁹ eſt vocari ad olera cũ charitate. [r] q̃ʒ ad vitulũ ſaginatũ cum odio. [s] Vir iracundus ꝓuocat rixas. [t] qui patiẽs ẽ mitigat ſuſcitatas. [v] Iter pigrorum q̃ſi ſepes ſpinaruʒ: via iuſtoruʒ abſq; offendiculo. [x] Fili⁹ ſapiẽs letificat patrẽ.

iuſti plu. for. q: dñs ꝓtegit eã. ¶ r ❡ Et in fructi. i. opib⁹
¶ s ❡ Impij ↄturbatio. q: mal⁹ nõ pot hr̃e pacẽ ad ꝓximũ nec etiã ad ſeipʒ. vñ dicit phs. viij. ethicoꝝ. de impijs cõtendit eoꝝ aĩa: ⁊ hoc quidẽ trahit huc: hoc autẽ illuc quẽadmodũ diſcrepãtia. q: rõ q̃ nõ totaliter abſorbet̃ trahit ad bonuʒ ſenſualitas aũt q̃ ꝓualʒ ad malũ. ¶ t ❡ Labia ſapiẽtũ diſſeminabunt ſciaʒ. ipſaʒ docendo. ¶ v ❡ Cor ſtultoruʒ diſſimile erit. ſ. cordi ſapientis et etiã ſibipſi: q: diuerſ ⁊ varijs cogitatõnibus agitatur. ¶ x ❡ Victime impioꝝ abo. do. ſicut oblatõ cayn q: fit de alieno vl̃ mala voluntate.
¶ y ❡ Vota iuſtoruʒ placabi. ſicut pʒ de abel. ¶ z ❡ Ab. eſt dño vita impij. q̃a ꝓpriũ dei eſt parcẽ ⁊ miſereri: ⁊ p conſequens eſſe pium ꝓpter qd̃ abominatur oppoſitum.
¶ a ❡ Qui ſequit̃ iuſticiã. ſm eã operando. ¶ b ❡ Diligit̃ ab eo. ſ. deo q̃ eſt regula iuſticie.
¶ c ❡ Doctrina mala deſeren. viã vite q: ſic viuũt ita docẽt. ¶ d ❡ Qui increpatõnes odit mo. morte culpe: ⁊ freq̃nt morte corꝑali ſic pʒ de latronib⁹ ⁊ alijs malefactoribus qui occiduntur eo q̃ correctionẽ oderũt. ¶ e ❡ Infernus ⁊ perdi. coraʒ do. i. ſibi manifeſta: licet ſunt ſub terra ⁊ a deo longinqua. ¶ f ❡ Quãtomagis corda filio. ho. qui adhuc ſunt in via. hoc dicit̃ cõtra illos qui negabant diuinã ꝓuidentiã ſe ad extendere ad actus hominũ ⁊ cogitatõnes coꝝ. ¶ g ❡ Non amat peſtilens eũ qui ſe corripit. ſicut nec crinoſus amat pectinem ſed refugit.
¶ h ❡ Cor gau. exhilarat fa. ⁊c̃. Diſpoſitio em̃ cordis magꝭ apparet in facie q̃ʒ in ceteris ptibus corpis eo q̃ ibi viget oms ſenſus. ¶ i ❡ Cor ſapi. queret doctrinã. q: ſp deſiderat in ſapia ꝓficere. ¶ k ❡ Et os ſtultoꝝ paſcit̃ imperitia id eſt delectat̃ loquendo ſtulta. ¶ l ❡ Omnes dies pauperis mali. malo pene: q: pauꝑtas eſt defectus neceſſarioꝝ vite. ¶ m ❡ Secura mens. a timore paupertatis.
¶ n ❡ Quaſi iuge cõui. i. delectabiliter viuit ſicut homies in ↄuiuio. ¶ o ❡ Melius ẽ parum cum timore dñi. q: illud modicũ ſufficit homini. ¶ p ❡ Q̃ʒ theſauri magni ⁊ inſa. q: nõ ſupplent indigentiã ſʒ magis augent. Auaro em̃ deeſt tam qd̃ habet q̃ʒ qd̃ nõ habet. vt dicit hiero. in epiſtola ad paulinum de omnibus ſacre ſcripture libris.
¶ q ❡ Melius eſt vocare ad ole. cũ chari. i. ad modicum cibũ amicabiliter datũ. ¶ r ❡ Q̃ʒ ad vitulũ ſagi. cũ odio. ſicut abſalon vocauit ammon fratrẽ ſuũ ad magnũ ↄuiuiũ vt ipſum interficeret temulentũ. ij. Regũ. xiij. ¶ s ❡ Vir iracundus ꝓuocat rixas. q: ira eſt appetit⁹ vindicte: exemplũ de ſeba filio bochri. ij. Reg. xx. ¶ t ❡ Qui aũt patiẽs eſt mitigat ſuſci. vtʒ de gedeone Iudic. viij. ¶ v ❡ Iter pigro. q̃ſi ſe. ſpi. ſp. n. timet piger inuenire obſtacl̃m ī via vñ. ſ. xxvj. dr̃. Dicit piger: leo eſt in via: leena in itinerib⁹.

[y] ⁊ ſtultus hō deſpicit m̄rē
ſuā. [z] Stulticia gaudiū ſtul
to: ⁊ vir prudēs dirigit greſ
ſus ſuos. [a] Diſſipantur cogi
tatōnes [b] vbi nō eſt ꝯſilium.
[c] vbi vo ſunt plēs cōſiliarij.
[d] ꝯfirmanꝛ̄. [e] Letaꝛ̄ hō i ſnīa
oris ſui [f] ⁊ ſmo opportun⁹ [g] ē
optim⁹. [h] Semita vite ſuꝑ
eruditū: [i] vt declinet de iſer-
no nouiſſimo. [k] Domū ſuꝑ-
boꝝ demolieꝛ̄ dn̄s [l] ⁊ firmos
faciet t̄mios vidue. [m] Abo-
mīatio dn̄i cogitatōes ma-
le: [n] ⁊ pur⁹ ſmo [o] pulcerrim⁹
[p] firmabiꝛ̄ ab eo [q] Cōturbat
domū ſuā q̄ ſectaꝛ̄ auariciā
[r] qui aūt odit mūera [s] viuet
[t] Per miſcōiaꝫ [v] ⁊ fidē [x] pur-
ganꝛ̄ pctā: ꝑ timorē aūt dn̄i
declinat oīs a malo. [y] Mēs
iuſti meditabiꝛ̄ obedientiā
[a] os impioꝝ redūdat malis
[b] Longe ē dn̄s ab impijs: [c] ⁊
orōnes iuſtorum exaudiet.
Lux oculoꝝ letificat aīam
[e] fama bona īpinguat oſſa.

[e] Auris q̄ audit increpatio-
nes [f] vite: in medio ſapiētuꝫ
ꝯmorabiꝛ̄. [g] Qui abijcit di-
ſciplinā deſpicit aīam ſuaꝫ:
[h] q̄ aūt acq̄eſcit increpatio-
nibꝰ: poſſeſſoꝛ ē cordis. [i] Ti
moꝛ dn̄i [k] diſciplīa ſapīe: [l] et
gl̄iaꝫ p̄cedit humilitas.

¶ Capl'm. xvj.

Hominis eſt aīm ꝑpa-
rare: [b] et dn̄i guberna-
re linguā. [c] Oēs vie hoīm
[d] patent oculis ei⁹: [e] ſpūum:
[f] ponderatoꝛ ē dn̄s. [g] Reue-
la dn̄o opa tua: [h] et dirigenꝛ̄
cogitatiōes tue. [i] Uniuerſa
ꝓpter ſemetipm̄ opatus eſt
dn̄s: [k] impiū q̄ꝫ [l] ad diē malū
[m] Abominatō dn̄i ē oīs ar-
rogans [n] etiā ſi man⁹ ad ma-
nū fuerit nō ē īnocēs [o] Ini-
tiū vie bone facere iuſticiaꝫ
accepta ē apud deuꝫ magis
q̄ īmolare hoſtias. [p] Miſeri
coꝛdia et veritate [q] redimiꝛ̄
iniquitas: et in timore do-
mini declinaꝛ̄ a malo. [r] Cuꝫ

x ¶ Filius ſapiens leti. pa. ſicut pꝫ de ſalomone q̄ letifica
uit pꝛeꝫ ſuū dd̄. y ¶ Et ſtultus homo deſpi. ma. ſu. ſicut
Nero q̄ fecit matrē ſuā inꝼici. z ¶ Stulticia gaudium
ſtulto. qꝛ q̄libꝫ ſm̄ hitum delectabilit̄ opaꝛ̄ ſiue ſit hitus
bonus ſiue malus. ij. Ethi. Signū hitus generati ē dele
ctatio in opere.

a ¶ Diſſipanꝛ̄ co-
gitatōes. i. n̄ dedu-
cunꝛ̄ ad effectum.
b ¶ Ubi nō eſt ꝯſi-
liū. qꝛ ꝯſiliū bonuꝫ
dat viā adimplen-
di cogitata.
c ¶ Ubi vo ſr̄ plu.
ꝯſi. fideles et boni.
d ¶ Confirmātur.
id eſt ad effectum
deducuntur.
e ¶ Letaꝛ̄ hō i ſen-
tentia oris ſui. q̄n
ab alijs approbaꝛ̄
qꝛ ꝑ h̄ inſurgit eſti
matio ꝓprie ꝑfecti-
onis in qua q̄libet
naturaliter delecta
tur. f ¶ Et ſermo
opportunus. i. tpe
opportuno ⁊ ſalua
tis alijs circūſtan-
tijs debitis ꝓlatus
g ¶ Eſt optim⁹ in
ſe ⁊ in ſuo effectu.
h ¶ Semita vite
ſuꝑ erud. in ſana ⁊
bona doctrina.
i ¶ Ut declinet de
infer. nouiſ. qui eſt
infern⁹ damnato-
rum. k ¶ Domū
ſuꝑboꝝ demolieꝛ̄
do. vt pꝫ de domo
holoferni quā do-
minus diſſipauit.
l ¶ Et firmos fa-
ciet t̄mios vidue.
qꝛ bethuliam ⁊ terminos eius meritis Judith ſaluauit.
m ¶ Abominatio do. cogi. male. qꝛ ab eis ꝓcedunt mala
verba ⁊ opera. n ¶ Et purus ſermo. nō habēs admix-
tum aliquid iniquitatis: vtpote detractōnis: murmura-
tionis ⁊ ꝯſilium. o ¶ Pulcerrimus. pulcritudine ho-
neſtatis. p ¶ Firmabiꝛ̄ ab eo. ad effectum deducendo.
Poteſt etiam hoc exponi de ſermone euangelico: carente
omni impuritate ⁊ omnē ſanctitatē ꝯtinente: q̄ ꝑ aplos
p̄dicatus a deo miraculis eſt ꝯfirmatus Mar. vltimo.
Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerūt vbiq̄ dn̄o coopante ⁊ ſermo-
nem ꝯfirmante ſequentibus ſignis. q ¶ Conturbat do
mū ſuā. i. familiam qui ſectaꝛ̄ auariciā nimis eā reſtrin-
gendo a mō viuendi debito. r ¶ Qui odit munera. pro
iniuſticia oblata. s ¶ Uiuet. vita grē. t ¶ Per miam
i. ꝑ opera miſcōie erga pauperes. v ¶ Et fidē. erga de-
um. x ¶ Purganꝛ̄ pctā. q̄tum ad culpā ⁊ penā: Dan.
iiij. Peccata tua elemoſynis redime. y ¶ Mens iuſti
meditabitur obe. i. obedire deo ⁊ ſupiori ſuo. Hoc em̄ eſt
debitū q̄ iuſticia reddit vnicuiq̄ qd̄ ſuū eſt. a ¶ Os im
pioꝝ redundat malis. rebellando deo ⁊ ſuperioribus
ſuis. b ¶ Longe eſt dn̄s ab impijs. ꝑ gratiā: licet ſit pre
ſens ꝑ eſſentiaꝫ ⁊ potentiā. c ¶ Et orōnes iuſtoꝝ exau
diet. tempore tn̄ opportuno: qꝛ aliq̄n differt exauditiōem
vt gratioſius recipiaꝛ̄ qd̄ ab eo datur quāto ꝑ dilatōem
magis deſideraꝛ̄. d ¶ Fama bona impinguat oſſa. i. au
gmentat ỽtutes in q̄b⁹ ꝯſiſtit robur mētis: ſicut in oſſib⁹
robur coꝛpoꝛis. ỽtus. n. laudata creſcit. e ¶ Auriſque

audit increpatōes vite. i. dirigētes ad vitā virtuoſam
f ¶ In me. ſa. ꝯmo. ad audiēdū coꝝ ſapiaꝫ. g ¶ Qui
abijcit diſciplinam deſpi. aīam ſuam. i. reddit eā deſpi
cabilē deo ⁊ oī hoī bono. h ¶ Qui aūt acq̄. increpa
tionibus po. eſt coꝛ. qꝛ ſedatis paſſiōib⁹ ē ſuſpius dn̄s
i ¶ Timoꝛ dn̄i.
filialis.
k ¶ Diſciplina
ſapie. i. ſapia di-
ſciplinata.
l ¶ Et gl̄iaꝫ p̄ce
dit humilitas:
ſicut diſpoſitio
neccaria ad ipaꝫ
Luce. xiij. Qui
ſe humiliat exal
tabiꝛ̄: vn̄ dauid
ex hūilitate ſua
exaltat⁹ fuit pri-
mo ad gl̄iaꝫ re-
gni terreni. ij. re
gum. v. ⁊ poſtea
ad gl̄iaꝫ regni ce
leſtis.

¶ Capl'm. xvj.

Hoīs eſt
animuꝫ
ꝑparare
Caplo p̄cedēti
docuit ſalomon
refrenare motū
ire ꝑ qd̄ quieta-
tur anim⁹ et ſic
ad orandum et
docendū reddi-
tur aptus: iō dr̄
ꝯñter in hoc ca-
pitulo.
a ¶ Hoīs ē ani-
muꝫ ꝑparare. ꝑ
orōnem ⁊ ſacre
ſcripture medi-
tationem.
b ¶ Et dn̄i gub.
linguam. ſine q̄
homo non habet ſanā doctrinam. Math. x. ca. Non
em̄ vos eſtis qui loquimini: ſꝫ ſpūs patris vr̄i qui loquiꝛ̄
in vobis. c ¶ Oēs vie hominum. i. cogitatōnes ⁊
actus ipſoꝝ. d ¶ Patent oculis ei⁹. quia oīa ſunt
ei nota quantūcunq̄ occulta. e ¶ Spirituū. i. volun
tatū. f ¶ Ponderatoꝛ eſt domin⁹. ad retribuēdū ſm̄
merita ⁊ demerita. g ¶ Reuela dn̄o opa tua. nō ma
nifeſtādo illi aliq̄d qd̄ ignoꝛat: qꝛ hoc eſt impoſſibile:
ſed querendo ab eo auxiliū ⁊ ꝯſiliū in operibus tuis.
h ¶ Et dirigenꝛ̄ cogitatōnes tue. ad bonum effectuꝫ.
i ¶ Uniuerſa ꝓpter ſemetipm̄ operatus eſt do. quia ſi
cut eſt principium effectiuum omniū ita eſt finis vlti
mus. Prima enim cauſa ꝯuertit in ſeipam omnes ſu
os effectus. Apoc. j. Ego ſum alpha ⁊ o. principiū ⁊ fi
nis. k ¶ Impium quoq̄. ſ. reparauit.
l ¶ Ad diem malū. i. extremi iudicij: vt in reprobis re-
luceat eius iuſticia. ſicut eius miſericoꝛdia in electis:
vt deducit apl's diffuſe in epl'a ad Roma.
m ¶ Abominatio eſt dn̄i omnis arrogans: ſicut ꝑ op-
poſituꝫ vere hūilis eſt ſibi amabilis. n ¶ Etiā ſi ma
nus ad manū fuerit ⁊c̄. exponaꝛ̄ vt ſ. xj. ca. o ¶ Ini
tiū vie bone ⁊c̄. Ille ỽſus nō eſt in hebreo ꝓpter quod
ptranſeo: ⁊ qꝛ ſatis patet ſententia. p ¶ Miſericoꝛ-
dia et veritate. i. iuſticia: quia vna ſine alia nō eſt vir-
tuoſa: vt dictum eſt ſupra. xiiij. ca.
q ¶ Redimitur iniq̄tas. i. pena ꝑ iniquitate debita.
r ¶ Cum placuerint domino vie hominis. i. facta eius

dicta ꝛ cogitata. s Inimicos q̃ꝫ eius cõuertet ad
pacem. ita ꝙ erũt ſibi amici: exẽplũ de ioſeph geñ. xlj.
ꝛ de moyſe exo. ij. ꝛ de trib⁹ puer̃ in camino poſit̃ dan.
iij. t Meli⁹ eſt paꝝ cũ iuſti. ſ. acq̇ſitum: qꝛ illud eſt
ipſi⁹ acq̇rentis. v Qꝛ multi fru. cũ ini. acq̇ſiti: qꝛ ñ
ſunt acquirẽdi:
ſ tenet̃ reſtituẽ.
x Cor hominis
diſponit viã ſu-
am. ppriã. n. eſt
hois p delibera-
tionẽ pcedere i
factis ſuis: qđ nõ
ɔuenit aialibus
brutis.
y Sed dñi eſt
dirigere greſſus
eius. qꝛ nõ ſuffi
cit humana pro
uidentia niſi aſ-
ſit directio diui-
na. z Diui-
natõ. i. diuina le
ctio. a In
labijs regis. vñ
Deu. xvij. dici-
tur de eo. Poſt-
q̃ꝫ autẽ ſederit
in ſolio regni ſui
deſcribet ſibi de-
uteronomiũ legis
hui⁹ in volumi-
ne. ſequitur. Le-
getq; illud omni-
bus diebus vi-
te ſue: vt diſcat
timere dñm.
b In iudicio
non erra. os ei⁹.
dãdo malã ſen-
tentiaꝫ ſi in lege
ſtuduerit ꝛ deuꝫ
timuerit.
c Pond⁹ ꝛ ſta-
tera iudicia do-
mini ſunt. i. iu-
dicia dei ſunt iuſta. d Et opa eius oĩs lapides ſe
culi. in hebreo habet̃. Lapides ſacculi. ꝛ videtur litte-
ra nr̃a corrupta p ſcriptores ppter ſimilitudinem di-
ctionũ. Ad cuius intellectum ſciendũ ꝙ antiquitus
fiebant pondera cũ lapidibus eris: quoꝝ vn⁹ eſt pon-
deroſior alio: ſm diuerſos gradus ſicut modo fiunt p
diuerſas portõnes metalli: quarũ vna ponderat mar
cham: alia libram: alia vnciam ꝛ ſic de alijs: ꝛ lapides
illi ponebant̃ in ſacculo. Eſt igit̃ ſenſus. Et opera ei⁹
oĩs lapides ſacculi. i. opa dei fiũt cum debito ponde-
re et menſura. Et hoc modo dr̃ Sapi. xj. Oĩa diſpo-
ſuiſti domine in pondere: in numero ꝛ menſura.
e Abomiabiles regi. ſ. iuſto. f Qui agũt impie.
quia diſtorti ſunt ab eius mente. g Quoniã iuſti-
cia firmatur ſolium. ſcꝫ regni: qꝛ ſicut dicit Auguſtin⁹
Amota iuſticia quid aliud ſunt regna niſi latrocinia
magna. h Voluntas regum. ſ. iuſtoꝝ. i Labia
iuſta. in iudicibus ab eo inſtitutis. k Qui recta lo
quitur. diriget̃ a deo in finem debitũ. l Indignatõ
regis nunciꝫ mortis. exemplũ. iij. Reg. ij. de ſolomone
qui indignatus ɔtra Joab ꝛ ſemei: mãdauit eos occi
di. m Et vir ſapiens placabit eum. ſicut patet de
Joab. ij. Reg. xiiij. q̇ p mulierẽ tecuitẽ placauit irã dd
ɔtra abſalon. n In hila. vultus regis vita. ſ. illoꝝ
qui offenderunt: quia p hoc eſt diſpoſitus ad ɔdonã-
dum eis: ideo ſequitur. o Et clementia eius quaſi
imber ſerotinus. quia ſicut imber ſerotinus eſt bonus

placuerunt dño vie hominis.
[s] inimicos q̃ꝫ eius cõuertet
ad pacẽ. [t] Melius ẽ parũ cũ
iuſticia: [v] q̃m multi fruct⁹ cuꝫ
iniquitate. [x] Cor hominis di
ſponit viam ſuã. [y] ſed domi-
ni eſt dirigere greſſus eius.
[z] Diuinatio [a] in labijs regis
[b] i iudicio nõ errabit os ei⁹.
[c] Pondus ꝛ ſtatera iudicia
dñi ſunt: [d] ꝛ opa ei⁹ oĩes la
pides ſecli. [e] Abomiabiles
regi [f] qui agunt impie: [g] q̃ni-
am iuſticia firmat̃ ſolium.
[h] Voluntas regũ [i] labia iu-
ſta: [k] qui recta loq̇t̃ diriget̃.
[l] Indignatõ reg̃ nũciꝫ mor
tis. [m] et vir ſapiẽs placabit
eũ. [n] In hilaritate vult⁹ re
gis. [o] ꝛ clemẽtia ei⁹ q̃ſi imber
ſerotinus. [p] Poſſide ſapiẽti
am qꝛ auro melior ẽ: ꝛ acq̇-
re prudentiã quia precioſi
or eſt argento. [q] Semita iu-
ſtorũ declinat mala: cuſtos
anime ſue ſeruat vitam ſu-
am. [r] Contritionẽ p̄cedit ſu

perbia: ꝛ ante ruinã exalta
bit̃ ſpũs [s] Melius eſt humi
liari cuꝫ mitibus: q̃ diuidere
ſpolia cũ ſupbis. Eruditus
in v̄bo repiet bona: ꝛ q̇ ſpe-
rat in dño btũs eſt [t] Qui ſa
piens eſt corde: appellabit̃
prudens: [v] ꝛ q̇ dulcis eloq̇o
[x] maiora repiet. [y] Fons vite
eruditio poſſidẽtis: [z] doctri
na ſtultoꝝ fatuitas [a] Cor ſa
pientis erudiet os ei⁹: [b] ꝛ la-
bijs ei⁹ addet grãm. [c] Fau⁹
mellis cõpoſita v̄ba: [d] dulce
do aie ſanitas oſſium. [e] Eſt
via q̃ videt̃ homini recta et
nouiſſima eius ducunt ad
mortem. [f] Aĩa laborãtis [g] la
borat ſibi: [h] qꝛ ɔpulit eũ [i] os
ſuũ [k] Vir inſipiẽs fodit ma
lũ: [l] ꝛ in labijs ei⁹ ignis arde
ſcit. [m] Homo puerſus ſuſci-
tat lites: et verboſus ſepa-
rat principes. [o] Vir iniqu⁹
lactat amicum ſuuꝫ: [p] et du-
cit eum per viam non bo-
nam. [q] Qui attonitis oclis

ꝛ ſuauis terrenaſcentib⁹: ſic clemẽtia regis remiſſiõe in-
digentib⁹. p Poſſide ſapi. qꝛ auro melior ẽ. q̇ntoſaie
bona corpalib⁹ p̄ferũt̃: ꝛ auro hñ ɔpat ſapiaꝫ q̃ ẽ noticia
de diuinis: ꝛ argẽto prudentiã q̃ eſt noticia de humanis.
q Semita iuſtoꝝ ꝛc. pꝫ ſñia. r Contritõnez p̄cedit
ſupbia ꝛc. hoc patꝫ
de abſalon q̇ p⁹ ni-
miam elatõꝫ in ſu-
perbiaꝫ in quercu
pendens fuit occi-
ſus. ij. Regũ. xviij.
ꝛ de antiocho ſup-
biſſimo q̇ a dño fuit
percuſſus intãtum
ꝙ ei⁹ fetore graua-
bat̃ exercit⁹: ꝛ i mõ
tibus miſabilit̃ eſt
mortu⁹. ij. macha.
ix. s Meli⁹ eſt
humi. cuꝫ mitibus
ppter qđ dr̃ pſ. lxx-
xiij. Elegi abiectuſ
eẽ in domo dei mei
magis q̃ꝫ habitare in
tabernaculis pctõ-
rum. t Qui ſa-
piens ẽ corde. abſ-
q̃ꝫ tñ doctrina alio
rũ appellabit̃ pru-
dens. i. denoiari po
teſt ab habitu ipm
perficiente.
v Et q̇ dul. eloq̇.
ita ꝙ cũ ſapia ha-
bitu exercet̃ in do-
ctrine actu.
x Maiora repe.
qm non ſolũ hebit
aureã: ſ etiã aure-
olaꝫ: q̃ debet̃ actui
docendi: iõ ſubdit̃.
y Fons vite eru
ditio poſſidẽtis. i.
erudire potentis p
ſapiam ſuam ꝛ elo
quentiam. ſicut. n.
riuuli deriuantur a fonte: ſic ſapiẽtie deriuantur ad alios
et a tali doctore. z Doctrina ſtul. fatui. qꝛ de ſacco nõ
exit niſi quod intus habet̃. a Cor ſapiẽtis eru. os ei⁹
dirigens ipm in loquẽdo. b Et labijs eius addet gra
tiam. qꝛ eloquentia per ſapientiam directa efficit̃ magis
gratioſa. c Fauus mellis cõpoſita verba. qꝛ ſunt dul
cia auri ſicut fauus mellis ori. d Dulcedo aie eſt ſani
tas oſſium. i. bona diſpoſitio ꝛ robur corporis q̇b⁹ exiſtẽ
tibus aia dulciter viuit in corpore. Põt etiã exponi de ro-
bore ſpũali qđ ɔſiſtit in virtutib⁹ intellectualibus ꝛ mora
lib⁹ in quib⁹ aia delectatur tanq̃ in ſuis pfectõnibus.
e Eſt via ꝛc. exponit̃ vt ſ̃. xiiij. ca. f Anima laborã-
tis. i. hõ loborãs eo mõ loq̇ndi q̃ totuꝫ denoiat̃ a pte di-
gniori. g Laborat ſibi. i. ppter neceſſaria vite ſue ꝛ fa
milie. h Quia ɔpulit eũ. ſ. ad loborãdũ. i Os ſuũ.
co. n. ipſo ꝙ oportet eum comedere: oportet eũ laborare:
ppter qđ dicit aplš. ij. theſſa. iij. Qui nõ vult operari non
manducet. k Vir impius fodit malum. i. q̇rit cuꝫ di-
ligentia. ſicut fodiens thezaurũ inclinatus ad hoc ex ha-
bitu malo. l Et in labijs ei⁹ ignis ar. ſ. ignis iracũdie ꝛ
ſuperbie. m Hõ puerſus ſuſcitat lites. exẽplũ de ſiba
filio bochri. ij. Reg. xx. n Et v̄boſus ſepat prin. ſic do
ech ſepauit ſaul a dd' genero ſuo. j. Re. o Vir iniqu⁹
la. ami. ſuũ. ei adulãdo. p Et ducit eũ p viã ñ bo. p ta
lẽ adulatõeꝫ. q Qui atto. oculis ꝛc. Hic ponit duo ſi-
gna hois cogitantis mala. Vnũ eſt ꝙ habet oculos atto
nitos ex intenſa cogitatõne ad malũ. ꝛ ſic obſcurat̃ viſus

exterioꝛ: quia motus maioꝛes expellūt mioꝛes ſꝫm pħm
Scḋm ē ꝙ moꝛdet labia ſua. ex imaginatōne.n. ꝓficiēdi
malū mouent̄ dētes ad talē actū: iō dr̄. r ¶ Moꝛdens
la. ſua ꝓficit malū.i. imaginat̄ ꝓficere. s ¶ Coꝛona di-
gnitatis ſene.i. debet̄ ſenectuti nō cuicūq; ſ; bone. iō ſub-
dit̄. t ¶ Que i vijs
iuſticie reperietur.
ſcꝫ ꝓceſſiſſe.
v ¶ Melioꝛ ē pat.
viro foꝛti. foꝛtitudi
ne coꝛꝑali quanto
melioꝛ ē aīa coꝛꝑe.
Patia eñ ꝓprie eſt
foꝛtitudo anime ꝑ
quā eq̄nimiter to-
lerat aduerſa.
x ¶ Et q̄ dn̄at aio
ſuo.ꝑ repreſſionē
ꝯcupiſcentiaꝝ.
y ¶ Expugna. vrbi
um. ꝓpter qḋ Dio-
ge. pħs dixit de ale
xādro magno qui
multas vrbes ex-
pugnauerat / ꝙ erat
ſeruus ſerui ſui. q̄a

cogitat praua: [r] moꝛdēs la-
bia ſua ꝓficiet malū [s] Coꝛo
na dignitatis ſenect⁹: [t] que
in vijs iuſticie repiet̄. [v] Me
lioꝛ eſt patiēs viro foꝛti: [x] et
q̄ dn̄at aīo ſuo [y] expugnato-
re vrbiū. [z] Soꝛtes mittūt̄ in
ſinū: [&] ſed a dn̄o tēperant̄.

¶ Capl'm. xvij.

Melioꝛ ē buccella [b] ſic-
ca [a] cū gaudio [b] q̄ꝫ dom⁹
plena victimis [c] cū iurgio.

Diogenes ꝑ rōnē / dn̄abat̄ ſuo ſenſitiuo appetitui. Alexā
der vo mag̃ ſeruiebat ſuo appetitui ſenſitiuo.
z ¶ Soꝛtes mittunt̄ in ſinū.i. in aliquo loco oculto vt in
de recipiant̄ foꝛtuitu vel ſine ꝓuiſione humana.
& ¶ Sed a dn̄o temperant̄. ex diuina.n. ꝓuidentia ꝓue-
nit ꝙ talis ſoꝛs cadat ſup talem. ¶ Ad maioꝛē huius au-
ctoꝛitatis intelligentiam querit̄ vtrū vti ſoꝛtib⁹ ſit licitū.
Ad qḋ dicendū ꝙ vti ſoꝛtib⁹ eſt ex vario euentu ſeu diſpo
ſitōne alicui⁹ rei ſenſibilis / ꝓpoſite determinare aliqḋ du
biū vel incertū: ſicut ex feſtucis ꝓpoſitis ꝑ h ꝙ aliq̄s acci
pit breuioꝛē vel longioꝛē: ſeu in ꝓiectione taxilloꝝ ex h
ꝙ aliquis / ꝓijcit plura vel pauca puncta: vel ex ꝯſilibus
aliquod dubiū inter hoīes determinat̄. Et ſi hoc fiat ad
alicuius rei diuiſionem inter homines vt ꝑ hoc determi-
netur quis quā ꝑtem accipiat: vocatur ſoꝛs diuiſoꝛia. Si
aūt hoc fiat ad aliquid determinatē agendū: vocat̄ ſoꝛs
ꝯſultoꝛia. Igit̄ ſi diſpoſitio vel euentus ſoꝛtiū expectet̄
a foꝛtuna tm̄ nullum eſt viciū: vt ſi mittant̄ ſoꝛtes ad de-
terminādū int̄ hoīes: vt q̄s quā ꝑtē accipiat alicui⁹ rei ⁊
hoc ex cōi ꝯſenſu ꝯmittit̄ foꝛtune. Cā tn̄ motiua. pōt eē
pctm̄ vt ſi ꝓpter cupiditatē ꝓpriā vel aliud viciū nō poſ-
ſint ꝯcoꝛditer alio mō diuidere / Si aūt diſpoſitio ſoꝛtiū
vel euentus nō expectet̄ ſolū a / foꝛtuna / ſ; ab alia cā hoc
eſt dupl'r / Uno mō a cā coꝛpoꝛali: vt a diſpōne ſtellarum
⁊ ſic cum actus ſtellaꝝ ad hoc ſe nō extendat: ſupſticioſū
eſt ⁊ illicitū ⁊ non caret occulto pacto demonū / Alio mō
q2 expectat̄ euent⁹ ⁊ diſpō ſoꝛtiū a cā ſpūali dirigēte. ⁊ h
eſt dupl'r / Uno mō a / demone: ⁊ hoc eſt illicitū: q2 includit
familiaritatē ⁊ pactū cū demonib⁹ / Alio mō a deo expe-
ctatur imediate vel mediantib⁹ ſanctis angelis: ⁊ h non
eſt illicitū ſꝫm ſe ſi fiat cū reuerētia debita: vñ dr̄ hic. Soꝛ-
tes mittunt̄ in ſinū: ſ; a dn̄o tempant̄. Poteſt tn̄ in hoc
quadruplicit̄ pctm̄ incidere / Primo ſi abſq; vlla neceſ-
ſitate ad ſoꝛtes recurratur. hoc eñ vr̄ ad dei temptionē
ꝑtinere. vñ dicit Ambꝛo. Qui ſoꝛte eligitur humano iu-
dicio non ꝯphenditur. ſcḋo ſi aliquis etiā in neceſſitate
abſq; reuerētia / debita ſoꝛtibus / vtatur / Uñ ſup act⁹ apo-
ſtoloꝝ dicit Beda. Siq̄ neceſſitate aliqua ꝯpulſi deū pu-
tant ſoꝛtib⁹ aploꝛum exemplo eſſe conſulendum videant
hoc ipſos aplos nō niſi collecto fratrum cetu ⁊ precib⁹ ad
deū fuſis egiſſe. tercio ſi diuina oꝛacula ad terrena nego-
cia ꝯuertantur / Unde dicit Aug. ad inquiſitiōes Janua
rij. Hijs q̄ de paginis euāgelicis ſoꝛtes legūt: etſi optādū
ſit vt hoc potius faciāt q̄ ad demonia ꝯſulēda ꝯcurrant
tn̄ mihi diſplicet iſta ꝯſuetudo ad negocia ſclaria / ⁊ ad vi
te hui⁹ vanitatē diuina oꝛacula velle cōuertere / quarto ſi
in electionib⁹ eccleſiaſticis que ex ſpiritusſancti inſpirati-
one fieri dn̄t: aliq̄ vtant̄ ſoꝛtib⁹. Unḋ dicit Beda ſup
act⁹ aploꝝ. Mathias añ pēthecoſtē oꝛdinād⁹ ſoꝛte q̄-
rit̄: q2.ſ. nōdū erat plenitudo ſpūſſcti i eccl'a effuſa. vij.
dyaconi poſtea nō ſoꝛte ſ; electōe diſcipłoꝝ ſt̄ oꝛdina-
ti. Sec⁹ aūt ē in tꝑalibus dignitatib⁹ q̄ oꝛdinantur ad
terrena diſpōnē-
da: ⁊ iō in electi
one illaꝝ ꝑmīt ho
mines vti ſoꝛti-
bus ſicut ⁊ in di
uiſione reꝝ tꝑa-
liū: vt ꝑdictū ē
Si vo aliq̄ ne-
ceſſitas alia ab
electione digni-
tatis eccleſiaſti-
ce immineat: li-
citum eſt cū re-
uerentia debita
ſoꝛtib⁹ diuinum
auxiliū implo-
rare. Unde dic̄
Aug. in ep'la ad
honoꝛatum. Si
inter dei miſtros
ſit diſceptatō q̄

[d] Seru⁹ ſapiēs dn̄abit̄ ſtul-
tis filijs: [e] ⁊ int̄ frēs heredi-
tatē diuidet. [f] Sicut igne
ꝓbat̄ argētū: ⁊ aurū camio:
ita coꝛda probat dominus.
[g] Malus obedit lingue ini-
que: [h] et fallax obtēperat la-
bijs mēdacib⁹. [i] Qui deſpic̄
pauꝑem exprobꝛat factoꝛi
eius: [k] et q̄ in ruina letat̄ al-
terius: [l] nō erit impunitus.
[m] Coꝛona ſenū. [n] filij filioꝝ

eoꝝ tempe ꝑſecutōnis maneāt ne fuga oim ⁊ qui eoꝝ
fugiant ne moꝛte omniū deſeratur eccl'a: ſi diſceptatō
aliter nō poterit terminari quantū mihi videtur qui
maneant ⁊ qui fugiant ſoꝛte eligendi ſunt ⁊ hoc modo
vſi ſunt ſoꝛtibus viri ſancti: qui in veteri ac nouo te-
ſtamento vſi fuiſſe ſoꝛtib⁹ leguntur: ſicut ioſue iudicō
ſoꝛtiū puniuit achoꝛ: Joſue. vij. Et ſaul dephendit io-
nathan filiū ſuū mel comediſſe. j. Reg. xiiij. Et zacha-
rias ſoꝛte exiuit vt incenſum poneret: Lu. j. Et ſic pꝫ
rn̄ſio ad queſtōnem.

¶ Ca. xvij.

Melioꝛ eſt buccella. Supius ſalomon repſſit ire
impetū: hic reprimit triplicem eius effectū in
tribus capitulis ſequentibus: tamen ſicut di-
xi ſupra: iſta diuiſio et ꝯſimiles accipitur ſꝫm pꝛīcipia
capituloꝛum ⁊ nō ſꝫm proſecutionem eoꝛū. Primus
aūt ire effectus eſt iurgiū: de quo dicit. a ¶ Melioꝛ
eſt buccella.i. paruū fruſtum panis. b ¶ Sicca. id ē
ſine pulmento. a ¶ Cum gaudio.i. hilariter data.
b ¶ Q̄ꝫ dom⁹ plena victimis.i. magnis epulis.
c ¶ Cū iurgio. vt dicit poeta. Sup oia vult⁹ acceſſere
boni. d ¶ Seruus ſapiens dn̄abit̄ ſtultis filijs. hoc
vr̄ impleri pariſius ⁊ in plurib⁹ ciuitatib⁹ alijs: q2 fi-
lij ſtulti vendunt hereditatē ꝑn̄aꝫ ſaltem in ꝑte: ⁊ fre
quenter illis q̄ prudēter ſeruiūt patri. e ¶ Et inter
fratres hereditatē diuidet.i. habent hereditatē cū fra
tribus. Alio mō exponitur de Joſue miniſtro Moyſi
q̄ ſucceſſit ei in ducatu ꝓpli iſrl': ⁊ nō filij moyſi. Diuiſit
etiam hereditatē. xij. tribubus: vt patꝫ libro numero.
⁊ Joſue. f ¶ Sicut igne ꝓbatur ar. ⁊ au. cami. ⁊c. q2
ſicut aurum magis examinatur q̄ argentum: ita dn̄s
maioꝛi tribulatiōe examinat coꝛda magis foꝛtium q̄
minus. vñ dicit apłs. j. Coꝛ. x. Fidelis deus q̄ nō pa-
tietur vos tēptari ſupra id qḋ poteſtis. Et ſꝫm hoc di-
xit. b. Sixtus ad btm̄ laurentium. Nos quaſi ſenes le-
uioꝛis pugne curſū recipim⁹: te aūt ꝯſi iuuenē glioſi-
oꝛ de tyranno expectat triūph⁹. g ¶ Mal⁹ obe. lin-
gue iniq̄.i. tyrāno ꝑcipiēti iniq̄. h ¶ Et fallax ⁊c. q̄a
ſꝫm iudicē ꝓpli ſic ⁊ miniſtri ei⁹ Eccli. x. i ¶ Qui deſpi-
cit pau. ⁊c. exponatur vt ſ. xiiij. k ¶ Et qui in ruina
le. al. ꝑ ſe ⁊ directe. l ¶ Non erit impunit⁹. q2 i h pec
cat. Sec⁹ aūt eſt ſi letat̄ in ruina alicui⁹ ꝑ accns: vt ꝑo-
te q2 ille eſt malus hō turbās alioꝝ pacem: ⁊ ſic ceſſat
hoc malum. Letari aūt ꝑ ſe de pace reddita ꝓploꝝ per
accidens de ruina ꝑturbantis eā ē licitū. m ¶ Coꝛo
na ſenū.i. honoꝛ eoꝝ. n ¶ Filij filioꝝum. vñ ad glori
am pluriū patrū veteris teſtamenti dr̄ ꝙ viderūt fili-
os ⁊ filios filioꝝ vſq; in terciā ⁊ quartā generatōem

o Gloria filioꝝ patres eoꝝ. in hoc eniꝫ gl̄ıant̄: ꝙ de bonis p̄ribus ꝛ nobilibus sunt orti. p Nō dec̄ stul. ver. ꝯpo. h̄ ē dictū nō ē decēs ꝙ stulto iponat̄ aliq̄ ambasciata in q̄ optet h̄re v̄ba ꝯposita. q Nec p̄ncipē la. mē. qꝛ dꝫ eē regl̄a alioꝝ ad qđ req̄rit̄ vitas labioꝝ.

r Qui amicus ē. ꝛc. ver⁹ ꝛ certus. s Et frater in angustijs ꝯprobat̄. succurrēdo fratri i magnis angustijs: sicut ioseph succurrit frib⁹ suis fame afflictis. t Stult⁹ hō plaudet manib⁹. q. gaudēs ꝛ nō curās. v Cū spoponderit ꝓ amico suo. in hebreo hr̄. Pro socio suo. p̄ido se obligans se p eo ꝛ tn̄ deberet sollicitari de liberatione sua et amici sui: sicut etiā dictum est supra. vj. cap. Fili mi si spopōderis p amico suo.

r Gemma gratil. expe. p̄stolātis. i. res expectata a desiderāte ē quasi lapis p̄ciosus in oculis eius. s Quocūqꝫ se vertit. i. in quocūqꝫ negocio. t Prudēter intelligit. i. diligētiam apponit vt prudenter agat ne suo desiderio defraudet̄. Alit̄ exponit̄ de expectatōe regni celestis: qđ dr̄ p̄ciosa margarita: Mathei. xiij. et talis in oī opere studet prudenter agē: ne fraudet̄ sua expectatione. v Qui celat delictū. alteri⁹. x Querit amiciciam illius. y Qui altero s̄mone repetit. sine cā iusta publicando. z Separ fed. qꝛ rumpit fed⁹ inter se ꝛ illum. a Plus ꝓficit correptio. s. fraterna. b Apud pru. q̄ eam recipit. c Q̄ centum

[o] gl̄ia filioꝝ patres eorum. [p] Nō decent stultū v̄ba cōposita: [q] nec principē labiuꝫ mentiens. [r] Gēma ḡtissima expectatio p̄stolātı: [s] q̄cūqꝫ se vertit [t] prudent̄ intelligit. [v] Qui celat delictuꝫ [x] querit amicicias: [y] q̄ altero sermone repetit [z] sepat federatos. [a] Plus ꝓficit correctō [b] apō prudentē: [c] q̄ centum plage apud stultū. [d] Semp iurgia querit malus: [e] angl̄s āt crudelis [f] mittet̄ ꝯ̄ eum. [g] Expedit mag̃ vrse occurrē rapt̄ fetib⁹: q̄ fatuo ꝯfidenti sibi i stulticia sua. [h] Qui reddit mala ꝓ bonis: non recedet malū de domo ei⁹. [i] Qui dimittit aquā [k] caput ē iurgioꝝ: [l] ꝛ anq̄ patiat̄ ꝯtumeliam [m] iudiciuꝫ deserit. [n] Et q̄ iustificat impiū ꝛ q̄ ꝯdēnat iustū: aboīnabilis ē vterqꝫ apud deū [o] Quid ꝓdest stulto h̄re diuitias: cū sapientiam emē nō possit. [p] Qui altaꝫ facit domū suā q̄rit ruinā: ꝛ qui euitat discere incidet in malū [q] Omni tpe diligit [r] q̄ amic⁹ est [s] ꝛ frater in angustijs ꝯprobat̄. [t] Stultus hō plaudet manib⁹ suis: [v] cū spopōderit ꝓ amico suo. [x] Qui meditat̄ discordias [y] diligit rixas: [z] ꝛ q̄ exaltat os suū [z] querit ruinam. [a] Qui ꝑuersi cordis ē nō inueniet bonū: [b] ꝛ q̄ vertit linguā [c] incidet i malū. [d] Nat⁹ est stult⁹ i ignominiā suā. ſ nec p̄r in fatuo letabit̄. [e] Animus gaudēs etatē floridaꝫ facit [f] sp̄ūs tristis exiccat ossa. [g] Mūera de sinu [h] ipi⁹ accipit vt ꝑuertat semitas iudicij. [i] In facie prudentis lucet sapiā. [k] oculi stultoꝝ i finib⁹ t̄re. [l] Ira p̄ris fili⁹ stultus ꝛ dolor m̄ris que genuit eum. [m] Nō est bonū dānuꝫ inferre iusto: [n] nec percutere principem q̄ recta iudicat. [o] Qui moderatur sermones suos [p] doctus et prudens est [q] ꝛ preciosi spiritus [r] vir eruditus [s] Stultus quoqꝫ si tacuerit [t] sapiens reputabitur

x Qui meditat̄ discordias. seminare. y Diligit rixas. qꝛ sequūtur ad discordias: z Et qui exaltat os suū. se iactando ꝛ alios ꝯtemnendo. z Querit ruinaꝫ lꝫ p̄ter intentiōem suā. qꝛ talis exaltatio ē inimicoꝝ acq̄sitio. a Qui ꝑuersi ē cordis non iueīt bonū. qꝛ alijs efficīt odiosus: et qꝛ i semetipō ē diuisus ꝓpter synderesim recalcitrātē malo ꝛ sensualitatem ad malū inclinantē. ꝓpter qđ dicit phs. viij. ethi. ꝙ mal⁹ nō hꝫ amiciciā ad alterum neqꝫ ad seipsum. b Et q̄ vertit linguā. in p̄ntia adulando et in absentia diffamando. c Incidet in malum culpe ꝛ pene. d Nat⁹ est stult⁹ in ignominia ꝛc. qꝛ ab alijs despicitur.

plage apud stultū. q̄ nō emēdat̄ verbo vel verbere. d Sp iurgia q̄rit mal⁹. ad hoc inclinat̄ ex ꝯplexione vel assuefactōne. e Angelus aūt crudelis. id ē nuncius iudicis. f Mittet̄ ꝯtra eum. ad eū incarcerandū vel occidendū tanq̄ seditiosum. g Expedit magis vrse occurrere ꝛc. qꝛ homo destitut⁹ a lege ꝛ iusticia qui dicit̄ hic stultus, est pessimum animaliū. vt dicit̄. j. polyti. h Qui reddit mala ꝓ bonis ꝛc. quia ista est ingratitudo maxima ꝛ pessimū vicium. i Qui dimittit aquā. bibēs vinū nimis forte. k Caput ē iurg. q̄ oriunt̄ ex ebrietate. l Et anq̄ patiat̄ ꝯtumeliā. a ꝑrimo. m Iudiciū deserit. le dendo primuꝫ sine cā. In hebreo habetur. Qui apit aquā principiū est iurgioꝝ ꝛc. qđ exponēs Ra. sal. dicit: ꝙ ille q̄ in alueo fluminis facit aperturaꝫ: vt aqua inde decurrat: ꝛ ille q̄ incipit iurgia faciunt silia: qꝛ in principio apertura est parua: ſ ꝓcedendo dilatat̄. sic iurgium est in principio paruū ꝓcedēdo fit magnum maiū. n Et q̄ iustificat impiū ꝛc. qꝛ vterqꝫ facit ꝯ̄ iusticiā. o Quid ꝓdest h̄re diuitias stulto. q. d. nihil: quia eis nō vtit̄ ad bonū sed ad malum: nec p eas pōt acquirere sapientiam. p Qui altā facit domū suam ꝛc. iste versus nō est in hebreo: ideo ptransco: ꝛ qꝛ s̄nia satis patꝫ. q Omni tpe diligit. s. tpe aduersitatis sicut et tempore ꝓsperitatis.

vnde patri occasio tristicie tribuitur. e Animus gaudens etatem floridam facit. qꝛ vitam ꝓducit vsqꝫ ad caniciem. f Spiritus tristis exiccat ossa. et sic abbreuiat vitam: quia tristicia est passio mortificatiua. g Munera de sinu. i. in occulto tradita. h Impius accipit. s. iudex. i In facie prudentis lucet sapia. per maturitatē ꝛ honestatē: quia dispositio cordis magis apparet in facie in qua sunt omnes sensus q̄ in ptib⁹ alijs. k Oculi stultorum in finibus terre. id est habēt vagos aspectus sicut coꝛ varios cogitatus. l Ira patris filius stultus. quia pater representatur in filio. ꝛ sic stulticia eius redundat in patrē: silr̄ et in matrem. m Non est bonum dampnum inferre iusto. cui debetur honor et bonum. n Nec percutere p̄ricipeꝫ id est occidere: sicut ysmael pessimus interfecit godoliaꝫ qui recte iudicabat populum Hiere. xlj. o Qui moderatur sermones suos. ita ꝙ nihil est ibi superfluum nec diminutum. p Doctus et prudens est. quia hoc est valde difficile: circa quod est magna v̄t⁹. q Et preciosi spiritus. id est anime. r Vir eruditus. in scientia et moribus et quibus p̄ciositas anime attenditur. s Stultus quoqꝫ si tacuerit. inter sapientes. t Sapiens reputabitur. ab ignorantibus ipm credentibus hanc taciturnitateꝫ procedere ex sapientie maturitate qui solet esse tardus ad loquendū.

v Et ſi ɔpreſ.labia ſua.ab inclinatiõe loq̄ndi. x Intelligens.ſ.ꝓpriū defectū ex quo ɔpꝛimit labia ſua:ne pꝛorumpat in aliq̄d ſtultū.

Capi.xviij.

Occaſiones querit. Hic pñr reprobat effectum ire ſcđm:q̄ ē recedē ab amico fideli q̄d freq̄nter facit ira. Dicit igit̄. a Occaſionis querit.allegã do non cauſam ꝓ cã. b Qui vult recedere ab amico ſine ratõnabili cã. c Omni tempe erit exprobrabilis. qꝛ corrūpit ⁊ falſat amicicia: q̄d eſt peius q̄ȝ falſare pecuniã:q̄nto p̄cioſior res eſt amicicia q̄ȝ pecunia :ſm ꝙ dic̄ phs.viij. Ethicoꝝ. d Nõ recipit ſtultus v̄ba prudentie qꝛ ſibi deſipiũt ꝓpẽ habitũ ɔtrarium. e Impi⁹cũ in ꝓ. ve.pec.ꝑ obſtinationem mentis. f Cõtemnit.oẽm correctionem ⁊ pene ɔminatõnem. g Sed ſeq̄t̄ eum ignominia ⁊ obprobriũ. ſempiternũ i gehẽna. b Aq̄ ꝓfunda v̄ba ex oꝛe viri. vt dicit ra.ſa. hic accipit̄ vir pfectus in ſcīa ⁊ v̄tute cui⁹ v̄ba ɔtinẽt ꝓfundam ſniam: ad quã quilibȝ nõ poteſt ꝺ facil̄ attingẽ ſicut nec ad ꝓfundum aq̄ ꝓfunde.

ᵛet ſi ɔp̄ſſerit labia ſuaˣ intelliges. Capꝫ.xviij.

Occaſiones querit ᵇ q̄ vult recedere ab amico: ᶜ omĩ tp̄e erit exprobrabilis. ᵈ Nõ recipit ſtultus verba prudentie: niſi ea dixerꝭ q̄ verſant̄ in corde ei⁹. ᵉ Impi⁹ cũ i ꝓfundũ venerit peccatoꝝ ᶠ cõtẽnit: ᵍ ſȝ ſeq̄tur eũ ignominia ⁊ obprobrium. ᵇ Aqua ꝓfũda v̄ba ex oꝛe viri: ⁱ ⁊ torrẽs redũdãs ᵏ fons ſapie. ˡ Accipe pſonã impũ in iudicio ᵐ nõ eſt bonũ: vt declines a veritate iudicij. ⁿ Labia ſtulti miſcent ſe rixis ᵒ ⁊ os eius iurgia ꝓuocat ᵖ Os ſtulti ɔtritõ ei⁹.: ᑫ ⁊ labia ipi⁹ ruina aïe ei⁹. ʳ Verba biliguis ʳ q̄ſi ſimplicia ˢ ⁊ ipa ꝓueniũt vſq̄ȝ ad intioꝛa ventris. ᵗ pigꝝ deijcit ᵛ timoꝛ ˣ aïe aũt effemiatoꝝ ʸ eſuriẽt. ʸ Qui mollis ⁊ diſſolut⁹ ẽ i ope ſuo: ᶻ frat̄ ẽ ſua opa diſſipantis. ᵃ Turrꝭ fortiſſima

ᵇ nomẽ dñi: ᶜ ad ipam currit iuſtus ⁊ exaltabit̄. ᵈ Subã diuitis ᵉ vrbs roboꝛis eius: et q̄ſi murus validus circũdans eũ. ᶠ Añq̄ȝ ɔterat̄ exaltat̄ coꝛ hoĩs: ᵍ ⁊ añq̄ȝ glificet̄ humiliat̄. ʰ Qui prius rñdet q̄ȝ audiat: ſtultũ ſe eẽ demonſtrat ⁊ ɔfuſione dignũ ⁱ Spũs viri ᵏ ſuſtẽtat imbecillitatẽ ſuã: ˡ ſpm̄ v̄o ad iraſcendum facilem: q̄s potit ſuſtinere: ᵐ Coꝛ prudentis poſſidebit ſciaȝ: ⁿ ⁊ auris ſapiẽtiũ q̄rit doctrinã. ᵒ Donũ homis dilatat via ei⁹: ⁊ añ pricipes ſpaciũ ei facit. ᵖ Iuſt⁹ poꝛ ẽ accuſator ſui ᑫ veit amic⁹ e⁹ʳ ⁊ ineſtigabit eũ. ˢ Cõtradictiões ɔpmit ſoꝛs: et inter potentes quoq̄ȝ diiudicat. ᵗ Frater q̄ adiuuatur a fratre ᵛ quaſi ciuitas firma: ˣ ⁊ iudicia ʸ quaſi vectes vrbium. ᶻ De fructu oꝛis viri ᶻ replebit̄ vent̄ ei⁹: ᵃ ⁊ genimina ᵇ labioꝝ ipius

f Anteq̄ȝ ɔte.exal.coꝛ hoĩs.ſicut dictũ eſt ſ. de abſalon ⁊ de antiocho illuſtri. g Et anteq̄ȝ glificet̄ humiliat̄.ſicut ioſeph humiliat⁹ fuit in carcere anteq̄ȝ ꝓficeret̄ egypti ꝓuincie: dauid in pſecutõne ſaulis anteq̄ȝ ſublimaret̄ in regnum. h Qui prius rñdet q̄ȝ audi ⁊c̄.hoc dupliciter exponitur. vno modo de illo qui ad q̄ſtionẽ reſpõdet añq̄ȝ pfecte audiat eius ꝓpoſitionẽ:et ille frequenter oſtendit ſe ſtultũ ⁊ cõfuſibilẽ qꝛ nõ reſpõdet ad intellectũ querentis. Alio mõ de illo qui tñq̄ȝ doctor rñdet diſcipulis qui tamen noir audiuit diſcendo ab alijs ⁊ iſte eſt ſtult⁹ ⁊ confuſione dignus qꝛ accipit formam doctoris cũ non duȝ fuerit diſcipulus. i Spũs aũt vi. id ẽ bonitas coꝛdis. k Suſtentat ſuaȝ imbecillitatẽ.ex pte coꝛpoꝛis:qꝛ plus aliquando facit q̄ȝ habens corpus forte et coꝛ debile.vnde dic Greg.omel. xij. Vires quas imperitia denegat charitas ſbminiſtrat.

i Et toꝛrens redundans.in alios ꝑ bonam doctrinam. k Fons ſapie.in mẽte ſapiẽtꝭ a q̄ fonte ad alios deriuatur aqua ſapie. l Accipe pſonã impĩ i iudicio.ſiue diues ſit ſiue paup. m Non eſt bonũ.minus dicit ⁊ pl⁹ ſignificat:qꝛ hoc eſt malũ cũ ſit ɔtra iuſticie veritatem. n Labia ſtulti miſcẽt ſe rixis.ſ.alioꝝ adinuicẽ rixantiũ. o Et os eius iurgia ꝓuocat.qꝛ rixãtes ad maioꝛa iurgia incitat:ſicut ille q̄ incitat canes ad moꝛdendũ ſe inuicem. p Os ſtulti ɔtritio eius.qꝛ ꝓpter v̄ba ſua freq̄nter punit̄ in coꝛpoꝛe:⁊ cũ hoc peccat in mente:iõ ſeq̄tur. q Labia ipſi⁹ ⁊c̄. verba bilinguis.q̄ in pñtia adulatur ⁊ in abſentia ɔ̄trahit. r Quaſi ſimplicia.i.ſine plica doloſitatis vt̄ qñ in pñtia loquit̄. s Et ipa ꝓueniũt vſq̄ȝ ad interioꝛa ventris.i.vſq̄ȝ ad coꝛ:q̄d eſt in medio vẽtris hoc eſt dictu:ſunt valde nociua. t Pigrũ ⁊c̄.ille v̄ſus non eſt in hebreo:põt tñ ſic exponi. t Pigrum deijcit ab aggreſſu boni opis. v Timoꝛ.laboꝛis. v Aie aũt effemi.i.hoĩes vt femine molles ad bñ operandum. x Eſurient.qꝛ nõ laboꝛãt ad nccĩa acq̄renda. y Qui mollis ⁊ diſſolutus eſt a virtute opandi. z Frater eſt ſua opera diſſipantis.i.filis eſt illi nõ tñ in toto: qꝛ peioꝛ eſt diſſipans opa ſua q̄ȝ mollis et remiſſus in ſuis opib⁹ inchoatis. a Turris fortiſſima.i.ꝓtectio firma. b Nomẽ dñi.i.eius potentia. c Ad ipſaȝ currit iuſtus.inuocando diuinã potentiã in ſuis neceſſitatibus. d Subſtãtia diuitis.i.eius diuitie. e Vrbs roboꝛꝭ eius.quia in ipſis confidit ſicut in murata vrbe ſcilicet frequenter in hoc decipiatur.

l Spũm v̄o ad ira.faci.q̄s po.ſuſti.q.di. nullus niſi valde patiens et manſuetus. m Coꝛ pruden.poſ. ſci.tanq̄ȝ rẽ chariſſimã: ⁊ qꝛ nõ põt auferri ab eo violenter ſicut pñt bona exterioꝛa. n Et auris ſa.q̄rit doc.ab alijs libenter audiẽdo ꝓpter q̄d dĩ ſ.c.j. Audiens ſapiens ſapientioꝛ erit ⁊c̄. o Donũ homis dilatat viam eius.hoc patet in curijs principũ ⁊ platoꝝ. qꝛ qui dat oſtiarijs ⁊ mediatoꝛibus ꝓcedit vltra vſq̄ȝ ad preſentiam eoꝛum. p Iuſtus prioꝛ accuſatoꝛ eſt ſui reuelando delictum ſuũȝ amico anteq̄ȝ ab alijs accuſetur. q Venit amicus eius.ei cõpatiendo. r Et inueſtigabit eum.querens viã liberatiõis ſue. s Contradictões ɔprimit ſoꝛs ⁊c̄.cũ.n.in diuiſione alicuius rei nõ inuenit̄ alius modus q̄ȝ ſoꝛs:tũc vſus ſoꝛtiũ deſcindit inter eos litigium:qꝛ quilibet eſt ɔtentus poꝛtione ſibi ꝑ ſoꝛtẽ obueniente. t Frater q̄ adiuuat̄ a fratre.i.cõgregatio hominũ ⁊ potiſſime religioſoꝛum adinuicem ɔcoꝛdantiũ et ſuppoꝛtantium. v Quaſi ciuitas firma.qꝛ ſi ab alijs inuadat̄ bñ defenditur. x Et iudicia.a talibus data. y Quaſi vectes vrbiũ.qꝛ ſunt firma ⁊ imobilia. z De fructu oꝛis viri.i.de doctrina virtuoſi. z Et replebit̄ venter eius.i. augmentabit̄ ſcia eius eo modo loquẽdi quo dicit̄ de parũ ſciente aut ignorante ꝙ parũ aut nihil habet in ventre:et actu enim docendi augmentabitur ſcientia doctoꝛis. a Et genimina.i.germina vel generatões:⁊ dicunt̄. a gigno. b Labioꝝ ei⁹.i.doctrina ipſi⁹:et eſt repe

titio eiuſdē ſnie ad maiorē expreſſionē.. ¶ c Mors ꝛ vita in manib⁹ lingue. in abuſu ei ipſi⁹ ē mors culpe et in bono vſu vita gr̃e. ¶ d Qui dili. eā ꝛc. q꞉ diligētes bonā linguā reportāt bonū fructū: ꝛ diligētes malā malū. ¶ e Qui inuenit mulierē bonā. i. ſacre ſcripture notitiā: vt exponit ra. ſa. Pōt etiā intelligi de muliere ad lraꝫ: quia vir ꝛ vxor ſūt vna caro: et iō ſi ſit bona eſt ad bonū viri: ꝛ iō dr̃ gen̄. Faciamus ei adiutoriū ſimile ſibi. ¶ f Et hauriet iocūditatē. q꞉ gaudiū cauſat ex adeptione boni.

¶ g Qui expellit mulierem bonā. iſte vſus n̄ eſt in hebreo ꝓpter qđ ptraſeo et q꞉ ſatis patet ſnia ex p̄dictis.

¶ h Cū obſecrati. loquit̃ paup. q꞉ indiget et nō poteſt aliter ſupplere ſuam indigentiam.

i Et diues ef. rigide. q꞉ nō eſt in tali neceſſitate.

k Vir amica. ad ſociet. i. delectabilis alteri i conuictu.

l Mag amicus erit q̄ꝫ frater. i. q̄ꝫ ꝯſanguine⁹ in conuictu male portabilis ꝛ durus.

Caplm̄. xix.

Melior eſt paup. Hic ꝯn̄ter reprobat terciū ſiue effectū: qui eſt alteri⁹ cui alijs iraſcit̃ ꝯtēpt⁹ ꝛ iō dr̃. ¶ a Melior eſt paup q̄ ambulat in ſimp. ſua. nō ſe efferēdo: ſ꞉ alios venerādo. ¶ b Qꝫ diues torquens labia ſua. alios ꝯtēnēdo nō ſolū in corde interius: ſed etiā in ſigno exterius faciēdo alijs violētiā. ¶ c Et inſipiēs. i. alijs inſipid⁹. ¶ d Vbi nō eſt ſciencia aie. i. de ſalute aie. ¶ e Nō eſt bonū. q꞉ bona corporalia ad bonū aie finaliter ordinant̃: ſicut corp⁹ eſt ꝓpter aiam: remoto aūt fine remouēt̃ ea q̄ ad finē ordinant̃. ¶ f Et q̄ feſtin⁹ eſt pedib⁹. i. p̄cipitāter agēs in ſuis opibus. ¶ g Offendit. q꞉ ꝯ ꝯtingentib⁹ omittit. ¶ h Stulticia hoīs ſupplantat greſſus ei⁹. q̄a facit eū ab alijs deſpici ꝛ ꝯculcari. ¶ i Et ꝯ deū feruet animo ſuo. q꞉ ex impatientia ꝓrumpit in blaſphemiam dei. ¶ k Diuitie addūt ami. plurimos. q꞉ multitudo hoīm ſequitur vtile bonum qđ habere pn̄t a diuite ꝛ nō a paupe: ideo ſubdit̃. ¶ l A paupere autē ꝛ hi quos habuit. cū adhuc diues fuit. ¶ m Separantur. quando depauperat̃. ¶ n Teſtis falſus nō erit impunit⁹: in futuro ꝛ aliquando in p̄nti: ſicut patꝫ de ſacerdotib⁹ falſum teſtimonium ꝯtra ſuſannā dantibus: q꞉ dep̄hēſi fuerunt occiſi: Dan̄. xiij.

¶ o Et qui mendacia loquitur non effugiet. diuinum iudiciū in quo de omni verbo ocioſo oportebit reddere rationem deo: Mathei. xij. et multoforti⁹ de verbo

ſaturabūt eū. [c] Mors ꝛ vita in manib⁹ ligue: [d] q̄ diligūt eaꝫ comedent fructus eius. [e] Qui inuenit mulierē bonā: inuenit bonū [f] et hauriet iocunditatem a domino. [g] Qui expellit mulierē bonā: expellit bonū: q̄ āt tenꝫ adulterā ſtult⁹ ē ꝛ inſipiēs. [h] Cū obſecratōnib⁹ loquit̃ paup: [i] et diues effabit̃ rigide. [k] Vir amicabilis ad ſocietatē [l] magis amicus erit q̄ꝫ frater. Caplm̄. xix.

Melior eſt paup q̄ ambulat in ſimplicitate ſua [b] q̄ꝫ diues torquēs labia ſua [c] et inſipiēs. [d] Vbi nō eſt ſcīa aīe [e] nō ē bonū: [f] ꝛ q̄ feſtinus eſt pedibus [g] offendet. [h] Stulticia hoīs ſupplātat greſſus eius. [i] ꝛ ꝯ deū feruet aīmo ſuo. [k] Diuitie addunt amicos plurimos: [l] a paupe aūt ꝛ hi q̄s habuit [m] ſepant̃ [n] Teſtis falſus nō erit ipunitus: [o] ꝛ q̄ mēdacia loquit̃ nō effugiet. [p] Multi colunt ꝑſonam potentis: [q] et amici ſunt dona tribuentis. [r] Fratres [s] hoīs paupis oderunt eū [t] inſup ꝛ amici ꝓcul receſſerunt ab eo. [v] Qui tm̄ verba ſectat̃ nihil habebit: [x] q̄ aūt poſſeſſor eſt mētis [y] diligit animam ſuā: [z] et cuſtos prudentie [a] inueniet bona. [b] Falſus teſtis nō erit impunit⁹: ꝛ q̄ loq̄t̃ mēdacia peribit. [c] Nō decēt ſtultum delicie: [d] nec ſeruū dn̄ari p̄ncipib⁹. [e] Doctrina viri ꝑ patientiā noſcit̃ [f] ꝛ gl'ia eius [g] ē iniqua p̄tergredi. [h] Sicut fremitus leonis: [i] ita ꝛ regis ira [k] et ſic ros ſup herbā: [l] ita et hilaritas ei⁹. [m] Dolor pr̄is filius ſtultus: [n] ꝛ tecta iugit̃ ꝑſtillantia [o] litigioſa mlier [p] Domus et diuitie dant̃ a parentibus: [q] a dn̄o aūt proprie vxor prudēs [r] Pigredo immittit ſoporē: [s] et aīa diſſoluta [t] eſuriet. [a] Qui cuſtodit

mendoſo. ¶ p Multi colūt ꝑſonā potētis. i. venerant̃ ꝛ honorāt: q꞉ bonū vtile ab eo ꝯſequi ſperant: ad qđ ꝓna eſt ipſi multitudo: vt p̄dictū eſt. ¶ q Et amici ſunt. ſaltē apparenter. ¶ r Fratres. i. ꝯſanguinei. ¶ s Hominis pau. oderūt eū. q꞉ vt freq̄nt̃ verecūdant̃ de ei⁹ p̄ntia: ꝛ q꞉ timent ne petat ab eis releuari a ſua indigentia. ¶ t Inſup ꝛ amici. i. familiares ei anteq̄ꝫ depauperaretur.

¶ v Qui tm̄ verba ſectat̃ nihil hēbit. hoc exponit̃ dupliciter: vno mō de diſcipulo q̄ magis diligit ornatū verborum q̄ꝫ bonā ſniā ꝛ ille nihil reportat veritatis a doctore: aut ita parꝫ q꞉ ꝓ nihilo ē ꝯputandū. Alio mō de doctore qui hꝫ bona verba et nulla facta: ꝛ iſte nihil p̄miȷ r̄portabit a deo: et huic ꝯſonat lr̄a ſeq̄ns: cuꝫ dr̃. ¶ x Qui aūt poſſeſſor ē mētis. ꝑ v̄tutes morales q̄bus vires ſenſitiue ſunt in obediencia rōnis.

¶ y Diligit ani. ſuā q꞉ vult ei verū bonum: quod eſt bonū v̄tutis. ¶ z Et cuſtos prudētie. q̄ dirigit v̄tutes morales. ¶ a Inueniet bona. gr̄e in p̄ſenti ꝛ glorie in futuro. ¶ b Falſus teſtis ꝛc. exponat̃ vt ſupra.

¶ c Non decent ſtultum delicie. ſ꞉ magis auſteritates. vt ſic eius ſtulticia reprimat̃. ¶ d Nec ſeruum dominari p̄ncipib⁹: q꞉ nihil aſperi⁹ ſeruo cum ſurgit in dominiū de cōi curſu. ¶ e Doctrina viri ꝑ patiam eius noſcit̃. vn̄ ꝛ antiqui ph̄i: vt ſocrates ꝛ plures alij fuerunt in patientia valde ꝑfecti. Pōt etiam ꝓprie exponi de doctria apoſtolorum ꝛ alioꝝ doctoꝝ in primitiua eccleſia cuius veritas apparebat: q꞉ nō reformidabāt mori pro ipſa.

¶ f Et gloria eius. ſ. viri patientis. ¶ g Eſt iniqua p̄tergredi. i. mala nō inferre ſ꞉ magis pati. ¶ h Sicut fremitus leonis. i. rugitus eſt valde terribilis alijs beſtijs. ¶ i Ita ꝛ regis ira terribilis eſt ſuis ſubditis. vnde et leo dr̃ rex beſtiaꝝ. ¶ k Et ſicut ros ſup herbam. eſt ꝯſolabilis. ¶ l Ita et hilaritas eius. ſ. regis eſt ꝯſolabilis ſubditis. ¶ m Dolor patris filius ſtultus: quia filius repreſentat patrē: ꝛ ideo ſtulticia filij dat ei doloris materiā. ¶ n Et tecta iugiter perſtillantia. ita q꞉ pluuia cadens ꝑ illa inquietat domum. ¶ o Litigioſa mulier. quia quaſi continue ſuis litigijs conturbat virum et familiam.

¶ p Domus ꝛ diuitie dant̃ a parentibus. filijs qū emancipantur ab eis. ¶ q A domino autē ꝓprie vxor prudēs dat̃ eis: q꞉ prudētia nō poteſt dari a parentib⁹ et amicis. ¶ r Pigredo immittit ſoporē. mētis ꝛ corpis. Piger eñ vl̄ ſemper dormitare. ¶ s Et anima diſſoluta a vinculo legis ꝛ iuſticie. ¶ t Eſuriet. patiendo bonorum ſpūalium defectum et frequenter corporalium.

¶ a Qui cuſtodit mandatum dei et ſuperioris ſui.

b Cuſtodit aīaʒ ſuā.a tranſgreſſione culpe:et ꝑ ꝯñs ab obligatōe pene. c Qui aūt negligit vias ſuas.i.obſeruatōes mandatoꝝ. d Mortificabit.morte culpe ⁊ gehēne. e Feneratur dño q̄ miſe.pau.dando ei elyma ʒ qꝛ dñs reddit ei centuplū in pñti ⁊ vitā eternā in futuro: Math.xix.

li doctrinā.qꝛ q̄tumcūq; hō in ſcia ſit ꝑfect⁹ tñ audiēdo ſp̄ pōt ꝑficere vlteri⁹: vt dictū eſt ſ̄. j.ca. Audiens ſapiens ſapientioꝛ erit ⁊c. o Nec ignores ſmōes ſcie q̄s addiſceres audiēdo. p Teſtis ini. deri.iu. i.deludit iuſtā ſniam.qꝛ ſuo falſo teſtimonio errare facit iudicem.

f Erudi fili.tu.in ſcia ⁊ moribus. g Ne deſpe.de eruditōne.ſi paruʒ aut nihil accipiat i principio:qꝛ freq̄nter ꝯtigit q aliqui tales finaliter ſunt bene erudit i. h Ad interfectōnē aūt ei⁹. corpalē vel ſpūalem. i Ne po.aīaʒ tuā ſicut aliqui patres occulte ꝓcurāt corporalē mortem filioꝝ male corrigibiliū veneno vel alio modo ne a publica iuſticia ſuſpendantur: ⁊ aliq̄ p̄res interficiūt eos ſpūaliter ſubtrahēdo correptionē: ⁊ deſperantes d̄ coꝝ correptione:eo q ſunt male corrigibiles: q̄d tñ nō ē deſpanduʒ q̄diu ſūt in vita p̄ſenti in qua pñt ꝑ liberū arbitriū ad bonū reuerti. k Qui.n.impatiēs ſuſtinebit damnum.ſ.patie quam ꝑdit. l Et cum rapue.re alienā ex impatia.

mādatū [b] cuſtodit aīa ſuaʒ: [c] qui aūt negligit viā ſuam [d] mortificabit. [e] Feneratur domino q̄ miſeretur paupis ⁊ viciſſitudinem ſuā reddet ei: [f] Erudi filiū tuū. [g] ne deſperes: [h] ad interfectionē aūt ei⁹: [i] ne ponas aīam tuaʒ [k] Qui eniʒ impatiēs eſt ſuſtinebit dānū: [l] ⁊ cū rapuerit: [m] aliō apponet. [n] Audi ꝯſiliū [o] ⁊ ſuſcipe diſciplinā: [p] vt ſis ſapiens ī nouiſſimis tuis. [q] Multe cogitatōes in corde viri: [r] volūtas aūt dñi ineternū ꝑmanebit. [s] Homo indigens miſericors ē: ⁊ melioꝛ ē pauper iuſtus [v] q̄ʒ vir mendax. [x] Timoꝛ dñi [y] ad vitaʒ: [z] ⁊ in plenitudīe [a] ꝯmorabit [b] abſq; viſitatione peſſimi. [c] Abſcōdit piger manū ſuaʒ ſub aſcella:nec ad os ſuū applicat eā. [d] Peſtilente flagellato: [e] ſtultus ſapiētioꝛ erit [f] ſi

aūt corripueris [g] ſapiētē [h] intelliget ſapiam. [i] Qui affligit p̄rem [k] ⁊ fugit mr̄eʒ [l] ignominioſus erit [m] ⁊ īfelix [n] Nō ceſſes audire fili doctrinaʒ: [o] nec ignores ſermones ſcie. [p] Teſtis iniqu⁹ deridet iudiciuʒ: [q] ⁊ os impioꝝ [r] deuorat iniq̄tatē. [s] Parata ſūt deriſoribus [t] iudicia [v] ⁊ mallei ꝑcutientes [x] ſtultoꝝ corpibꝯ.

Ca[m] xx.

Luxurioſa res [a] vinum: [b] ⁊ tumultuoſa [c] ebrietas. [d] Quicūq; his delectatur: [e] nō erit ſapiēs. [f] Sic rugitus leonis [g] ita ⁊ terroꝛ regis: [h] q̄ ꝓuocat eū [i] peccat in aīaʒ ſuaʒ. [k] Honoꝛ ē hoī q̄ ſepat ſe a ꝯtentiōibꝯ: [l] oēs aūt ſtulti [m] miſcentur ꝯtumelijs. [n] Propter frigus piger arare noluit: [o] mendicabit ergo eſtate: [p] et non dabitur illi. [q] Sicut aqua profunda [r] ſic conſilium [s] in corde viri.

q Et os impi. i.teſtiū iniq̄ruʒ. r Deuorat iniq̄tatem.i.aufe de tranſglutit ſicut guloſus cibum: ⁊ bene dicit deuorat: et nō maſticat: qꝛ ſi ꝑ deliberationem maſticaret:amaritudineʒ culpe ⁊ pene nō ſentiret: ⁊ ſic nō tranſglutiret. s Parata ſūt deriſorib⁹.legis diuine ⁊ humane. t Iudicia.i.iuſte ſnie:q̄ determinantur in vtraq; lege. v Et mallei ꝑcutiētes.i. pene graues. x Stultoꝝ.i. tranſgreſſoꝝ. y Corpib⁹.q̄a aliq̄ ſuſpenduntur: ⁊ aliq̄ decapitantur: ⁊ aliqui ꝯburuntur ⁊ alijs penis corporalibus puniuntur ſm diuerſa flagicia ab eis cōmiſſa: et hoc ad terroꝛem alioꝝ. Capitu.xx.

m Aliud apponet.ſ.damnū innocētie cū dāno patientie. n Audi ꝯſiliū. de bonis agēdis in futuro. o Et ſuſcipe diſciplinā. de malis preteritis te corrigendo. p Ut ſis ſapiens in nouiſ.tuis.q̄uis in iuuentute inſipiēs fueris. q Multe cogitatōes in corde viri.qꝛ quaſi ꝯtinue variatur de vna in aliā. r Uoluntas aūt dñi ineternum ꝑmanet.ſ.immutabilis:qꝛ vnico actu volendi vult ſe et alia. s Hō indigens miſericors eſt.qꝛ experientia ſue miſerie mouet eū ad miſerāduʒ alijs in effectu:lʒ nō valeat i effectu. t Eſt melioꝛ pauper iuſtus.q̄ nō declinat a veritate iuſticie. v Qꝫ vir.ſ.potens q̄ declinat ab ea ꝑ mendacia. x Timoꝛ dñi. ſcʒ filialis q̄ cauet offenſaʒ. y Ad vitā.ducit beatam ideo ſubdit. z Et in plenitudine.ſ.beatitudinis.

a Cōmorabit.ꝑpetue. b Abſq; viſita.peſſimi.id eſt dyaboli:qui nullo mō pōt accedere ibi. c Abſcondit piger manū ſuaʒ ſub aſcella ⁊c. tempe frigido interrūpit comeſtionem ꝓpter manuū calefactōeʒ.vñ in hebreo hꝫ Abſcondit piger manū ſuā.i.manus ſuas accipiēdo ſingulare ꝓ plali:ſicut Exo.viij. Uenit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcaꝝ. Sub caldaria.porrigēdo manus ad ignē ſub caldaria exñteʒ. d Peſtilente flagellato.publice. e Stultus ſapiētioꝛ erit.i.min⁹ ſtultus:qꝛ i aliquo corriget ſe timens ne ꝯtingat ſibi ſile. f Si auteʒ corripuerit.aliq̄s. g Sapientē.in aliq̄ delinquentem qꝛ vita pñs ſine delicto oino nō trāſigit. h Intelligꝫ diſciplinā.ſe emēdādo ob alio delicto. i Qui affligit p̄reʒ.ſicut fecit abſalon. k Et fugit mr̄eʒ. ſubtrahēdo ei debitum obſequiū. l Ignominioſus erit.in preſenti. m Et infelix.in futuro. n Non ceſſes audire fi

Luxurioſa res eſt vinū. Supius ſalomon repſſit rōnalem ꝑtem ⁊ iraſcibilē:hic reprimit concupiſcibilē: ⁊ p̄io q̄tuʒ ad potū: ſcdo q̄tū ad cibū.xxiij. Prima in tres ſm tria capl'a: ita q in pmo facit ꝓpoſitū:in ſcdo remouet dubiuʒ: in tercio ponit dicte repſſiōis effectū. Circa primū dꝛ. a Luxurioſa res.ſupple ē vinū.ſ.effectiue.vñ dic hiero. Uenter mero eſtuans cito ſpumat in libidīeʒ:vñ ⁊ loth ꝑ vini potum ꝯmiſit cum filiabus ſuis inceſtū: Gen̄.xix. b Et tumultuoſa res.ſ.eſt. c Ebrietas.qꝛ tunc hoies loquuntur effrenate:et clamoſe. d Quicunq; his delectatur.ſ.ebrietate ⁊ luxuria. e Nō erit ſapi. qꝛ vtrūq; abſorbet rōnem ⁊ cauſat mentis hebetudinem. f Sicut rugit⁹ leonis eſt terribilis. alijs animalibus. g Ita ⁊ terroꝛ regis.malis hominibus. h Qui ꝓuocat eū.ad iram. i Peccat in animaʒ ſuam.id eſt in vitam ſuam.ſicut pꝫ de ſemei.ij. Reg.et de Ioab ꝓuocātibus regem dauid ad irā: ꝓpter q̄d fuerunt occiſi de mandato eius ꝑ ſalomonē filiū ſuum iij. Reg.ij. k Honoꝛ eſt homini qui ſepa.ſe a ꝯtētionibus.qꝛ per hoc oſtendit ſe pacificuʒ ⁊ manſuetū eſſe:quod eſt honorificum:quia honoꝛ eſt premiū virtutis. l Omnes aūt ſtulti.ſeq̄ntes impetū paſſionis ire. m Miſcentur ꝯtume.ad hoc inclinati ex impulſu paſſiōis. n Propter fri.pi.ara.nolu. tpe ad hoc debito. o Mendica.ī eſta.collectiōe fructuū carendo. p Et nō dabitur ei.ꝓpter demeritum pigricie ſue. q Sicut aqua ꝓfū.in q̄ latēt ea q̄ ſūt inferi⁹ r Sic ꝯſi.i.ſecretū. s In coꝛ.vi.ſapien. ⁊ aſtut.

t Sed hō ſapiens.i.diſcipulus diligens. v Exhauriet illud.ſollicite querēdo ab ipo. x Multi homines miſericordes vo.q̄ tñ nō ſꝫ ſm veritatē: ſꝫ magis puſillanimes īpunita vicia dimittētes.iō ſubdiꝛ. y Virū aūt fidelē.i correctōe vicioꝝ ſm officiū ſibi impoſitum.

fuit diffuſius exo.xxij. 5 Suauis eſt hoi.ſ. mendaci. a Panis mendacij.i.ꝑ mēdaciū acq̄ſit⁹.q2 vnicuiq3 delectabile eſt opari ſm habitū.ij.ethic. ⁊ qđ ſic acq̄riꝛ ſuaue videꝛ. b Et poſtea implebiꝛ os ei⁹ calculo.ꝑ amaritudinē pnie:eo ꝙ ꝯſiderat ſe male egiſſe. c Cogitatōnes con. robo.i. ad effectū deducentur. d Et gubernacul.i. prudentia ꝯſilio ⁊ experientia. e Tractāda ſunt bella.⁊ nō ſolū viribus corpalib⁹. Unde apud romanos q̄ ꝑ bella ſubiugauerīt ſibi totū orbē miles q̄ntumcūq3 fortis carens tam ſapia dicebaꝛ miles ſine oculis. f Et qui reuelat myſte.i.ꝯſilia ſue fidei tradita. g Et ambu.frau. oſtendens amiciciam cum ſit inimicus latenter. h Et dila.labia ſua.magna ꝓmittendo.⁊ parua aut nulla adimplendo i Ne ꝯmiſce.q̄ſi facres ei ſilis.pſal. xvij.Cū electo electus eris ⁊ cū ꝑuerſo ꝑuerteris. k Qui male. pri ſuo ⁊ mr̄i extinguetur. i. interficieꝛ: ſic p̄cipiꝛ leuitici.xx.⁊ ſic extinguiꝛ q̄ntu3 ad lumen p̄ntis vite. l Hēditas ad qua3 feſtinaꝛ in principio.ſ.ex cupiditate ea3 indebite acquirendo.

5 Quis inueni. q.d. raro inuenitur:ꝓpter qđ dr̄ Luc.xviij. Fili⁹ hoīs veniēs putas inueniet fidem in terra. id eſt fidelē hoiem timore poſtpoſito ⁊ fauore iuſticiam facientē. a Juſtus qui ambulat in ſimplicitate ſua.id ē ſine falſitate ⁊ pplica. b Btōs poſt ſe filios derelinquet inſtructos doctri.ſua. vñ freq̄nter cōtingit ꝙ ꝓpt̄ bonitatē patrū defunctoꝝ imprecanꝛ bona filijs eoꝝ. c Rex q̄ ſedet in ſolio iudicij.i.ad iuſticiā exequenda3 d Diſſi.omne malum.ſ.culpe. qđ d3 diſſipare.

e Intuitu ſuo q2 mali talē p̄ncipē formidant vidē. f Quis pōt dicere mundum ē coꝛ meū. q.di.nullus niſi ex ſpāli g̃ra diuina.ꝓpter qđ dr̄ Jo.j.cano.prima. Si dixerimus q2 pctm̄ nō habem⁹ ipſi nos ſeducim⁹ ⁊c. g Pondus maius in emendo. h Et pondus minus in vendendo: ⁊ ſilr̄ de menſura. i Utrunq3 abominabile eſt apud deum. q2 furtum eſt coloꝛe iuſticie palliatum: ꝓpter quod dicit hieronymus. Simulata ſanctitas duplex ē iniquitas. k Ex ſtudijs ſuis intelligeꝛ puer ⁊c.ſi enim ſit bone indolis ex h̄ ꝯiecturatur ꝙ futur⁹ ſit virtuoſus in etate adulta: ꝓpter qđ dicit ph̄s.j.ethicoꝝ.ꝙ pueros beatificam⁹ in ſpe. l Aurē audientē.doctrinā ſapientū. m Et oculū vidētē.exempla coꝝ. n Dñs fecit vtrunq3.i.ex dono dei vtrūq3 ꝓuenit. o Noli diligere ſomnū.immoderatū ꝑ pigriciā. p Ne te egeſtas opprimit.ꝓpter defectū laboꝝ in acquiſitōe neceſſarioꝝ. q Aperi oclos tuos.i.ſis vigil et diligens in opibus tuis. r Et ſaturare panibus.i.ſaturabens. s Malū eſt:malum ē ⁊c.q2 replicat emende rei defectu:vt diminuat ei⁹ p̄ciū. t Et cum receſſe.cū re empta tūc gloria.de bono foro. v Eſt aurū ⁊c.i. doctrina ꝓcedens ex ſapiētia excedit omne corpale quātūcunq3 p̄cioſum:q̄nto corpoꝛe melioꝛ eſt anima. x Tolle veſtimētū ei⁹.id ē licite pōt tollere. y Qui fideiuſſoꝛ extitit alieni .id eſt ꝓ alieno:q2 obligatus eſt ad reddendum ꝓ eo:tamen ſi veſtimentum eſt ſibi neceſſariū de nocte deb3 ſibi reddi in veſpe: ⁊ reſumi poteſt de mane ſicut dictū

[t]Sꝫ hō ſapiēs [v]exhauriet illđ [x]Multi hoīes miſericordes vocanꝛ: [y]virū aūt fidelem. [5]quis inueniet. [a]Juſt⁹ qui ambulat ī ſimplicitate ſua: [b]btōs p⁹ ſe filios relinquit. [c]Rex q̄ ſedet in ſolio iudicij [d]diſſipat oē malū [e]ītuitu ſuo. [f]Quis pt̄ dicē mūm eſt coꝛ meū:purus ſu3 a peccato. [g]Pondus [h]⁊ pond⁹:menſura ⁊ mēſura: [i]vtrunq3 abominabile ē apud deū. [k]Ex ſtudijs ſuis ītelligiꝛ puer ſi munda ⁊ recta ſunt opa ei⁹ [l]Aurē audientē [m]⁊ oclm̄ vidente3: [n]dñs fecit vtrunq3. [o]Noli diligē ſomnū: [p]ne te egeſtas oppmat. [q]Api oculos tuos [r]et ſaturare panibus. [s]Malū eſt malū ē dic̄ oīs emptoꝛ: [t]⁊ cu3 receſſerit tūc gl̄iabiꝛ [v]Eſt auꝝ ⁊ multitudo gēmaꝝ:vas aūt p̄cioſu3 labia ſcie. [x]Tolle veſtimentū ei⁹ [y]q̄ fideiuſſoꝛ extitit alieni: ⁊ ꝓ extraneis aufer pign⁹ ab eo. [5]Suauis eſt

hoi [a]panis mēdacij: [b]⁊ poſtea implebiꝛ os ei⁹ calculo. [c]Cogitatōnes ꝯſilijs roborant [d]⁊ gubnaculis [e]tractāda ſunt bella. [f]Et q̄ reuelat myſteria: [g]⁊ ābulat fraudulentꝛ: [h]⁊ dilatat labia ſua [i]ne ꝯmiſcearis. [k]Qui maledic̄ pr̄i ſuo ⁊ mr̄i: extingueꝛ lumen ei⁹ in medijs tenebris: [l]Hereditas ad quā feſtinaꝛ in pricipio [m]ī nouiſſimo bñdictiōe carebit. [n]Ne dicas reddā malu3 ꝓ malo: [o]expecta dñm [p]⁊ liberabit te [q]Abominatio ē apđ deū pond⁹ ⁊ pond⁹:ſtatera doloſa non eſt bona. [r]A domino diriguꝛ greſſus viri: [s]quis autem hominū intelligere poteſt viam ſuam. [t]Ruina eſt homini deuotare ſanctos: et p⁹ vota retractare. [v]Diſſipat impios rex ſapiens: [x]et incuruat ſuper eos foꝛnice3 [y]Lucerna domini ſpiraculum hominis: [5]que inueſtigat omnia ſecreta ventris.

m In nouiſſimo benedi.care.q2 acq̄rens p⁹ mortē penā ſuſtinebit ⁊ heres ei⁹ de cōi curſu nō gaudebit finaliter n Ne dicas red.ma.ꝓ ma.ex vindicte zelo. o Expecta dñm.i.iuſticia3 eius. p Et libera.te a ꝑſeq̄ntibus. q Abominatio eſt ⁊c.exponatur ſicut prius. r A dño diri.greſ.viri.i.neceſſe habent dirigi. s Quis aūt hoim pōt intelligere viam ſuam.q.d.null⁹ niſi a deo directus. Cui⁹ rō eſt q2 hō finaliter ordinaꝛ ad beatitudinem facultatem nature excedentē: ſm ꝙ dr̄.j. Coꝛ.ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit: ⁊ i coꝛ hoīs n̄ aſcendit q̄ p̄parauit deus diligentibus ſe. Ad finē aūt incognitum homo non poteſt opera ſua dirigere: ꝓpter qđ neceſſario indiget diuina directione. t Ruina eſt homini deuo.ſanctos ⁊c.i.facere eis vota ⁊ non implere: q2 l3 vouere ſit voluntatis reddere tñ vota facta eſt neceſſitatis: ⁊ iō nō reddēs ruit in pctm̄ niſi ꝑ impotētiā excuſetur. v Diſſipat impios rex ſapiens.i.debet diſſipare turbantes bonū cōe. x Et incuruat ſuper eos foꝛnicem.i.arcum triumphalē q̄ antiq̄tus erigebaꝛ habita victoria de inimicis:vt habeꝛ de ſaule rege.j.Reg.xv. y Lucerna do.ſpira.hoīs.i.ſpūs eius. q2 lumen naturale rōnis eſt quedam impreſſio diuini luminis: ſm ꝙ dicitur pſ.iiij. Signatū eſt ſup nos lumen vultus tui domine. 5 Que inueſtigat omnia ſecreta ventris. id eſt coꝛdis. Intellectus enim reflectitur ſupra ſeipſum: et ſic cognoſcit interioꝛa ſua: prima Coꝛinthio.ij. Quis eni3 ſcit

hominum que ſunt hoīs niſi ſpiritus hominis qui in ipſo eſt. a Miſc̄dia ⁊ veritas.i.iuſticia. b Cuſtodiunt regem.q2 mīa ſine iuſticia eſt puſillanimitas: ⁊ iuſticia ſine mīa crudelitas: q̄ deſtruūt regē ⁊ regnū: ſ mīa iuſticia ſtimulata: ⁊ iuſticia mīa temperata cuſtodiūt regē et regnū.

hiere.iiij. Sapientes ſunt vt faciāt mala: bn̄ autem facere neſcierūt. l Cogitatōes robuſti. robore mētis ⁊ corꝑis. m Semper in abundātia. q2 cogitāt ſemper facere bona: ex quo ſequif abundantia bonorum ſpūalium ⁊ tpalium. n Omnis autē piger.ad bn̄ operandum.

c Et roborat̃ cle. thro. eius. ſicut patꝫ de regno dauid.ij. Reg. xxij vbi dicit. Māſuetudo mea multiplicauit me.vn̄ in dubijs ad miſc̄die ptem eſt declinandū d Exultatō iuuenū foꝛ.eoꝝ. de ipſa eñ gloriāt̃. e Et dignitas ſe. cani.ſ.ſenſuum cuꝫ canicie capitis. ex hoc eñ digni ſunt ꝑ ceteris honorari vn̄ poeta. Magna fuit quondā capiti reuerētia ſenis.vn̄ et Leuitici.xix. Coraꝫ cano capite cō ſurge ⁊ honora perſonā ſenis. f Liuor vulne.abſterg. mala ⁊c̃.i.dolor exterior ſiue labor in ſatiſfactiōe ⁊ dolor interior in ɔtritione abſtergūt mala culpe in hebreo.ſic habet̃. Liuor vulneris euacuatio in malo ⁊ ꝑcuſſure in ventre: qđ exponit Ra.ſa.ſic. Euacuatio.ſ.ſubſtantie vel

[a] Miſc̄dia ⁊ veritas [b] cuſtodiūt regē: [c] ⁊ roborat̃ clemētia thron⁹ ei⁹. [d] Exultatō iuuenū fortitudo eoꝝ: [e] et dignitas ſenum canicies. [f] Liuor vulneris abſterget mala. ⁊ plage in obſecrationibus ventris.

Capl̄m.xxj.

Sicut diuiſiones aq̄rum ita coꝛ regis [c] in manu dñi [d] q̄cūq3 voluerit inclinabit illđ. [e] Oīs via viri recta ſibi vr̃ [f] appendit aūt corda dñs. [g] Facē miam ⁊ iudiciū [h] magis placet dño q̄ victie [i] Exaltatio oculoꝝ eſt dilatatō cordis: [k] lucerna ipioꝝ pctm̄. [l] Cogitatōes robuſti [m] ſemp in abundantia: [n] oīs autēꝫ piger [o] in egeſtate eſt. [p] Qui cōgregat thezauros lingua mēdacij [q] van⁹ [r] ⁊ excoꝛs eſt: [s] ⁊ impinguet̃ ad laqueos mortis. [t] Rapine impioꝝ detrahent eos: [v] q2 noluerūt facere iudiciū. [x] Peruerſa via viri [y] aliena eſt a deo: [z] q̄ aūt mund⁹ ē: [a] rectuꝫ opus eius. [b] Melius eſt ſedere in angulo dogmat̃ [c] q̄ cū muliere litigioſa i domo cōmuni. [d] Anima impij deſiderat malū: [e] nō miſerebit̃ primo ſuo [f] Mulctatio peſtilēte ſapiētior erit puulus: [g] et ſi ſectet̃ ſapientē [h] ſumet ſciētiā. [i] Excogitat iuſt⁹ ō domo impij: [k] vt detrahat impios a malo. [l] Qui obturat aurē ſuā ad clamorē pauperis: et ipē clamabit et nō exaudiet̃ [m] Munus abſcondi tum [n] extinguit iras: [o] et donum in ſinu indignatiōem maximam. [p] Gaudium iuſto ē facere iudiciuꝫ: [q] et pauoꝛ [r] operātibus iniq̄tatem

o Sp in egeſtate eſt ſpūali ⁊ tēpali. p Qui ɔgreg. thezauros lingua mendacij.ſicut adulatores diuitum et falſi aduocati. q Van⁹.i.virtute vacuus. r Et excoꝛs ē. q2 patit̃ defectū boni cordis. s Et impinguet̃ ad laq̄os mortis.culpe et gehenne. t Rapine impioꝝ detrahent eos.ad infernuꝫ ſm q̄ dicit̃ primo ad timoth. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt i laqueos dyaboli ⁊ in deſideria multa et nociua que mergūt hoīem in interitum. v Quia nolu. facere iudicium id eſt iuſte viuere cū ꝓximo.

diuitiaꝝ. In malo.i.in malis opibus: ſicut ɔtingit prodigis ⁊ inſipiētib⁹.eſt ſuppleliuoꝛ vulneris cauſaliter q2 talibus ſolēt inferri liuores ⁊ vulnera. Et ꝑcuſſure i ventre id eſt plage moꝛtales vſq3 ad membra vitalia in ventre latentia ꝑtingentes.

Capi.xxj.

Sicut diuiſiones. Poſtq̄ repſſit ɔcupie motū: hic circa h̄ remouet dubiū: q2 foꝛſitā poſſꝫ aliq̄s credere q̄ talis motus eſſet totaliter ab homine effectiue: ideo hoc remouet dicens. a Sicut diuiſiones aquarum.quib⁹ diuiſe ſunt aque que ſunt ſupra firmamentuꝫ ab his que ſunt ſub firmamēto: Gen̄.j.que facte ſunt ſimplici voluntate diuina. b Ita coꝛ regis. ⁊ ꝑ ɔñs aliorū minus potentiū. c In manu dñi.i.in poteſtate e⁹ q2 virtus primi motoꝛis eſt in oi mouente inferioꝛi. d Quocūq3 voluerit inclinabit illud.q2 oia ſt in ei⁹ obedientia. e Ois via viri recta ſibi videt̃.q2 ſicut dicit b.Dyoniſius. Nullus aſpiciens ad malū opatur: ſ ſemp aſpicit ad bonū verū vel apparens. f Appendit autē coꝛda dñs.in ſtatera ſue iuſticie vt ſm merita reddat eis premia vel ſupplicia. g Facere miſc̄diam et iudiciuꝫ i.opera miſericoꝛdie egenis et iuſticiam iniuſte oppreſſis h Magis placet dño q̄ victime.quibus nō indiget: ſicut dr̄ pſ.xlix. Nūquid mādu cabo carnes thauroꝝ ⁊c̃. opib⁹ aūt miſc̄die cū egenis ⁊ iuſticie cū iniuſte oppreſſis indiget ipē deus nō in ſe ſ in ſuis mēbris: ſm q̄ dr̄ mat. xxv. Eſuriui et nō dediſtꝭ mihi mādu care ⁊c̃. i Exultatio oculoꝝ eſt dilatatō coꝛdis.ſ.effectiue. Diſpoſitō ei coꝛdis maxime apparet in oculis: ⁊ iō qn̄ coꝛ tēdit ad maioꝛa q̄ debeat ſicut facit coꝛ ſupbi: tunc apparet in oculis k Lucerna impioꝛum peccatum.ad hoc ſciunt enim dirigere intellectum ſuum: non aūt ad bonum: ſm q̄ dicit̃

x Peruerſa via.viri: que eſt via peccati. y Aliena eſt.ſ.a deo: ꝓpter hoc in aliq̄bus libris addit̃: a deo ſ nō eſt de textu: q2 nō eſt in hebreo: ſed eſt quedā gloſa interlinearis inſerta textui ꝑ ſcriptores. z Qui aūt mundus eſt.a pctō. a Rectū opus eius.i.oꝛdinatū in finem debitū. b Melius eſt ſedere i angulo dogmatis.i.ſolitarie: vbi poteſt homo bona facere et cogitare. c Q̄ cum muliere litigioſa.q̄ impedit hominis bona. d Anima impij deſiderat malum.inclinata ad hoc ꝑ habitum vicioſum. e Nō miſerebit̃ primo ſuo.ad releuandū eius defectū. f Mulctatō peſtilente.exponatur vt ſupra. xix.ca. in fine. g Et ſi ſectetur ſapientem.ſ.paruulus ſenſu alterius pena territus. h Sumet ſcientiam.id eſt boni noticiam.q2 principium ſapientie eſt timoꝛ. i Excogitat iuſtus de domo impij.i.exiſtens ō domo impij. k Vt detrahat impios a malo. id eſt vt eorum mala impediat vel diminuat: ſicut abdemelech ethyops exiſtens in domo impij ſedechie extraxit hieremiam de lacu vbi fuerat poſitus per homies impios: vt habetur hieremie.xxxviij. l Qui obturat aurē ſuam ⁊c̃.ſicut diues epulo qui negauit panis micas a Lazaro guttam aque nō potuit impetrare. Luce.xvj. m Munus abſconditum.id eſt abſcōdite datum mediatoꝛi. n Extiguit iras.ſ.domini. o Et donum in ſinu.repetitio eſt eiuſdem ſententie ad maioꝛem aſſertionem. Aliter exponitur de elemoſyna in abſcondito data que placat iram dei. p Gaudium iuſto eſt facere iudiciū.i.iuſticiā exequi quia delectabile eſt vnicuiq3 ſm habitum operari. q Et pauoꝛ.ſuppleeſt. r Opantib⁹ iniquitatem.

Uir q̄ errauerit in via do-
ctrine: i cetu gigātiū ꝯmo-
rabit. Qui diligit epulas
in egestate erit: q̄ amat vi
nū ⁊ pinguia nō ditabitur.
Pro iusto dabit impi⁹ ⁊ ꝓ
recto iniquus. Melius est
hītare in t̄ra deserta q̄ȝ cum
muliere rixosa et iracunda
Thesaurus desiderabil' ⁊
oleū in hītaclo iusti ⁊ ipru
dens homo dissipabit illō.
Qui seq̄t' iusticiā ⁊ miam:
iueniet vitā iusticiā ⁊ glo-
riā: Ciuitatē fortiū ascen-
dit sapiens: destruxitq̄ȝ ro-
bur fiducie ei⁹. Qui custo-
dit os suū ⁊ linguā suā: cu
stodit ab āgustijs aīaȝ suā.
Supbꝰ et arrogās vocat
idoct⁹ q̄ in ira opat' supbi-
am. Desideria occidūt pi-
gruȝ noluerūt.n. q̄cq̄ȝ man⁹
eius operari. Tota die con-
cupiscit ⁊ desiderat: q̄ aūt
iustus ē tribuet ⁊ nō cessa-
bit. Hostie impioꝝ abomi-
nabiles: que offeruntur ex
scelere. Testis mendax pi-
bit: vir obediēs loquet' vi-
ctoriā. Uir impi⁹ ꝓcaciter
obfirmat vultū suū: q̄ aūt
rect⁹ est corrigit viaȝ suam.
Non est sapiā nō ē prudē-
tia nō est cōsiliū contra do-
minuȝ. Equ⁹ pat' ad dieȝ
belli: dominus autem salu-
tem tribuit.

Capl'm.xxij.

Melius est nomen bo-
nū: q̄ȝ diuitie mlte su
per argentū. n. ⁊ auruȝ gra
bona. Diues ⁊ paup obui-
auerunt sibi: vtriusq̄ȝ ope-
rator est dominus. Calli-
dus videt malū: ⁊ abscōdit
se: innocēs ptrāsijt ⁊ affli
ct⁹ ē dāno. Finis modestie

q: sp timent dep̄hendi: ꝓpter qd̄ dr̄ coiter q̄ latrones sunt timidi. a Uir qui erra.a via doc.s.bone.
b In cetu gigantiū.i.hoim morib⁹ incompositoꝝ.
c Cōmorabit'.q: ois hō silī sibi sociabit'. Eccli.xiij.
Dicunt' em̄ gigātes hoies magni corpib⁹ ⁊ icōpositi moꝝb⁹. vel ꝑ gigātes itelligūt' demones: ſm q̄ dr̄ Math.xxv. Ite maledicti i ignem eternū q̄ parat⁹ ē dyabolo ⁊ anglis eius
a Qui diligit epul.immoderate.sicut gluto.
b In egestate erit.q: nimiū expendit ⁊ paruȝ aut nihil acquirit.
c Qui amat vinū. eadem est sn̄ia ꝑ alia v̄ba.
d Pro iusto.i. ꝓ malo pene illato iusto.
e Dabit' impius.q̄ intulit illud ad penā maiorē sic ꝑ mardocheo datus fuit amā: hester.vij.
f Melius est habitare in t̄ra deserta.i. solitarie. et exponat' vt s.
g The zaurus desiderabil.i. diuitijs artificialibus sicut aurū et argētum in vasis que sunt valde desiderabilia. b Et oleum.i. thezaurus de diuitijs naturalibus: que significantur ꝑ oleum: eo q̄ est ꝯdimentum ciborum.
i In habitaculo iusti.quia frequenter iusti in talib⁹ abundant ex dono dei. k Et imprudens homo dissipabit illud.i. heres fatuus ⁊ ꝓdigus qui aliquando succedit iusto: et sic manasses dissipauit diuitias Ezechie iusti.iiij. Reg.xxj. l Qui sequi.iusti. ⁊ miaȝ.q: vna nō est virtuosa sine alia vt dictū est ca p̄cedenti.
m Inueniet vitam.gratie in p̄senti ⁊ glorie in futuro. n Ciuitatē for.ascen.sapiens.sicut Moyses cepit ciuitates seon regis amorrei: et og regis basan. plus em̄ valet sapientia in bellis q̄ȝ vires. o Qui custo.os su.ab imoderato potu ⁊ cibo. p Et linguā suaȝ.ab immoderato verbo. q Custodit ab angu. que solent sequi ad vicia gulositatis ⁊ loquacitatis.
r Animā suam.i. seipm̄ a nobiliori enim pte frequēter denoiatur totū. s Superb⁹.corde. t Et arrogans.ore. v Qui in ira opat' supbiā. exequens in opere qd̄ habet in corde. x Uocat' indoctus.i. stultus: q: oi modo supbus. y Desideria occidūt pigrū.q: desiderat aliqd̄ bonū delectabile vel vtile seu honorabile: ſ3 non vult ad hoc laborare: ⁊ sic semꝑ est in angustia: q: nō assequit' illud quod desiderat.
z Qui aūt iustus est tribuet.egenis de hoc qd̄ h3.
a Et nō cessabit .a labore vt possit egenti tribuere.
b Hostie impioꝝ abominabiles.deo. c Que offerunt' ex scelere.i. rapina vl' furto que plus displicēt deo q̄ȝ carentia hostiaꝝ quibus nō indiget. vt dictum est supra eodem ca. d Testis mendax pibit. spūaliter et aliquando corpaliter: sicut p3 de testib⁹ falsis ꝯ susannā: Dan.xiij. e Uir obediēs loquet' victoriam, q: vires inferiores subijcit rōni q̄ est maxima victoria: vt dcm̄ est s̄.xvj. Melior ē patiens viro forti: ⁊ q̄ dn̄at' aio suo expugnatore vrbiū. f Uir impi⁹.ꝓca.obfir.vultū suū.motus.n.animi magis apparet in facie in qua vigent om̄es sensus q̄ȝ in alijs ptib⁹: ⁊ iō obstinatō animi apparet in obfirmatiōe faciei. g Qui aūt rectus est corrigit viā suā.nō inq̄ȝ tum rectus: q: sic nō est corrigend⁹. sed q: de cōi cursu nll's sic est rectus in vita p̄nti q̄n aliqn̄ declinet a rectitudie iusticie: ⁊ de tali declinatione corrigit se. b Nō est sapientia. que est noticia de supioribus causis. i Nō ē prudentia. que est noticia de h'uanis. k Non est ꝯsiliū qd̄ est quedā applicatio scie practice ad opandum.
l Cōtra dn̄m.q.d. sciencie speculatiua ⁊ practica ⁊ e⁹ applicatō ad op⁹ n̄ p̄nt impedire diuinam ordinationeȝ ſ3 magis ꝓmouent lic3 pter intentōeȝ sicut frēs ioseph ex sapientia terrena ⁊ astutia vēdiderūt eum ne dn̄aretur eis: et ꝑ hoc fuerunt eius dn̄io subiecti vt patet Gen̄.xliij. m Equus parat' ad diem belli.q: vadens ad preliū non deb3 omittere ea que faciūt ad sui defensionē: ne temptet deum: tn̄ debet a deo principaliter sperare prosperum euentum.

Capi.xxij.

Melius est. Superius repressit ꝯcupiscibilē q̄ȝtum ad potū ⁊ luxurie actū: hic dn̄r ponit h⁹ repressionis laudabilē effectum. Circa quod sciendū q̄ vicia carnalia sunt maioris infamie: licet frequēter sint minoris culpe: ⁊ sic ad rep̄ssionē ꝯcupie sequitur bonum fame: quod est valde magnū: ideo dicit. a Melius est nomen bonū. quod est bonū honorabile. b Q̄ȝ diuitie multe, que sunt bonū vtile. Honorabile vo simplr' est vtili melius. b Sup argentū.n.et aurū gratia bona. non solū dei: sed et populi: q: freq̄nter saluat vitam quaȝ diuitie nō p̄nt saluare: vt patet de thobia Thob.j.
c Diues ⁊ paup obuiauerūt sibi.tm̄c.n. ꝓprie obuiāt sibi: qn̄ diues ad petitōeȝ paupis supplet defectū sue indigentie. Et sic beatus Martinus in porta ambianensiuȝ obuiauit pauperi dās ei medietatē sui pallij. d Utriusq̄ȝ opator ē dn̄s. facit em̄ pauperē vt habeat meritum patie: ⁊ diuitem vt subueniendo paupi habeat meritum misericordie. e Callidus videt malū.s. pene imminētis. f Et abscondit se. ne incurrat illud. g Et inocēs.i. ignarus piculi. b Ptrāsijt ꝑ locū piculosum.
i Et afflictus est. dāmno rei temporalis: ⁊ aliquādo vite corpalis. Exemplū de dauid: qui videns saulez insidiari sue vite fugit et se abscondit: et sic euasit. Achimelech autem sacerdos ignorās periculum cuȝ tota familia sua ad Saulem venit, et occisus fuit: vt habet' primo Regū. xxij. k Finis modestie.i. cuiuslibet virtutis moralis

que ɔſiſtit in moderatōne paſſionū 7 actionū humanaꝝ. l Timoꝛ dñi.ſ.filialis ꝗ eſt timoꝛ ſanct⁹ pmanens in ſeculū ſcłi. m Diuitie.eternales. n Et gł̄ia ſanctoꝝ. o Et vita eterna.ad h eñ oꝛdinat̄ finaliter oīs virtus moꝛalis. Diuitie vo tp̄ales 7 mūdani honoꝛes nō pñt eē

finis ꝟtutū moꝛaliū cū virtutes ſint maius bonū. finis autē melioꝛ eſt his que ſunt ad finem. p Arma 7 gladiū ꝗtū ad abuſum. q In via pu̇erſi q̄ꝛ violenter querit rapere alienum. r Cuſtos aūt aīe ſue p bonū virtut̄. s Longe recedet ab eis.i.a tali abuſu armoꝝ: nō tñ recedet a bono vſu eorū qui cōſiſtit in defenſione fidei 7 iuſticie. t Prouerbium eſt.i.verbum coiter dictū. v Adoleſcēs iuxta viā ſuā 7c.propter hoc dicit phs .j.ethic.ꝙ nō paruꝫ facit ad virtutē: imo magnū ꝙ iuuenes aſſuefiat i opibus virtutum. x Diues pau.imperat.i.imperioſe loquit̄ ſic ſibi ſubiectis. y Et ꝗ accipit mutuuꝫ.p releuatione ſue indigētie. z Seruus eſt fenerantis.i.accomodantis. reddit.n.ſe patum ad ſuū obſequiū ꝗ̄ diu ē ei obligat⁹.

ˡtimoꝛ dñi:ᵐ diuitieⁿ 7 gł̄ia: ᵒ7 vita.ᵖ Arma et gladīj ᵍin via ſupbi:ʳ cuſtos āt aīe ſue ˢlonge recedit ab eis.ᵗ Prouerbiū ē:ᵛ adoleſcēs iuxͣ viā ſuā etiā cū ſenuerit nō recedet ab ea.ˣ Diues paupibꝫ impat ʸ7 ꝗ accipit mutuuꝫ. ᶻſeruus eſt fenerātis.ᵃ Qui ſeminat iniquitateꝫ ᵇmetet mala:ᶜ 7 virga ire ſue ᵈɔſummabit̄.ᵉ Qui pnus ē ad miſericoꝛdiā ᶠbñdicet̄: de pani bꝫ ei ſuis dedit paupi.ᵍ Victoꝛiā 7 honoꝛē acq̄ret qui dat mūera: aiam aūt aufert accipiētiū.ʰ Ejice deriſoꝛē: 7 exibit cū eo iurgiuꝫ: ceſſabūtq̄ꝫ cāe 7 ɔtumelie.ⁱ Qui diligit coꝛdis mūdiciā: propter gr̄am labioꝝ ſuoꝝ ᵏhabebit amicū regem.ˡ Oculi dñi cuſtodiūt ſciam.ᵐ 7 ſupplantātur ꝟba iniq̄.ⁿ Dicit piger: leo eſt foꝛis: in medio pltea ꝝ occidendus ſum.ᵒ Fouea pfunda os aliene:ᵖ cui

irat⁹ ē dñs icidet i eā.ᵍ Stulticia colligata ē i coꝛde pueri ʳet ꝟga diſcipline fugabit eā.ˢ Qui calūniat̄ pauperē vt augeat diuitias ſuas dabit ipe ditioꝛi 7 egebit.ᵗ Fili mi inclina aurē tuā: et audi ꝟba ſapientiū. Appone āt coꝛ ad doctrinā meaꝫ. ᵛꝗ pulcra erit tibi:ˣ cuꝫ ſeruauerꝭ eā in vētre tuo.ʸ Et redūdabit i labijs tuis:ᶻ vt ſit in dño fiducia tua.ᵃ Vñ 7 oñdaꝫ eā tibi hodie.ᵇ Ecce deſcpſi eā tibi tripl̄r ᶜi cogitatōnibꝫ 7 ſcīa: ᵈvt oñderem tibi firmitatē ᵉ7 eloq̄a veritatis ᶠreſpondere ex eis illis ᵍꝗ miſerunt te.ʰ Nō facias violentiā pauperi: q̄a pauper eſt:ⁱ neq̄ꝫ conteras egenum in poꝛta:ᵏ quia iudicabit dominus ˡcām eius ᵐet configet eos ⁿqui confixerunt animaꝫ eius.ᵒ Noli eſſe amicus hoī iracūdo: neq̄ꝫ ambules cū viro furioſo

uentur timoꝛe pene ꝗ̄ amoꝛe boni. s Qui calūniatur paupem 7c. Hoc videm⁹ frequenter ꝙ pncipes ſpoliant vſurarios 7 raptoꝛes. t Inclina 7c.parꝫ ſnia. v Que pulcra erit tibi.doctrina ei ſapie i pncipio nō vr̄ pulcra: q̄ꝛ difficilis eſt ad capiendū 7 tedioſa anteꝗ̄ habeantur eius principia: ſed habitis pncipijs ex quib⁹ facili⁹ capiunt̄ ſequētia tunc effici͛t delectabilis: 7 videtur pulcra: ideo ſubditur. x Cū ſeruaueris eā in ventre tuo.id ē.i coꝛde tuo tanꝗ̄ reꝫ pcioſiſſimā.

y Et redūdabit in labijs tuis.p ſanā doctrinā. z Vt ſit in do.fid.tua.de beatitudine cōſequenda. a Vñ et oñdi eaꝫ tibi hodie.i.in pñti vita: 7 ſb̄ditur mod⁹ oſtēſionis cū dr̄. b Ecce deſcripſi eam tibi tripliciter.i.in tribus partib⁹ veteris teſtamenti que ſunt lex: ꝓphete 7 agiographa: vt habetur in ꝓlogo galeato. Sic expo nit ra.ſal'. et ſm hoc ſalomon h loquit̄ in pſona

a Qui ſeminat iniquitatē.i.malā doctrinā diſſenſiōes 7 odiū. b Metet mala.ſ.culpe 7 pene. c Et ꝟga ire ſue.i.ptās qua male agit. d Coſummabit̄.i.terminabit̄ 7 finiet̄. e Qui pnus ad miſcdiam.ex ɔpletione vel bona aſſuefactione. f Benedicetur.talib⁹ eñ homines bonū impꝛecant̄. g Victoꝛiā et honoꝛem. iſte verſus non ē de textu: q̄ꝛ non ē in hebꝛeo. h Ejice deriſoꝛem 7 exi.cū eo iur.7c.eſt eñ talis cā motiua taliū: remota vo cā remouet̄ effectus. i Qui diligit coꝛdis mundiciā.ex abundantia eñ coꝛdis os loquit̄ Mathei xij. 7 iō mundicia coꝛdis redundat in labijs: et iſte. k Habebit amicū regē.ſ.celeſtē 7 etiā terrenū. Antiq̄ eñ reges nō pmittebāt aliquē aſſiſtere ſibi niſi mundū 7 honeſtum. l Oculi dñi cuſtodiūt ſcientiā.i.verā ſcientiam que ē de ſalute anime habitē. m Et ſupplantātur verba iniq̄.q̄ꝛ frequēter incurrit oppoſitū ſui ꝓpoſiti: ſicut ille qui annunciauit moꝛtem ſaulis ipi dauid.credēs p h acquirere eius gr̄am incurrit moꝛtē.ij.Reg.j. n Dicit piger leo eſt foꝛis 7c.ſemp eñ imaginatur in opib⁹ ſibi commiſſis.maioꝛa picula. o Fouea pfunda os aliene.i.infoꝛmatio male et ſupſtitioſe doctrine: q̄ꝛ ducit ad pfundū gehenne. p Cui irat⁹ ē dñs incidet in eaꝫ.q̄a ex ira ɔtra aliquem ſubtrahit ſibi gr̄am ſuaꝫ: et ſic ruit de culpa in culpam 7 frequenter in doctrinā erroneā 7 hereſim damnatā. q Stulticia col.eſt in coꝛ.pueri.ꝓpt defectum experientie et debilem vſum rationis. r Et virga diſcipline fugabit eam, q̄ꝛ pueri magis mo-

ipſius dei. Poteſt etiam tripliciter exponi de tribus libris a ſalomone editis: vt dictum eſt in principio huius libꝛi: 7 ſm hoc loquitur hic in ꝓpria pſona: tamen vt miniſterialis ſcriptoꝛ. c In cogitatōnib⁹ 7 ſciētia.q̄ꝛ iudicando ea que ſcripta ſunt in tribus veteris teſtamenti ptib⁹ predictis vel in tribus libris ſalomonis augmentatur in homine ſcīa. d Vt oſtēderem tibi firmitatem.i.virtutem. e Et eloquia veritatis: ad recte docendū. f Reſpondere ex his.i.ex tribus partibus veteris teſtamenti predictis vel tribus libris ſalomonis quid ſit verum 7 falſum: bonuꝫ et malū: licitum 7 illicitum. vterq̄ꝫ enim ternari⁹ pdictus docet de iſtis reſpondere. g Illis qui miſerūt te.in hebꝛeo habet̄. Interrogantibus te. 7 ſic plana ē ſententia ad quaꝫ pōt reduci lr̄a noſtra cū dr̄. Illis ꝗ miſerūt te. Interrogās enim de dubijs mittit quodā modo interrogatū incꝗ̄tum inducit eum recurrere ad deliberandum.p rñſione p aſpectū libꝛoꝛuꝫ vel collectionem cum alio ſapiente. h Non facias violentiam pauperi.quia pauper eſt.i.quia non poteſt ſe defendere. i Neq̄ꝫ conteras egenum in poꝛta.i.in iudicio.quod antiquitus dabatur in poꝛta ciuitatis. k Quia iudicabit dominus.i.vindicabit. l Cauſa ei⁹.iniuſte tractata. m Et ɔfiget eos.i.affliget. n Qui confixerunt animam eius.ei⁹ iuſticiā peruertendo. o Noli eſſe amicus homini iracūdo 7c.q̄a amicus ſtultoꝛuꝫ ſimilis efficietur.vt dicit̄ ſupꝛa.xiij.

a Noli eſſe cū his q̄ defi.ma.ſuas.fideiubendo pro alijs. b Si aūt non hꜫ vn̄ reſtituat ille ꝓ quo fide iubebis oportebit te ſoluere ꝓ eo ⁊ tolletur veſtimentuꜫ ꝓ pignore de cubili tuo. c Ne tranſgrediaris ⁊c̄.oc cupando iniuſte poſſeſſioneꜫ vicini tui. d Vidiſti virū velocem.i. ſtrenuū ⁊ aptū.

e Coram regi bus ſtabit ⁊c̄.cū qꜫ reges volunt habere talē mi niſtrum:cum qꜫ talis nollet ſer uire hoi ruſtica no. Ca.xxiij.

Quando ſederis. Superi us ſalomon re preſſit concupi ſcibileꜫ q̄ntū ad potū: hic repri mit q̄ntum ad ci buꜫ. Et primo fa cit ppoſituꜫ. ſe cūdo infert quo dam correlariū ca.ſequēti. Cir ca primū dicit. a Qn̄ ſederis i meſa ꝑncipis. b Diligēt at tende ⁊c̄.qꜫ mo deſte vtēduꜫ eſt appoſitis:maxi me in p̄ntia tā ti hoīs:iō ſeqt̄. c Et ſtatue cul trū.i.retinaclm̄. d Si tn̄ in po teſtate hēs ani mā tuā.ꝑ vſum liberi arbitrij: ⁊ ſic excipiunt̄ deſi piētes ⁊ pueri. e Ne deſidēs de cibis eius in q̄ eſt pa.menda ciū.i.ꝑ mēdacia acq̄ſitus.qꜫ ab ominabilis ē do mino talis cib⁹ f Noli labora re vt diteris.vl tra modū debi tuꜫ. g Sed prudentie tue.i. induſtrie vel aſtutie in acq̄rendo. h Pone modū rōnis recte. i Ne erigas ocu.tu.ad opes ⁊c̄. aſpi rando ⁊ anhelando ad eas. qꜫ talis labor eēt fruſtra. ſicut illi⁹ q̄ inſequit̄ aquilam volantem. k Ne co medas cū homine inuido.q̄ triſtat̄ de bono alteri⁹ ⁊ le tatur de malo ei⁹. l Qm̄ in ſimilitu.arioli.q̄ in im molatis in ara diuinat de futuris. m Et coiecto ris.i.expoſitoris ſomnioꝝ q̄ loquitur in incertum. n Eſtimat qd̄ igno.talis inuid⁹:qꜫ cogitat te cōfun dere ꝑ cibū ſuū.nō tn̄ eſt certus ꝙ hoc eueniat:iō ſub ditur. o Comede ⁊ bi.dicet tibi.inuitando ad ni mis ꝯſumendum. p Et mens eius nō eſt tecum. i.nō querit bonū tuū. q Cibos quos comederas. ad eius inſtinctū. r Euomes.ad vituperiū tuum. s Et ꝑdes pul.ſer.tuos.qꜫ ingurgitati nō p̄nt decen

ne forte diſcas ſemitas eius ⁊ ſumas ſcandalū aīe tue [a]Noli eſſe cū his q̄ defigūt man⁹ ſuas:⁊ q̄ vades ſe offe rūt ꝓ debitis. [b]ſi eni̅ non hꜫ vn̄ reſtituat:q̄d cauſe eſt vt tollat operimētuꜫ de cubili tuo. [c]Ne trāſgrediaris ter minos antiq̄s:quos poſue rūt p̄res tui. [d]Vidiſti virū velocē in ope ſuo:[e]corā regi bus ſtabit:nec erit an̄ igno biles. Capi.xxiij.

Q[a]Uādo ſederis vt co medas cū ꝑncipe:[b]di ligēter attēde q̄ ſt̄ appoſita an̄ faciē tuā:[c]⁊ ſtatue cultꝝ in gutture tuo:[d]ſi tn̄ habes in ꝑtāte aīam tuā. [e]Ne deſi deres de cibis ei⁹:in q̄ eſt pa nis mēdacij [f]Noli laborare vt diteris:[g]ſꜫ prudentie tue [h]pone modum. [i]Ne erigas oc̄los tuos ad opes q̄s non potes hr̄e:qꜫ facient ſibi pē nas q̄ſi aquile:⁊ volabūt in celū. [k]Ne comedas cum ho mine inuido:⁊ ne deſideres cibos ei⁹:[l]qm̄ in ſimilitudineꜫ arioli.[m]et coiectoꝝ [n]eſtimat qd̄ ignorat. [o]Comede ⁊ bi be dicet tibi:[p]⁊ mēs ei⁹ non eſt tecū [q]Cibos q̄s comede ras [r]euomes [s]⁊ perdes pul cros ſmones tuos. [t]In au ribus inſipiētiū ne loq̄ris

qꜫ deſpicient doctrinaꜫ elo quij tui. [v]Ne attīgas par uuloꝝ terminos:⁊ agrū pu pilloꝝ ne introeas. [x]Propī quus ei̅ illoꝝ fortis ē:[y]⁊ ipe iudicabit ꝯtra cām illoruꜫ. [z]Ingrediat̄ ad doctrīaꜫ cor tuū:⁊ aures tue ad v̄ba ſciē tie. Noli ſubtrahere a pue ro diſciplinā: ſi eī ꝑcuſſeris eū virga nō moriet̄. Tu vir ga ꝑcuties eū: ⁊ aīam ei⁹ de inferno liberabis. [a]Fili mi ſi ſapiens fuerit aīm⁹ tuus gaudebit tecū cor meū: [b]et exultabunt renes mei cū lo cuta fuerit recta labia tua. [c]Nō emulet̄ cor tuū pecca tores: [d]ſꜫ in timore dn̄i [e]eſto tota die:[f]qꜫ hēbis ſpē in no uiſſimo:⁊ p̄ſtolatō tua non auferet̄. Audi fili mi ⁊ eſto ſapiens: ⁊ dirige in via aīm tuū. [g]Noli eſſe in cōuiuijs potatoꝝ:nec in ꝯmeſſatio nibus eoꝝ qui carnes adve ſcendū conferunt. [h]quia va cantes potibus. et dantes ſymbola conſumentur: [i]et veſtietur pannis dormita tio. [k]Audi patrem tuū qui genuit te:[l]et ne contemnas cū ſenuerit mat̄ tua. [m]Ve ritatem eme:[n]⁊ noli vende re ſapientiā ⁊ doctrinā ⁊ in telligētiā [o]Exultat gaudio

ter loqui. t In aurib⁹ inſipi.ne loquaris. qꜫ margari te nō ſunt an̄ porcos ponende. Math.vij. v Ne at tingas paruuloꝝ terminos.⁊c̄.i.ne occupes in toto vl̄ in ꝑte poſſeſſiones eoꝝ q̄ neſciunt ſe defendere vt puuli: vl̄ nō p̄nt vt pupilli. x Propinquus eni̅.illoꝝ fortis eſt ſcꜫ deus ſm̄ ꝯdici tur p̄s.cxiiij. Cuſto diē s paruulos do min⁹. y Et ipē iudicabit.i. vindi cabit. z Cōtra te.te puniendo. z Ingrediat̄ ad doctrinā ⁊c̄.pꜫ lra vſqꜫ ibi. a Fili mi ſi ſapiēs fueris ⁊c̄.pꜫ ei in filio ma net q̄damō:⁊ ſic gaudet de bono fi lij ſicut de ſuo ꝓprio b Et exultabunt renes mei.i. corp⁹ meū:qꜫ fortis ani mi motus redun dat in corpus exte rius. c Non emulet̄.i. nō imite tur. d Sꝫ in ti more dn̄i:ſ.filiali. e Eſto tota die.i. per totā vitā tuaꜫ cui⁹ dies iuuent⁹ ē mane et ſenect⁹ ve ſpere. f Quia habebis ſpem in no uiſſimo. ſ. premio. ſpes.n. eſt certa ex pectatio future be atitudinis ex grā ⁊ meritis ꝓueniens g Noli eſſe in cō uiuijs pctoꝝ ⁊c̄. et ſequitur cauſa. h Quia vacā.po. ⁊ dan.ſym.ꝯſumē tur q̄ntuꜫ ad bona exteriora:q̄ in tali bus expendunt̄:⁊ q̄ntum ad bona na turalia q̄ in talib⁹ peiorant̄ ⁊ corrum puntur. i Et veſtiet̄ pan nis.ſ. vilib⁹. vn̄ in hebreo habet̄. Laceratis dormitatio.ſ.tua.q.d.nō rema nebit in quo dormias:niſi pannus vilis ⁊ laceratus. k Audi patrem tuum.ei humiliter obediendo. l Et ne contemnas cum ſenuerit mater tua.ei debitum obſequiū ſubtrahendo. m Veritatem eme.ſtudij la bore. n Et noli vendere ſapientiam. tuꜫ qꜫ gratis eſt danda:tuꜫ quia non eſt precio pecunie eſtimāda: pōt ta men doctor ſapientie accipere victum ⁊ veſtitum ꝓ ſuo labore:immo debetur ei a republica: quod patet a ꝯſue tudine antiqua:vnde dicit̄ Gene.xlvij.ꝙ ſacerdotes egy pti tempore famis nō fuerunt compulſi vendere terram ſuam qꜫ ipſis ſtatuta cibaria ex horreis publicis ꝑbebā tur:⁊ ipſi primo ſtuduerūt in philoſophia: vt habetur.j. metaphy. o Exultat gaudio ⁊c̄. quia bonum filij re dundat in patrem ⁊ matrem.

a Prebe fili mi coꝛ tuum mihi. ad doctrinam meã meditandum. ¶ b Et oculi tui vi. me. cuſto. ad opa mea imitãdũ. ¶ c Fouea ei pfunda ẽ meretrix. i. ſupſtitioſa doctrina: qꝛ multi cadũt in eã. ¶ d Et puteus anguſtus qꝛ cũ difficultate põt inde qs exire. ¶ e Inſidiat̃ in via quaſi latro. ⁊ hoc ꝑ doctores huius doctrine. ¶ f Et qs incautos viderit. neſciẽtes diſtinguere inter ſanam doctrinam ⁊ malam. ¶ g Interficiet. moꝛte culpe ⁊ gehenne In hebreo hr̃. Et ꝯtemptores in hominib⁹ addet. i. multiplicabit in hoĩb⁹ ꝯtemptores dei: vt exponit ra. ſa. Poteſt etiã hec lr̃a exponi de meretrice coꝛꝑali: que dr̃ fouea pfunda: qꝛ multi cadũt in eã iuuenes viri ⁊ ſenes. dr̃ etiã puteus anguſtus. qꝛ de pctõ luxurie nõ erit hõ niſi cum difficultate. Inſidiat̃ etiã q̃ſi latro blandicijs ⁊ oſculis incõtinẽtes attrahendo. ¶ h Cui ve. i. maledictõ ⁊ infoꝛtuniũ ¶ i Cuius patrive. qꝛ in patre redundat filij malum. ¶ k Cui fouee. i. carceres ſub terra. ¶ l Cui ſine cã vulnera. i. ñ ex gladio: ſʒ ex caſu ꝓprio facta. ¶ m Cui ſubfoſſio oculoꝝ. i. debilitatio ⁊ obſcuratio eoꝝ. ¶ n Nõ ne his q̃ ꝯmo. i. vino ſupflue bibito. q. d. ſi cõtingit eis: vt patet de ſe ad ſenſuʒ: iõ ſubdit̃. ¶ o Ne intuear̃ vinũ ⁊c. qꝛ delectari in tali aſpectu inducit ad immoderatum potũ. ¶ p Ingredit̃ blãde. i. ſuauiter in principio. ¶ q Et in nouiſ. moꝛ. vt colu. ⁊c. qꝛ ꝯſumit bona foꝛtune et bona nature: vtʒ ex ꝑdictis: ⁊ etiã bona gratie: quia inducit ad vicia: et potiſſime ad luxuriã: ideo ſubditur. ¶ r Oculi tui vide. extraneas. i. meretrices et adulteras: ¶ s Et coꝛ tuum loquet̃ ꝑuerſa. concupiſcendo eas. ¶ t Et eris ſicut doꝛmiẽs. qꝛ paſſio venereoꝝ ligat rationem ⁊ ſenſum. ¶ v In medio mari. ꝑñtis ſeculi: quod iactat̃ vndis temptationũ ⁊ vicioꝝ. ¶ x Et quaſi ſopitus gubernatoꝛ. coꝛpus eſt nauis: aĩa gubernatrix. vñ dixerunt platonici: q̃ anima vnit̃ coꝛpi ſicut nauta naui: q̃ ſilitudo tenet inq̃ſtuʒ ẽ motoꝛ coꝛpis: nõ tñ inq̃ſtuʒ ẽ foꝛma. Dicit̃ aũt aĩa ſopita qñ ſomno vel paſſione venereorũ eſt ligata. ¶ y Amiſſo clauo. i. gubernaculo: qd̃ h̃ intelligit̃ recta rationis iudiciũ. ¶ z Et dices. tranſeunte ſomno vel paſſione. ¶ a Verberauerũt me: ſʒ non dolui. ſicut eñ oppꝛeſſus ſomno ꝑ nimia ebrietate nõ ꝑcipit ꝑtunc ſi ꝑcutiat̃ aut trahat̃: ſic detentus vehementi paſſione venereoꝝ non percipit protunc mala culpe ⁊ pene q̃ incurrit. ¶ b Qñ euigila. ⁊ rurſus vina repe. ſicut eñ aſſuetus ebrietate p⁹ euigilatiões cito recurrit ad potationes inclinat⁹ ad hoc ꝑ malã ꝯſuetudinẽ vl ꝯplexionẽ: ſic ⁊ aſſuet⁹ veneri: ⁊ ſi aliqñ euigilet ꝑcipiendo ad hoꝛã mala q̃ incurrit: tñ cito reuertit̃ ad vomitum ꝑ malũ habitũ vel carnis coꝛruptõeʒ ipm ad h̃ impellentem.

patri iuſti: q̃ ſapientẽʒ genuit letabit̃ in eo. Gaudeat pat tu⁹ ⁊ mr̃ tua: ⁊ exultet q̃ genuit te. [a] Prebe fili mi coꝛ tuuʒ mihi: [b] ⁊ oculi tui vias meas cuſtodiãt. [c] Fouea eñ pfunda ẽ meretrix: [d] ⁊ pute⁹ anguſtus aliena. [e] Inſidiatur in via q̃ſi latro: [f] ⁊ qs incautos inuenerit [g] interficiet. [h] Cui ve: [i] cuius patrive: cui rixe: [k] cui fouee: [l] cui ſine cã vulnera [m] cui ſuffoſſio oculoꝝ. Nõne his q̃ ꝯmorant̃ i vino: ⁊ ſtudẽt calicib⁹ epotandis. [o] Ne intuearis vinũ qñ flaueſcit: cum ſplenduerit in vitro coloꝛ eius. [p] Ingredit̃ blande [q] ⁊ in nouiſſimo moꝛdebit vt coluber: et ſicut regulus venena diffũdet. [r] Oculi tui videbũt extraneas: [s] ⁊ coꝛ tuuʒ loquet̃ ꝑuerſa. [t] Et eris ſicut doꝛmiens [v] in medio mari: [x] ⁊ quaſi ſopit⁹ gubernatoꝛ [y] amiſſo clauo: [z] ⁊ dices. [a] Verberauerũt me ſʒ nõ dolui: traxerunt me et ego non ſenſi. [b] Qñ euigilabo: ⁊ rurſus vina reperiam.

Capitulũ. xxiiij.

Ne emuler̃ [b] viros malos: nec deſideres eſſe cũ eis. [c] qꝛ rapinas meditat̃ mens eoꝝ: [d] ⁊ fraudes labia eoꝝ loquũt̃. [e] Sapia edificabit̃ dom⁹: [f] ⁊ prudẽtia roboꝛabit̃. [g] In doctrina replebuntur cellaria. [h] vniuerſa ſubſtantia p̃cioſa et pulcerrima. [i] Vir ſapiens foꝛtis ẽ: et vir doct⁹ robuſtus et validus. [k] qꝛ cũ diſpoſitõne init̃ bellum: et erit ſalus vbi multa cõſilia ſunt. [l] Excelſa ſtulto ſapia: [m] in poꝛta nõ aperiet os ſuuʒ. Qui cogitat mala facere ſtult⁹ vocabit̃. Cogitatio ſtulti peccatũ ẽ: ⁊ abominatio hominũ detractoꝛ. [n] Si deſpaueris lapſus i die anguſtie: [o] iminuet̃ foꝛtitudo tua. [p] Erue eos q̃ trahũtur ad moꝛtẽ: ⁊ q̃ trahũt̃ ad interituʒ liberare ne ceſſes. [q] Si dixer̃ vires ñ ſuppetũt. [r] q̃ iſpectoꝛ ẽ coꝛdis [s] ipe intelligit ⁊ ſuatoꝛẽ aĩe tue nihil fallit: reddetq̃ homĩ iuxta opera ſua. [t] Comede fili mi mel. quia bonum eſt: ⁊ fauũ

Capitlm. xxiiij. Ne emulerĩ. Hic ꝯñr concludit ex predictis q̃dã coꝛrelariũ. Dictũ eſt eñ ſ. q̃ in cõuiuijs ⁊ ꝯmeſſatõnibus potatoꝝ ꝯſumunt̃ foꝛtune bona: q̃b⁹ cõſumptis iducuntur tales ad rapias ⁊ furta: q̃a nõ hñt vñ cõtinuent talia: ⁊ tamẽ ꝯtinuare volunt: qꝛ ꝯſuetudo eſt altera natura: iõ. q. ꝯcludẽdo ex ꝑdictis dicit. ¶ a Ne emuleris. i. imiteris. Emuloꝛ aris hʒ plẽs ſignificatões vnde v̾ſus. Emuloꝛ inſtat̃: amat inuidet: ac imitatur. ¶ b Viros malos. i. ebrioſos ⁊ guloſos: vt dcm̃ eſt. ¶ c Quia rapinas meditatur mẽs eoꝝ. poſtq̃ ꝯſumpſerunt bona ſua mõ ꝑdicto. ¶ d Et fraudes. qñ nõ pñt habere ꝑ violentiam. ¶ e Sapia edificabit̃ dom⁹. i. ꝓmouebitur familia vel cognatio aliq̃. ¶ f Et prudẽtia roboꝛabitur. i. bono regimine. ¶ g In doctrina ſapientie replebunt̃ cellaria. i. coꝛda audientium. ¶ h Vniuer. ſub precio. ⁊ pul. diuitie eñ ſpũales ſemper ſũt p̃cioſe ⁊ pulcerrime. coꝛꝑales eñ aliqñ habent turpitudinem annexã. ¶ i Vir ſapiẽs foꝛ. eſt qꝛ ſapientia plus valet in arduis ⁊ in bellis q̃ vires coꝛpis: iõ ſubdit̃. ¶ k Quia cũ diſ. init̃ bel. niſi ei exercit⁹ eſſet bñ diſpoſitus nõ hr̃et victoriã ſʒ magis ꝯfuſionem. ¶ l Excel. ſtul. ſa. qꝛ nõ põt attingere ad eã. ¶ m In poꝛ. nõ ape. os ſu. i. inter ſapiẽtes q̃ antiq̃tus ſedebãt in poꝛta ciuitatis ad faciẽdũ iudiciũ. Cetera patẽt vſq̃ ibi. ¶ n Si deſ. lap. in die angu. de ꝑiculi euaſione ¶ o Immi. foꝛ. tua. qꝛ deficiẽte coꝛde ꝑ deſperatõnem deficiũt membꝛa exterioꝛa q̃ hñt virtutẽ a coꝛde. ¶ p Erue eos q̃ du. ad moꝛ. iniuſte tñ: exẽplo Daniel q̃ liberauit ſuſannaʒ Dañ. xiij. ¶ q Si di. vi. nõ ſup. ad hoc faciendũ. ¶ r Qui inſpe. eſt coꝛ. i. deus ſm q̃ dr̃. i. Re. xvj. Hõ videt ea q̃ parẽt: de⁹ aũt intuet̃ coꝛ. ¶ s Ipe intel. ſi dicas verũ vel falſuʒ: ⁊ ſm h̃ reddet tibi penã vel p̃miũ. ¶ t Come. fi. mi mel qꝛ bo. eſt. ad lraʒ in t̃ra ꝓmiſſiõis in q̃ regñit ſalo. mel. abũdat: iõ

in pluribus locis veteris teſtamēti dr̄ terra abundās lacte ꝛ melle: ꝛ eo reficiunt hoīes corꝑalr̄. a Sic ꝛ doctrina ſapie aīe tue. dulcis ē ꝛ bona ꝛ ſpūalr̄ refectiua. b Quā cū inuenerꝭ. corde meditādo ꝛ oꝑe adiplēdo. c Habebis in nouiſſimis ſpē. ſ. in bonis futuri ſeculi.

d Qui dicūt impio iuſtus es. eū ꝑ muneribꝰ ſeu familiaritatibꝰ iuſtificādo. e Maledicēt eis ꝑpli ꝛc. ꝑ populos intelligunt gētes q̄ nō ſt̄ de ꝑplo iſrl̄. ꝛ ꝑ tribꝰ ꝑplis iſrl̄: i. xij. tribubꝰ diuiſus. f Qui arguūt. iuſte pctōres obſeruādo tp̄s ꝛ locū ꝛ alias debitas circūſtantias.

d Et ſpes tua non ꝑibit. i. effectu non carebit qꝛ ſpes eſt certa expectatio future beatitudinis vt ſupra dcm̄ ē. e Ne inſidieris ꝛ queras impietatē in domo iuſti. i. occaſiōez eū diffamandi: eo ꝙ in aliq̄ deliquit ꝛ ſubdit cā. f Septies em̄ cadet iu. i. plies qꝛ vita pn̄s ſine pctō nō pt̄ trāſigi de curſu cōi. g Et reſurget. i. ſe emendabit ꝓpter qḋ ſeruāda eſt fama eiꝰ. vnō dicit ſaluator math. xviij. ꝙ primo correctio fraterna debet eē in ſecreto vt ſic ſeruet̄ fris fama ſi emēdet̄ ex tali correctōne. h Impij āūt corruent in malū. ſine correctiōe tali ꝑ emēdam: ꝛ ideo nō licet cum iſtis agendum. ſ magis ſūt accuſandi publice iuſticie et puniendi qn̄ non ſperat̄

dulciſſimum gutturi tuo. [a] Sic ꝛ doctrīa ſapīe anime tue: [b] quā cū īueneris [c] habebis ī nouiſſimis ſpē: [d] ꝛ ſpes tua nō ꝑibit. [e] Ne inſidieris ꝛ queras impietatē ī domo iuſti: neqꝫ vaſtes requiem eiꝰ. [f] Septies. n. in die cadet iuſtus [g] ꝛ reſurget: [h] impij aūt corruēt in malū. [i] Cū ceciderit inimicꝰ tuꝰ [k] ne gaudeas: ꝛ in ruina eiꝰ ne exultet cor tuū: [l] ne forte videat dn̄s ꝛ diſpliceat ei: [m] ꝛ auferat ab eo irā ſuā: [n] Ne cōtendas cū peſſimis: [o] nec emuleris [p] impios [q] qm̄ non hn̄t futuroꝝ ſpem mali. [r] ꝛ lucerna impioꝝ extinguet. [s] Time dn̄m fili mi [t] ꝛ regē: [v] ꝛ cū detractoribus nō cōmiſcearis. [x] Qm̄ repēte ꝯſurget ꝑditio eoꝝ [y] ꝛ ruinaꝫ vtriuſqꝫ q̄s nouit. [z] Hec q̄ꝫ [a] ſapiētibꝫ. [b] Cognoſcere ꝑſonā in iudicio [c] non eſt bonum. [d] Qui dicūt impio iuſtus es: [e] maledicent eis populi: ꝛ deteſtabunt eos tribus. [f] Qui arguūt euꝫ [g] laudabūt. [h] ꝛ ſuꝑ eos veniet benedictio. [i] Labia deoſculabit: [k] q̄ recta verba reſpōdet [l] Prepa foris opꝰ tuū ꝛ diligent exerce agrū tuū: [m] ꝛ poſtea edifices domū tuā [n] Ne ſis teſtis fruſtra ꝯ proximum tuū: [o] nec lactes quemqꝫ labijs tuis [p] Ne dicas [q] quō fecit mihi [r] ſic faciam ei: ꝛ reddam vnicuiqꝫ ſm̄ opus ſuū [s] Per agrū hoīs pigri trāſiui: ꝛ ꝑ vineā viri ſtulti. [t] Et ecce totū repleuerāt vrtice: ꝛ operuerāt ſuꝑficiē eius ſpine: ꝛ maceria lapidū deſtructa erat. [t] Quod cum vidiſſem poſui in corde meo: ꝛ exemplo didici diſciplinam. [v] Vſqꝫ q̄ piger dormies: vſqꝫ quo de ſomno conſurges. [x] Parum inq̄ꝫ dormies: modicum dormitabis paruillum manus conſeres: vt quieſcas: ꝛ veniet tibi quaſi curſor egeſtas tua ꝛ mēdicitas quaſi vir armatus.

Ca. xxv.

HE quoqꝫ parabole

g Laudabunt. i. laudabiles efficiēt corā deo ꝛ hoībꝰ. h Et ſuꝑ eos veniet bn̄dictio dei ꝛ ꝑpli. i Labia deoſculabit. i. pacem reformabit: cuiꝰ ſignū ē mutuū oſculū. k Qui recta vba rn̄det. ille. n. q̄ rn̄det ex trāſuerſo veritatē fugiendo nō reformat pacez ſ magꝭ diſſipat eā. l Prepara foris ꝛc. hūc verſū exponit Ra. ſa. dupliciter. Uno mō ſic. l Prepara foris opus tuū. i. ꝓuide tibi de agris et vineis et alijs ad vitam neceſſarijs. m Et poſtea edi. domū tuā. i. accipias vxorē ꝛ facias ꝓlem. Cōiunctio. n. viri ꝛ mulieris ꝛ educatio prolis faciūt domū: que male gubernaret̄ niſi ꝓcederet ꝓuiſio neceſſarioꝝ. Alio mō ſic. Prepara foris opus tuū. ſtudēdo ſacram ſcripturaꝫ. Et diligēter exerce agrū tuū videndo gloſas doctoꝝ. m Et poſtea edifices domū tuaꝫ. i. fac tibi diſcipulos

de eoꝝ emendatōe ex ſecreta correctione. i Cum ceciderit inimicus tuus. in aliqḋ malū pene. k Ne gaudeas. motus rōne odij ſeu inimicicie ſecꝰ āūt eſt qn̄ tale gaudiū ꝓcedit ex zelo iuſticie: iō ſequit̄ l Ne forte vi. do. ꝛ diſpli. ei. motꝰ malis animi tui. m Et auferat ab eo irā ſuā. ꝛ ſuꝑ te ꝯuertat ipſam. n Ne cōtendas cū peſſimis. i. cū incorrigibilibꝰ verbo correctōis: qꝛ hoc eſt inutile: ſ iudex dꝫ cōtendere cū talibus penis: vt a malo arceant̄ ꝛ alij terreant̄. o Nec emulerꝭ. i. imiteris. p Impios. cuius cā ſubdit̄. q Qm̄ non habent futu. ſpē mali. ſed totam ſuam ſpem ponunt in bonis huiꝰ mūdi. r Et lu. impi. extin. i. ꝓſpās eoꝝ finiet̄. s Time deū. ꝑncipalr̄. t Et regē. q̄ ē eiꝰ vicariꝰ in tp̄alibꝰ ſcḋario. v Et cū detra. nō cō. eoꝝ detractōes libēter audiēdo. x Qm̄ repente ꝯſurget ꝑditio eoꝝ. ſ. detractoris ꝛ eius auditoris. y Et ruinā vtriuſqꝫ quis nouit. q. d. valḋ magna erit: qꝛ poſt ruinā culpe incurrēt ruinā gehenne. z Hec q̄ꝫ. que ſequunt̄: ſic cōiungit̄ hec lra in hebreo. a Sapientibꝰ. i. iudicibus ꝛ eis aſſiſtentibus. b Cognoſcere ꝑſonā in iudicio. i. ex aliqua familiaritate ei ꝯdeſcendere plus debito. c Nō eſt bonū. qꝛ eſt ꝯtra veritatem iuſticie. In tali .n. caſu ſanctū eſt ꝓhonorare veritatem. j. ethicoꝝ.

ꝑ ſanam doctrinā: aliter eſſet ordo ꝑuerſus. n Ne ſis teſtis fruſtra. i. ſine iuſta ꝛ rōnabili cā. o Nec lactes quēqꝫ labijs tuis. i. verbis adulatorijs. p Ne dicas ad oppoſitū. verbis cōminatorijs. q Quō fe. mihi. talis iniuriā inferēdo. r Sic faciā ei. qꝛ nullus dꝫ eē iudex in cā ſua. ſ dꝫ ad ſuꝑiorē recurrere cuiꝰ ē inter homines iuſticiā ꝯſeruare ꝛ iniuriātes corripe. s Per agrū hoīs pigri trāſiui. ꝛ ad ſenſum ptꝫ hoc in poſſeſſionibus pigroꝝ. t Qḋ cū vidiſſem ꝛc. qꝛ ſapiētes hoc vidētes ſiunt magis ſolliciti de ſuis poſſeſſionibꝰ cuſtodiēdis ꝛ colēdis. Alio mō exponit̄: ꝑ agrū ꝛ vineā intelligēdo hoīs ꝯſciam. q̄ qn̄ negligit̄ varijs vicijs replet̄: qḋ ꝯſiderātes ſapientes viri circa ꝓpriā ꝯſciam purgandā ſūt magis ſolliciti. v Vſqꝫ quo piger ꝛc. hoc ꝑncipiū nō ē in hebreo: ſ incipit ibi verſus. x Parū inq̄ꝫ dor. ꝛc. exponat̄ tn̄ totū vſqꝫ ad finē capituli ſicut expoſitū ē ſupra ca. vj. vbi ponit̄ iſta ſnīa ꝛ q̄ ſub eiſdē verbis.

Capl'm. xxv.

HE q̄ꝫ ꝑabole. Hic incipit tercia ps principal' huiꝰ libri in q ponit̄ tercia collectio ꝑabolarū ſalomonis. ꝛ diuidit̄ in duas ptes. ſ. in ꝓhemiū ꝛ tractatuꝫ. Secundū ibi: Gloria dei. In prima pte ponit̄ materia huius collectionis cum dr̄. a Hec quoqꝫ ꝑabole. ſ. que ſequūt̄ in hac collectōe ꝛ acto ꝑabolarum cum dicit̄

b Salomõis.i.edite a ſalomone: 7 actores collectõis: cũ dr̃. c Quas trãſtulerunt viri ezechie.i.ſtudioſi ſui tp̃is 7 de eius mãdato. Nec accipit̃ hic tranſlatio ḋ vno idiomate i aliud: q2 ſalomõ ꝓtulit illas pabolas hebraice: 7 ſic ſcripſerũt eas viri ſibi aſſiſtẽtes: in cedulis tñ diuerſis: ſed viri ezechie illas cedulas colligẽtes addiderũt eas duab⁹ ꝑdictis collectõib⁹ iaz ãnpoſitis in hoc libro: 7 ſic fuerũt in maiori aucte q̃z añ 7 iſta trãſpoſitio ḋ cedul' in hoc libro vocat̃ hic trãſlatõ vnde in hebreo nõ habet̃: Trãſtulerũt ſed fortificauerunt imponẽdo in libro autentico.

d Gloria. Hic cõſequẽter ponit̃ tractatus 7 diuidit̃ in duas ptes: q2 ꝑmo ponit̃ eruditio ſalomonis actiua: ſecundo paſſiua. ca. xxx: Pria in duas: q2 pˀo ponit̃ diſciplinatoꝝ eruditio. ſcḋo increpat̃ indiſciplinatoꝝ obſtiatio. ca. xxix. Prima adhuc in duas: q2 ꝑmo deſcribit̃ vtutis bonũ: ſcḋo vicij malum: ca. xxviij. Pria adhuc in duas: q2 ꝑmo inducit ad vtutis bonũ: ſecundo remouet impedimẽtũ. xxvij. ca. Prima adhuc in duas: q2 pˀo declarat̃ bonũ qḋ virtuoſis debet̃: ſcḋo a q̇bus remouet̃. c. xxvj. Circa primũ dr̃. d Gloria dei ẽ celare verbũ.i. ſacre ſcripture ſecretũ: vt exponit Ra. ſal. ſicut principia Geñ. 7 ezechielis velate tradunt̃ vt infideles irrideant̃. 7 fideles ſtudioſi exerceant̃: 7 ꝓfunditatẽ diuine ſapie admirent̃: iõ ſubdit̃. e Et glia regum .i. ſapientũ q̇ debẽt alios regere. f Inueſtigare ſmonẽ.i. querere ſenſum ſmõis diuini occulte traditi. ex hoc ſunt ſapientes ab alijs honorãdi: q2 honor debet̃ vtuti: nõ ſolũ morali: ſ3 etiã intellectuali: verũtñ nõ oĩa ſũt a ſapientibus in lege dei ꝑſcrutãda: iõ ſubdit̃. g Celum ſurſum 7c̃.i. quãtũ diſtat altitudo celi a terra: 7 quãtũ diſtat centrũ terre ab eius ſuꝑficie: 7 ſecreta cordiũ 7 maxime ſapiẽtũ q̇ ſciũt corda ſua celare: 7 ſic ſoli deo ſũt nota talia inq̃z nõ ſunt a ſapiẽtib⁹ legũ ꝑſcrutanda. vñ ꝓphe et apli 7 doctores vtriuſq̃z teſtamẽti de talib⁹ tacuerũt. 7 de alijs ꝯſilibus: que plus habent notie curioſitatis q̃z vtilitatis: vt dicit Aug. h Aufer rubiginẽ de argẽto 7c̃. .i. ſicut ablata rubigine de argento format̃ inde vas puriſſimũ: ſic ablata impietate de regno remanet purũ: 7 iuſticia ſolidatũ. i Ne glorioſus appareas coram rege te vltra debitũ ingerendo: ne ex hoc ſequat̃ tua ꝯfuſio: iõ ſubdit̃. k Melius ẽ 7c̃. 7 p3. l Que viderũt oculi tui.i. mala ꝓximi tui q̇ in ſecreto vidiſti. m Ne ꝓferas in iurgio cito. alijs ꝓpalando. n Ne poſtea emendare nõ poſſis.i. reddere famã ꝓximo tuo quẽ leſiſti.

o Cãm tuã ſecretã tracta cũ amico tuo. de cui⁹ fidelitate nõ dubitas. p Et ſecretũ extraneo nõ reueles. cui⁹ fidelitatẽ ignoras. q Ne forte inſultet tibi. exprobrãdo in publico defectum quẽ dixiſti ſibi in ſecreto.

[b] ſalomonis [c] quas trãſtulerũt viri ezechie regis iuda. [d] Gloria dei ẽ celare verbũ: [e] 7 glia regũ [f] inueſtigare ſermonẽ. [g] Celũ ſurſũ 7 tra deorſuz: 7 cor regũ inſcrutabile [h] Aufer rubiginẽ de argẽto: 7 egredietur vas puriſſimũ. Aufer ipietatẽ ḋ vultu regis: 7 firmabitur iuſticia thron⁹ ei⁹. [i] Ne glioſus appareas corã rege: et in loco magnoꝝ ne ſteteris. [k] Melius eſt.n. vt dicat̃ tibi aſcẽde huc: q̃z vt humilieris coraz ꝑncipe. [l] Que viderũt oculi tui [m] ne ꝓferas in iurgio cito: [n] ne poſtea emãdare non poſſis cum dehoneſtaueris amicũ tuũ. [o] Cãm tuaz tracta cũ amico tuo: [p] 7 ſecretũ extᷓneo ne reueles [q] ne forte inſultet tibi cũ audierit: et exprobrare nõ ceſſet. [r] Gratia 7 amicicia liberant: q̃s tibi ſerua ne exprobrabilis fias [s] Mala aurea [t] in lectꝭ argẽteis: [v] q̇ loquit̃ vbum in tp̃e ſuo [x] Inauris aurea [y] 7 margarita fulgens: [z] q̇ arguit ſapientẽ 7 aurem obedientez. [a] Sicut frigus niuis in die meſſis: [b] ita legat⁹ fidelis ei qui miſit eum: animã ipius requieſcere facit [c] Nubes 7 vẽtus: 7 pluuie nõ ſequentes: vir glorioſus 7 promiſſa nõ complens. [d] Patiẽtia lenietur princeps: [e] 7 lingua mollis [f] cõfringet duriciã [g] Mel inueniſti comede quod ſufficit tibi: ne forte ſatiat⁹ euomas illud. [h] Subtrahe pedem tuum ḋ domo proximi tui: [i] ne quando ſatiat⁹ [k] oderit te. [l] Iaculũ 7 gladi⁹ 7 ſagitta acuta: hõ q̇ loq̇t̃ ꝯ͂ primũ ſuũ falſum teſtimoniũ.

r Gratia 7 amicicia. iſte verſus nõ eſt in hebreo. s Mala aurea.i. pomelli aurei ad modũ pomi formati. t In lectis argenteis. ſunt ad decorẽ. v Qui loquit̃ vbũ in tp̃e ſuo.i. ſic obſuatio tp̃is debiti in ꝓferẽdo verbũ bonũ decorat illud. Nã añt potẽtes antiq̇tus facerent lectos argenteos 7 aureos: hr̃ heſter.j. ꝓbabile tñ ẽ q̇ illi lectuli ḋ q̇b⁹ hr̃ heſter.j. erãt argenti 7 aurei tm̃ exteri⁹: 7 de alia materia interius. Itẽ Ra. moy. dicit q̇ h̃ ẽ lr̃a: Mala aurea in ſculpturꝭ argenteis.i. coperta argento ſculpto: ita q̇ ꝑ foramina argẽti vĩ auruz interi⁹ extñs. x Inauris aurea. q̇ ẽ ornamẽtũ auris.

y Et margarita refulgens. in ornamẽtis alijs. z Qui arguit ſapientẽ 7c̃.i. ſicut illa ornamẽta ſunt gratioſa corꝑaliter: ita correctio facta ſapienti 7 obediẽti pulcra ẽ 7 gratioſa ſpũaliter q2 h3 optimũ effectum. a Sicut frigus ni. in die meſſ. nõ loquit̃ ḋ frigore niuis realiter: q2 nix nõ eſt decens tp̃e meſſis ſ3 de vento refrigerante meſſores ad modũ frigoris niuis. b Ita legatus fi. ei qui miſit eũ. q2 refrigerat animi ſui motũ. c Nubes 7 ventus 7 plu. non ſe. 7c̃. ſicut.n. ymber 7 ventus ꝑtendẽtes pluuiã futurã 7 non adducentes ſuſpendunt deſiderium hominum pluuiã expectantiũ: 7 per ꝯſequens magis affligunt̃: quia ſpe tali fruſtrant̃: ſic promiſſio hominis potẽtis que non completur affligit animã illius cui ꝓmittit̃. d Patiẽtia lenietur prin. ſicut nabuchodonoſor fuit lenitus 7 pacificatus ex patientia trium pueroꝝ in igne ꝓiectoꝝ: Dañ. iij. e Et lingua mollis.i. ſuauiter loquens. f Cõfringet duriciã. ſicut lingua abigail confregit duriciam quaz diſpoſuerat dauid inferre domui ſue. j. Reg. xxv. g Mel inueniſti co. 7c̃. vno mõ exponitur de melle ad literam: qḋ inuenitur abundanter in iudea: 7 inde homines reficiunt̃: ſi tñ vltra debitũ accipiũt attracti mellis dulcedine vertit̃ eis in nocumẽtũ. Aliter exponitur vt nomine mellis intelligat̃ quicunq̃z cibus appetibilis: in cui⁹ ſumptõne debet homo eſſe cautus ne ex ſuauitate cibi tantuz accipiat q̇ ſibi noceat. h Subtrahe pedẽ tuum de domo ꝓximi tui. nimiã frequentiã precauendo. i Ne quando ſatiatus.i. attediatus ſuſpicans q̇ talis frequentia ſit ꝓ decipienda vxore ſua vel filia. k Oderit te. qui prius diligebat te. l Iaculuz 7 gladius 7c̃.i. ſicut iſta ſunt nociua illi cõtra quẽ mittũtur: ſic teſtis falſus illi contra quem teſtificatur. Sicut patet de teſtibus falſis contra Naboth: tercio Regum. xxj.

m Dens putridus et pes laſſus.ꝗ faciūt dolorē ma- gnū in corpe. n Qui ſperat ꝛc.i.ſic inducit dolorē ſpes ſup infideli in die anguſtie qñ magis indiget au- xilio.iō ſubdit. o Et amittit palliū in die frigoris. i.talis ſperans inaniter ſilis eſt illi ꝗ amittit palliū tpe ꝗ magis ē neceſ ſariū. p Ace tū in nitro.ē aūt nitrū ſpecies ꝗ- dā ſalis ꝗ ꝓfuſa aceto crepitat ꝛ fumat ſicut calx viua in aqua po ſita. q Qui cantat carmina.i.legis ꝓphetaꝝ dicta.

r Cordi peſſi- mo.i.hoi obſtina- to.qꝛ inde nō cō rigit ſꝫ mag ob- ſtinat ꝛ iraſcit ꝛ ad ꝯtumeliaꝫ ꝓ uocat. s Sic tinea veſtimen- to.iſte verſus ñ eſt in hebreo:pꝫ tñ ſnia qꝛ triſti- cia eſt paſſio val de nociua ꝛ mor tificatiua. t Si eſurierit ini- micus tu⁹ ciba illū ꝛc.i.ipm po ſitū in neccītate adiuua. v Prunas ignis cogregabis ſup caput eius.i.in- duces eū ad pe- nitentiā de ma- lo quod tibi fecit ſeu facerē attētauit. x Et dñs red det tibi.ſ.mercedē ꝓ charitate ꝓximi. In hebreo ha- bet. Et dñs pacificabit tibi.ſ.illū ꝗ prius erat tibi ini- micus. y Uentus aqlo diſſipat pluuias.hoc vide mus ad ſenſum in regione iſta. z Et fa.tri.lin. de tra.ille eñ ꝗ faciē triſtē oñdit eū ſilere facit:ſm Ra.ſa lo.hec eſt lra. Uentus aqlo creat pluuias.qꝛ ſicut ven- tus auſtralis generat pluuias verſus ptes aquilona- res:ita aqlonaris ꝟſus ptes auſtrales vt hꝫ.ij.metheo roꝝ. Et facies triſtis lingua detrahēs.i.lingua detra hens ꝓuocat iras dei ꝯ ſe. a Melius eſt ſedere in angulo ꝛc.exponat vt ſ.xxj.ca. b Aq̄ frigida aie ſi tienti.i.hoi ſitiēti eſt ſupple valde delectabilis:ꝛ ſiliter c Nuncius bon⁹ de terra longinqua..apportans bo- nū nūciū. d Fons turbatus pede.ꝗ ad horā ꝑdit pulcritudinē ex modica motione. e Et vena corru pta.que ante corruptionē erat organū vite.ꝛ poſt cor ruptionē efficit magis ſignū mortꝭ.ſic ſupple. f Iu ſtus cadēs.i.peccās. g Corā impio.qꝛ diffamat eū multū ex caſu modico:ꝛ de feſtuca facit trabē. h Si cut ꝗ mel comedit multū ꝛc.qꝛ ꝑpē comeſtionis exceſ ſum in nauſeam vertit. i Sic ꝗ ſcrutator eſt curi- oſus ꝛ ꝓſumptuoſus volēs ſuo intellectu diuina meti ri. k Opprimet a gloria.i.a diuine lucis excellētia Nā ſicut excellentia lucis obtundit oculū:ſic excellen tia diuine maieſtatis excecat talis inueſtigatoris intel lectum:ꝛ ſic cadit in errorem. l Sicut vrbs patēs id eſt ſicut interiora talis ciuitatis patent volentibus ingredi:ſic ſecreta talis hois patent aliȷ̄s:qꝛ ex abūdā- tia cordis os loqtur.ꝛ ſic talis loquacitas apit cordis ſecreta.

m Dens putrid⁹ ꝛ pes laſſus n ꝗ ſpat ſup infideli ī die an- guſtie: o ꝛ amittit palliū in die frigoris. p Acetū ī nitro: q ꝗ cātat carmīa r cordi peſſi mo. s Sic tinea veſtimēto ꝛ vermis ligno:ita triſticia vi- ri nocet cordi. t Si eſurierit inimicus tu⁹ ciba illū:ſi ſi- tit da ei aquā bibe: v prūas eñ cōgregab ſup caput ei⁹: x ꝛ dñs reddet tibi. y Uētus aqlo diſſipat pluuias: z ꝛ fa cies triſtis linguā detrahētē. a Meli⁹ eſt ſedē ī angulo do- matis ꝗ cū mliere litigioſa ꝛ ī domo cōi. b Aq̄ frigida aīe ſitiēti: c ꝛ nūci⁹ bon⁹ de tra longinqua. d Fons turbat⁹ pede e ꝛ vena corrupta f iuſt⁹ cadēs g corā impio. h Sicut ꝗ mel multū comedit nō ē ei bonū. i ſic ꝗ ſcrutat ē ma- ieſtatis k opprimet a gloria

Capitulum.xxvj.

Quomodo nix in eſtate. In pricipio capli precedē- tis oñdit ꝙ gloria eſt ſapientib⁹ exhibenda:hic ꝯſe quenter oñdit ꝙ eſt inſipientib⁹ denegāda dicēs a Quomodo nix in eſtate.eſt indecens:ſupple qꝛ eſt cō tra naturam tpis. b Et pluuie in meſſe.qꝛ ſegetes pe iorāt ꝛ ad corruptiōnē diſponunt. c Sic indecēs eſt ſtulto gloria.i.ho- nor in publico exhi bendus. d Nā ſicut auis.iſtō nāꝫ nō eſt ī hebreo: ſꝫ abſolute icipit ver ſus:Sicut auis ad alta tranſuolans:ꝛ neſcit vbi dꝫ reſide re. e Et paſſer ꝗlibet vadens.id ē hinc ꝛ inde quaſi in incertū volans. f Sic maledictū fruſtra ꝓlatū.i.ſine cā rōnabili. g In quēpiaꝫ ſupue niet.i.ꝓferentē vel aliquē amicoꝝ ei⁹: neſcit tñ in quē de terminate. In he- breo hꝫ ſic. maledi ctuꝫ fruſtra ꝓlatū non veniet.ſ.ſuper illū in quē ꝓfertur: ſicut auis vagiuo- lans ad locum cer- tum non vertit. h Flagellū equo ſcꝫ indomito.decēſ eſt. i Et virga correctionis.

l Sic vrbs patēs ꝛ abſqꝫ mu roꝝ ambitu:ita vir ꝗ ñ pōt in loquendo cohibere ſpm̄ ſuū. Ca.xxvj. a Quomō nix in eſtate: b ꝛ pluuie ī meſſe: c ſic ī- decēs ē ſtulto glīa. d Nā ſic auis ad alta tranſuolās: e ꝛ paſſer ꝗlibꝫ vadēs: f ſic ma- ledictū fruſtra ꝓlatū g ī quē piā ſupueniet. h Flagellū eq̄ ꝛ cham⁹ aſino: i ꝛ virga ī dor ſo īprudētiū. m Ne rñdeas ſtulto iuxta ſtulticiā ſuam. n ne efficiaris ei ſilis. o Rñde ſtulto iux ſtulticiaꝫ ſuā: p ne ſibi ſapiēs eē videat. q Clau d⁹ pedib⁹ r ꝛ iniqtatē bibēs s ꝗ mittit ꝟba ꝑ nūciū ſtul- tū. t Quō pulchras fruſtra hꝫ claud⁹ tybias: v ſic inde- cens ē ī ore ſtultoꝝ pabola. x Sic ꝗ mittit lapidē ī acer uū mercurȷ̄: y ita ꝗ tribuit ī

l In dorſo prudentiū.qꝛ etſi non corrigant aliȷ̄ tñ ter- rent. m Ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtulticiaꝫ ſuam. id eſt ne reſpondeas ſtulte.ſicut ſtulte locutus eſt. n Ne efficiaris ꝛc.q.d.ſic eñ eſſes ſibi ſilis in ſtulticia. o Reſponde ſtulto iuxta ſtulticiā ſuam.i.ſuā ſtulticiam rōnabiliter declarando. p Ne ſibi ſapiens videatur. q.d.per hoc ſua ꝓſumptio confundet ꝛ aliȷ̄ ab eius imita tione retrahentur.ꝛ ſic hec prepoſitio iuxta aliter ꝛ aliter accipitur in primo verſu ꝛ ſecundo. q Claudus pedi bus.qui patitur defectū in greſſu. r Et iniquitatē bibens.i.potū ſibi nociuum. s Qui mittit ꝟba ꝑ nuncium ſtultuꝫ.i.talis eſt predictis ſimilis: quia ſtultus nuncius ꝓuocat eū ad quem mittit ad iram ꝛ ſic negociuꝫ peiorat. t Quomodo pulcras fruſtra habet claudus tybias.quia indecenter incedit. v Sic indecens eſt in ore ſtultoꝝ pabola.i.doctrina: qꝛ indecenter docet. x Sicut qui mittit lapidē in aceruū mercurȷ̄.i.ad edificandū templū in honore hui⁹ ydoli. y Ita qui tribuit inſipienti honorē.qꝛ vterqꝫ honor per ditur. Alio modo exponitur intelligēdo ꝑ mercurȷ̄ acer- uum compotum.eo ꝙ mercurius apud gentiles dicitur ratiocinationis deus.raciocinatio ꝟo compotus dicitur in quo antiquitus vtebantur homines lapillis ſicut mo- do denariȷ̄s plūbeis vel ſtanneis:ꝛ frequenter ille denari us ꝗ ponit ꝓ vno ſolido amouet de loco ſuo et ponitur ꝓ vna libra vel ꝓ viginti vel pro centum:ꝛ ſic inſipiens ꝗ debet eſſe in infimo loco ponit aliquando in ſtatu valde honorabili:ꝛ eſt in magna hoim reputatōe:cū ꝗuis in ſe nō plus valeat ꝙ̄ ante:ſicut nec denarius ꝓ centuꝫ libris po ſitus plus valet in ſe ꝙ̄ poſitus ꝓ vno ſolido vel denario ſm hebreos hec ē litera.ſicut qui mittit lapidē in palma.

funde.que eſt latitudo exiſtens in funde medio vbi ponit lapis vt mittat in altū ꝯ naturā lapidis:cuiꝰ eſt eſſe deorſum:ita honoꝛ exhibitus inſipienti eſt ꝯ rationem cū exhibēdus ſit ſoli ſapienti. ¶ z Quō ſi ſpina naſcat in manu temulenti.i.ebrij. ¶ a Sic ꝑabola.i.doctrina.

dis:qꝛ intēdit nocere vſqꝫ ad coꝛ. ¶ g Quomodo argento ſoꝛdido.i.ſcoꝛia argenti vt habet in hebꝛeo. ¶ b Oꝛnare velis vas fictile.i.terreū qđ nō eſt decens oꝛnari argento vero ſ tn̄ apparēti ſicut ſtannū vel aliquid hmōi aliqñ ponit in extremitatibꝰ godeti terrei.

¶ b In oꝛe ſtultoꝝ ſicut em̄ ebꝛius habens ſpinā in manu pūgit ſe ⁊ alios ſic ſtultus docēs vel ꝑdicās. ¶ c Iudiciū determinat cauſas.i.ꝑſcindit lites. ¶ d Et q̄ imponit ſtulto ſilentiū.cuiꝰ loquacitas eſt cā rixarū. ¶ e Iras mitigat. qꝛ remota cā remouetur effectus. f Sicut canis ⁊c. eſt ab.ſic impꝛu.q̄ iterat ſtul.ſuam. ⁊ intelligit hoc de malicia ſeu ſtulticia magna que reddit hominē deo ⁊ hoībus abomiabilem: non de leui ſeu ꝑua q̄ etiam iuſtis aliquando accidit ſicut dictū eſt ſupra.xx.ca. Septies cadet iuſtus ⁊ reſurget. g Vidiſti hoīem ſapientē.ſibi videri cū tn̄ nō ſit vel plꝰ q̄ ſit. ¶ h Magꝭ illo ſpem boni habebit inſip.i.ſuā inſipiētiā cogſcēs.qꝛ ē diſpoſitio quedam ad querēdā ſapiaꝫ. ¶ i Dicit piger ⁊c. qꝛ i oī ope arduo eſtimat maioꝛē difficultatem ⁊ maioꝛa ꝑicula q̄ ſint in veritate.

ſipiēti honoꝛē:[z] Quō ſi ſpina naſcat in manu temulēti:[a] ſic ꝑabola [b] in oꝛe ſtultorū. [c] Iudiciū determinat cās [d] ⁊ q̄ imponit ſtulto ſilētiū [e] iras mitigat. [f] Sicut canis q̄ reuertit ad vomitū ſuū. ſic imprudēs q̄ iterat ſtulticiā ſuā. [g] Vidiſti hoīeꝫ ſapientē ſibi videri. [h] magis illo ſpē hēbit iſipiēs [i] Dic piger leo ē in via:⁊ leena ī itineribus. [k] Sic oſtiū vtit in cardine ſuo: [l] ita piger ī lectulo ſuo. [m] Abſcōdit piger manꝰ ſub aſcella ſua: [n] ⁊ laboꝛat ſi ad os ſuū eas ꝯuertit. [o] Sapientioꝛ ſibi ſtultꝰ videt [p] ſeptē viris loquētibus ſnīas [q] Sic q̄ apprehēdit auribꝫ canē: [r] ſic q̄ tranſit ⁊ impatiens [s] ꝯmiſcet rixe alterius. [t] Sicut noxius ē q̄ mittit ſagittas ⁊ lanceas in moꝛtem ita vir q̄ fraudulent nocet amico ſuo: [v] et cū fuerit dep̄hēſus dicet:ludēs feci [x] Cū defecerit ligna extinguetur ignis: [y] ⁊ ſuſurꝛone ſbtracto [z] iurgia ꝯquieſcūt. [a] Sic carbones ad prunas: [b] et ligna ad ignē: [c] ſic hō iracūdus ſuſcitat rixas. [d] Verba ſuſurronis [e] quaſi ſimplicia: [f] et ipſa ꝑueniūt ad intima coꝛdis. [g] Quomodo ſi argento ſoꝛdido [h] oꝛnare velis vas fictile: [i] ſic labia tumētia [k] cū peſſimo coꝛde ſociata. [l] Labijs ſuis intelligit inimicꝰ cū in coꝛde tractauerit dolos. [m] Quando ſubmiſerit vocem ſuā [n] ne credideris ei qm̄ ſeptē neqtie [o] ſunt ī coꝛde illius. [p] Qui opit odiū fraudulēter [q] reuelabit malicia eius ī ꝯcilio. [r] Qui fodit foueā [s] incidet in eā: [t] et q̄ voluit lapidē [v] reuertetur ad eū. [x] Lingua fallax non amat veritatē: [y] ⁊ os lubricū opatur ruinas.

Capitulū.xxvij.

N[a]E gloꝛieris ī craſtinū [b] ignoꝛans q̄d ſupuentura pariat dies. [c] Laudet te alienꝰ ⁊ nō os tuū:extraneus ⁊ nō labia tua. [d] Gra-

¶ i Sic labia tumentia.i.tumoꝛe ſupbie loquētia. ¶ k Cum peſſimo coꝛde ſe ſociata.qꝛ ex abundantia coꝛdis os loqtur Mathei.xij.vt ſubditur. ¶ l Labijs ſuis intelligitur inimicus:qꝛ diſpoſitio coꝛdis apparet in labijs. ¶ m Qñ ſb miſerit vocē ſuā humiliꝰ loquendo ne appareat eius dolus. ¶ n Ne credi.ei qm̄ ſeptem ne.i. vniuerſitas malicie ſeu nequitie ꝑ ſeptenariū deſignat eo q̄ omne tp̄s ſeptenario dieꝝ cōpꝛehendit. ¶ o Sunt in coꝛde illius.ex magno em̄ appetitu nocendi mutat modū loquēdi. ¶ p Qui operit odiū frau.ſignis amicicie: vt iudas. ¶ q Reuela.malī.eius in concilio.quia dep̄hendit poſtea facto ſicut dicit de toꝛquato in legenda ſancti tyburcij martyris.

ritate. ¶ k Sicut oſtiū vtit in cardine ſuo. ē aūt cardo lignū circa qđ vtit oſtiū. ¶ l Ita piger in lectulo ſuo.qꝛ q̄uis vigilet nō tn̄ ſurgit:ſ pigritia detētꝰ in lectulo ſe reuoluit. ¶ m Abſcondit piger manꝰ ſuas ⁊c. ꝓpt̄ frigus. ¶ n Et laboꝛat ſi ad os ⁊c.i.nō ſolū ex pigritia interrūpit opꝰ ſ etiā comeſtionē. ¶ o Sapientioꝛ ſibi piger videt inquirēdo requiē ſue carnis. ¶ p Septē vi.loqn̄.ſnīas.i.ſapiētibꝰ nō ſolū mediocrit ſ etiā excellent. ¶ q Sic q̄ appꝛe.au.canē.excitat em̄ ꝓ nihilo ad ſe moꝛdendū. r Sic q̄ tranſit impatiēs.i.nullā iniuriā patiēs ab alio. s Cōmiſcet rixe alterius:qꝛ ſine cā excitat illū cū quo rixat ad moꝛdendū ipm̄ vbo vel facto. ¶ t Sicut noxius eſt ⁊c. ⁊ pꝫ ſnīa vſqꝫ ibi. ¶ v Et cū fuerit dep̄henſus ⁊c. cū.n.nō pōt excuſare maliciā facti que ē patēs negat maliciā intentionis que eſt latēs. ¶ x Cū defecerint ligna. que ſunt etiā materia ignis. ¶ y Et ſuſurrōe ſubtracto i.detractoꝛe.⁊ dr̄ a ſono vocis:qꝛ nō loqt palā ſ in aure ¶ z Iurgia cōquieſcūt.qꝛ eiꝰ verba ſunt iurgij materia. ¶ a Sicut carbones moꝛtui ad prunas.i.ad carbones ardentes. ¶ b Et ligna ad ignē. vtrūqꝫ em̄ auget incendium. ¶ c Sic homo iracūdus ſuſcitat rixas.qꝛ ira ē appetitus vindicte. ¶ d Verba ſuſurꝛonis.i.detractoꝛis. ¶ e Quaſi ſimplicia.i.vident ſine plica doloſitatis: qꝛ ſimulat ſe loqui ex zelo iuſticie vel ꝓpter bonū illiꝰ cui loqtur vel de quo loquit. ¶ f Et ipā ꝑueniūt ad intima cor

¶ r Qui fodit foueā.parans alteri ruinam. ¶ s Incidet in eam.ſicut patet de balaam qui docuit balach mittere ſcandalum coꝛam filijs iſrael Nume.xxiiij.⁊ poſtea ab eis occiſus eſt nume.xxj. t Et q̄ voluit lapidē.de loco ſuo. ¶ v Reuertet ad eum.ſcꝫ lapis:ſicut videmus ſenſibiliter q̄ lapis ponderoſus ab aliquo motus ex ſuo pondere reuertit ad ipſuꝫ mouentē ⁊ ledit eum. Et ꝑ hoc intelligit q̄ volens immutare aliquid notabile ⁊ conſuetum ex hoc patit detrimentū:qꝛ talis nouitas ſolet inducere diſſenſionē ⁊ rebellionē ꝯ facientē. ¶ x Lingua fallax nō amat veritatem.qꝛ diſſona ē habitui ſuo. ¶ y Et os lubꝛicū.qđ nō ſeruat ſecretū. ¶ z Operat ruinas.denudando aduerſarijs conſilium.

Ca.xxvij.

NE gloꝛieris. Supius induxit ad virtutis ⁊ ſapientie bonū.hic conſequenter remouet impedimētū qđ frequenter ꝯtingit ex dilatiōe opis boni ſub ſpe futuri tp̄is magis apti et hoc eſt qđ dicitur. ¶ a Ne gloꝛieris in craſtinū.i.tempus futurum credens in illo facere magna. ¶ b Ignoꝛās quid ſupuen.pa.dies.qꝛ frequenter parit impedimētū. ¶ c Laudet te alienus ⁊c.laus em̄ in oꝛe pꝛopꝛio ſoꝛdeſcit. ¶ d Graue eſt ſaxum ⁊c.poteſt tamen poꝛtari a

ue ē ſaxū ⁊ oneroſa harena: [e]ſꝫ ira ſtulti vtroqꝫ grauioꝛ [f]Jra [g]nō hꝫ miam nec erū-pens furoꝛ: [h]⁊ īpetū ꝯcitati ſpūs [i]ferre q̄s poterit: [k]Meliorē māifeſta correctio: q̄ [l]amoꝛ abſcōdit⁹ [m]Melioꝛa ſt̄ vulnera diligētꝭ: [n]q̄ frau-dulēta oſcula odiētꝭ. [o]Aīa ſaturata [p]calcabit fauū: [q]⁊ aīa eſuriēs et amaꝝ ꝓ dulci ſumet. [r]Sic auis trāſmigrās de nido ſuo: [s]ſic vir q̄ dere-liq̄t locū ſuū. [t]Vnguēto et varijs odoꝛib⁹ delectat̄ coꝛ [v]⁊ bonis amici cōſilijs [x]aīa [y]dulcorat̄. [z]Amicū tuū ⁊ a-micū pr̄is tui ne dimiſeris: [ɜ]⁊ domū fr̄is tui ne īgredia-ris ī die afflictōis tue. [a]Me-lioꝛ eſt vicin⁹ iuxta [b]q̄ fr̄ ꝓ-cul. [c]Stude ſapiē fili mi [d]⁊ letifica coꝛ meuꝫ: [e]vt poſſis exprobꝛanti [f]rn̄dere ſermo-nē. [g]Aſtutus vidēs maluꝫ [h]abſcōdit⁹ ē: [i]puuli [k]trāſeū-tes [l]ſuſtinuerūt diſpendia. [m]Tolle veſtimētū ei⁹ q̄ ſpo-pondit ꝓ extraneo: ⁊ ꝓ alienis auferri pignus. [n]Qui bn̄di-cit ꝓximo ſuo voce grandi: [o]de nocte cōſurgēs: maledi-

cēti ſimilis erit. [p]Tecta ꝑſtil-lātia in die frigoꝛis ⁊ litigi-oſa mlier ꝯparant̄. [q]Qui reti-net eā [r]q̄ſi ꝑ vētū teneat. [s]⁊ oleum dextere ſue euacuat. Ferrū ferro exacuit̄: ⁊ hō ex-acuit facieꝫ amici ſui. [t]Qui ſeruat ficū [v]comedet fruct⁹ ei⁹: [x]⁊ q̄ cuſtos ē dn̄i ſui glifi-cabit̄. [y]Quō ī aq̄s reſplen-dēt vult⁹ pſpiciētiū: ſic coꝛ-da hoīm māifeſta ſt̄ prudē-tib⁹. [z]Infernus ⁊ ꝑditio nū-q̄ replēt̄: ſilr̄ [a]⁊ ocli hoīm [b]ī-ſatiabiles. [c]Quō ꝓbat̄ ī cō-flatoꝛio argentū ⁊ ī fornace auꝝ: [d]ſic ꝓbat̄ hō oꝛe laudā-tis. [e]Coꝛ iniq̄ inq̄rit mala: coꝛ aūt rectū inq̄rit ſciam. [f]Si ꝯtuderis ſtultū in pila q̄ſi tipſanas feriente deſuꝑ pilo: nō auferet̄ ab eo ſtulti-cia eius. [g]Diligent̄ agnoſce vultū pecoꝛꝭ tui: tuoſqꝫ gre-ges ꝯſidera. [h]Nō em̄ habe-bis iugit̄ ptātem: [i]ſꝫ coꝛona tribuet̄ tibi [i] geneātōe ⁊ ge-neratione. [k]Apta ſunt pra-ta ⁊ apparuerūt herbe virē-tes: et collecta ſunt fena de mōtibus. [l]Agni ſunt ad ve-ſtimentum tuum ⁊ hedi ad

pōt tn̄ portari a quolibet fatuo: dum tn̄ ſit fortis coꝛꝑe. ¶ e Sꝫ ira ſtulti vtroqꝫ grauioꝛ. q2 non pōt portari niſi a ſapiente q̄ eſt fortꝭ in mente. ¶ f Jra. i. impetuoſa. ¶ g Nō hꝫ miſcdiam. q2 aufert deliberationeꝫ. iō ſeq̄t̄. ¶ h Et impetum ꝯcitati. ira vel furoꝛe tali. ¶ i Ferre q̄s poterit. q. d. null⁹. niſi valde ſapiēs ⁊ patiēs. ¶ k Melioꝛ eſt manifeſta corre-ptio. ex q̄ venit bonū correcto. ¶ l Q̄z amoꝛ ab-ſcōditus. i. in ef-fectu non oſten-ſus. q2 nullū bo-nū inde ꝓuenit amato. ¶ m Melioꝛa ſt̄ vulnera diligen-tis. que fiunt ad vulnerati corre-ctionem. ¶ n Q̄z fraudulenta oſcula odientis q̄ fiūt ad oſcula-ti deceptionem. vt pꝫ de oſculo ioab. ij. Reg. xx. ¶ o Aīa ſatura-ta. i. hō cibis re-plet⁹. ¶ p Cal-cabit fauum. i. ci-bus eſt ei abomi-nabil̄ quantūcū-qꝫ bonus. ¶ q Aīa eſuriēs ⁊c. q2 fames fac̄ om̄s cibos dele-ctabiles. ¶ r Sicut auis tran-migrans d̄ nido ſuo relinquens ibi pullos ſuos inanes et vacu-os. ¶ s Sic vir q̄ reliquit lo-cū ſuuꝫ. i. domū ſuā ⁊ familiā ne-gligens eoꝝ cu-rā. Per hoc etiā intelligit̄ mali-cia plati aīaꝝ curā negligēs ꝓ curꝭ et negocijs terrenis. ¶ t Vnguēto ⁊ va. odo. delec. coꝛ. q2 delectatio q̄ eſt in ſenſibus exterioꝛibus vſqꝫ ad coꝛ redundat. ſic ecōuer-ſo ſenſus ⁊ mot⁹ de coꝛde ꝓcedūt ad exterioꝛes ſenſus. ¶ v Et bonis amici ꝯſilijs. ad bonū ꝯſequēdū vel ma-lū euitandū. ¶ x Aīa illi⁹. cui dat̄ ꝯſiliū. ¶ y Dul-coꝛat̄. q2 ex hoc ꝯcipit ſpem ꝯſequēdi bonū vel euitan-di malū. ¶ z Amicū tuū ⁊ amicū pr̄is tui ne dimiſerꝭ. q2 veteres amicicie ſolēt eſſe magꝭ ſolide. ¶ ɜ Et do. fra. tui ne ingre. in die afflic. tue. i. paupertatis tue. ne foꝛ-te verecūdet̄ de tua pn̄tia ⁊ libenti⁹ velit tibi ſuccurrē alia via. ¶ a Melioꝛ eſt vicin⁹ iuxta. q̄ ſtatim pōt ſuc-currere. ¶ b Q̄z fr̄ ꝓcul. q̄ n̄ pōt ſꝫ niſi p⁹ tractū tpis ⁊ interim ꝑit ille q̄ ē in ncc̄itate. ¶ c Stude ſapiē fili mi. q̄ ē maximū bonū in vita pn̄ti. ¶ d Et letifica cō meū. q2 pr̄ bonū filij accipit ſicut bonū ꝓpriū. ¶ e Vt poſſis exprobrāti. i. veritatē ꝯtēnēti. ¶ f Rn̄dere ſer-monē. ipm rōnabilit̄ ꝯfutādo. ¶ g Aſtut⁹ vidēs ma-lū imminēs de ꝓpinq̄. ¶ h Abſcōditus eſt. ⁊ ſic eua-ſit. ¶ i Paruuli. ſenſu. ¶ k Tranſeuntes. abſqꝫ ꝑi-culi aduertentia. ¶ l Suſtinuerūt diſpendia. in coꝛ-

poꝛibus vel in rebus. ¶ m Tolle veſtimentū ei⁹ ⁊c. i. pōt licite tollere ex quo obligauit ſe. ¶ n Qui bn̄dicit ꝓxi-o ſuo voce grandi. i. manifeſte ei adulādo. ¶ o De nocte ꝯſur. i. ſollicite hoc faciens. adulatoꝛes em̄ ſolent eē ſollici-ti explorare locū ⁊ tp̄s in q̄ eoꝝ adulatio recipiat̄ efficaci-us. ¶ p Tecta ꝑ-ſtillantia ⁊c. vtrūqꝫ em̄ eſt valde tedio-ſuꝫ ⁊ afflictiuum. ¶ q Qui retinet eā. i. retinere nitit̄ ab inſolentia ſua. ¶ r Quaſi q̄ ventū te-neat. qd̄ ē impoſſi-bile vel difficile. ¶ s Et oleū dex. ſue eua. oleū em̄ in ma-nu retentū quātū-cūqꝫ reſtringat̄ ex-it: ſic mulier inſolēs q̄ntūcūqꝫ reſtringa-tur: vias tn̄ ad ma-le agendū adinue-nit. ¶ t Qui ſer. ficū. a traſeūtibus. ¶ v Cōe. fru. ei⁹. q̄a bene ſeruauit. ¶ x Et q̄ cuſ. eſt dn̄i ſui glifi. i. dign⁹ honoꝛe efficiet̄: ſicut abiſai q̄ ſaluauit dauid a manu Jeſbidenob gygantis. ij. Reguꝫ xxj. ¶ y Quō in aq̄s ⁊c. ſic coꝛda ho-minuꝫ manifeſta ſt̄ prudētibus. q2 ſci-unt ea ꝯſiderare ex ſignis exterioꝛibus qd̄ neſciūt facē im-prudentes. ¶ ɜ Infer. ⁊ ꝑ. n̄ reple. q2 demones ſemꝑ ſitiūt ſecuꝫ trahere pl̄es. ¶ a Simi. ⁊ ocu. ho. cupidoꝝ. ¶ b Inſatiabiles. q2 ex acq̄ſitꝭ nō mi-nuit̄ cupiditas ſed auget̄. vnde poeta. Creſcit amoꝛ nū-mi quantuꝫ ipſa pe-cunia creſcit. ¶ c Quō ꝓbat̄ in ꝯfla. ar. ⁊c. q2 ibi appāꝫ vtrū ſit veꝝ vel nō. ¶ d Sic ꝓba. hō oꝛe laudātiū. q2 per hoc appet vtꝝ ſit vere v̄tuoſus vel non: vtpote ſi ex laude nullo modo extollit̄ ſꝫ melioꝛ efficit̄. apparet veritas v̄tu-tis q̄ laudata creſcit: ſi āt extollit̄ appet falſitas. ¶ e Coꝛ iniq̄ ⁊c. iſte v̄ſus n̄ ē in hebꝛeo: iō ptrāſeo. ⁊ q2 pꝫ ei⁹ ſnia. ¶ f Si ꝯtu. ſtul. ī pi. ⁊c. i. quātūcūqꝫ correctiōe vel flagello nō emēdabit̄. ¶ g Diligent̄ agno. vul. pe. tui ⁊c. qd̄ expo-nit ra. ſa. ſic. Si fuerꝭ potēs in diuitijs n̄ ꝓpt̄ ſꝫ ſis negligēs in reb⁹ ꝑuis: vt de ouib⁹ ⁊ pecoꝛib⁹ tuis ⁊ ſb̄dit̄ cā cū dici-tur. ¶ h Nō ei ha. iu. ptātē. i. foꝛſitā ꝑdes alias diuitias. ¶ i Sꝫ co. tribu. ī ge. ⁊ ge. ſꝫ ē lr̄a hebꝛaica. i. neſcꝭ ſi honoꝛ tibi exhibit⁹ durabit: ⁊ iō nō debes eē negligēs circa ꝑua: q̄ poterūt tibi eē nccr̄ia. Alit̄ exponit̄ de p̄latis curā aīaꝝ habentib⁹ ſic: Diligent̄ agnoſce vultū pecoꝛis tui. i. vitā et moꝛes ſubditoꝝ tibi. nō em̄ hēbis ptātē iugit̄. corrigendi eos. ſ. poſt moꝛtē. Sed coꝛona. ſ. gloꝛie. Tribuet̄ tibi. ſi be-ne vſus fueris ꝯmiſſa tibi poteſtate. ¶ k Aperta ſt̄ pra-ta ⁊c. i. talia oꝛiunt̄ ⁊ apparēt in vere ꝓ aīaliū nutritione: ideo ſb̄dit̄. ¶ l Agni. ſupple tūc ſint tibi tanq̄ neceſſarij. ¶ m Ad veſtimentum tuum. lanis ipſoꝝ ⁊ ad victum de

[n]agri ꝑciū. [o]Sufficiat tibi lac caprarū ī cibos tuos ⁊ in neccīa domꝰ tue: ⁊ ad victū ancillis tuis. ¶ Ca. xxviij.

Fugit impiꝰ nemīe ꝑſequēte: [b]iuſtos aūt q̄ſi leo ɔfidēs abſq; terrore erit. [c]Propt̄ pcc̄a t̄re multi pncipes eiꝰ: [d]⁊ ꝓpt̄ hoīs ſapiā [e]⁊ hoꝝ ſciā q̄ dicūt: [f]vita ducis longior erit. [g]Vir pauꝑ calumniās pauꝑes: ſimilis eſt hymbri vehemēti ī q̄ parat fames. [h]Qui derelinquūt legē laudāt impiū: [i]q̄ cuſtodiūt ſuccēdūt ɔ eū. [k]Viri mali n̄ cogitāt iudiciū: [l]q̄ aūt inq̄runt dn̄m aīaduertunt oīa. [m]Melior ē pauꝑ ambulās ī ſimplicitate ſua: q̄ diues in ꝑuis itineribꝰ. [n]Qui cuſtodit legē filiꝰ ſapiēs ē: [o]q̄ aūt ɔmeſſatores [p]paſcit ɔfūdit patrē ſuū. [q]Qui coacervat diuitias vſuris [r]⁊ fenore liberali: [s]in pauꝑes [t]ɔgregat eas. [v]Qui declinat aures ſuas ne audiat legē: [x]oꝛo eius erit execrabil'. [y]Qui decipit iuſtos ī via mala: [z]ī interitu ſuo corruet [a]⁊ ſimplices [b]poſſidebūt bōa eiꝰ. [c]Sapiēs ſibi vr̄ vir diues: [d]pauꝑ autē prudēs ſcrutabit eū. [e]In exultatiōe iuſtoꝝ multa glīa ē. [f]regnātibꝰ impijs ruine hoīm. [g]Qui abſcōdit ſcelera ſua. [h]nō diriget: [i]q̄ aūt ɔfeſſus fuerit: [k]⁊ reliq̄rit ea [l]miām cōſeq̄t. [m]Btūs hō q̄ ſꝑ ē pauidus: q̄ vo mētis ē dure [o]corruet ī malū. Leo rugiens ⁊ vrſus eſuriēs: [p]pꝛiceps impiꝰ ſuꝑ pplm pauꝑē. [q]Dux indigēs prudētia multos opꝑmet ꝑ calumniā: [s]q̄ autē odit auariciā lōgi fiet dies eiꝰ. [t]Hominem qui calumniatur [v]anime ſanguinem: [x]ſi vſq; ad lacū fugerit [y]nemo ſuſtinet. [z]Qui ambulat ſimpliciter: [a]ſaluus erit

carnibꝰ. ¶ n ¶ Et hedi. ſilr̄ ſunt neceſſarij. ¶ o ¶ Ad agri ꝑciū. i. vt de ipis emat agros. vel de ꝑcio eoꝝ colas iā habitos. Et ꝑ agros ⁊ hedos intelligunt hic etiā alia aīalia ad victū ⁊ veſtitū ⁊ agriculturā neceſſaria. ¶ p ¶ Sufficiat tibi lac caprarū ⁊c. i. ſi habeas in domo tua aīalia ad victū tuū ⁊ domꝰ tue ſufficientia non ſis ſollicitus aliūde q̄rere alia mag delicata. tū q2 nō ſunt ita ſecura ad eſum tuū ſicut nutrita in domo tua que ſunt tibi cognita: ⁊ quia in talibus expenditur magna pecūia que in alijs eſt magis expendenda.

¶ Ca. xxviij.

Fugit impiꝰ. Supius declarauit bonū ſapie ⁊ v̄tuti annexū: hic ɔn̄t declarat malū vicijs coniunctū qd̄ ē timor. Homo eīn malus nuſq; ſecurus q2 ſp timet ſibi inſidiari ab illis qbꝰ intulit mala. lꝫ nō ſit ita. iō dr̄. ¶ a ¶ Fugit impius nemīe pſequēte. ſicut de cayn dicitur Gen. iiij. Egreſſuſq; Cayn a facie dn̄i habitabat in terra ɔfugus. ¶ b ¶ Iuſtꝰ aūt quaſi leo ɔf. ī dn̄o abſq; ter. erit q2 ſi moriat in pſecutione in refrigerio erit. ¶ c ¶ Propter pecc. ter. multi pnci. eiꝰ. ſic ꝓpt̄ pcc̄m regnū ſalomōis in duo diuiſuz fuit. iij. Reg. xij. ¶ d ¶ Et ꝓpter hoīs ſapiā. in cognitiōe diuinis. ¶ e ¶ Et hoꝝ ſciā. q̄ dicūt in agibilibꝰ hūanis. ¶ f Vita ducꝭ lōgior erit. ⁊ ſic vita ezechie fuit ꝓlongata. xv. annis. iiij. Reg. xx. ¶ g ¶ Vir pauꝑ calūniās pauꝑes ⁊c. ſicut. n. hymber corrūpēs ſegetes ē peſſimꝰ: ſic tal' pauꝑ q̄ ex magna malicia calūniat pauꝑes qbꝰ debēt ɔpati morꝰ ex ſue pauptat̄ expientia: ꝓpt̄ qd̄ vulgariter dr̄ q̄ morſus macri pediculi ē peſſimꝰ. ¶ h ¶ Qui derelinquūt le. lau. impiū. q2 facit ſm volūtatē eoꝝ. ¶ i ¶ Qui cuſt. ſuc. ɔ eū. zelo leg̃ ⁊ iuſticie moti: ſic pꝫ de mathathia. j. Mach. ij. q̄ interficit ſup arā iudeū idolis ſacrificātē. ¶ k ¶ Viri mali nō cogitāt iudiciū. i. facere executōnē iuſticie. q2 hn̄t oppoſitū hitū ſm quē cogitāt ⁊ opant. ¶ k ¶ Qui aūt inquirūt dn̄m aīaduertūt oīa: q̄ ad executionē iuſticie ſt̄ neceſſaria. ¶ l ¶ Melior ē pauꝑ ⁊c. ⁊ pꝫ ſnīa. ¶ m ¶ Qui cuſtodit le. fi. ſa. ē. q2 ɔformat ſe ſapie diuie. ¶ n ¶ Qui aūt comeſſatores. i. glutones. ¶ o ¶ Paſcit. expendēdo in h̄ ſuā ſbāꝫ. ¶ p ¶ Confundit pr̄em ſuū: q2 malū filij apphēdit q̄ ſuū ⁊ ſic ɔfundit de ipo ſicut de ꝓprio malo. ¶ q ¶ Qui coacervat diuitias vſuri recipiendo vltra ſorte ex pacto. ¶ r ¶ Et fenore liberali. recipiēdo vltra ſortē nō tn̄ ex pacto ⁊ hoc dr̄ fen' liberale: tn̄ malū ē. ꝓpt̄ qd̄ dicit ſaluator Lu. vj. Date mutuū nihil inde ſpantes. ¶ s ¶ In pauꝑes. i. ɔ pauꝑes. ¶ t ¶ Congregat eas. q2 nullꝰ accipit ad vſurā primo mō vel ſcdo niſi inq̄ꝫtū indigēs ⁊ pauꝑ. ¶ v ¶ Qui decli. aurē ſuam ne au. le. vt ſic licentiꝰ et ſine remorſu faciat ɔtrariū. ¶ x ¶ Oratio eius erit execrabilis. q2 ex magna libidine peccandi ꝓuenit q̄ aliquis vult legem ignorare ne ꝑ eiꝰ noticiā impediat a pctō vel retrahat.

¶ y ¶ Qui decipit iuſtos in via mala. ſua pſuaſione ptrahens eos ad malū. ¶ z ¶ In interitu ſuo corruet. interitu. ſ. moꝛtalis culpe ⁊ gehenne. ¶ a ¶ Et ſimplices. i. ſine plica doloſitatis incedētes. ¶ b ¶ Poſſidebūt bona eiꝰ ſicut filij iſrl' poſſederūt bona madianitaꝝ q̄ ꝑ filias ſuas traxerāt eos ad pcc̄m Nume. xxv. ¶ c ¶ Sapiens ſibi videt diues: imputans ſue prudentie diuitiaꝝ acquiſitionē ſeu eaꝝ ɔſeruatōnē. ¶ d ¶ Pauꝑ autē prudens ſcrutabit eū. i. ſciet eiꝰ ɔſiliū. ſicut patꝫ ij. Regum. xvij. de chuſi qui ſcrutatus eſt ɔſiliuꝫ Abſalon et erat valde pauper reſpectu ipſius. ¶ e ¶ In exultatione iuſtoꝝ multa gloria eſt. q̄a ꝑ hoc boni honorant ⁊ exaltant ſicut patet de regno dauid Ezechie ⁊ ioſie.

¶ f ¶ Regnātibus impijs ruine hominū. ſicut patꝫ de manaſſe rege iiij. Reg. xxj. de quo dicitur ibidem. Inſuper et ſanguinē innoxium fudit manaſſes multū nimis donec impleretur hieruſalem vſq; ad os. ¶ g ¶ Qui abſcondit ſcelera ſua. in ɔſcientie foro. ¶ h ¶ Non diriget. in via ſalutis. ¶ i ¶ Qui aūt ɔfeſſus fuerit. veraciter ⁊ integre. ¶ k ¶ Et reliquerit ea. abſq; recidiuo. ¶ l ¶ Miſericordiam cōſequet a deo. ¶ m ¶ Beatus homo qui ſemper eſt pauidus. ne in aliquo offendat deū. ¶ n ¶ Qui vo mentis eſt dure. nō curās de tali trāſgreſſione. ¶ n ¶ Corruet i malū. ſ. culpe ⁊ pene. ¶ o ¶ Leo rugiēs ⁊c. q2 ſicut beſtias deuorat ita. ¶ p ¶ Princeps impiꝰ. ſubiectos ſibi reſiſtere nō potētes bonis ſuis expoliat. ¶ r ¶ Dux indigens prudentia. in agibilibꝰ humanis. ¶ r ¶ Multos opꝑmet ꝑ calūniā. q2 miniſtros hꝫ impios inducētes eū ad hāc maliciam ⁊ ipe neſcit auertere. ¶ s ¶ Qui aūt odit auariciā longi fient dies eius. ꝑmo in vita pn̄ti. q2 nō hꝫ inſidiantes ſibi: ⁊ poſtea in futuro in quo eternitate vite gaudebit.

¶ t ¶ Hominē q̄ calūniat. i. iniuſte querit.

¶ v ¶ Anime ſanguinem. i. hominis mortē. nomine eīn anime frequenter intelligitur homo in ſacra ſcriptura eo q̄ eſt nobilior pars a qua denominatur totuꝫ.

¶ x ¶ Si vſq; ad lacū. In hebreo habetur. Ad foueam. fugerit. i. vſq; ad ſepulturā penitere diſtulerit.

¶ y ¶ Nemo ſuſtinet. i. nemo pōt eū adiuuare quia poſt mortem nō eſt locus penitentie.

¶ z ¶ Qui ambulat ſimpliciter. i. innocenter.

¶ a ¶ Saluus erit. in futuro.

¶ b ¶ Qui peruerſis graditur vijs. implicādo ſe varijs peccatis.

¶ c ¶ Cocidet ſemel. i. abſq; reſurrectione ad bonum. ſicut dictum eſt ſupra. xviij. Impius cum in pfundum

peccatoꝝ venerit contemnet. tunc repentinus ſuueniet ei interitus: ⁊ cū ſanitas nō ſequetur. b Qui opatur terrā ſuam ⁊c. hoc patet ad ſenſum. c Uir fidelis multū laudabit: q2 fidelitas eſt magnū bonū. f Qui aūt feſtinat ditari. ad hoc nimis anhelans.

g Nō erit inno. q2 multa vel ſaltē aliq̄ acq̄rit iniuſte. h Qui cognoſcit i iudicio faciē: cōdeſcēdēs alicui pl⁹ debito ex aliqua puata familiaritate. i Nō bn̄ facit iſte: q2 declinat a rectitudine iuſticie. k Et p buccella panis. id ē p re modici valoris. l Deſerit veritatē cui⁹ valor eſt ineſtimabilis. m Uir q̄ feſti. di. ⁊ aliis inui-det. eo q2 ſūt eo ditiores. n Ignorat q2 egeſtas ſuueniat ei. in futuro ſicut diuiti epuloni q̄ guttam aq̄ nō potuit impetrare Luce. xvi. n Qui corripit hoiem. rōne vtentē: in hoc ei differt hō a brutis animalibus. ſm q2 dicit̄ ꝑ mo methaphiſice. Animalia imaginationibus et memoriis viuūt homo aūt intellectu ⁊ rōne.

b q̄ pue rſis gradit̄ viis c cōcidet ſemel. o Qui opat̄ terrā ſuā ſatiabit̄ panib9: q̄ aūt ſectat̄ ociū replebit̄ egeſtate. e Uir fidelis multū laudabit̄: q̄ aūt feſtinat ditari g nō erit innocēs. h Qui cogſcit in iudicio faciē i nō bn̄ facit iſte: k ⁊ p buccella panis l deſerit veritatē. m Uir q̄ feſtinat ditari ⁊ aliis īuidet n ignorat q2 egeſtas ſuueniet ei. n Qui corripit hoiem: o grāz poſtea īueniet apd eū magis q̄ ille q̄ p lingue blādimēta decipit. p Qui ſubtrahit aliq̄d a pr̄e ſuo vl' a mr̄e: q ⁊ dicit h nō eſſe pctm̄: r pticeps homicide ē s Qui ſe iactat ⁊ dilatat: t iurgia ɔcitat: qui vo ſperat ī dn̄o ſaluabit̄. v Qui ɔfidit in corde ſuo ſtult⁹ eſt q̄ aūt gradit̄ ſapiēt ipe laudabit̄. y Qui dat paupi nō indigebit: z q̄ deſpicit depcā tē ſuſtinebit penuriā. 3 Cū ſurrexerint impii abſcōdēt̄ hoies: cū illi pierint multiplicabūt̄ iuſti. Ca. xxix.

o Grām poſtea inueniet apud eū ⁊c. q2 pcipit bonū correctoris ⁊ malū adulatoris. p Qui ſubtrahit aliq̄d a pr̄e ſuo ⁊ matre. furtiue accipiendo vel debita neceſſaria denegādo. q Et dicit hoc nō eſſe pctm̄. q2 eſt heres in primo caſu. vel q2 illa vult offerre deo in ſecundo caſu. quod reprobat ſaluator Math. x. r Particeps homicide eſt. i. ſimile malū facit. s Qui ſe iactat ⁊ dilatat. dicta vel facta ſua vltra debitū magnificando. t Iurgia ɔcitat. q2 alii ex hoc indignant̄ ɔtra eū. v Qui ɔfidit in corde ſuo. i. in ſenſu ſuo plus debito. x Stultus eſt: q2 pſumptuoſus eſt ⁊ ſupb⁹: ſupbia do excecat intellectū. y Qui dat paupi non indigebit. in futuro neceſſitatē in pn̄ti de curſu cōi: q2 dn̄s multiplicat ei⁹ bona. vt habeat vnde tribuat patienti neceſſitatē. 3 Qui deſpicit depcantē ſuſtinebit penuriā: ſicut diues epulo q̄ Lazaro micas panis denegauit: penuriam aque gutte ſuſtinuit. 3 Cū ſurrexerit impii abſcondent̄ homines. rōnabiliter viuentes. regnātibus tm̄ achab ⁊ ieſabel: abſconditi fuerūt pphete dn̄i in ſpeluncis. iii. Reg. xviii. ⁊ ipis deſtructis tpe iehu. iiii. Regum. x. multiplicati fuerūt iuſti: ⁊ pphete baal interfecti. iiii. Reg. x. capitulo.

Ca. xxix.

Viro qui corripiētē. Supius poſita ē diſciplina toꝝ eruditio. Hic ɔtṙ ponit̄ indiſciplinatoꝝ obſtinatio cum dicit̄. Uiro q̄ corripientē dura ceruice. i. obſtinato aīo. b Contemnit. repentinus ei ſuueniet interitus corpis ⁊ aīo. c Et cū ſanitas nō ſequet̄: q2 pctm̄ eius eſt irremediabile. Eſt. n. quedā ſpēs peccati in ſpm̄ ſanctū qd̄ irremiſſibile. id eſt de difficili remiſſibile. vt dr̄ Math. xii. d In multipli. iuſt. leta. vulg⁹. q2 p eos ſuſtentat̄. e Cū impii ſupſ. pn̄. gemet. po. q2 dn̄, vires ab eis grauātur. f Qui amat ſapiē. leti. pa. ſuū. q2 bonum filii reputat ſuū. g Qui aūt nutrit ſcortum pdet ſbam. ſicut dicit̄ Luce. xv. d̄ filio pdigo q̄ diſſipauit ſbam ſuam cū meretricibus viuēdo luxurioſe. h Rex iuſtus erigit terrā eius. ſtatū meliorādo. i Uir auarus deſtruet eam. ex cupiditate tyrannizando. k Homo q̄ blandis ⁊c. rhete expandit greſſibus eius impedit cm̄ ei⁹ proceſſum in ſuis opibus ſubtrahēdo ſibi pmiſſum in quo ɔfidebat. l Peccātē viruz iniquū inuoluet laqueus. multiplicis culpe ⁊ gehenne. m Et iuſtus lau. atq2 gau. applaudēs diuine iuſticie. vnde in pſal. lv. Letabitur iuſtus cum viderit vindictam ⁊c.

Uiro q̄ corripiētē: dura ceruice b cōtēnit: repētin⁹ ei ſuueniet interit⁹ c ⁊ cū ſanitas non ſeqt̄. d In mltiplicatiōe iuſtoꝝ letabitur vulg⁹. e cū ipii ſumpſerit pncipatū: gemet ppl's. f Uir q̄ amat ſapiāz letificat pa trē ſuū g q̄ aūt nutrit ſcortū pdet ſbaz. h Rex iuſt⁹ erigit terrā: i vir auar⁹ deſtruet eā k Hō q̄ blādis fictiſq2 ſmonib9 loqt̄ amico ſuo: rhete expādit greſſib9 ei⁹. l Peccātē viꝝ iniquū īuoluet laq̄us. m ⁊ iuſtus laudabit atq2 gaudebit. n Nouit iuſt⁹ cāz paupeꝝ: o impi⁹ ignorat ſciētiā: p Hoīes peſtilētes diſſipant ciuitatē: q ſapiētes vo auertūt furorē. r Uir ſapiēſ ſi cū ſtlto ɔtēderit: s ſiue iraſcat̄: t ſiue rideat: v n̄ iueniet reqē. x Uiri ſāguinū y oderūt ſimplicē: 3 iuſti aūt q̄rūt animā e⁹. a Totū ſpm̄ ſuū pfert ſtult⁹: b ſapiēs differt ⁊ reſuat ī poſteꝝ c Princeps q̄ libēt audit vba mēdacii d oēſ

n Nouit iuſtus cauſaz paupeꝝ. i. cognoſcere ſatagit vt iuuare poſſit. o Impius ignorat ſciam. benefaciēdi. ſm illud ppheticū. Sapiētes ſunt vt faciāt mala: bene autē facere neſcierunt. p Homines peſtilentes diſſipāt ciuitatē: ſicut ſeba filius bochri cum ſibi adherētibus poſuit abelam in piculo diſſipationis. ii. Reg. xx. q Sapientes do auertūt furorem. ſicut ſapiens mulier auertit iram ioab volentis eam deſtruere vt hr̄ ibidem. r Uir ſapiens ſi cū ſtulto ɔtenderit. laborans ad e⁹ emēdationē. s Siue iraſcat̄. ipe ſapiēs ſtultum acriter arguendo. t Siue rideat. ipm̄ dulcit̄ monendo. v Nō inueniet reqem. i. ſtulti emendationeʒ. et ſic pdit laborem. x Uiri ſanguinū. i. effuſores multi ſanguinis. y Oderūt ſimplicem. i. ſine plica doloſitatis incedētem 3 Iuſti autem querunt animam eius. id eſt eius vitam ſaluare: ſicut iſmahel ⁊ ſocii eius interfecerunt godoliam ⁊ plures alios ſimplices: Hieremie. xli. Iohanna do filius charee ⁊ alii qui cū eo erant querebant vitam ei⁹ ſaluare: Hiere. xl. a Totum ſpiritum ſuum profert ſtultus. quia neſcit aliquid celare. b Sapiens differt. vſq2 ad tempus oportunū. c Princeps q̄ li. au. ver. mē. i. adulationis ⁊ detractionis. d Omnes miniſtros habet impios. q2 querētes

ſibi placere de talibus ſeruiunt ei. ſicut pꝫ de ſaule q̄ adu-
latiōib⁹ ⁊ detractionibus doech ⁊ alioꝝ filiū ꝯſeq̄bat dd̄
iuſtū. ¶ c Paup ⁊ creditoꝛ obuiauerūt ſibi. tūc eni ꝯpꝛie
fit qn̄ creditoꝛ liberaliter ſibi cōmodat in ſua paupertate.
¶ f Vtriuſqꝫ illuminatoꝛ eſt dn̄s. qn̄ diuiti inſpirat volū-
tatē ſubleuādi pauperē: ⁊ pauperi oꝛare ꝓ diuite. ¶ g Rex q̄ iudicat i ve
ritate ⁊c. ſicut pꝫ de throno dauid. de q̄ dicit ps. lxxxviij. et thronus eius ſicut
ſol in ꝯſpectu meo ⁊c. ¶ h Virga atqꝫ coꝛrectio tribuit ſapiam. diſpoſitiue. ſ. deus effectiue principaliter. et pedagog⁹ ⁊ doctoꝛ miniſterialiter.
¶ i Puer aūt qui dimittit voluntati ſue. que vaga eſt. et ad inſolentiam ꝓna. ¶ k Confundit matrem ſuam. q2 de fatuitatibus ei⁹ patit erubeſcentia. ¶ l In multiplicatione impioꝝ multiplicabuntur ſcelera. vt pꝫ ꝓmo Machabeoꝝ: vbi dicit ꝙ multiplicatis impijs declinauit ppl's ad ritū gentiliū. ¶ m Et iuſti ruinas eoꝝ videbūt: q2 mathathias ⁊ filij ei⁹ ruinas eoꝝ viderūt. ¶ n Erudi filiū tuū ⁊ refrigerabit te. i. ꝯſolabit te. ¶ o Cū ꝓphia defecerit diſſipabit ppl's. ſicut pꝫ de pplo iudeoꝝ q̄ diſſipat⁹ eſt ꝑ oꝛbē terraꝝ eo ꝙ abiecerit a ſe doctrinā ꝓphetiaꝫ xp̄i ⁊ aplōꝝ et alioꝝ doctoꝝ. ¶ p Qui vo cuſtodit legē btūs eſt in ſpe. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi ſua mādata. ¶ q Seru⁹. ꝯtumax ⁊ rebellis. verbis nō pōt erudiri. c⁹ cā ſbdit. Quia qđ dic ⁊c. ⁊ pꝫ. ¶ r Vidiſti hominē velocē ad loquēdū ⁊c. lingua eni eo ꝙ ſita eſt in lubrico male coꝛrigibilis eſt a multiloq̄o: ⁊ ꝑ ꝯñs a ſtulticia ſicut dictū eſt ſ. In multiloq̄o pctm̄ non deerit. ¶ s Qui delicate a pueritia ⁊c. hoc pꝫ. ij. Reg. xix. de ſiba ſuo miphiboſeth quē ꝯtēpſit ⁊ mendacit accuſauit. fuerat tn̄ ſatis delicate nutrit⁹ in domo ſua ⁊ in domo pr̄is ſui ſaul a iuuētute. ¶ t Vir iracund⁹ ꝓuocat rixas. q2 ꝓnus eſt ad inferendū iniurias ex q̄bus oꝛiunt rixe. ¶ v Et q̄ ad indignandum facilis eſt. ex leui cā. ¶ x Erit ad peccata ꝓcliuioꝛ. q2 principiū oīs pcti eſt ſupbia. ¶ y Supbū ſeq̄tur hūilitas. ſicut pꝫ. iij. Reg. de adonia q̄ elatus in ſupbiā voluit regnare. ¶ z Et hūilē ſpū ſuſcipiet gloꝛia. i. honoꝛ in publico exhibit⁹. ſic pꝫ de ſalomōe hūilit ſe tenē-te q̄uis dauid decreuiſſet ipm̄ p⁹ ſe regnare ⁊ gliaꝫ regni obtinuit adonia deiecto. ¶ a Qui cū fure ꝑticipat. Iſta ꝑticipatio fit nouē modis. Vno mō ꝑcipiendo ſeruo vel ſubdito ꝙ furet. Scđo ꝯſulēdo furtū ſibi nō ſbdito. Tercio ꝯſentiēdo: ita ꝙ furtū nō fieret ſine ꝯſenſu ſuo. Quarto adulando raptoꝛi vel furi: vtpote cōmendando eū de ꝓbitate ſi fieret tale factum ⁊ ex hoc inducit ille ad faciēdū. Quinto modo latronē vel eius latrociniū receptando. Sexto furto ipſius ꝑticipando vtpote p̄tē ipi⁹ accipiēdo. Septimo tacendo qn̄ videt fieri furtū qđ loquēdo vl' exclamando poterat impedire. Octauo ſe nō opponēdo vel impediendo qn̄ ad hoc tenet ſicut iudex vl' cuſtos terre. Nono quando poſt furtum factū inquirit de ipo vt in

miſtros hꝫ impios. [e] Paup ⁊ creditoꝛ obuiauerūt ſibi [f] vtriuſqꝫ illūinatoꝛ eſt dn̄s [g] Rex q̄ iudicat in veritate paupes: thron⁹ ei⁹ in eternū firmabit. [h] Virga atqꝫ coꝛrectio tribuit ſapiaꝫ: [i] puer aūt q̄ dimittit volūtati ſue [k] ꝯfūdit matrē ſuā. [l] In mltiplicatiōe impioꝝ mltiplicabunt ſcelera: [m] ⁊ iuſti ruinas eoꝝ videbūt. [n] Erudi filiū tuū ⁊ refrigerabit te et dabit delicias aīe tue. [o] Cū ꝓphia defecerit diſſipabit ppl's: q̄ vo cuſtodit legē beat⁹ ē. [q] Seru⁹ vbis n̄ pōt erudiri: q2 qđ dic intelligit et rn̄dē ꝯtēnit. [r] Vidiſti hoīez velocē ad loquendū ſtulticia mag' ſpanda eſt q̄ illi⁹ coꝛrectio. [s] Qui delicate a pueritia ſua nutrit ſeruū ſuum: poſtea ſentiet ꝯtumacē. [t] Vir iracundus ꝓuocat rixas: [v] ⁊ q̄ ad indignandū facilis eſt: [x] erit ad peccata ꝓcliuioꝛ. [y] Supbū ſeq̄t humilitas: [z] ⁊ hūilē ſpū ſuſcipiet glia. [a] Qui cū fure ꝑticipat [b] odit aīam ſuā: [c] adiurātez audit: [d] et nō indicat. [e] Qui timet hoīem [f] cito coꝛruet: [g] q̄ ſpat in dn̄o ſubleuabit. [h] Multi req̄rūt faciē pncipis [i] ⁊ iudiciū a dn̄o egreditur ſinguloꝝ. [k] Aboīant iuſti viꝝ impiū: ⁊ aboīant impij eos qui recta ſunt via. [l] Verbum cuſtodiens fili⁹ extra perditionem erit.

Ca. xxx.

Verba [a] ꝯgregāt': filij vomētis. [c] Viſio quaꝫ

veniat: et aliquis ſcit ⁊ nō indicat. Vn̄ verſus. Iuſſio cōſiliū cōſenſus palpo recurſus. Participans mut⁹ nō obſtans nō manifeſtans. ¶ b Odit aiam ſuā. q2 quilibet iſtoꝝ facit pctm̄ ⁊ tenet ad reſtitutionē. ¶ c Adiurantē audit. i. increpantē furtū ſub pena excōicatiōis vel alio modo. ¶ d Et non indicat. iſte eſt non⁹ modus ꝑticipādi cū fure ꝑdict⁹. ¶ e Qui timet hoīem. timoꝛe mundano. ¶ f Cito coꝛruet a rectitudine iuſticie. ¶ g Qui ſperat in dn̄o ſbleuabit. ad ſtandum ꝯſtant pro veritate. ¶ h Multi req̄runt faciē principis. deſiderantes eius familiaritatem ⁊ aſſiſtētiā. ¶ i Et iudiciū a dn̄o egredit ſinguloꝝ. q2 diſcernit intentiōes eoꝝ. ſ. vtꝝ hoc faciāt amoꝛe boni cōis vel ꝓpꝛij. ¶ k Abominant iuſti virū impiū ⁊c. q2 ſicut ſilitudo eſt cā dilectiōis, ita diſſimilitudo cā odij ⁊ abominationis. ¶ l Verbū patris cuſtodiēs filius ⁊c. Iſte verſus nō eſt in hebreo: pꝫ tn̄ ſnia.

Ca. xxx.

Verba cōgregantis. Supius poſita eſt eruditio ſalomonis actiua: hic ponit eius eruditio paſſiua. et primo a deo. ſcđo ab hoīe ſequenti cap. Prima diuidit in duas ptes: q2 primo ponit quedaꝫ breuis ꝑfatio: ſcđo ſubdit narratio. ibi. Viſio. Circa primū ſciendū ꝙ ſcriptura vete. teſta. frequenter vtit noīe filiationis ad denotandū ꝓprietatē aliquaꝫ: ſicut j. Reg. xiij. Filius vnius anni erat ſaul cū regnare cepiſſet. ad denotandū eius humilitatē. ⁊. ij. Reg. xij. Viuit dn̄s qm̄ filius moꝛtis eſt vir q̄ fecerit hoc. ad denotandū ei⁹ maliciā moꝛte dignaꝫ. ⁊ hoc mō Salomon dicit h̄ filius ꝯgregans ⁊ vomēs. Filius ꝯgregans ad denotādū magnitudinē ſapie in eo ꝯgregate ꝑtim ex infuſione dei: vt pꝫ. iij. Reg. ⁊ ꝑtim ab exercitatōe ſtudij. Siliter dr̄ filius vomens ad denotandū excellentiā ſue doctrine. Vn̄ dixit regina ſaba. iij. Reg. x. Beati viri tui q̄ ſtant coꝛā te ſp ⁊ audiūt ſapiaꝫ tuā: eſt igit ſenſus. ¶ a Verba. ſ. q̄ ſequūt ſunt. ¶ b Congregantis ⁊c. i. ipſius ſalomonis q̄ dr̄ fili⁹ ꝯgregans ⁊ vomēs mō ꝑdicto: qualit aūt ſint ei⁹ verba magis explicabit poſtea. ¶ c Viſio. Hic ꝯſequenter ponit narratio. Circa qđ ſciendū ꝙ ſm̄ hebreos ſalomon hic loquit de ſeipo q̄ſi de alio loquens in tercia pſona cuꝫ dr̄. ¶ c Viſio quā locutus. Ad c⁹ intellectū ſciendū ꝙ deu. xvij. dicit moyſes de rege inſtituēdo ſup iſrl'. nō multiplicabit ſibi equos ⁊c. ⁊ ſeq̄tur. Nō habebit vxoꝛes plurimas: q̄ alliciāt animū ei⁹: neqꝫ argenti ⁊ auri imēſa pondera. Salomon aūt de ſua ſapia cōfidēs nimis mltiplicauit ſibi equos ⁊ auri ⁊ argenti imenſos theſauros ⁊ etiam vxoꝛes multas: etiā alienigenas: eſtimās ꝙ nō eleuaret in ſupbiam ex multitudine equoꝝ ⁊ auri ⁊ argēti: ⁊ ꝙ nō alienaret animꝰ eius a deo ꝑ vxoꝛes alieni-

genas: qḋ tñ fuit falſum: vt patet. iij. Reg. xi. vbi dicit ꝙ deceptus ab eis edificauit tēpla ydoloꝝ. Dicunt tñ hebrei ꝙ poſtea pctm̄ ſuū cognouit ⁊ penituit: ⁊ ſm̄ hꝫ loqt̄ hic. ⁊ eſt talis lr̄a hebraica. Prophetia. ſupple ē qḋ ſubdit̄. Dixit vir. i. ſalomon. Mecū de⁹ ꝑ plenitudinē ſapie. Mecū deus ꝑ plenitudinē potentie vtriuſqꝫ eñi habuit ſalomō a deo. Et potero. i. multiplicare m̄ eq̄s aurū ⁊ argētū ⁊ vxores abſqꝫ trāſgreſſione. Verūtamen tranſgreſſus fuit: ⁊ poſtea peccatū ſuū cognoſcens penituit: iō ſubdūt̄ vba ipi⁹ penitentis. Stultiſſimus ſum viroꝝ. q̄ credebā eē ſapiētiſſimus. Et ſapia hoim qua cauent a trāſgreſſione diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. Nō eſt mecū. ⁊ ad idē ꝑtinet qḋ ſubdit̄ Nō didici ſapientiā. ſ. p̄dictam exequēdo eā in opere. Et noui. reſumit̄ li non qḋ ponit̄ in clauſula immediate p̄cedenti ſic. Et nō noui ſanctoꝝ ſciam: qua cauent ab offenſa diuina. ⁊ eſt repetitio eiuſdē ſnīe ad maiorē exaggerationē ſicut ſolent facere penitentes errorem ſuū confitentes. Et ſubdit̄ hui⁹ erroris declaratio cū dicit̄. Quis aſcēdit in celū atqꝫ deſcēdit. ſicut fecit moyſes q̄ aſcēdit ſuꝑ montē ſynai in celū ſydereū ad dn̄m. et inde deſcēdit ad pp̄lm vt hr̄ in Exodo. Quis continuit ſpiritū in manibus ſuis. ſicut fecit moyſes q̄ cineres ardentes de camino accepit in manib⁹ ſuis: Exo. ix. Quis colligauit aq̄s quaſi in veſtimento. ſicut fecit moyſes in mari rubro: qꝛ merito ipſius aque fuerūt diuiſe vt tranſiret pp̄ls iſrl̄: ⁊ aque erāt ei quaſi ꝓ muro a dextris ⁊ ſiniſtris: Exo. xiiij. Quis ſuſcitauit oīs t̄minos terre. ſicut moyſes q̄ in erectōne tabernaculi ſuis meritis imiſit terrorē omnib⁹ gentib⁹ in oīb⁹ finibus terre ꝓmiſſionis ⁊ circa habitantib⁹: ſicut dr̄ deut. ij. Hodie incipiā mittere terrorē tuū atqꝫ formidinē tuā in ꝑplos ⁊c. Qḋ nomē ē ei⁹. q. d. ſi dicat̄ ꝙ ali⁹ añ moyſen fuit q̄ talia fecit dicat̄ q̄s fuit ille. ⁊ qḋ fuit nomen eius: ⁊ ſi dicat̄ mortuus eſt ⁊ nomē ei⁹ datū obliuioni dicat̄. Qḋ nomen filij eius. i. q̄ generatio manſit ab eo ex qua poſſit haberi noticia aliqua de ipſo. qḋ cum nō inueniat̄: reſtat qḋ nō fuit aliquis ſibi in magnitudine ſilis: ⁊ iō cū ille ꝓhibuerit regem iſrl̄ multiplicare ſibi equos aurū ⁊ argentū ⁊ vxores: ⁊ ego ſalomon feci cōtrariū: pꝫ ꝙ in hoc fui ſtultiſſimus viroꝝ: ⁊ maxime qꝛ ex ore dn̄i loquebat̄: iō ſubdit̄. Oīs ſermo dei ignit⁹. i. ab oī ſuꝑfluitate ⁊ falſitate depuratus. Clype⁹ ē. ꝯ inſultū tentationū. Sꝑantib⁹ in ſe. i. in dn̄o ⁊ nō p̄ſumentib⁹ de ſua ſapia ſicut ego p̄ſumpſi. ꝓpter qḋ errani. iō ſubdit alios monēdo. Ne addas q̄cq̄ꝫ verbis illi⁹ ne arguaris: de tranſgreſſiōe legis q̄ hoc ꝓhibet: Deut. iiij. c. Nō addetis ad verbū quod vobis loq̄r: neqꝫ auferetis ex eo. Inueniariſqꝫ mendax. ex tua additione. Hec expoſitio hebreoꝝ vr̄ in plurib⁹ deficere. p̄mo q̄ꝫ tū ad eius fundamentū. ſ. ꝙ ſalomon in fine vere penituerit ⁊ ſic p̄miſſa verba ꝓtulerit. Stultiſſim⁹ ſuꝫ viroꝝ ⁊c. qꝛ ſi vere penituiſſet cū eēt rex potētiſſim⁹ templa ydoloꝝ q̄ ꝯſtruxerat deſtruxiſſet qḋ tñ nō fecit: qꝛ ſteterūt vſqꝫ ad tp̄s ioſie. iiij. Reg. xxiij. Scḋo deficit quia in multis videtur falſa ⁊ extorta. Primo qꝛ premittit̄ in textu ꝓphetia vbi litera noſtra habet viſio. ſi enim ſalomon penitens de ſuis tranſgreſſionib⁹ p̄teritis locutus eſt. Stultiſſim⁹ ſum viroꝝ ⁊c. in hoc non loquebat̄ ꝓphetice: vt dicit expoſitio hec: ſꝫ magis hyſtorice confitendo facta ſua preterita: ſilr̄ nec in hoc qḋ ſubdit̄ de moyſe. Quis aſcēdit in celū ⁊c. ſed referebat per modū admirationis ſeu queſtionis illud qḋ de moyſe legerat in Exodo. Similiter quod dicit illa expoſitio. Et noui ſanctoꝝ ſcientiam. ꝙ li non precedentis clauſule eſt hic reſumendū: vt ſit ſenſus: Et non noui ſanctoꝝ ſcientiā. hec expoſitio videt̄ extorta. qꝛ nō ꝓbat̄ ab eis per ſimilem modum loquendi alibi in ſcriptura: et ideo ſi eſſet talis intellectus vt dicunt. ſcriptura ſic loqueretur. Neqꝫ noui ſanctorum ſcientiam. Item quod ſubditur. Quis continuit ſpiritū in manibus ſuis. quod exponunt de cineribus a Moyſe in camino acceptis. videt̄ falſum quia ſpirit⁹ in ſcriptura frequēter accipitur ꝓ angelo: anima ⁊ vento ſed ꝙ accipiatur ꝓ cineribus non inuenit̄ in aliquo loco. Nec poteſt dici ꝙ ꝓpter hoc dicuntur ſpiritus: quia accepti fuerunt ad cauſandum ventū quia ſcriptura nō dicit hoc: ſed ſolum ꝙ ad earum ſparſionem facte fuerunt veſice turgentes in hominib⁹ ⁊ iumētis. Item qḋ ſubditur. Quis ſuſcitauit omnes terminos terre. qḋ exponūt de tabernaculi erectione eſt oīno ficticium: ⁊ ſcriptura quā allegant ad hoc deutro. ij. nō eſt ad ꝓpoſitū ſed magis ad oppoſitum quia illud verbū fuit dictū in tranſitu torrentis arnon. vt patet ibidem quod fuit ꝑ. xl. vel. xxxix. annos poſt erectionē tabernaculi: quia moyſes erexit tabernaculū p̄ima die anni ſecūdi egreſſionis de egypto: Exo. xl. Moyſes aūt ꝓtulit iſta verba p⁹ exitum de deſerto in quo fuerūt. xl. annis ꝓpter quod litera iſta eſt aliter exponenda. Et diuidit̄ reſiduū huius capituli in duas partes. In p̄ma declaratur eterna filij dei generatio. et ſecundo eius incarnatō: ibi. Tria ſunt. Prima in duas. quia p̄imo qḋ dictum eſt oſtendit̄: ſecundo ſcriptura ad cōmunē modum docendi reuertit̄. ibi. Duo rogaui te. Circa p̄imū ſciendum ꝙ lꝫ Salomon in ſenectute grauiſſime peccauerit tñ ante ſpiritumſanctum habuit. aliter eius libri non ponerentur in canone. et tūc in ſpiritusancto preuidit tēpore chriſti futuro homines ſimplices ⁊ illiteratos illuminandos a deo de his que ꝑtinēt ad ſalutem: vt patet de aplis ⁊ pluribus alijs. Unde in cōſilio niceno vt refert Rufinus fuit quidam philoſophus in philoſophia ⁊ dyaletica valde inſtruct⁹ q̄ doctores chriſtianos confutabat: cui quidam catholicus vir ſimplex ⁊ ignarus ſe oppoſuit dicēs. In noīe dn̄i ieſu xp̄i audi philoſophe que vera ſunt. Deus vnus eſt q̄ omnia que vidētur virtute verbi ſui creauit ⁊ ſp̄ūs ſui operatione firmauit hoc verbum quē nos filium dei dicimus: Humanos miſeratus errores ex virgine nat⁹ eſt ⁊ morte ſua nos a morte ꝑpetua liberauit quē expectamus iam reſuſcitatum iudicem omnium que gerimus eſſe venturum. Credis hoc ita philoſophe: At ille ac ſi nunq̄ꝫ vllum ſermonem contradicendi didiciſſet hoc ſolum potuit reſpondere ita ſibi videri nec aliud verum eſſe: ⁊ conuerſus ad diſcipulos ſuos ⁊ ad eos q̄ audiendi gratia conuenerant. Audite inq̄t o eruditi viri donec verbis mecū geſta res eſt. verba verbis oppoſui: ⁊ que dicebantur dicendi arte ſubuerti: vbi vo pro verbis virtus acceſſit ex ore dicentis: non potuerunt reſiſtere verba virtuti: ⁊ ſubdit̄. Itaqꝫ ph̄us xp̄ian⁹ effectus ſe victum fuiſſe gratulabat̄. Hec igitur ⁊ cōſimilia preuidens ſalomon in ſpiritusancto dixit.

locut⁹ ē [d] vir [e] cū quo eſt deus [f] et qui deo ſecū morante ꝯfortat⁹ ait. [g] Stultiſſim⁹ ſum viroꝝ: [h] et ſapia hoim [i] non eſt mecū. [k] Non didici ſapiam [l] ⁊ noui ſciam ſctōꝝ

[c] Viſio quam locutus eſt. i. loquetur: quia ꝓphetia frequenter loquitur de futuro ꝑ moduꝫ preteriti ⁊ frequenter ſupra⁹ dictum eſt. [d] Vir. ſcilicet virtuoſus. [e] Cū quo deus erat. ꝑ ſpecialem illuſtrationem ⁊ nō ꝑ humanam inſtructionem: et ſic verba illa non ſunt ſalomonis niſi relatiue.

[f] Et qui deo ſecū morante confortatus. ad commendationem ſapientie diuine ⁊ contemptum humane ait.

[g] Stultiſſimus ſum virorum. i. illiteratus ⁊ ſimplex.

[h] Et ſapientia hominuꝫ. id eſt ſapientia politica qua reguntur res humane. [i] Non eſt mecum. ita dicit philoſophus. v. methaphiſice ꝙ heremita nō eſt bon⁹ neqꝫ malꝰ loquēdo de bonitate ⁊ malicia politica: qꝛ refugit talia.

[k] Non didici ſapientiā. i. philoſophicā ſcientiam.

[l] Et noui ſcientiam ſanctorū. que diſponit ad ſalutem eternam: ita dicebat amos ꝓpheta. vij. ca. Non ſum propheta. nō ſum filius ꝓphe. ſꝫ armētarius ego ſuꝫ vellicās

ſicomoros. Et apſs. j. Coꝛ. ij. Non em̄ iudicaui me ſcire aliquid inter vos niſi tm̄ Jeſuz xp̄m ꝛ hūc crucifixū. lȝ ei haberet ſcientiā acq̄ſitā: illā tn̄ p nihilo cōputabat.

m Quis aſcēdit in celū atq; deſcēdit. quaſi dicat. O tu philoſophe innitēs ſcientie humane. Quis gubernat celeſtia: ꝛ infima terre: p ſciam tuā non potes dicere. qꝛ philoſophi maximi videnť negaſſe dei ſcientiā ꝛ ꝓuidentiaȝ ad iſta mīma ſe extendere videbatur em̄ eis q̄ vileſceret intellectus eius vt d. i. xij. methaphiſ. qđ tn̄ eſt falſum. q̄a tāto pfectioꝛ eſt ſcientia quāto magis ſe extēdit ad cognoſcendū res vſq; ad minima qꝛ cognitio que tm̄ eſt vniuerſalis eſt impfecta. ſ. phiſicoꝝ. Ad hanc aūt queſtonē rñdet ſacra ſcriptura. ps. cvij. Exaltare ſup celos deus ꝛ ſup oēm terrā gl'ia tua. qꝛ in celeſtibus relucet eius maieſtas: ꝛ in inferioꝛibus eius ptās.

n Quis ꝯtinuit ſpūm. i. ventū. o In manibus ſuis. de hoc nō pñt reſpōdere phi pfecte. q̄a de ventis locuti ſunt valde ſupficialiť ꝛ impfecte. vt pȝ. ij. metheoꝛoꝝ. ſ; hoc facit de⁹ vt dr̄ ps. cxxxiiij. Qui ꝓducit ventos de theſauris ſuis: qꝛ retinet eos ꝛ facit flare ſm̄ beneplacitū voluntatis ſue. p Quis colligauit aq̄s. in mari magno. q Quaſi in veſtimēto. i. nō exeūtes t'minū ſibi ꝓfixū a deo. q. d. p ſciaȝ philoſophicā hoc nō hr̄ ſm̄ quā elemētū aque deberet totā terraȝ circūdare cū aq̄ ſit leuioꝛ terra: ſ; hoc fit volūtate diuina: vt hr̄ Gen. j. Dixit ꝟo deus. Cōgregenť aque q̄ ſub celo ſunt in locū vnū vt appareat arida: ideo ſubdit. r Quis ſuſcitauit. i. ſup aquā erexit. s Oēs terminos terre. i. ptes terre ſupeminentes. ꝛ pȝ ex p̄dictis q̄ ſolus deus. t Qđ nomē eſt ei⁹. q. d. nō pōt hoc dicere phs q̄ nō hȝ noticiā de diuinis niſi ex creaturis quas in infinitū excellit diuina eſſentia: ꝛ ſic ē a phis innoiabilis: ꝓpter qđ dr̄. xxij. ꝓpone libri de cauſis. Cā pma ē ſup oē nomē quod noiať de ipſa.

v Et qđ nomē filij eius ſit noſti. q. d. p ſapiam humanā nunq; potuit cognoſci in diuinis diſtinctio patris ꝛ filij q̄ tamen p diuinam cognoſciť ſapientiaȝ. x Ois ſmo dei ignit⁹. i. ab oi falſitate purificatus. y Clype⁹ ē. contra oīs tētatiōes. ȝ Spantib⁹ in ſe. p verā fidē ꝛ dilectionē. ȝ Ne addas q̄cq̄; v̄bis illi⁹. qđ ſit eis ꝯriū: poſſunt tamen bene ꝛ meritoꝛie addi illa q̄ faciūt ad dei v̄ba declaranda. Eccle. xxiiij. Qui elucidant me vitā eternam habebūt. a Et arguaris inueniariſq; mendax. qꝛ cum deus ſit ipſa veritas q̄cq̄d diſſonū eſt verbis illi⁹ ē falſum. b Duo. Hic ꝯñr ſalomon reuertiť ad modū dicendi cōmunē. ꝛ loq̄ť hic in pſona infirmi q̄ neſcit bn̄ vti fortunis ꝓſperis vel aduerſis: qꝛ ꝓſpis nimis eleuať: ꝛ aduerſis p impatientiā frangiť. ꝛ iō tali magis eſt eligibilis ſtat⁹ mediocris. ꝛ ſm̄ hoc dicit. b Duo rogaui te. domine. c Vanitatē. que eſt annexa ꝓſpe fortune. c Et verba mendacia: que frequenter annectunť aduerſe. e Longe fac a me. ꝛ idē repetit p alia v̄ba. f Mēdi-

m Quis aſcēdit ī celū atȝ deſcēdit? n Quis ꝯtinuit ſpm̄ o in manib⁹ ſuis. p Quis colligauit aq̄s q q̄ſi ī veſtimēto r Quis ſuſcitauit s oēs t'minos terre? t Qđ nomē ē ei⁹? v ꝛ qđ nomē filij ei⁹ ſi noſti? x Ois ſmo dei ignit⁹ y clype⁹ ē oib⁹ ȝ ſpantib⁹ ī ſe. ȝ Ne addas q̄cq̄; v̄bis illi⁹ a ꝛ arguaris: inueniariſq; mendax. b Duo rogaui te: ne deneges mihi anteq̄ moꝛiar. c Vanitatē d ꝛ v̄ba mēdacia e lōge fac a me. f Mendicitatē et diuitias ne dederis mihi. Tribue tm̄ victui meo neceſſaria g ne forte ſatiat⁹ h illiciar ad negādū ꝛ dicā: q̄s ē dñs? i aut egeſtate cōpulſ⁹ k furer ꝛ piurē nomē dei mei l Ne accuſes ſuū ad dñm ſuuȝ m ne forte maledicat tibi ꝛ coꝛruas. n Generatio q̄ patri ſuo malediť ꝛ q̄ mr̄i ſue ñ bñdiť. o Gnātō q̄ ſibi mūda vr̄: ꝛ tn̄ nō ē lota a ſoꝛdib⁹ ſuis. p Gnātio cui⁹ excelſi ſunt ocl'i: ꝛ palpebre ei⁹ in alta ſubrecte. q Generatio q̄ p dētib⁹ gladios hȝ ꝛ cōmādit molarib⁹ ſuis: vt cōedat iopes de t'ra: et paupes ex hoib⁹. r Sāguiſſuge due ſť filie: s dicentes affer affer t Tria ſť īſaturabilia ꝛ q̄rtū qđ nūq̄ dicit ſuffiť. v In fern⁹ x ꝛ os vulue y ꝛ terra q̄ nō ſatiať aq̄: ȝ ignis ꝟo nunq̄ dicit ſufficit. a Oculū qui ſubſannat patrē b ꝛ q̄ deſpicit ptū mr̄is ſue: c ſuffodiēt eū coꝛui de toꝛrētibus ꝛ comedāt eū filie aq̄le. d Tria

citatē ꝛc. ꝛ ſubdiť cauſa. g Ne forte ſatiatus. i. bonis tpalibus repletus. h Illiciar ad negandū dei maieſtatē p ſupbiā: ſic dicebat pharao Exod. v. Quis eſt dominus vt audiam vocem eius. i Aut egeſtate cōpulſus. i. p impatiētiā fractus. k Furer ꝛc. qꝛ pꝛorumpere in blaſphemiā ſeu piuriū ē quedaȝ furia.

l Ne accuſes ſeruuȝ. niſi ex cā iuſta ꝛ rōnabili. m Ne forte maledicat tibi ꝛ coꝛruas. p infoꝛtuniū eo q̄ male accuſaſti eum. n Generatio que pr̄i ſuo maledicit ꝛc. ſupple eſt deteſtāda: qꝛ parentib⁹ debeť honoꝛ ꝛ reuerētia. o Generatō q̄ ſibi mūda videtur ꝛc. vñ dicit hierony. Simulata ſāctitas duplex eſt iniq̄tas. p Generatio cuius excelſi ſūt oculi ꝛc. i. cuius ſuperbia cordis manifeſte apparet exteri⁹ in oculis ꝛ labijs. q Generatō q̄ pro dentib⁹ gladios habet. hec eſt generatio raptoꝛum ꝛ homicidaꝝ qui rapiūt bona paupum. r Sanguiſſuge due ſūt filie. ſ. luxuria ꝛ auaricia. s Dicētes affer affer. auaricia em̄ ex acq̄ſitis nō ſatiať: ſed ſemper ad acquirendum plus anhelat: nec luxuria ex delicijs: quia etſi ad hoꝛam ſatiatur. poſtmodum ad appetendum artius inflamať. t Tria ſunt inſaturabilia. et que ſunt illa ſubdiť. v Infern⁹. i. dyabolus q̄ ſp pl⁹ ꝛ pl⁹ nitiťur ad ſe trahere pctōꝛes. x Et os vulue. ſ. mulieris incōtinentis. y Et terra. q̄ nunq̄ ſatiať aqua: cuiuſmodi eſt terra ſabuloſa. ȝ Ignis ꝟo nunq̄ dicit ſufficit. qꝛ ex appoſitiōe ꝯbuſtibiliū ſemp creſcit virt⁹ ei⁹ ad amplius cōburēdū. a Oculū q̄ ſubſannat patrem. eum deridendo. Dicitur aūt ſubſannatio quidam modus deridendi cū rugatione naſi.

b Et qui deſpicit partū matris ſue. in hebꝛeo habeť. Rugas matris ſue. que accelerāť in facie mulieris ex frequenti partu. c Suffodiant eum coꝛui. i. careat in moꝛte ſepultura: ita q̄ cadauer eius relinquatur beſtijs ꝛ auibus lacerandū. d Tria ſunt. Supi⁹ ſalomon deſcripſit myſteriū eterne gnātiōis filij. Hic conſequenť deſcribit myſteriū ſue incarnationis: ꝛ diuiditur in duas partes. quia pꝛimo quod dictū eſt facit. ſecundo ad communem modum docēdi redit. ibi. Per tria. Pꝛima adhuc in duas: qꝛ pꝛimo deſcribit incarnationis myſteriū. ſecūdo infert quoddā coꝛrelariū. ibi. Talis eſt. Circa pꝛimū incipit ab vltimo. ſ. ab ei⁹ aſcēſione reuertendo ad eius incarnationem in virginali vtero. Et loquitur hic parabolice. ſicut communiter in iſto libꝛo. dicit igitur.

d Tria ſunt mihi difficilia. i. capacitatē intellectus tranſcendentia: et que ſunt illa ſubditur. e Viam aquile in celo: hanc viam tenuit chꝛiſtus in ſua aſcēſione. f Viam colubꝛi ſupꝛa petram, hāc viā tenuit

chriſtus in ſua reſurrectione: xp̄s eñ paſſus ꝑ ſerpentē vel colubꝝ deſignat̄ ſm̄ q̄ dr̄ Iob. iij. Sicut exaltauit moyſes ſerpentē in deſerto: ſic exaltari oꝫ filiū hoīs xp̄s aūt paſſus ⁊ ſepultus in ſepulcro lapideo inde mirabiliter exijt in ſua reſurrectione clauſo ſepulcro ⁊ ſic tenuit viam colubꝝ ſup̱ lapidē.

g ❡ Viā nauis ī medio mari. hāc tenuit xp̄s ī ſua ꝯuerſatione: q2 in hoc mūdo tāq̄ȝ in mari ꝑiculoſo expoſit⁹ fuit preſſuris ⁊ tribulationibus.

h ❡ Et viā viri. ſ. ꝑfecti.

i ❡ In adoleſcētula. Hec eſt vera litera: q2 ſic ē in hebreo: ⁊ dicitur adoleſcentula btā virgo maria q̄ in iuuētute xp̄m cōcepit ſpūſſancti virtute: quod fuit valde mirabile. ꝓpter qđ dicit hieremias. xxxi. Nouū creauit dñs ſup̱ terram mulier circūdabit virum. quia xp̄s in vtero virginis fuit vir ꝑfectus ſcientijs ⁊ virtutibus ab inſtanti cōceptiōis: ⁊ in natiuitate exijt clauſo vtero virginis: ⁊ ideo de hac via viri in adoleſcētula dicit ſalomon hoc eſſe quartuꝫ quod penitus ignorat. Unde dicit Hieronymus in ſermone de aſſumptione virginis Marie. Igitur qđ natura non habuit: vſus neſciuit. ignorauit ratio. mens nō capit hūana: pauet celū: ſtupet terra: creatura oīs etiā celeſtis mirat̄: hoc totū eſt qđ ꝑ gabrielem Marie ꝓmittit̄ ⁊ ꝑ ſpūmſanctū adimplet̄. De nulla aūt alia via viri in adoleſcētula pōt rōnabilit̄ dici q̄ fuerit ſalomoni totalit̄ ignota: cū habuerit ſciam infuſam de naturis hoīm: aīaliuꝫ et plantarū vſq3 ad minima vt h̄r. iij. Reg. iiij.

k ❡ Talis eſt. Hic ex dictis ꝯcludit quoddā correlariū. ſ. maliciaꝫ plebis iudaice eē mirabilē q̄ hic methaphorice deſignat̄ noīe mulieris adultere cum di.

k ❡ Talis eſt via. i. ſic mirabilis: ſicut ꝑdicta ꝓpter eius maliciaꝫ exceſſiuaꝫ.

l ❡ Mulieris adultere. i. ſynagoge que deo deſponſata in monte ſynai in legis ſuſceptione ſtatim declinauit a deo ꝑ ydolatriā in adoratione vituli: ⁊ poſtea in innumeralib⁹ ydolatrijs: vt pꝫ ex decurſu libri iudicū ⁊ regū ⁊ palyp. ⁊ ad vltimū deū incarnatū corā pylato negauit ⁊ cruci affixit.

m ❡ Que come. ⁊ ter. os ſuū di. nō ſū ope. ma. in hoc ꝓſeq̄t̄ metaphorā mulieri adultere q̄ a viro eiecta efficit̄ inuerecūda: ⁊ viuēs publice de meretricio reputat totū ſibi licē: ⁊ ita plebs iudaica viuit de vſura ⁊ in xp̄m negat ſe peccaſſe.

n ❡ Per tria. Hic ſalomon reuertit̄ ad cōem modū docendi ⁊ diuidit̄ in tres partes ſm̄ tres quaternarios: primū ponit̄ cū di. Per tria mouet̄ terra. i. ꝯturbant̄ homines habitātes in ea: ⁊ q̄ ſunt illa ſubdit̄.

o ❡ Per ſeruū cū regnauerit. ſicut pꝫ de hyeroboā q̄ fuerat ſeruus ſalomonis ⁊ factus rex ſup̱ decem tribus: induxit ꝓplm ad ydolatriā. iij. Reg. xij.

p ❡ Per ſtultū cū ſaturatus fuerit cibo. ⁊ cū cibo intelligit̄ vinū: tales eñ ſolent mouere rixas ⁊ diſſenſiones.

q ❡ Et ꝑ odioſā mulierē: q2 efficit̄ vna caro cū viro: habere aūt ſecū inſepabiliter ꝑſonam odiſam: ē magis mors q̄ȝ vita. nō ſolū viro ſ3 etiā toti familie ⁊ amicis.

r ❡ Et ꝑ ancillā cū fuerit heres dñe ſue. i. amata ⁊ honorata ſic domina. ⁊ ipā dñā repudiata vt ancilla. Iſtud eſt quartū

ſt difficilia mihi: et q̄rtū penit⁹ ignoro. [e] Viā aq̄le ī celo: [f] viā colubri ſup̱ petraꝫ. [g] viā nauis ī medio maris [h] ⁊ viā viri [i] ī adoleſcētula. [k] Talis ē ⁊ via mł'ieris adulte q̄ [m] cōedit: ⁊ t̄gēs os ſuū dic. Nō ſuꝫ opata maluꝫ. [n] Per tria mouet̄ t̄ra: ⁊ q̄rtū qđ n̄ pōt ſuſtinere. [o] Per ſuū cuꝫ regnauerit: [p] ꝑ ſtultū cū ſaturat⁹ fuerit cibo: [q] ⁊ ꝑ odioſaꝫ mł'ierē cū ī m̄rimonio fuerit aſſūpta: [r] ⁊ ꝑ ancillā cū fuerit heres dñe ſue. [s] Quatuor ſt minima terre: ⁊ ipſa ſt ſapiētiora ſapiētib⁹. [t] Formice ppl's īfirm⁹: [v] q̄ ꝑpat in meſſe cibū ſuū. [x] Lepuſcul⁹ plebs inualida: q̄ collocat in petra cubile ſuū. [y] Regē locuſta n̄ h̄ꝫ: ⁊ egredit̄ vniuerſa ꝑ turmas ſuas: [z] Stellio manib⁹ nitit̄ [a] ⁊ morat̄ ī edib⁹ regis. [b] Tria ſt q̄ bn̄ gradiunt̄: ⁊ q̄rtū qđ incedit feliciť. [c] Leo fortiſſim⁹ beſtiarū: ad nulli⁹ pauebit occurſum. [d] Gall⁹ ſuccinct⁹ lūbos ſuos: [e] ⁊ aries. nec ē rex q̄ reſiſtat ei. [f] Et q̄ ſtult⁹ ap̄paruit p⁹q̄ȝ eleuat⁹ ē in ſblīe. [g] Si eī

de quo dicit̄ q̄ terra non poteſt ſuſtinere: q2 hoc nullo modo eſt ſuſtinendū quando pōt emendari.

s ❡ Quatuor. Hic ponit ſecundū quaternariū de animalibus parue reputationis: que tñ habent induſtriam naturalem ex qua debent homines moueri ad prudenter agendū ſm̄ q̄ dicitur Iob. xij. Interroga iumenta ⁊ docebunt te ⁊c. ⁊ que ſūt illa quatuor genera aīaliuꝫ ſubdit̄ cū dicit̄.

t ❡ Formice. populus infirmus. i. debilis congregatio.

v ❡ Qui preparat ⁊c. hoc pꝫ ad ſenſum.

x ❡ Lepuſculus ⁊c. qui in petra cubile ſuū collocat. i. in loco inacceſſibili hoībus vt dormiat ſecurus.

y ❡ Regē locuſta n̄ habet q̄ diri. eam ⁊ egre. vni. ꝑ turmas ordiate diſpoſitas.

z ❡ Stellio manibus nitit̄. eſt auteꝫ ſtellio ſpecies reptilis habentis maculas in cute lucētes. In hebreo habetur. Aranea manib⁹ nitit̄. i. pedibus quibus ꝓ manibus vtit̄. quibus adheret parietibus ⁊ telam opatur.

a ❡ Et moratur in edibus regum. ibi eñ facit telam ſuam ⁊ locum ad manenduꝫ: ſicut in alijs locis. Stellio vō nō morat̄ in edibus regū in terris iſtis ſ3 magis in ſiluis: ſequendo tamen tranſlationem noſtram poteſt dici q̄ habitat in edibus in regionibus calidis cuiuſmodi eſt terra ꝓmiſſiōis. Per predicta intelligit̄ q̄ homo debet eſſe ſollicitus de ꝓuiſione cibi exemplo formice: ⁊ de ſecuritate loci exēplo lepuſculi. et de ordinata diſpoſitione ad bellum exemplo locuſtaꝝ. ⁊ ſubtilitate operandi ad modū aranee.

b ❡ Tria ſunt. Hic ponit̄ tercius quaternarius: ⁊ dicit Ra. ſa. q̄ hic eſt ꝓphetica locutio tñ ſub metaphora quatuor regnorū q̄ in paruo tp̄e fuerūt valde ꝓſpata. q̄rtū tñ multo pl⁹ ꝑcedētib⁹. Primū aūt regnū eſt babylonicū quod notat̄ cū dicitur.

c ❡ Leo fortiſſimus beſtiarum. Nabuchodonoſor eñ rex babylonis vocat̄ leo Hiere. iiij. Surrexit leo de cubili ſuo. Scđm fuit regnū ꝑſaꝝ: qđ notat̄ ibi.

d ❡ Gallus ſuccinctus lumbos. in hebreo tñ nō eſt gallus. Cyrus aūt ⁊ darius armis accincti interfecerūt Balthaſar: ⁊ regnū babylonie tranſtulerūt ad medos ⁊ ꝑſas.

e ❡ Et aries ꝑ quē intelligit̄ alexander magnus q̄ regnū medoꝝ ⁊ ꝑſarū ſubiecit regno grecoꝝ: ⁊ in puo tp̄e multū ꝓſperatus fuit. Et rex ꝯtra quem non leuabit. ſic eſt in hebreo. i. ꝯtra quem nullus reſiſtere poterit. in quo deſignatur regnū romanorum quod fuit fortius precedentibus. vnde dicit̄ ferreuꝫ Danielis. ij. quia ſicut ferrum domat omnia: ita regnum romanum domauit alia regna.

f ❡ Et qui ſtultus. Hic reuertitur ad cōem modum docendi. et ponit hic duo documenta. Primum eſt diſſuadens promotionem ſtulti: quia magis cedit ad ꝯfuſionē ſuam q̄ȝ ad honorem. ⁊ ſm̄ hoc dicit̄. Et q̄ ſtultus apparuent. Sciendū tñ q̄ li et non eſt in hebreo: quia ſententia huius verſus non copulatur precedenti: ſed eſt omnino alia: ⁊ eſt ſenſus q̄ ſtulticia alicuius magis apparet q̄n poſitus eſt in ſtatu ſublimi: ſicut turpitudo ſymie magis apparet quando aſcendit in altum: ideo ſubditur.

g ❡ Si enim intellexiſſet. ſ. vt promotus vel promouens eum q̄ hoc cederet ad vtriuſq3 vituperium.

h ❡ Ori impoſuiſſet manū. i. tacuiſſet de tali ꝓmotione ꝓcuranda. Scđm documentū reprimit in oībus exceſſum

cum dicitur. ¶ i Qui aūt ⁊c. exprimit butyꝝ. i. materiā lacte ſolidiorē. que nō eſſet exprimenda ſ; magis dimittē da. ¶ k Et q̄ vehement emungit. ſ. naſum. ¶ l Elicit ſanguinē. faciēs ipm̄ effluere ꝗ magis vertit̄ in nocumē tū. ¶ m Et q̄ ꝓuocat iras. aliquoꝝ inter ſe. ¶ n Pro ducit diſcōdias. qꝛ aliq̄n ꝓtendunt̄ ad omnes amicos eo rum: ⁊ aliq̄n ad to tam ciuitatē vel re gnum.

Capl'm. xxxi.

Verba lamu elis. Hic cō ſequēter po nit̄ inſtructio ſalo mōis paſſiua a ma tre ſua. Et diuidit̄ in duas ptes: quia primo ponit̄ exhor tatio matris: ſcd'o cōmēdatō fortꝭ mu lieris: ibi. Mulierē fortem. Prima ad huc in duas: in ꝑfa tionē ⁊ ꝓſecutionē ibi. Quid dilecte. Circa primū p mo dū cuiuſdā ꝓlogi ꝑ mittit̄. ¶ a Ver ba lamuelis regis. ſ. ſunt que ſequunt̄. Et dicit̄ h̄ ſalomō Lamuel: qd' interpretat̄: cū quo deꝰ: qꝛ deꝰ fuit cū ſalomo ne in principio regni ſui vt declaratū eſt capitulo p̄cedē ti. Sciendū tn̄ ꝙ verba que ſequunt̄ in principio huiꝰ ca pituli nō ſunt ſalomonis niſi vt referentis ſed ſunt verba matris ſue ipm̄ exhortantis: iō ſubdit̄. ¶ b Viſio. i. in ſtructio ſeu increpatio. qua erudiuit eū mater ſua. ¶ c Quid dilecte mi: Hic ſubdit̄ ꝓſecutio inſtructionis q̄ eſt de duobꝰ. ſ. de vitanda carnalitate: ⁊ de ꝓſequēda equi tate. ſcd'a ibi. Aperi os tuū. Circa primū ſciendū ꝙ hebrei dicūt ſalomonem nocte ſequenti diē deſponſationis filie pharaonis nimis vigilaſſe: ⁊ p ꝯñs in mane nimis dormi uiſſe: intātū ꝙ tranſibat hora offerendi iuge ſacrificiū ma tutinū: ⁊ claues tēpli erāt ſub ceruicali ſalomonis. ꝓpt̄ qd' mater ſua intrauit eius cubile: ⁊ incepit eū arguere dicēs. ¶ c Quid dilecte mi. i. quid feciſti ex carnalitate tua impe diens diuina ſacrificia. ¶ d Quid dilecte vteri mei: re petitio ē eiuſdē ſnīe ad maiorē exaggeratōnē. ¶ e Quid dilecte votoꝝ meoꝝ. q. d. ſup oīa deſideraui ꝙ bene rege res regnū tuū. ⁊ iā in aliquo feciſti ꝯtrariū nimis carnali ter cū vxore tua dormiendo: iō ſubdit̄. ¶ f Ne dederꝭ mulieribꝰ ſbām tuā. nimis ardenter eas amādo: ⁊ eis ni mis carnaliter adherendo. Et qꝛ ad nimiā carnalitatē cū mulieribꝰ inducūt delicie cibi ⁊ potus. iō ſubdit̄. ¶ g Et diuitias tuas ad delendos reges. hebrei dicunt ad impu gnādū reges. Et cā huius diuerſitatis ē. qꝛ verbū hebrai cū hic poſitū equiuocū eſt ad delere⁊ ad impugnare: ſ; lr̄a ſequēs vr̄ magis ꝯſonare dicto hebreoꝝ: qꝛ ſudbit̄. ¶ h Noli regibꝰ o lamuel. i. ſalomon. ¶ i Noli regibꝰ dare vinū immoderate bibendū. ⁊ dicunt̄ hic reges ipē ſalomon principaliter. ⁊ ſecūdario alij iudices ad regēdū ꝑplm̄ cō ſtituti. ⁊ ſbdit̄ cā p̄dicte ꝓhibitionis cuꝫ di. ¶ k Quia nullū ſecretū eſt vbi regnat ebrietas. hoc ꝑꝫ vnicuiqꝫ. et p hoc qd' dr̄ hic ebrietas: ꝑꝫ ꝙ nō diſſuadet̄ hic potio vini regibꝰ ⁊ principibus temperata: ſ; potio immoderata que aufert debitā diſcretionē: iō ſubdit̄. ¶ l Ne forte bibant ſcꝫ immoderate. ¶ m Et obliuiſcant̄ iudicioꝛuꝫ in lege ſcriptoꝝ. ¶ n Et mutent cauſam filioꝝ paupis. i. paupe rū nimis fauendo parti diuitū. Conſequent̄ oſtenditur q̄ bus ſit dandus potus inebriatiuus. cum dicitur. ¶ o Date ſicerā. i. potum inebriatiuū: ⁊ ſic ſonat litera he braica. ¶ p Merentibus. i. exiſtentibꝰ in luctu ⁊ amari tudine. Quia potio vini fortis multiplicat ſpiritus. et ſic

intellexiſſet: [b] ori ſuo impo ſuiſſꝫ manū. [i] Qui aūt forti ter p̄mit vbera ad eliciēdū lac: exp̄mit butyꝝ: [k] ⁊ q̄ ve hemēt̄ emūgit [l] elicit ſāgui nē: [m] ⁊ q̄ ꝓuocat iras [n] ꝓduc̄ diſcordias. Cap. xxxi.

Verba lamuelis regiſ [b] Viſio q̄ erudiuit euꝫ mr̄ ſua. [c] Quid dilecte mi: [d] q̄d dilecte vteri mei: [e] q̄d dilecte votoꝝ meoꝝ: [f] Ne dederis mulieribꝰ ſubſtātiā tuā: [g] ⁊ diuitias tuas ad de lēdos reges. [h] Noli regibꝰ o lamūel [i] noli regibꝰ dare vi nū: [k] qꝛ nullū ſecretū eſt vbi regnat ebrietas. [l] Ne forte bibāt [m] ⁊ obliuiſcāt̄ iudicio rū [n] mutent cām filioꝝ pau peris. [o] Date ſicerā [p] merēti bꝰ ⁊ vinū his q̄ amaro ſunt aīo bibāt ⁊ obliuiſcāt̄ ege ſtatis ſue ⁊ doloris ſui nō re cordent̄ ampliꝰ. [q] Aperi os tuum muto: [r] ⁊ cauſis [s] om niū filioꝝ qui pertranſeūt. [t] Aperi os tuum: [v] decerne qd' iuſtuꝫ eſt: [x] et vindica in opē ⁊ paupeꝫ. Aleph. [a] Mu

eſt remediū contra dolorem animi ⁊ corporis. Occaſi one aūt huius verbi ſapientes iudeoꝝ ſtatuerūt vt ꝑ ſonis ad mortem ꝯdemnatis dareť potio vini fortis: vt ſic facilius tolerarent dolorem mortis imminentis ¶ q Aperi. Hic ponitur ſecundum documentum qd' eſt in exequēda iuſticie equitate cuꝫ dicit̄. Aperi os tuū muto. al legādo iuſticiaꝫ ꝓ eo q̄ neſcit eā ꝓponere in cau ſa ſua. ſicut ē ho mo ſimplex ⁊ ig narus vel paup q̄ nō habet ad uocatuꝫ ꝓ ſe lo quentem. ¶ r Et cauſis. i. pro cauſis. ¶ s Omniū fili oꝝ q̄ ꝑtrāſeūt. id eſt hominum extraneoꝝ p ter rā tranſeuntiuꝫ qui frequenter nō inueniunt q̄ ꝓ ſe allegent eo ꝙ ſunt extranei ⁊ tamen indigēt celeriter expediri. ¶ t Aperi os tuum celeriter. ¶ v Decerne quod iuſtū eſt. nō differendo ſententiaꝫ ꝓpter aduerſe partis potentiam. ¶ x Et iudica inopem ⁊ paupem. i. exequere iuſticiā ꝓ inopibus ⁊ paupibus q̄ñ habent iuſtam cauſam. ¶ a Aleph. Mulierē fortē. In vltima parte huius li bri ponit̄ commendatio fortis mulieris: et exponit̄ cō muniter a doctoribꝰ noſtris de eccleſia que methapho rice dicit̄ fortis mulier: et ſponſus eiꝰ chriſtus filij aūt eius ⁊ filie populꝰ xp̄ianus in vtroqꝫ ſexu: ⁊ dicunt ꝙ iſte eſt ſenſus literalis ſicut iudicū nono dicit̄. Jerant ligna ad ramnū ⁊c. ſenſus literalis nō eſt de lignis ma terialibus ſ; de abimelech. ⁊ ſichimitis eū ſup ſe regem inungentibus. Et licet hec expoſitio ſit rationabilis ⁊ cōis: tn̄ eaꝫ nō proſequor: qꝛ ſatis diffuſe tradit̄ in glo ſis ⁊ cōibus poſtillis. Ra. ſa. vo conuenit cum doctori bus catholicis q̄ntum ad hoc ꝙ hic eſt metaphorica lo cutio. ſed dicit ꝙ p mulierē fortē intelligitur ſacra ſcri ptura. ⁊ hāc expoſitionem intendo ꝓſequi: quia rati onabilis videtur: nec cōmuniter habet̄: in aliquibꝰ ta men intendo aliter dicere q̄ ipſe ꝓut eſt ꝯſonuꝫ fidei noſtre maxime quia ſacram ſcripturā vocat ſoluꝫ vetꝰ teſtamentū: ego aūt vtrūqꝫ. ſ. vetus ⁊ nouū. Sponſuꝫ aūt ⁊ maritū huius mulieris accipio doctorem in ſa cra ſcriptura exptum: ⁊ ꝓlem eius ꝑplm̄ catholicuꝫ in ſacra ſcriptura ſtudioſuꝫ in ſexu maſculino ſeu feminī no qꝛ aliq̄n inuente ſunt alique mulieres in ſacra ſcri ptura ſtudioſe. vtpote tp̄e hieronymi: vt patet ex pro logis ſuis ſup libros ſacre ſcripture ⁊ in alijs eiꝰ ſcriptꝭ. Sciendū etiā ꝙ laus iſta mulieris fortis in hebreo ſcri bit̄ metrice: ita ꝙ primꝰ verſus incipit p aleph q̄ ē pri ma lr̄a hebraica. ſcd's vo p ſcd'am: et ſic ꝯſequēter ſin gulis verſibus p̄ponunt̄ noīa literaꝝ quibus incipiūt in hebreo qꝛ in tranſlatione ſeruari non potuit ꝙ ver ſus ſic inciperent ordinate p literas alphabeti latini: nec ad aliud ſignandū ponunt̄ hic nomina literarum hebraicarum vt aliqui eſtimant: et hec diffuſius decla raui ſup librū pſalmoꝝ: ⁊ ſup lamentatiōes hieremie. His igit̄ p̄miſſis ad expoſitionem litere accedamus. ¶ a Mulierem fortem. i. ſacram ſcripturam que conti net firmam ⁊ inuiolabilem veritatem. ¶ b Quis inueniet. q. d. pauci attingunt ad plenā eiꝰ noticiā. ¶ c Confidit in ea cor viri ſui. de bono pre

ꝓſo recipiendo. Et dicit vir eius doctoꝛ bon⁹ in cuius ꝑſona dicitur ſapie. viij. Hanc amaui ⁊ exquiſiui a iuuentute mea ⁊ queſiui mihi ſponſam aſſumere.
d Et ſpolijs nō indigebit. qꝛ in premio duplicē ſtolā habebit. ſ. gloꝛiam coꝛpis ⁊ anime. e Reddet ei. ſ. ſponſo tali.

meſtici eius. i. boni doctoꝛes ⁊ diſcipuli. a Veſtiti ſunt duplicibus. i. virtutib⁹ intellectualibus ⁊ moꝛalibus: que ſunt veſtes anime. b Stragulatā veſtē. i. diuerſis coloꝛibus intextā. Fecit ſibi. qꝛ ſacra ſcriptura de omni genere virtutū charismatū ⁊ donoꝝ tractat ⁊ ad ea inducit

f Bonū. ſ. gratie in preſenti et gloꝛie in futuro
g Queſiuit lanam ⁊ linū ⁊c. ꝑ ſequit̄ metaphoꝛā mulieris que lanā ⁊ linū operat̄. ꝑ que intelligunt̄ dicta ſanctoꝝ doctoꝝ ad declarationē veritatis ſacre ſcripture vt dicit rabi ſa. h Facta eſt quaſi nauis inſtitoꝛis. ſicut enī i naui inſtitoꝛis poꝛtant̄ diuerſa vite humane neceſſaria ſic i ſcriptura cōtinent̄ oia neceſſaria ad ſalutē
i Et de nocte ſurrexit. i. ſurgere fecit: eo modo loquēdi quo dr̄ Gen. xxij. Nūc cognoui ꝙ time as dn̄m. i. cognoſcere feci. amoꝛ enī ſacre ſcripture inducit doctores bonos ⁊ diſcipulos ad ſurgendū de nocte

lierē foꝛtē: qs iueniet? ꝓcul ⁊ de vltimis finib⁹ ꝓciū ei⁹. Beth. [c] Cōfidit i ea cō viri ſui: [d] ⁊ ſpolijs nō indigebit. Gimel. [e] Reddet ei [f] bonū ⁊ nō malū: oib⁹ dieb⁹ vite ſue Beleth. [g] Queſiuit lanā ⁊ linū: ⁊ opata ē ꝯſilio manuū ſuarū. He. [h] Facta eſt qͥ nauis iſtitoꝛ̄ de longe poꝛtās panē ſuū. Vau. [i] Et de nocte ſurrexit: [k] deditq; predā domeſticis ſuis ⁊ cibaria ancillis ſuis. Zay. [l] Cōſiderauit agꝝ [m] ⁊ emit eū: [n] de fructu manuū ſuaꝝ plātauit vineā. Heth. [o] Accinxit foꝛtitudine lūbos ſuos: [p] ⁊ roboꝛauit brachiū ſuum. Teth. [q] Guſtauit ⁊ vidit qꝛ bona ē negociatō ei⁹: [r] nō extinguetur i nocte [s] lucna ei⁹. Ioth [t] Manū ſuā miſit ad foꝛtia [v] ⁊ digiti e⁹ apphēderūt fuſū. Kaph. [x] Manū ſuā apuit inopi: ⁊ palmas ſuas extendit ad paupez. Lamech. [y] Nō timebit domui ſue a frigoꝛib⁹ niuis: [z] oēs eī domeſtici e⁹ [a] veſtiti ſūt duplicib⁹. Mem [b] Stragulatā veſtē fec̄ ſibi [c] byſſus ⁊ [d] purpura [e] indumētū ei⁹. Nun. [f] Nobil' in poꝛtis vir ei⁹: [g] qn̄ ſedērit cū ſenatoꝛib⁹ t̄re. Samech. [h] Syndonē fecit ⁊ vendidit: ⁊ cingulum tradidit chananeo. Ayn [i] Foꝛtitudo [k] ⁊ decoꝛ [l] indumētū ei⁹ [m] ⁊ ridebit i [n] die nouiſſimo. Phe. [o] Os ſuum aperuit ſapiētie: [p] ⁊ lex clementie in lingua ei⁹. Sade [q] Conſiderauit ſemitas domus ſue: ⁊ panem ocioſa nō comedit. Coph. [s] Surrexerūt filij eius [t] ⁊ btiſſimā predicauerūt [v] vir eius et laudauit eā. Res [x] Multe [y] filie ꝯgregauerūt diuitias [z] tu ſupgreſſa es vniuerſas. Syn

c Byſſus. caſtitatis: ⁊ d Purpura. charitatis.
e Indumentum eius. i. vere ſtudentium in ea ſcientia ꝑiter ⁊ vita.
f Nobilis in poꝛtis vir ei⁹. i. doctoꝛ bonus qui dicit̄ nobilis in poꝛtis. id ē inter ſapientes antiquitus in poꝛt̄ ſedentes ad reddendū veritatis iudicium: ideo ſubditur.
g Quando ſederit cū ſenatoꝛibus terre. i. cum ſapientibus qui habet regere terrā ⁊ iudicare. h Syndonē fe. ⁊ ven. ⁊ cin. tra. chananeo. Hebrei dicunt: mercatoꝛi. nomen enī hebraicū hic poſitū eſt equiuocū ē ad hoc ꝙ ſit nomen ꝓpriū populi deſcendentis de cham filio noe ⁊ nomen appellatiuū ſignificans mercatoꝛē: litera tn̄ precedens immediate dicto hebreoꝝ videt̄ magis concoꝛdare cum dicitur.

ꝓ ſtudio et oꝛatione. k Deditq; predā. in hebꝛeo habet̄ Annonam. quia ſacra ſcriptura reficit omnes ſtudētes in ea fideliter tā viros ꝙ̄ mulieres. l Cōſiderauit agrū. ager iſte eſt diſciplina ſtudij celeſtis. vt dicit grego. homel. xxxvij. m Et emit eū. i. emi fec̄ a ſtudentibus ꝑ domationē carnis redigendo eā in obſequiū ſpūs. n De fructu manuū ſuaꝝ plan. vineam. i. exemplo vite ⁊ vbo doctrine fecit fideliū multiplicationē q̄ ſunt palmites vinee dn̄i: vt dicit gregoꝛ. homel. vij. o Accinxit foꝛtitudine lumbos ſuos. i. accingi fecit lūbos ſtudioſoꝝ cingulo caſtitatis.
p Et roboꝛauit brachiū. ꝑ multiplicationē boni operis: qꝛ ſicut dicit Grego. omel. xxxij. Hec caſtitas magna eſt ſine bono opere. nec bonū opus aliquid ſine caſtitate. q Guſtauit ⁊ vidit. ꝑ experientiā dulcedinis ex ſtudio ſacre ſcripture reſultātis. r Nō extinguetur in nocte. i. in moꝛte. s Lucerna ei⁹. i. claritas ſue notitie. ſed magis augebit̄. t Manū ſuā miſit ad foꝛtia. in hebꝛeo habet̄. Ad vertebrū. qd̄ eſt quidā circulus aliquātulū ponderoſus in inferioꝛi pte fuſi poſitus vt recte ⁊ oꝛdinate vertat̄: ⁊ huic dicto conſonat quod ſubdit̄. v Et digiti ei⁹ apphenderūt fuſum. ꝑ vertebrū hic intelligit̄ recta intentio opus dirigens ꝑ apphenſionē fuſi ad filandū: ꝓſecutio boni operis de genere eius qd̄ ꝯſonat intentioni recte. x Manum ſuā ape. inopi. ⁊c. ſcriptura enī ſacra quaſi vbiq; inducit ad opa miſcdie. y Non timebat do. ſue a fri. niuis. i. a pena gehenne. ſm̄ ꝙ dicit hic Rabi ſalo. allegās illud Iob. xxiiij. Ab aquis niuiū trāſiet ad caloꝛem nimiū. ⁊ loquit̄ de damnato. z Omēs ei do-

h Syndonem fecit ⁊ vendidit: ꝑ ſyndonē vo q̄ eſt veſtis linea ⁊ mūda intelligit̄ puritas mētis. ꝑ cingulū vo caſtitas coꝛpis. vnde dicit Greg. home. xxij. Lūbos enī ꝑcingimus cū carnis luxuria ꝑ ꝯtinentia coartam⁹: Dicit̄ autē ſacra ſcriptura illa facere eo ꝙ ad ea inducit: ⁊ vendere: qꝛ nō omnes iſtā mūdiciā ꝯſequūt̄. ſ ſoli ad ea conſequenda fideliter laboꝛantes. i Foꝛtitudo. i. conſtātia mentis. k Et decoꝛ. exterioꝛis honeſtatis.
l Indumentū eius. ſunt enī paramenta mentis ad q̄ ſacra ſcriptura inducit. m Et ridebit. i. ridere faciet ſtudentes in ea fideliter. n In die nouiſſimo. qn̄ audiēt vocē dn̄i dicētis: Venite benedicti patris mei ꝑcipite paratū vobis regnum.
o Os ſuum aperuit ſapientie. qꝛ ſacra ſcriptura docꝫ ſapientiā deſurſum deſcendentē que pudica eſt ⁊ modeſta ſuaſibilis. bonis ꝯſentiens. plena miſericoꝛdia ⁊ fructib⁹ bonis: vt dicitur Iaco. iij.
p Et lex clementie in lingua eius. quia tam in nouo ꝙ̄ in veteri teſtamento ad clementiam inducit.
q Conſiderauit. i. conſiderare fecit.
r Semitas domus ſue. i. conſcientie ſecreta ſtudentium in ea. Et quia hic laboꝛ eſt optimus: ideo ſequit̄. Et panē ocioſa nō comedit. s Surrexerunt filij eius. id eſt diſcipuli ſtudioſi.
t Et beatiſſimā ꝓdicauerūt. quia ſacrā ſcripturam ſup omnem aliā extollunt. v Vir eius ⁊ laudauit eam. i. doctoꝛ bonus q̄ doctrinā ſuam incipit a ꝯmēdatiōe ſacre ſcpture. x Multe filie. i. ꝓboꝝ ⁊ ſapiētū ſcpture. y Cōgregauerūt diui. i. cognitiōes vitatis mltas q̄ ſunt meliora bona ꝙ̄ coꝛpalia. z Tu ſupgreſſa es vniuerſas.